

COMUNITĂȚILE MARGINALIZATE ȘI GRADUL DE SĂRĂCIE DIN REGIUNEA SUD-EST

Agenția pentru Dezvoltare Regională
Sud-Est

**Beneficiar: Agenția pentru Dezvoltare Regională
Sud-Est
Str. Anghel Saligny, nr. 24,
Brăila, România**

**Elaborator: SC ACZ Consulting SRL
Str. Ștefan Velovan, nr. 23A,
Craiova, România**

Cuprins

Acronime	5
Introducere.....	7
Scopul studiului / Cadrul general și necesitatea analizei	7
Procesul de elaborare a studiului.....	9
Capitolul I. Analiza contextului economico-social regional.....	11
I.1. Profilul teritorial și economico-social al Regiunii de Dezvoltare Sud-Est.....	11
I.2. Principalele disparități la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est	53
Capitolul II. Comunitățile marginalizate urbane din Regiunea Sud-Est.....	65
II.1 Identificarea comunităților marginalizate urbane	65
II.2 Tipologia comunităților marginalizate urbane	69
II.3 Repartizarea teritorială a tipurilor de comunități marginalizate urbane.....	72
II.4 Analiza comunităților marginalizate urbane	74
II.5 Identificarea nevoilor comunităților marginalizate urbane	140
Capitolul III. Comunitățile marginalizate rurale din Regiunea Sud-Est	147
III.1 Identificarea comunităților marginalizate rurale	147
III.2 Tipologia comunităților marginalizate rurale.....	150
III.3 Repartizarea teritorială a tipurilor de comunități marginalizate rurale.....	152
III.4 Analiza comunităților marginalizate rurale	154
III.5 Identificarea nevoilor comunităților marginalizate rurale	197
Capitolul IV. Populația romă din Regiunea Sud-Est.....	199
IV.1 Caracteristicile romilor și stilul de viață	201
IV.2 Repartizarea teritorială a comunităților de romi	207
IV.3 Situația actuală a minorității rome la nivel de regiune/ județ.....	215
IV.4 Probleme specifice ale populației rome	230
Capitolul V – Gradul de sărăcie la nivel de regiune/ județ.....	232
V.1 Grupuri vulnerabile	234
V.2 Gradul de sărăcie	239
V.3 Riscul de sărăcie	242
Capitolul VI – Măsuri, politici și recomandări privind incluziunea socială în Regiunea Sud-Est	265
VI.1 Educație.....	266

VI.2 Sănătate	267
VI.3 Ocuparea forței de muncă	268
VI.4 Condiții de locuit	269
VI.5 Servicii sociale	270
VI.6 Migrație și mobilitate	271
VI.7 Reducerea marginalizării și discriminării, egalitatea de șanse.....	272
Capitolul VII Concluziile analizei studiului	274
Bibliografie	277

Acronime

ADR	Agenția pentru Dezvoltare Regională
AJOFM	Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă
AF	Asociație Familială
COM/CE	Comisia Europeană
CMSR SE	Studiul "Comunitățile marginalizate și gradul de sărăcie din Regiunea Sud-Est"
DGASPC	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului
DLRC	Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității
DSP	Direcția de Sănătate Publică
FEDR	Fondul European pentru Dezvoltare Regională
FESI	Fondurile Europene Structurale și de Investiții
II	Întreprindere Individuală
INS	Institutul Național de Statistică
ISJ	Inspectorat Școlar Județean
ITM	Inspectoratul Teritorial de Muncă
km	Kilometru
MDRAP	Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice
ONG	Organizație Non-Guvernamentală
PDR	Planul de Dezvoltare Regională
PFA	Persoană Fizică Autorizată
PIB	Produsul Intern Brut
POCU	Programul Operațional Capital Uman

POSDRU	Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
UAT	Unități Administrativ Teritoriale
UE	Uniunea Europeană
VMG	Venitul Minim Garantat

Introducere

Scopul studiului / Cadrul general și necesitatea analizei

Fenomenele sociale și evoluția acestora de-a lungul timpului prezintă un rol important în definirea, fundamentarea și ghidarea direcțiilor de dezvoltare în viitor, astfel încât monitorizarea acestora și cunoașterea exhaustivă să conducă la evitarea și contracararea efectelor negative ce pot fi determinate de aceste fenomene.

De-a lungul timpului, au fost dezvoltate politici și programe specifice pentru combaterea excluziunii sociale, precum și acțiuni pentru reducerea sărăciei, însă cu toate eforturile întreprinse de autoritățile locale sau de actorii centrali, există în continuare diverse probleme privind gestionarea acestora. Monitorizarea permanentă a acestor fenomene și informarea decidenților politici de la nivel local, regional și are un rol foarte important în vederea evitării efectelor negative pe care aceste probleme sociale le pot determina.

În acest context, elaborarea studiului "Comunitățile marginalizate și gradul de sărăcie din Regiunea Sud-Est" este necesară pentru identificarea și maparea comunităților marginalizate din regiune, oferind o imagine de ansamblu a situației actuale și a măsurilor/ recomandărilor care să se adreseze nevoilor locuitorilor acestor zone. Studiul ține cont de strategiile existente la nivel național, de prioritățile din documentele strategice naționale și europene privind politica de coeziune, prioritățile determinate de Strategia Europa 2020 și Strategia Uniunii Europene privind regiunea Dunării, prioritățile investiționale propuse în regulamentele europene și prin Cadrul Politicii de Coeziune 2021-2027. De asemenea, se are în vedere interconectarea diverselor aspecte ale incluziunii sociale, care pot oferi o imagine de ansamblu realistă a acestui domeniu la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est.

Conceptul de incluziune socială vizează respectarea statutului și drepturilor tuturor oamenilor dintr-o societate, care trebuie să aibă oportunitatea de a participa în mod relevant la viața acesteia și de a se bucura de un tratament egal cu ceilalți. Conform prevederilor Strategiei Naționale privind Incluziunea Socială, România își propune să devină o țară în care toți cetățenii să aibă oportunități egale, nevoile elementare ale tuturor cetățenilor să fie satisfăcute, diferențele între membrii societății să fie respectate și toate persoanele să fie apreciate și să trăiască demn.

În baza acestor principii, precum și a priorităților investiționale ale noului cadru al politicii de coeziune 2021-2027, se dorește crearea unei "Europe mai socială", care să sprijine calitatea locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate. Pilonul european al drepturilor sociale stabilește 20 de principii pentru o Uniune Europeană mai echitabilă și mai favorabilă incluziunii. Unind statele membre și oferindu-le orientări privind modul în care pot îmbunătăți viața de zi cu zi, ocuparea forței de muncă și bunăstarea, pilonul este benefic pentru cetățeni și benefic pentru creșterea economică sustenabilă. Acesta relevă o nouă voință publică și politică de a consolida drepturile sociale într-o perioadă în care există îngrijorări în ceea ce privește viitorul pieței forței de muncă, inegalitățile și schimbările demografice. Pilonul stabilește drepturi pentru lucrătorii cu forme noi și de multe ori precare de încadrare în muncă. UE și statele membre pun în aplicare pilonul în colaborare cu partenerii sociali, regiunile, orașele și societatea civilă. În acest context, se dorește implicarea actorilor și partenerilor regionali relevanți pentru identificarea unor soluții și propuneri de îmbunătățire a vieții cetățenilor din Regiunea Sud-Est, a ocupării forței de muncă și a bunăstării acestora pentru o incluziune adecvată și echitabilă.

La nivelul României, au fost dezvoltate în ultimii ani politici, programe și intervenții sectoriale care abordează problema excluziunii sociale și reducerii gradului de sărăcie, iar eforturile realizate de administrațiile centrale și locale în acest domeniu au îmbunătățit setul de măsuri și acțiuni propuse a fi realizate pentru persoane aflate în risc de sărăcie, precum și pentru zonele marginalizate. Toate aceste demersuri realizate pe mai multe paliere au avut un rol important în combaterea excluziunii sociale, însă există încă o nevoie reală de concentrare și coordonare a acestor politici și intervenții într-o abordare integrată, care să contribuie la realizarea unui impact pozitiv mai puternic în rândul comunităților marginalizate.

În acest context, studiul privind "Comunitățile marginalizate și gradul de sărăcie din Regiunea Sud-Est" are rolul de a identifica factorii care influențează dezvoltarea socio-economică a regiunii, propunându-și totodată să contribuie la elaborarea și fundamentarea Planului de Dezvoltare Regională 2021-2027. Din acest punct de vedere, evaluarea acestor fenomene sociale la nivel local și regional, furnizează un sprijin important în orientarea și utilizarea cu maximă eficiență a fondurilor structurale și de coeziune de care România va beneficia în perioada de programare 2021-2027.

Mai mult decât atât, identificarea comunităților marginalizate din Regiunea de Dezvoltare Sud-Est își propune utilizarea unei abordări integrate a acțiunilor necesare pentru îmbunătățirea calității

vieții la nivelul comunităților locale, respectiv stabilirea unor direcții generale de acțiune care să abordeze problemele locale în funcție de contextul existent și potențialul de dezvoltare al zonelor vizate.

De asemenea, studiul va contribui la stabilirea unor direcții de abordare integrată a problematicii comunității romi la nivel local și regional și de susținere a acțiunilor propuse în direcția unei mai bune integrări a acestor în comunitățile din care fac parte. Romii reprezintă una dintre minoritățile cele mai semnificative numeric din România, fiind în același timp și cea mai vulnerabilă din punct de vedere socio-economic, cu acces limitat la serviciile sociale și la locuințe adecvate. În plus, romii sunt afectați de discriminare și se confruntă cu niveluri ridicate de șomaj și analfabetism.

În urma analizei socio-economice și a consultării comunităților marginalizate și a actorilor cheie din regiune, studiul va propune măsuri, politici și recomandări formulate cu privire la incluziunea socială în regiune la nivelul următoarelor domenii: educație, sănătate, ocuparea forței de muncă, condiții de locuit și servicii sociale. Propunerile formulate au rolul de a acționa în vederea creșterii calității vieții tuturor cetățenilor din regiune, asigurării coeziunii sociale și reducerii sărăciei și a riscului de excluziune socială, precum și în sensul unei mai bune promovări a strategiilor și politicilor în domeniu.

Procesul de elaborare a studiului

Studiul privind "Comunitățile marginalizate și gradul de sărăcie din Regiunea Sud-Est" este elaborat în baza unei analize socio-economice a teritoriului vizat, în baza căreia sunt delimitate nevoile, resursele și problemele populației de la nivel regional și local, precum și potențialul de dezvoltare al zonelor urbane marginalizate ce vor fi identificate.

Abordarea utilizată în cadrul studiului este o abordare „de jos în sus”, elaborarea studiului fiind realizată cu implicarea actorilor locali (mediu public, societate civilă etc.) care cunosc cel mai bine care sunt problemele comunității, precum și nevoile care trebuie acoperite pentru creșterea condițiilor de viață în zonele în care aceștia locuiesc, ceea ce va conferi un grad ridicat de aplicabilitate a măsurilor și recomandărilor propuse în cadrul studiului. Prin specificul său, abordarea „de jos în sus” va avea un efect pozitiv pentru consolidarea parteneriatului dintre autoritățile publice, pe de o parte, și comunitatea, pe de altă parte.

În baza analizei efectuate și a cercetărilor derulate se propune reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială din regiune, precum și îmbunătățirea calității vieții, creșterea coeziunii sociale, îmbunătățirea mediului de viață și creșterea economică la nivel local.

Studiul vizează următoarele direcții principale:

- Analiza contextului economico-social din Regiunea de Dezvoltare Sud-Est;
- Identificare comunităților marginalizate urbane și rurale din Regiunea de Dezvoltare Sud-Est;
- Analiza aspectelor legate de populația romă din regiune;
- Identificarea gradului de sărăcie la nivelul regiunii, a grupurilor vulnerabile și a riscului de sărăcie;
- Aplicarea sondajelor (prin chestionare) în comunităților marginalizate identificate în urma analizei de birou;
- Definirea unui set de măsuri și recomandări care se adresează nevoilor locuitorilor din comunitățile marginalizate.

Elaborarea studiului privind "Comunitățile marginalizate și gradul de sărăcie din Regiunea Sud-Est" presupune utilizarea unei metodologii adecvată, bazată pe un mix optim de metode și tehnici de analiză: colectarea datelor/informațiilor, analiza cantitativă și prelucrarea și interpretarea datelor colectate din diverse surse.

În vederea elaborării studiului, vor fi analizate și prelucrate o serie de date și informații, stabilind un set de indicatori relevanți la nivel regional, județean și local, specifici particularităților Regiunii de Dezvoltare Sud-Est. Metodologia utilizată pentru elaborarea studiului este relevantă și bine structurată, astfel încât să permită colectarea datelor din surse diverse și complete de informare și analiza transparentă și obiectivă a datelor colectate. Calitatea și veridicitatea informațiilor colectate și analizate au o relevanță deosebită, deoarece acestea vor conduce la identificarea în mod realist a problemelor cu care se confruntă comunitățile marginalizate din Regiunea Sud-Est.

În procesul de elaborare a studiului, s-a avut în vedere corelarea acestuia cu principalele documente strategice la nivel european, național și regional relevante pentru domeniile acoperite de studiu.

Capitolul I. Analiza contextului economico-social regional

Dimensiunea economico-socială prezintă o importanță deosebită în contextul prezentei cercetări, având rolul de orienta și defini coordonatele necesare analizei parametrilor privind calitatea vieții, incluziunea socială a grupurilor vulnerabile și gradul de expunere la riscul de sărăcie și excluziune socială.

Capitolul I cuprinde astfel o serie de analize cantitative asupra dinamicii condițiilor demografice, macroeconomice, educaționale, de ocupare a forței de muncă, de sănătate și asistență socială, toate necesare pentru creionarea unei prezentări comprehensive privind profilul Regiunii Sud-Est.

Potrivit *Ghidului pentru realizarea analizei comunităților marginalizate în vederea identificării nevoilor și posibilelor soluții pentru acestea*, publicat de Banca Mondială, zonele și comunitățile marginalizate sunt identificate și definite în funcție de următoarele trei criterii: 1) capitalul uman (educație, stare de sănătate, mărimea și compoziției gospodăriei), 2) gradul de ocupare formală a forței de muncă și 3) condițiile de locuire.

Pentru a asigura coerența analizei, criteriile de delimitare a zonelor și comunităților defavorizate au fost corelate cu un set de indicatori regionali și județeni reprezentativi, ilustrați în capitolele următoare.

I.1. Profilul teritorial și economico-social al Regiunii de Dezvoltare Sud-Est

Prezentul subcapitol își propune să contureze o imagine de ansamblu asupra caracteristicilor teritoriale și economico-sociale ale Regiunii de Dezvoltare Sud-Est, pornind de la un set de indicatori statistici relevanți necesari pentru contextualizarea, identificarea, delimitarea și analiza comunităților marginalizate.

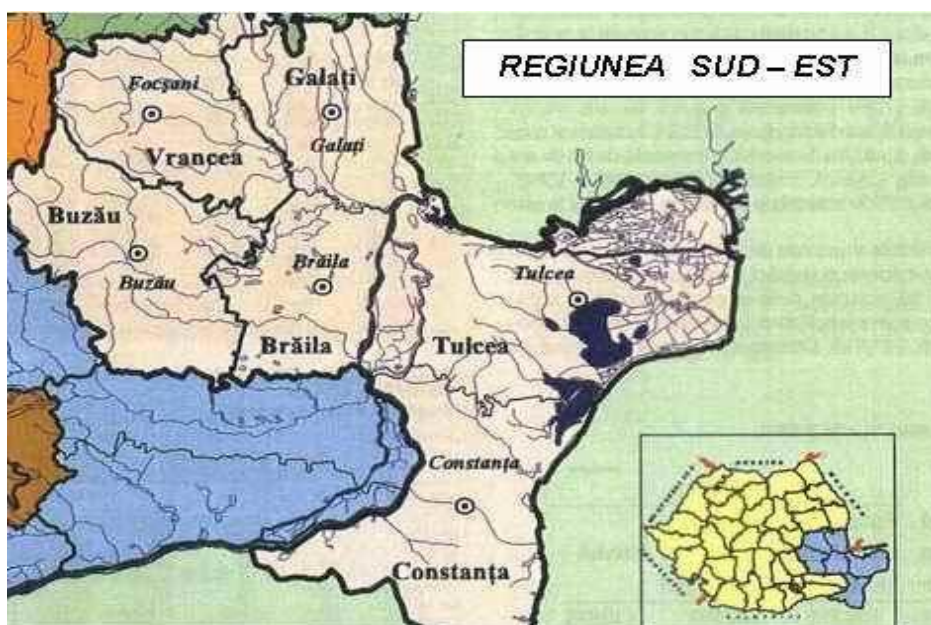
Cadrul geografic și caracteristici demografice generale

Din perspectivă teritorială, Regiunea Sud-Est se plasează pe poziția a doua ca mărime la nivel național, acoperind o suprafață de 35.762 km², ceea ce reprezintă 15% din suprafața totală a țării.

Regiunea Sud-Est este situată în partea de sud-est a României și se învecinează la nord cu Regiunea Nord-Est, la vest cu Regiunea Centru, la sud-vest cu Regiunea Sud-Muntenia și Regiunea București-Ilfov, la sud cu Bulgaria, la est cu Republica Moldova, Ucraina și țărmul Mării Negre.

Regiunea Sud-Est aparține provinciei fizico-geografice¹ a Europei răsăritene, subprovincia ponto-danubiană și are granițe naturale formate din râul Prut, fluviul Dunărea precum și Marea Neagră. Regiunea este reprezentată de un mozaic de forme de relief precum: Lunca Dunării, Câmpia Bărăganului în centru și Câmpia Covurlui în nord, Podișul Dobrogea în est și sud, Munții Măcinului și o parte a Carpaților de Curbură și a Subcarpaților de Curbură în partea de nord-vest. De asemenea, Regiunea Sud-Est cuprinde Delta Dunării (fiind străbătută de fluviul Dunărea) și este mărginită la est de litoralul românesc al Mării Negre, pe o lungime de 245 km.

Figura nr.1 Așezarea geografică a Regiunii Sud-Est

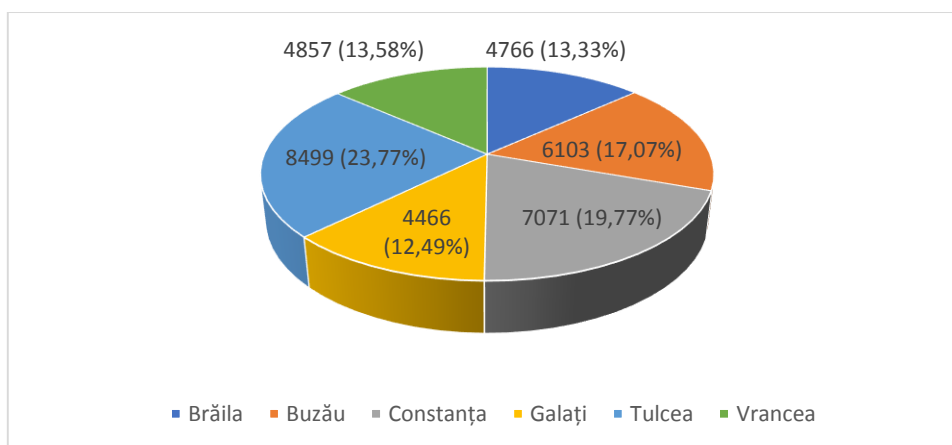

Sursa: Atlasul României, Editura Rao, București, 2006

Regiunea Sud-Est este compusă din 6 județe (Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Tulcea, Vrancea) a căror distribuție teritorială este evidențiată în figura de mai jos. Realizând o ierarhie din perspectiva mărimii, se observă că județul Tulcea ocupă cea mai mare suprafață din regiune (8.499 km²), urmat de Constanța (7.071 km²) și Buzău (6.103 km²). La polul opus, județele cu cele mai restrânse suprafețe sunt Vrancea (4.857 km²), Brăila (4.766 km²) și Galați (4.466 km²).

¹ Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud-Est, Planul de Dezvoltare Regională Sud-Est 2014-2020, disponibil la http://www.adrse.ro/Documente/Planificare/PDR/2014/PDR.Sud_Est_2014.pdf

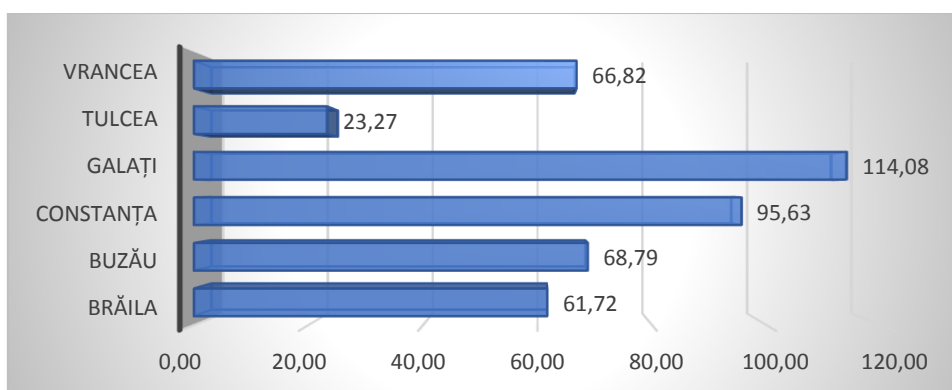
Figura nr.2 Suprafața județelor din Regiunea Sud-Est

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

La 1 ianuarie 2018, în Regiunea Sud-Est se înregistra o populație de 2.421.957 persoane, însemnând 12,4% din populația totală a țării, cu o densitate de 67,72 locuitori/km², la un ecart de 14,20 locuitori/km² comparativ cu media națională. Aprofundând analiza la nivel județean se remarcă faptul că indicatorul privind densitatea populației prezintă cea mai ridicată valoare în județul Galați (114,08 locuitori/km²), iar cea mai scăzută în județul Tulcea (23,27 locuitori/km²). Densitatea redusă a populației din județul Tulcea poate fi pusă pe seama contribuției mai multor factori de influență, dintre care cei mai importanți se referă la: condițiile de locuire impuse de mediul natural și formele predominante de relief (din suprafața totală a județului, 40,54%, respectiv 3.446 km², este ocupată de suprafața umedă constituită din Delta Dunării și complexul lagunar Razim-Sinoe), fenomenul accentuat de îmbătrânire a populației, oportunitățile oferite de piața muncii, migrația populației etc.

Figura nr.3 Densitatea populației la nivelul județelor din Regiunea Sud-Est

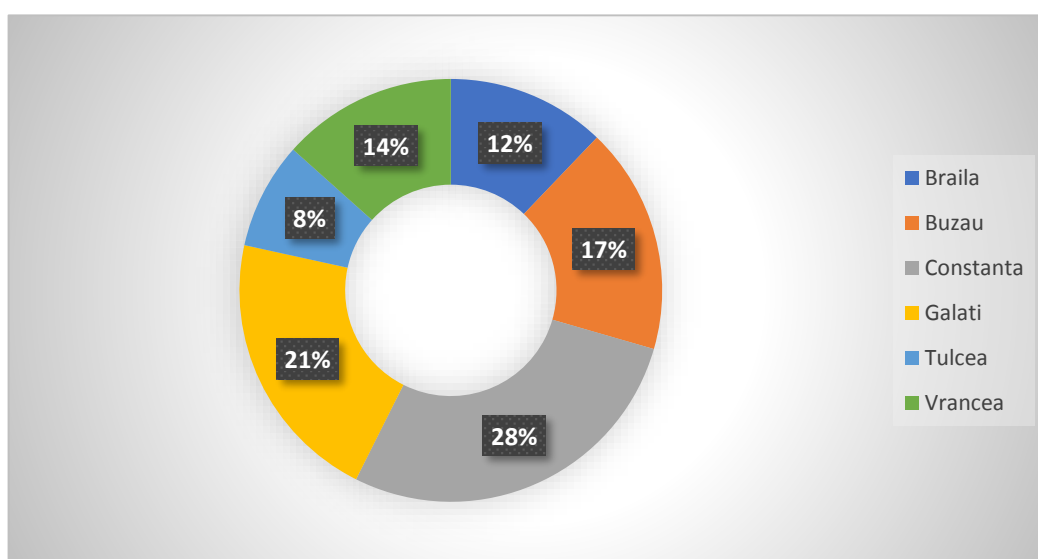

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

În intervalul temporal 2012-2018, populația totală a Regiunii Sud-Est a înregistrat un trend descendent, scăzând cu 4,6%, de la 2.538.949 locuitori în anul 2012 la 2.421.957 locuitori în anul 2018. Dinamica negativă a populației din regiune coincide cu trendul identificat la nivel național și este generată de un cumul de factori precum scăderea ratei natalității, creșterea a ratei deceselor, accentuarea fenomenului de migrație, condiții economice nefavorabile etc.

Distribuția populației pe județe, în ultimul an de referință, evidențiază o concentrare a numărului de locuitori rezidenți în județele Constanța (676.215 persoane, 28% din totalul regiunii) și Galați (509.471 persoane, respectiv 21% din totalul regiunii).

Figura nr.4 Populația rezidentă la 1 ianuarie 2018, pe județe

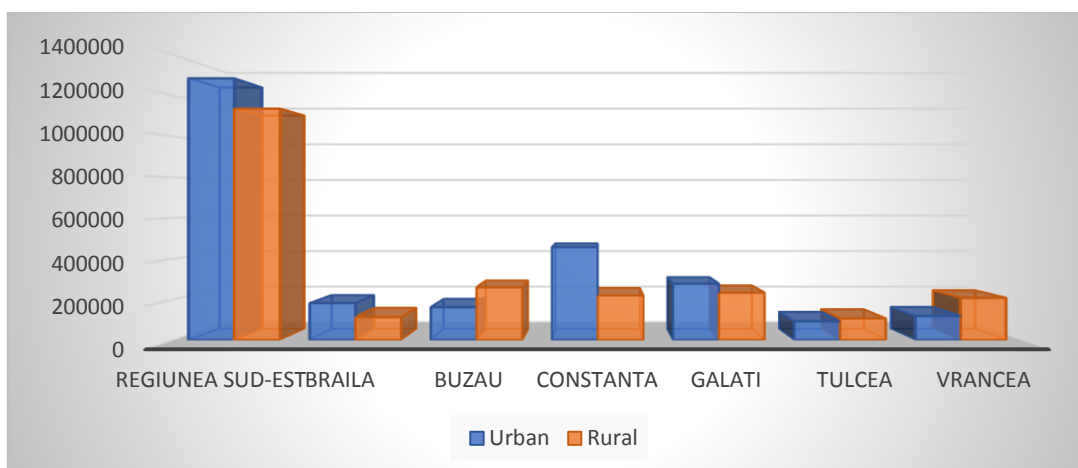

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Pe județe, cele mai importante scăderi ale populației totale, în perioada 2012-2018, s-au înregistrat în județele Brăila (-7,98%), Tulcea (-6,72%) și Buzău (-0,65%).

Analizând distribuția pe cele două medii de rezidență (urban/rural) se observă că, în anul 2018, populația urbană ocupa o pondere majoritară, reprezentând 53,07% din populația regiunii. Situația pe județe evidențiază diferențe notabile: pe de o parte, județe cu populație rezidentă preponderent urbană, precum Brăila, Constanța și Galați, iar pe de altă parte, județe a căror populație este concentrată cu precădere în mediul rural, cum sunt Buzău, Tulcea, Vrancea. Județul Constanța se distinge cu o pondere de 67,59% a populației urbane, valoare ușor mai ridicată decât media națională sau regională, la cealaltă extremă aflându-se județul Vrancea cu o pondere a populației urbane de numai 36,21%.

Figura nr.5 Populația rezidentă la 1 ianuarie 2018, pe medii de rezidență

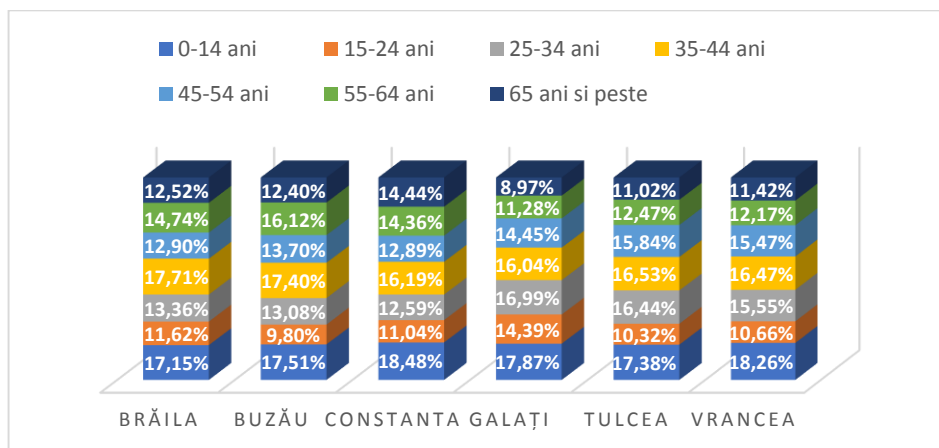

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Analizând structura populației din Regiunea Sud-Est, pe grupe de vârstă, în intervalul 2012-2018, se remarcă existența unei distribuții similare cu cea înregistrată la nivel național, precum și o accentuare a tendinței de îmbătrânire a populației prin scăderea ponderii grupelor de vârstă sub 35 ani. Mai exact, în perioada de referință, ponderea tinerilor cu vârste de până la 35 de ani a scăzut de la 44,25% în anul 2012 la 42,33% în anul 2018 (în termeni absoluți reprezentând o diferență de - 94.156 persoane).

Structura populației pe județele din cadrul regiunii relevă o serie de diferențe. De exemplu, între județele Galați și Buzău, pentru grupa de vârstă 15-24 ani există un ecart de 4,6%, în vreme ce la grupa de vârstă 25-34 ani diferența este de 3,92%. Județele cu cel mai mare procentaj de tineri sunt Galați (49,26%) și Tulcea (44,14%), la polul opus aflându-se județele Constanța, Buzău, Brăila, unde ponderea persoanelor cu vârste de peste 65 ani depășește media regională.

Figura nr.6 Populația rezidentă la 1 ianuarie 2018, pe grupe de vârstă

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

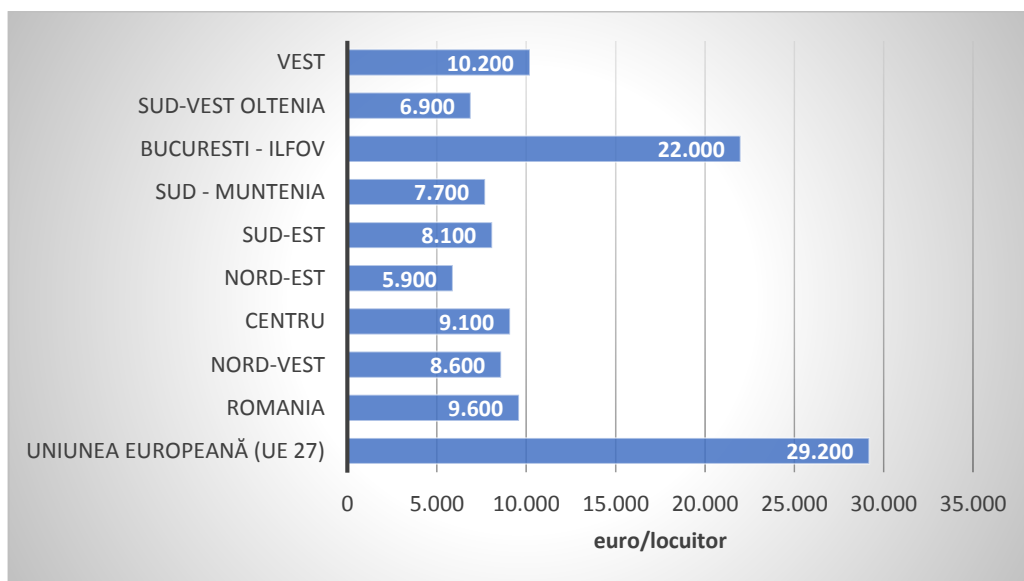
Caracteristici economice

Dezvoltarea economică este una dintre dimensiunile care orientează și contextualizează analiza de ansamblu a comunităților marginalizate din Regiunea Sud-Est.

Indicatorul tradițional utilizat pentru compararea regiunilor din punct de vedere al nivelului de dezvoltare este produsul intern brut, acesta reprezentând suma valorii de piață a tuturor mărfurilor și serviciilor destinate consumului final, produse în toate ramurile economiei din interiorul regiunii, în decurs de un an. Analizând datele Eurostat disponibile pentru anul 2017, se constată că Regiunea de Dezvoltare Sud-Est înregistra o valoare a produsului intern brut de 8.100 euro/capita, cu 19% mai redus față de de media națională, respectiv cu 72,26% mai mic față de media UE 27.

Realizând o analiză comparativă între regiuni, se observă existența unor disparități însemnate. Regiunea Sud-Est se plasează pe locul al patrulea în ceea ce privește PIB-ul/locuitor, nivelul înregistrat în anul 2017 fiind de 2,72 ori mai mic decât valoarea aceluiași indicator în Regiunea București-Ilfov, cea mai dezvoltată dintre cele opt regiuni ale țării.

Figura nr.7 Produsul intern brut pe cap de locuitor in anul 2017 (prețuri curente)

Sursa: Baze de date Eurostat

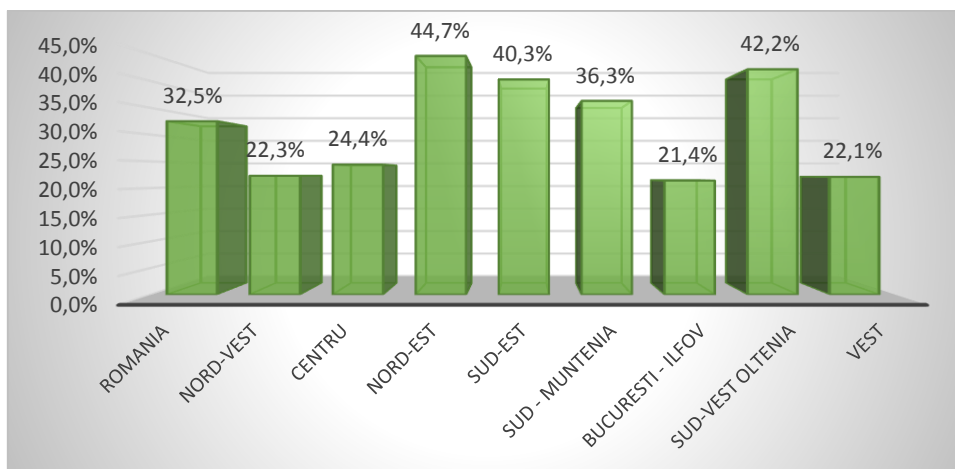
Un alt indicator relevant pentru analiza nivelului de dezvoltare a regiunii și identificarea comunităților marginalizate este populația expusă riscului de sărăcie sau excluziune socială. Potrivit

metodologiei utilizate de Eurostat, persoanele expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială se află în cel puțin una dintre următoarele trei situații²:

- Sunt expuse riscului de sărăcie relativă, chiar dacă au primit transferuri sociale. Acestea sunt cele al căror venit disponibil anual este mai mic de 60 de procente din mediana venitului disponibil pe adult echivalent;
- Trăiesc în gospodării cu o intensitate a muncii foarte scăzută, respectiv persoanele care trăiesc în gospodării în care membrii cu vârsta între 18 și 59 ani au lucrat mai puțin de 20% din potențialul lor de muncă din anul de referință;
- Sunt expuse deprivării materiale severe, persoanele din gospodăriile care se află în cel puțin patru din următoarele nouă situații: 1) nu își permit să plătească chiria, ratele la împrumuturi sau facturile la utilități, 2) nu își permit să își mențină locuința încălzită adecvat, 3) nu pot să facă față cu resursele proprii cheltuielilor neprevăzute, 4) nu își permit să consume carne sau proteine o dată la două zile, 5) nu își permit să plece în vacanțe anuale de câte o săptămână departe de casă, 6) nu au televizor color, 7) nu au mașină de spălat, 8) nu au autoturism, 9) nu au telefon.

Realizând un clasament al regiunilor din perspectiva ponderii populației cu risc de sărăcie și excluziune socială, se constată că Regiunea Sud-Est ocupă a treia poziție la nivel național, cu o pondere a populației aflate în risc de sărăcie și excluziune socială de 40,3%, de aproape două ori mai mare decât cea a Regiunii București-Ilfov.

Figura nr.8 Populația aflată în risc de sărăcie sau excluziune socială în anul 2018

Sursa: Baze de date Eurostat

² Banca Mondială, Ghid pentru realizarea analizei comunităților marginalizate în vederea identificării nevoilor și posibilelor soluții pentru acestea.

Educație

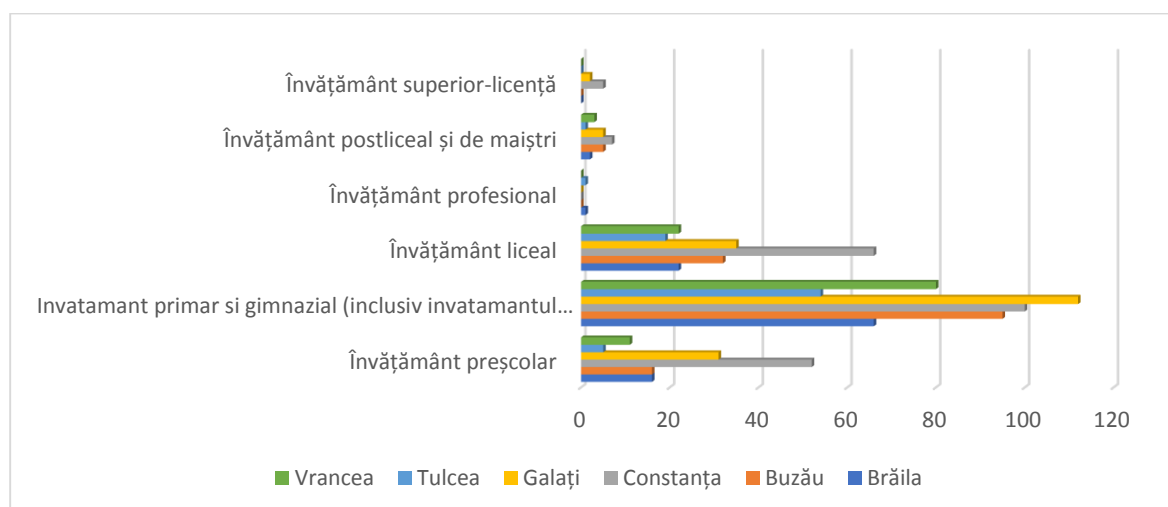
În ceea ce privește educația la nivelul regiunii, se observă existența instituțiilor de învățământ din toate categoriile și pentru toate nivelurile de educație (preșcolar, primar și gimnazial, liceal, profesional, postliceal, superior), cât și a centrelor de reeducare și reorientare profesională, inclusiv a instituțiilor de învățământ special pentru copiii cu deficiențe. Un aspect demn de remarcat este infrastructura de învățământ deficitară din mediul rural și accesul limitat al copiilor din familii sărace la programele de educație.

La nivelul Regiunii Sud-Est, în anul 2017, se înregistrează un total de 801 unități școlare, distribuite în următoarele categorii:

- 105 creșe și grădinițe (cu program normal, cu program prelungit și program săptămânal);
- 495 școli din învățământul primar și gimnazial;
- 190 unități din învățământul liceal;
- 5 unități de învățământ profesional și postliceal;
- 6 universități.

Învățământul superior de stat și privat este reprezentat de două centre universitare principale localizate în Constanța și Galați. În centrul universitar din Constanța funcționează următoarele universități: Universitatea "Ovidius", Universitatea Maritimă, Academia Navală Militară "Mircea cel Bătrân", Universitatea Andrei Șaguna, iar în centrul universitar Galați funcționează Universitatea "Dunărea de Jos" și Universitatea Danubius cu numeroase facultăți.

Figura nr.9 Unități școlare pe niveluri de educație, distribuție județeană, anul 2017

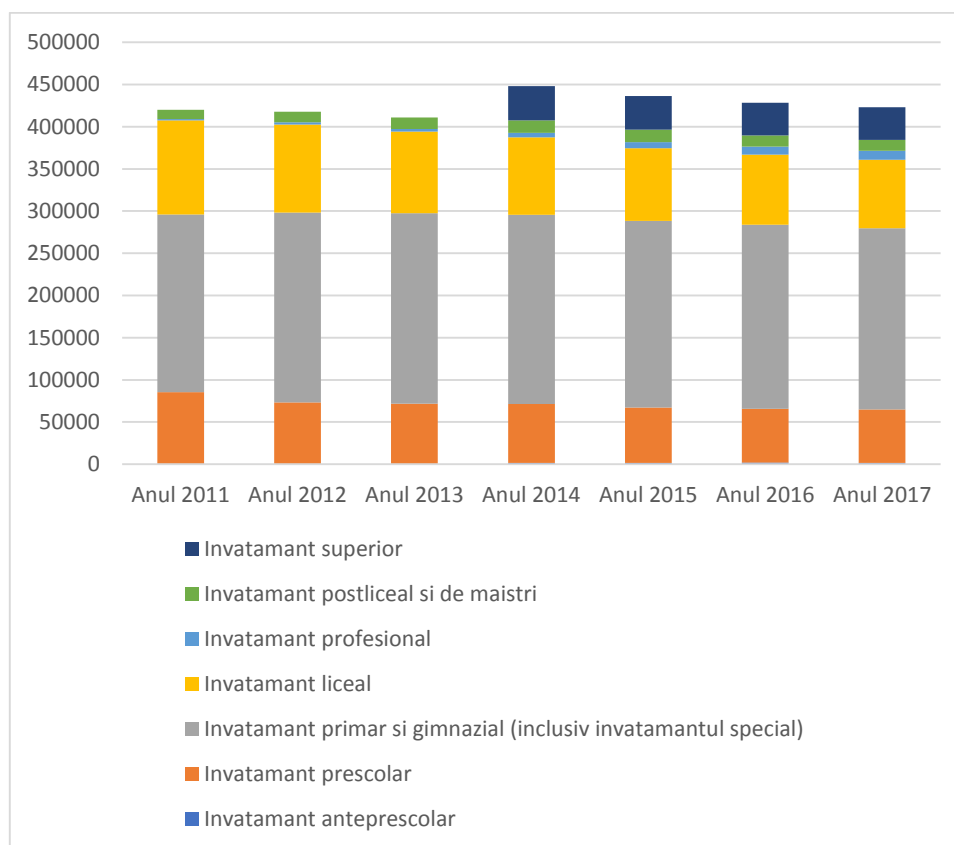
Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Numărul unităților școlare din Regiunea Sud-Est prezintă disparități în ceea ce privește distribuția la nivel județean. Se remarcă astfel că județul Constanța concentrează cel mai mare număr de unități de învățământ preșcolar (52), urmată de județul Galați (31). La polul opus, județele Vrancea și Tulcea prezintă cel mai redus număr de unități de învățământ preșcolar din regiune - 11, respectiv 5.

În ceea ce privește învățământul primar și gimnazial și învățământul liceal, distribuția unităților școlare prezintă o structură asemănătoare, cele mai multe unități regăsindu-se în județele Constanța (100 școli primare și gimnaziale, 66 licee) și Galați (112 școli primare și gimnaziale, 35 licee), iar cele mai puține în județele Vrancea (80 unități din învățământul primar și gimnazial, 22 licee) și Tulcea (54 școli primare și gimnaziale, 22 licee).

Învățământul profesional și postliceal este slab reprezentat, cea mai mare parte a unităților regăsindu-se în județele Constanța, Buzău și Galați.

Figura nr.10 Populația școlară din Regiunea Sud-Est, pe niveluri de educație, perioada 2011-2017

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Analiza datelor statistice în profil temporal relevă dinamici diferite în ceea ce privește populația școlară a Regiunii Sud-Est, pe niveluri de educație. În intervalul 2011-2017, populația școlară a înregistrat un trend descendent la formele de învățământ preșcolar și școlar (-26%), liceal (-27,02%)

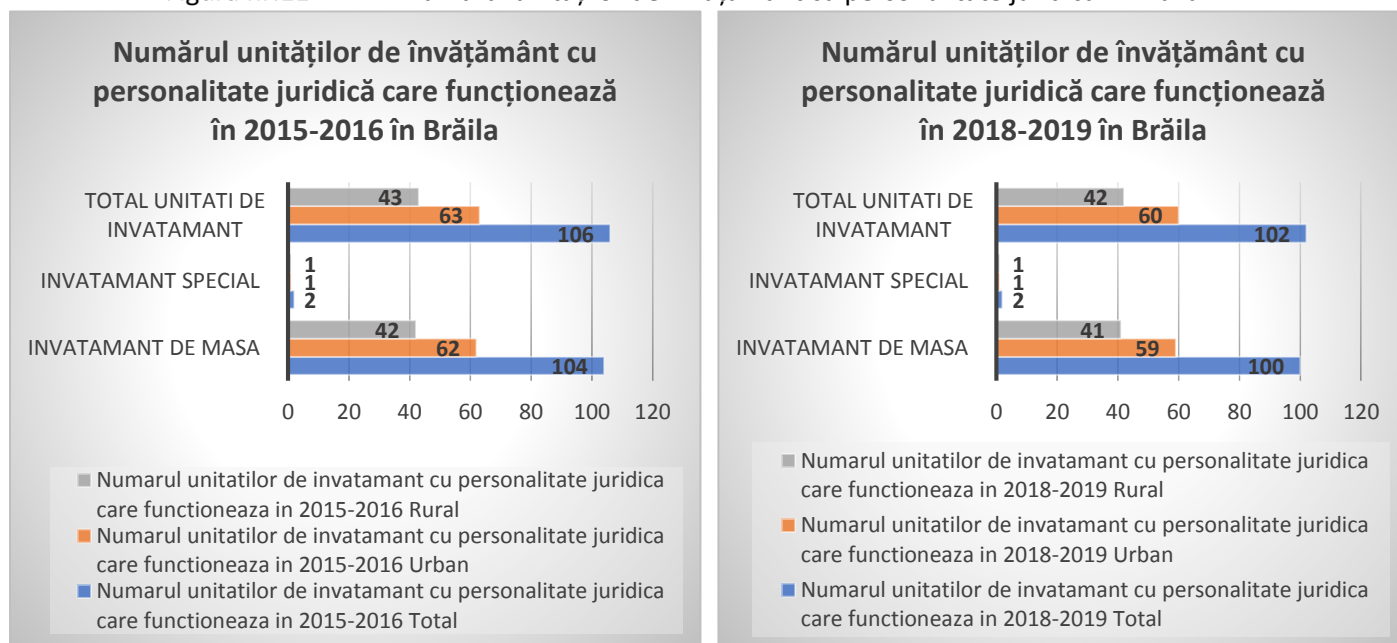
și superior (-3,69%), generat în principal de scăderea ratei natalității și migrația populației către regiuni mai dezvoltate din interiorul sau din afara țării.

Cel mai accentuat fenomen de reducere a populației școlare, în același interval de referință, se remarcă în județele Brăila (-33,66% la nivelul învățământului antepreșcolar și școlar și 30% în ciclul liceal), Constanța (-10,31% în învățământul primar și gimnazial și -7,2% în învățământul universitar).

În continuare, se vor urmări modificările ce țin de educație la nivel județelor Brăila și Tulcea în perioada 2015-2019 pentru o urmărire a tendințelor din acest domeniu din 2017 până în prezent.

În tabelele următoare se vor putea observa datele colectate privind numărul unităților de învățământ cu personalitate juridică care funcționează în Brăila. În acest sens, a fost realizată o comparație a numărului unităților de învățământ funcționând în Brăila în perioada 2015-2016 și perioada 2018-2019 pentru a urmări schimbările în cursul a celor 4 ani distanță.

Figura nr.11 Numărul unităților de învățământ cu personalitate juridică în Brăila

Sursă: Inspectoratul Școlar Județean Brăila

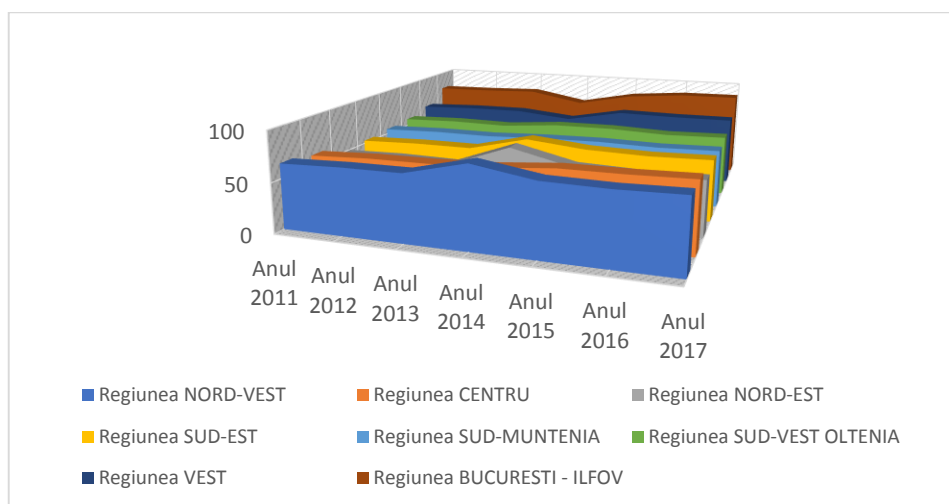
Numărul unităților de învățământ de masă, învățământul special și totalul unităților de învățământ este prezentat per total, pentru mediul urban și mediul rural permițând analiza datelor în ansamblu. Așadar, din 2015 până în perioada 2018-2019, numărul unităților pentru învățământul special a rămas neschimbat însă numărul unităților de învățământ de masă a scăzut cu 4 unități în 2018-2019 față de perioada 2015-2016. Comparând datele prezentate în cele două tabele, putem concluziona că numărul unităților de învățământ a rămas neschimbat în proporții mari. Acest aspect demonstrează o continuitate în menținerea unităților de învățământ în județul Brăila.

Ocuparea forței de muncă

Rata de ocupare a resurselor de muncă

La nivel național, potrivit datelor INS la nivelul anului 2017, rata de ocupare este de 67,84%, remarcându-se că rata de ocupare în rândul persoanelor de sex masculin este de 70,84%, în timp ce în rândul persoanelor de sex feminin este de numai 64,56%. Această distribuție este menținută inclusiv la nivel de regiuni de dezvoltare. Cu toate acestea, se observă faptul că în anumite regiuni, rata de ocupare este semnificativ mai ridicată – Regiunea București-Ilfov (88,6%), Regiunea Nord-Vest (71,6%), Regiunea Vest (71,1%), Regiunea Centru (70,8%). Motivul pentru care aceste regiuni înregistrează valori mai ridicate constă în dezvoltarea economică și influența centrelor economice puternice din România (orașe precum București, Cluj-Napoca, Timișoara, Sibiu, Brașov). La polul opus se află Regiunile Nord-Est și Sud-Muntenia, în timp ce Regiunile Sud-Vest și Sud-Est se situează pe poziții intermediare, în timp ce în valori absolute ale persoanelor angajate, valorile se reduc datorită populației totale, fiind mărite discrepanțele dintre regiuni. Motivele pentru o rată de ocupare redusă sunt multiple, plecând de la calitatea centrelor universitare, migrarea forței de muncă și ajungând la infrastructura din teritoriu, influențele țărilor externe vecine sau factori politici.

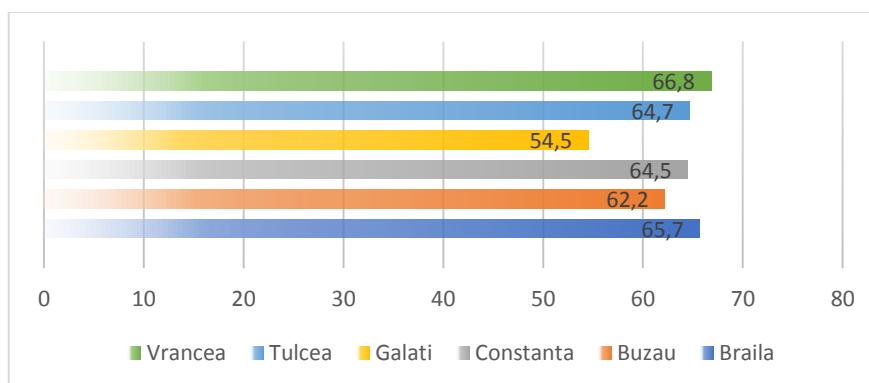
Figura nr.12 Rata de ocupare la nivel regional, în intervalul 2011-2017

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

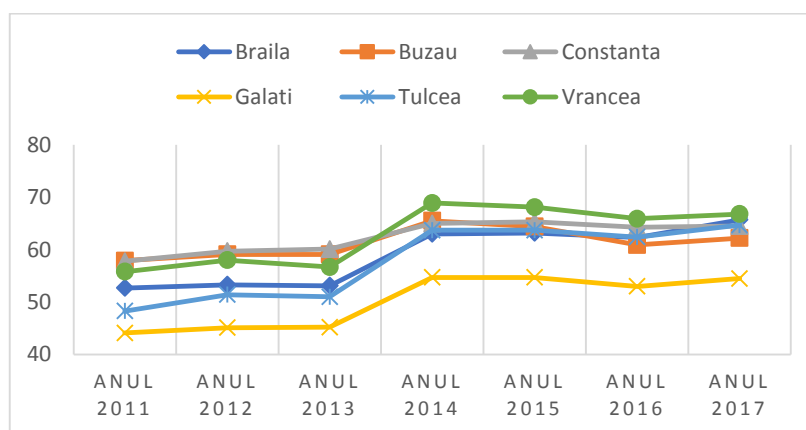
În intervalul temporal 2011-2017, rata de ocupare urmează îndeaproape evoluția economică a României (perioadele de criză, recesiune sau avânt economic). La nivelul Regiunii Sud-Est se observă aceeași tendință, rata de ocupare atingând 62,4% în anul 2017, comparativ cu numai 53% în anul 2012. Evoluția gradului de ocupare la nivelul Regiunii Sud-Est este prezentată în graficele următoare.

Figura nr.13 Rata de ocupare la nivel județean în anul 2017

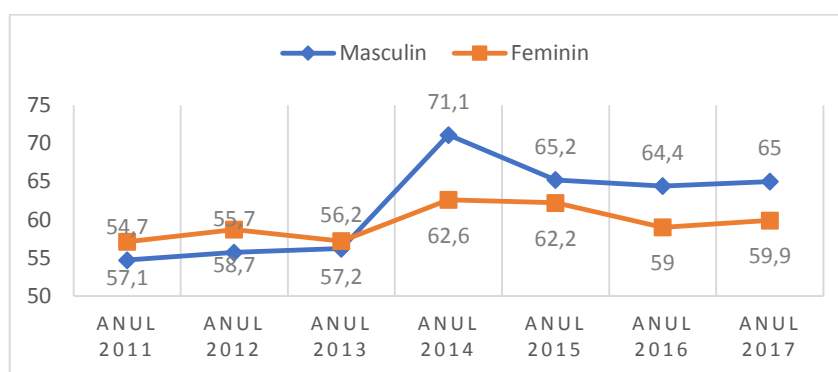
Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Figura nr.14 Rata de ocupare la nivel județean în intervalul 2011-2017

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Figura nr.15 Rata de ocupare pe sexe în Regiunea Sud-Est în perioada 2011-2017

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Analiza de la nivelul Regiunii Sud-Est arată că județul Vrancea ocupă prima poziție în raport cu rata de ocupare a populației, aspect ce a cunoscut o evoluție semnificativă începând cu anul 2014. În mod surprinzător, județul Constanța se situează sub județele Tulcea și Brăila. Cel mai slab județ, din

perspectiva ocupării forței de muncă, este Galați, fapt datorat activității economice slabe din regiune (excepție municipiul Galați).

Un aspect interesant se remarcă la nivelul ratei de ocupare pe sexe, observându-se cum rata de ocupare a femeilor o depășea pe cea a bărbaților în perioada 2011-2013. Totodată, în decursul ultimilor ani, rata de ocupare în rândul bărbaților a cunoscut oscilații semnificative, comparativ cu rata de ocupate în rândul femeilor (evoluție constantă).

Populația activă civilă și populația ocupată civilă

În termeni absoluți, peste 8,7 milioane de persoane reprezintă populația activă civilă, dintre care peste 4,7 milioane de bărbați și peste 3,9 milioane de femei. Pe teritoriul Regiunii Sud-Est, numărul total de persoane active este de aproximativ 1 milion (550.000 bărbați și 450.000 de femei), evoluția cifrelor (în mii persoane) poate fi consultată mai jos.

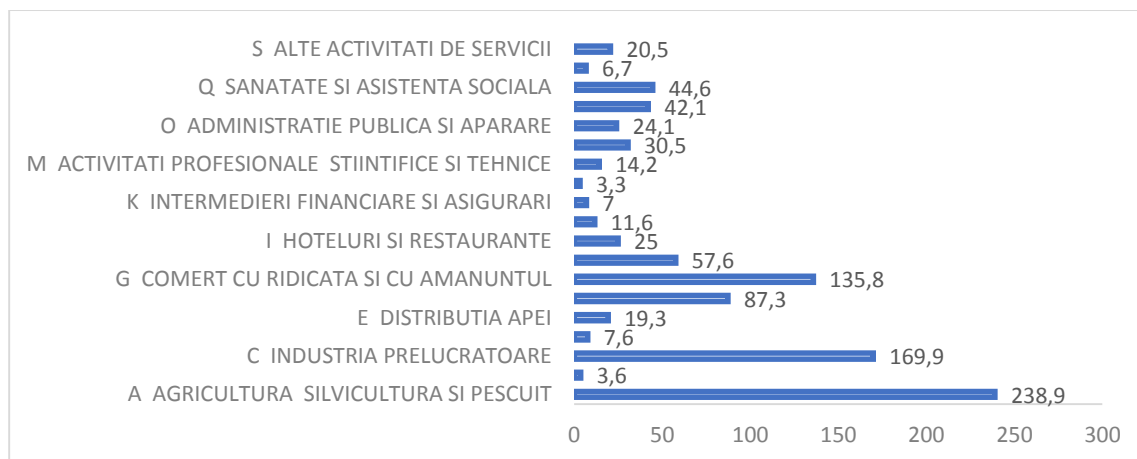
Tabel nr. 1. **Populația activă civilă în Regiunea Sud-Est pe sexe**

Gen	Județ	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017
Masculin	Brăila	69,7	71,4	70,5	70,2	69,8	69,3	69,2
	Buzău	99,1	98,5	101,6	101,1	100,4	96,5	94
	Constanța	167,3	169,9	172,4	167,6	173,3	174,4	167,9
	Galați	105,7	108,9	110,7	110,3	108,9	107,7	106,3
	Tulcea	45,3	48,4	46,2	45,9	45,1	44,8	45
	Vrancea	74,1	77	77,7	74	75,1	72,7	72,9
Feminin	Brăila	60,9	61	61	59	57	55,1	56,4
	Buzău	89,3	92,9	90,3	89,1	84,3	78,2	79,1
	Constanța	133,1	139,1	136,2	136	126,8	122,2	125,5
	Galați	91,9	95,1	94,4	92,4	89,5	86,3	85,9
	Tulcea	39,6	41,3	41,9	41,4	40,5	39,3	39,5
	Vrancea	74,7	77	73,1	72,6	67,2	66,2	64,4

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Între domeniile principale de activitate, de la nivelul regiunii, se numără agricultura, silvicultura și pescuitul (239.000 persoane), industria prelucrătoare (170.000 persoane) și comerțul cu ridicata (136.0000 persoane). Cu toate acestea, este evidențiat un număr redus de persoane ce activează în sectoare precum învățământ (42.000 persoane), sănătate și asistență social (44.600 persoane), sau în sectoare de prestare a serviciilor.

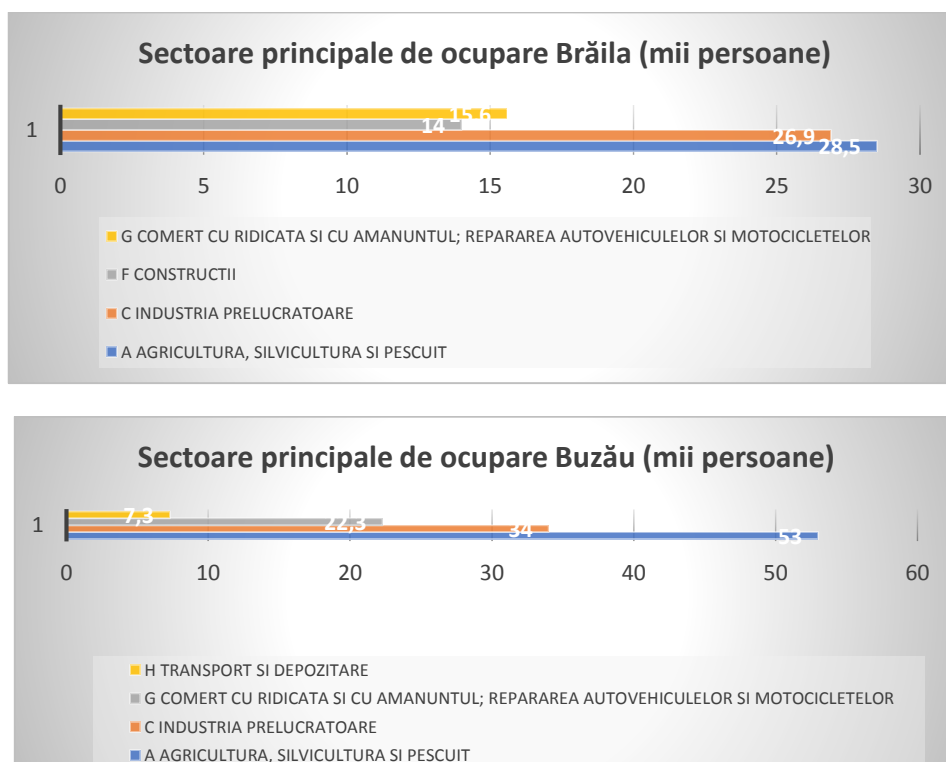
Figura nr.16 Sectoare de activitate (2017)

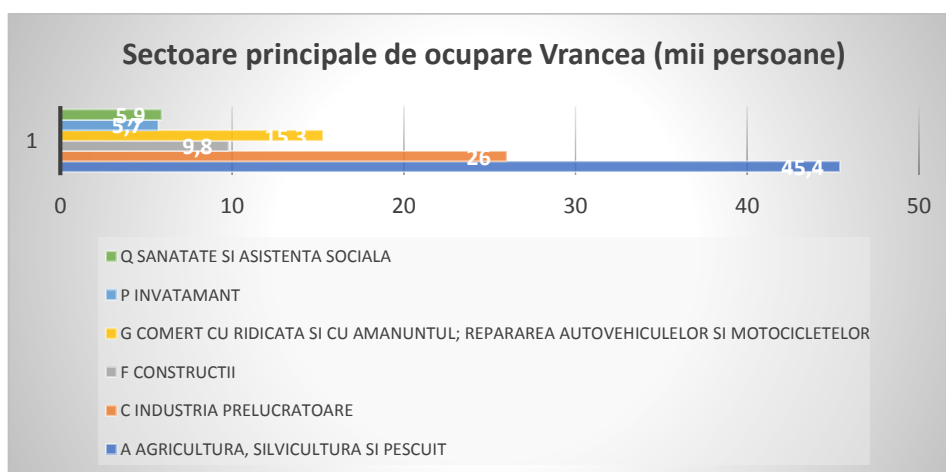
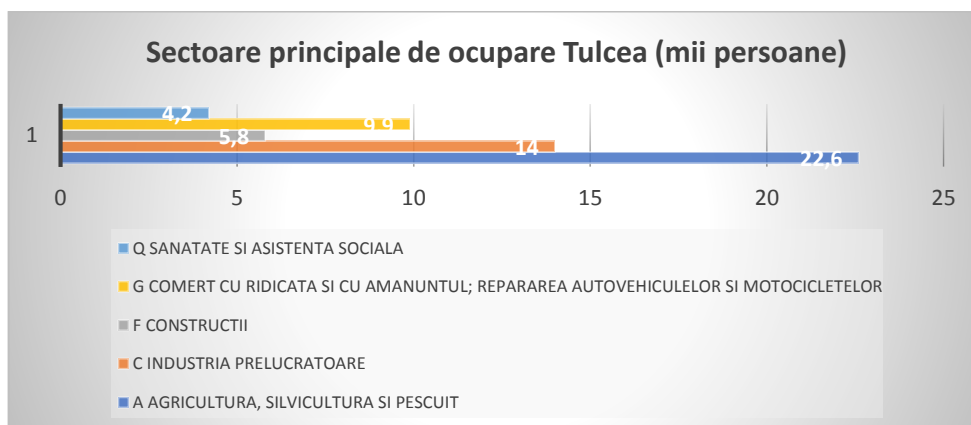
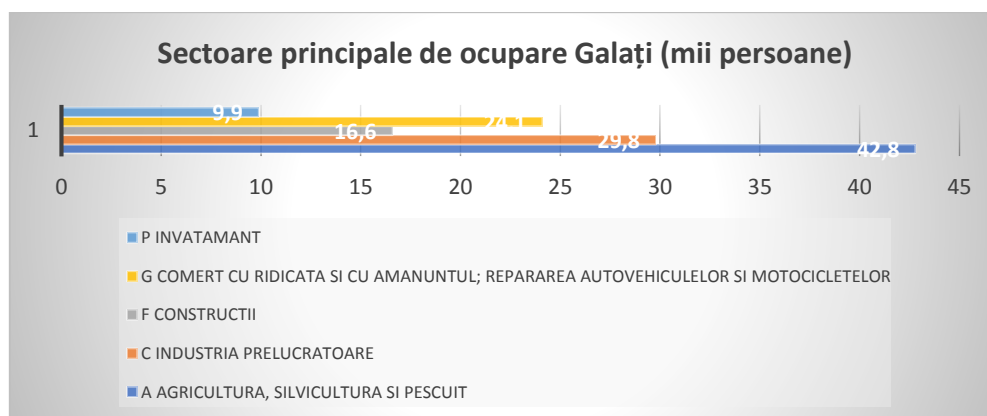
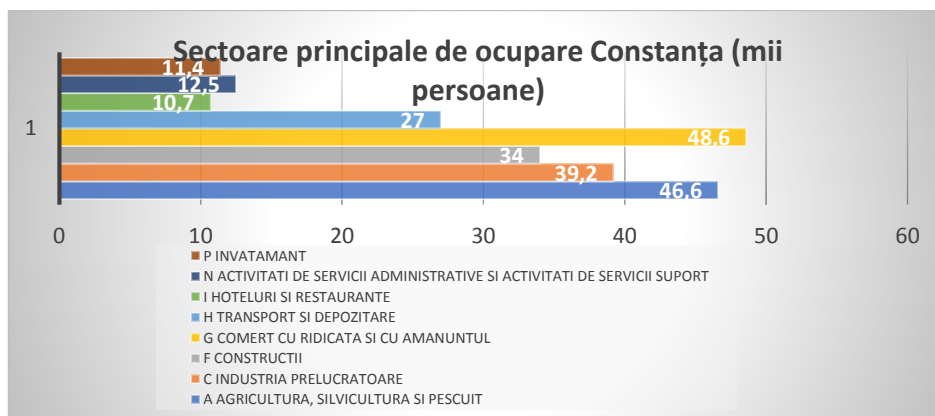

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

La nivel de județe, distribuția pe sectoare de activitate este menținută, prin analiză fiind subliniat că sectorul agricol angajează cele mai multe persoane, urmat de sectorul industrial și de cel al comerțului. Cu toate acestea, se observă cum, la nivel de județ, se oferă ponderi diferite principalelor sectoare de activitate. În plus, la nivelul județului Constanța, este remarcată o rată de ocupare mai ridicată în sectorul serviciilor, fapt ce arată o dezvoltare mai echilibrată a județului, comparative cu celelalte. Principalele domenii de activitate ale populației, la nivel de județ, se regăsesc în continuare.

Figura nr.17 Sectoare principale de ocupare pe județe (mii persoane)

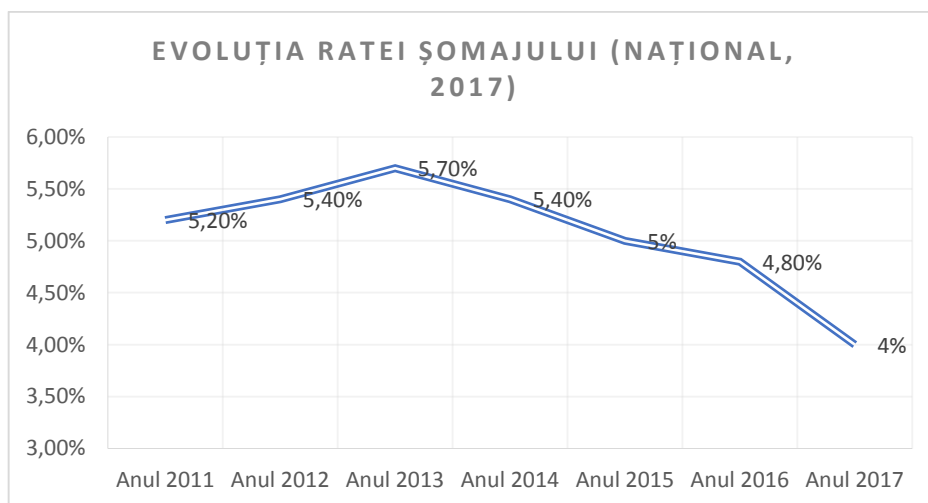

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Rata șomajului și șomeri înregistrați

Rata șomajului la nivel național era de 4,2% în anul 2017, în termeni absoluți înregistrându-se un număr de 351.105 de persoane. În intervalul temporal 2011-2017, rata șomajului a cunoscut o evoluție complementară cu situația economică și de dezvoltare din România.

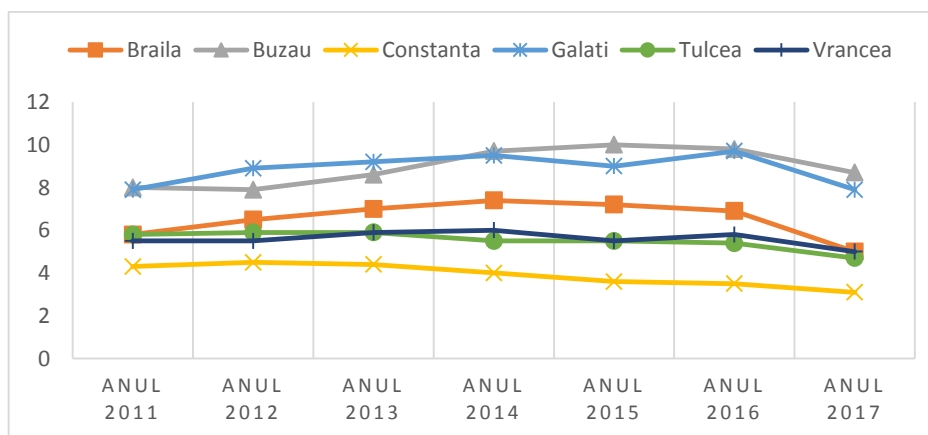
Figura nr.18 Evoluția ratei șomajului la nivel național în anul 2017

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

La nivelul Regiunii Sud-Est, rata șomajului a cunoscut o evoluție similară în perioada 2011-2017, însă aceasta a fost mereu mai ridicată decât media de la nivel național. În ceea ce privește distribuția teritorială, cea mai scăzută rată a șomajului este întâlnită în Constanța, reprezentând și județul cel mai dezvoltat din punct de vedere economic, iar cele mai ridicate cote se înregistrează în Buzău respectiv Galați. În valori absolute, la nivelul județelor Galați și Buzău există peste 15.000 de șomeri, peste 9.000 în Constanța, 6.300 în Brăila, 6.900 în Vrancea și 3.900 în județul Tulcea.

Figura nr.19 Evoluția ratei șomajului la nivel județean (%)

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

❖ Șomeri înregistrați pe județe și localități în anul 2017

Brăila

În județul Brăila localitățile înregistrând numărul cel mai ridicat de șomeri în anul 2017 sunt reprezentate în tabelul următor indicând un total de 609 șomeri înregistrați în municipiul Brăila, 576 în Galbenu și 489 în Viziru.

Șomeri înregistrați pe localități în anul 2017	TOTAL
MUNICIPIUL BRĂILA	609
GALBENU	576
VIZIRU	489
Total Județ	6294

Sursa: Agenția Națională pentru Ocuparea forței de Muncă Brăila

Totalul șomerilor înregistrați pentru cele trei localități ale județului Brăila este de 1.674 reprezentând o proporție de 26.5% din totalul șomerilor înregistrați în județul Brăila.

Tulcea

Localitate	Numărul șomerilor
Total Mediul Urban	1.027
Tulcea	577
Macin	161
Total Mediul Rural	2.924
TOPOLOG	171
VALEA TEILOR	184
Total Județ	3.951

Sursa: Agenția Națională pentru Ocuparea forței de Muncă Tulcea

În județul Tulcea, localitățile din mediul urban indicând numărul șomerilor înregistrați cel mai ridicat, sunt Tulcea și Măcin reprezentând 71,8% din totalul șomerilor înregistrați în mediul urban în acest județ. În mediul rural, orașele cu ponderi ridicate pentru rata șomajului sunt localitățile Topolog și Valea Teilor reprezentând 12,14% din totalul șomerilor înregistrați în mediul rural.

Galați

Localitate	Total șomeri înregistrați la AJOFM în 2017	Șomeri de etnie romă
MUNICIPIUL GALAȚI	1.500	30
BARCEA	476	221
BRĂHĂȘEȘTI	773	517
GHIDIGENI	915	449
IVESTI	564	286

Localitate	Total șomeri înregistrați la AJOFM în 2017	Șomeri de etnie romă
Total județ	15.245	2.209

Sursa: Agenția Națională pentru Ocuparea forței de Muncă Galați

Tabelul prezentat mai sus, permite informarea asupra localităților din Galați în care a fost înregistrat numărul cel mai ridicat de șomeri în anul 2017. În acest sens, din totalul pe județ a celor 15.245 șomeri, municipiul Galați prezintă 1.500 șomeri, localitatea Barcea 476 șomeri, Brăhășești 773 șomeri, Ghidiceni 915 șomeri și Ivești 564. Numărul de șomeri înregistrați pentru localitățile menționate anterior reprezintă un total de 4.228 de șomeri din cei 15.245. Totalul șomerilor pentru localitățile menționate rezultă în ponderi de 27,7% luând în considerare șomerii pe județ. Totodată, poate fi observat faptul că numărul șomerilor de etnie romă înregistrați în județul Galați pentru localitățile menționate rezultă într-un procent de 68% (1.503) din totalul șomerilor de etnie romă înscrși în județ (2.209).

Constanța

În județul Constanța, localitățile prezentând un număr ridicat de șomeri înregistrați de către AJOFM în 2017 în mediul urban, sunt municipiul Constanța (1.623 șomeri), municipiul Mangalia (698 șomeri), municipiul Medgidia (612 șomeri). Aceste localități constituie mai mult de 50% din totalul șomerilor înregistrați în mediul urban respectiv 59,7%.

Localitate	2017
Total	9.099
Din care, romi	207
Total Urban	4.905
MUNICIPIUL CONSTANTA	1.623
MUNICIPIUL MANGALIA	698
MUNICIPIUL MEDGIDIA	612
Total Rural	4.194
DOBROMIR	441
MIRCEA VODA	243
OSTROV	211

Sursa: Agenția Națională pentru Ocuparea forței de Muncă Constanța

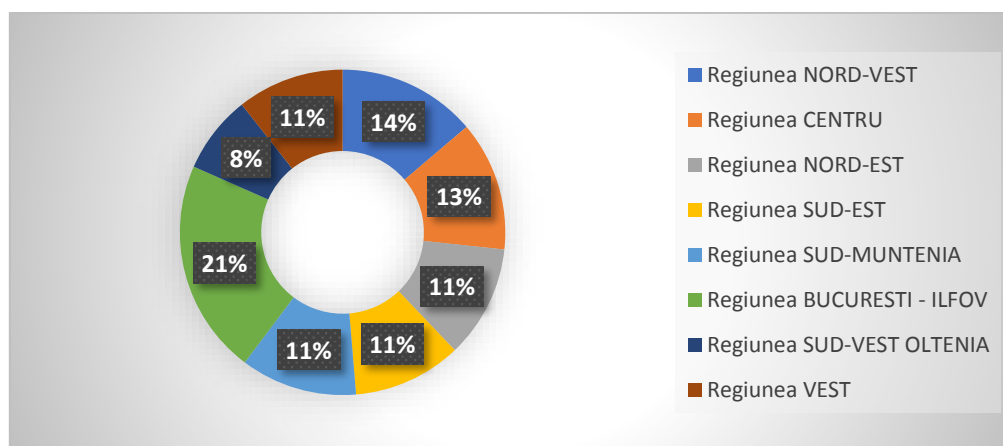
În continuare, comparativ cu restul localităților din mediul rural al județului Constanța, localitățile având numărul cel mai ridicat de șomeri sunt Dobromir (441 șomeri), Mircea Vodă (243 șomeri) și Ostrov (211 șomeri). Ponderea acestor localități constituie 21.3% din totalul șomerilor înregistrați în mediul rural. Un aspect relevant în studierea numărului șomerilor înregistrați atât în mediul urban cât și în mediul rural din județul Constanța, sunt ponderile foarte apropiate între cele două valori

totale afișate. În acest sens, diferența între cele două valori totale pentru mediul urban și mediul rural este de 711 șomeri înregistrați în anul 2017.

Număr mediu al salariaților și câștig salarial mediu

Numărul total de salariați este de aproximativ 4.945.000, la nivel național, cei mai mulți dintre aceștia fiind regăsiți în poli de dezvoltare economică, orașe precum București, Cluj-Napoca, Timișoara, Brașov sau Iași.

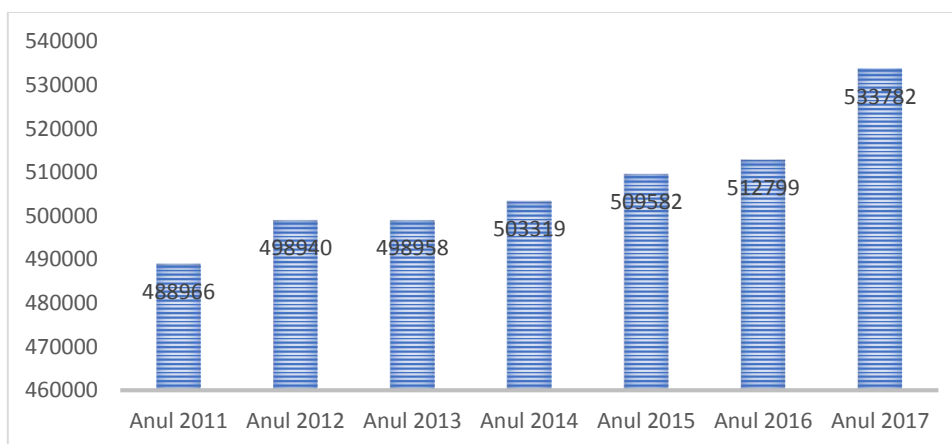
Figura nr.20 Repartiția salariaților pe regiuni la nivelul anului 2017

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Evoluția numărului de salariați este una extrem de pozitivă la nivelul Regiunii Sud-Est, înregistrându-se creșteri constante în perioada 2011-2017 (creștere cu 9%).

Figura nr.21 Evoluția numărului de salariați în perioada 2011-2017

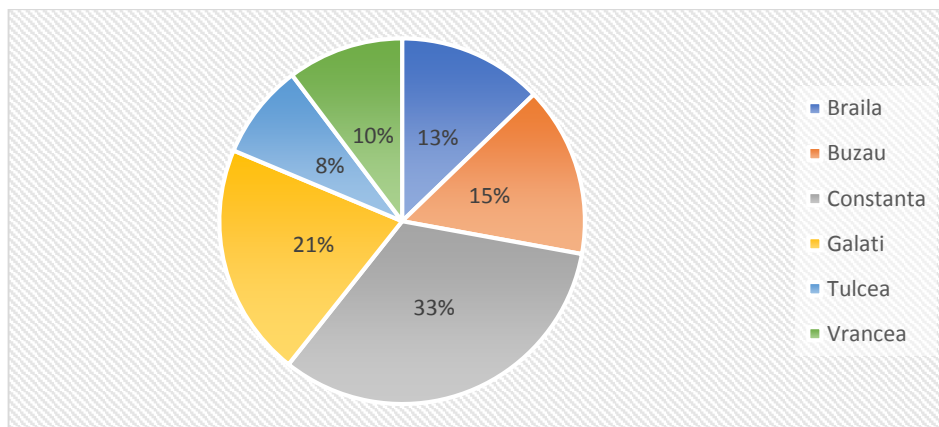

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

La nivel de județe din Regiunea Sud-Est, distribuția salariaților arată faptul că există o pondere ridicată în cazul județelor Constanța și Galați, fapt datorat de situația demografică de la nivelul

regiunii, dar și dezvoltării economice dezechilibrate (așa cum a fost menționat în secțiunile anterioare).

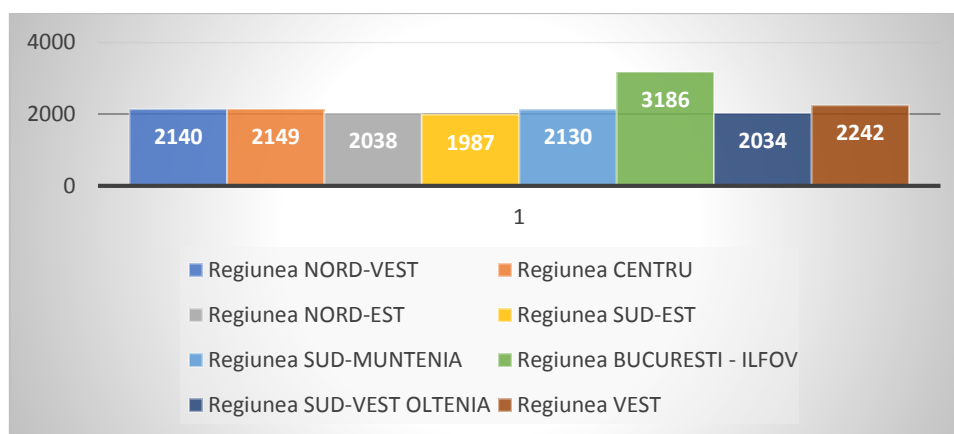
Figura nr.22 Distribuția salariaților pe județe

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Nivelul mediu net de remunerație, la nivel național, era de 2.338 lei, în anul 2017, fiind înregistrate creșteri succesive față de anul 2012 (creștere cu 61%). În baza datelor statistice furnizate de INS, Regiunea Sud-Est înregistrează cele mai mici venituri salariale medii. Acest aspect este cauzat de slaba dezvoltare teritorială, migrarea forței de muncă din teritoriu, slabă accesare a finanțărilor în regiune.

Figura nr.23 Nivelul salariului mediu net pe regiuni

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Salariații angajați în Constanța au cele mai mari venituri salariale medii, cu toate acestea, situându-se sub media națională. La polul opus, cele mai reduse venituri sunt întâlnite în județele Vrancea (1.800 lei), Brăila (1.859 lei) și Buzău (1.903 lei).

Tabel nr. 2. Venituri salariale medii în județele din Regiunea Sud-Est

	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017
Brăila	1.160	1.178	1.263	1.348	1.462	1.587	1.859
Buzău	1.177	1.231	1.294	1.326	1.484	1.644	1.903
Constanța	1.403	1.424	1.486	1.571	1.735	1.871	2.117
Galați	1.310	1.351	1.435	1.576	1.643	1.740	2.007
Tulcea	1.276	1.274	1.381	1.482	1.578	1.706	2.009
Vrancea	1.078	1.136	1.196	1.300	1.440	1.556	1.800

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Condiții de viață: Cheltuieli

Tabel nr. 3. Tipuri de cheltuieli medii (pe gospodărie) pe regiuni de dezvoltare (anul 2017)

	Cheltuieli de consum	Contribuții de asigurări sociale	Produse alimentare	Sold în numerar la sfârșitul perioadei
BUCUREȘTI - ILFOV	13.064,02	1.366,71	763,5	5.657,67
CENTRU	10.175,54	883,34	1.416,18	4.807,19
NORD-EST	9.066,02	695,4	1.578,28	2.928,22
NORD-VEST	10.598,64	887,34	1.658,79	4.292,63
SUD-EST	9.781,39	741,87	1.242,84	3.762,62
SUD-MUNTENIA	9.156,39	851,22	1.195,41	3.890,02
SUD-VEST OLTENIA	8.241,25	711,01	1.555,86	2.724,97
VEST	10.089,35	869,53	1.157,63	4.731,02

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Referitor la condițiile de viață, Regiunea Sud-Est se clasează pe locul patru la cheltuieli de consum lunare, gospodăriile din această regiune cheltuind în medie **9.781,39 lei** pe an, echivalentul a aproximativ 815 lei pe lună. Totodată, pentru contribuțiile de asigurări sociale și pentru produse alimentare, gospodăriile cheltuie în medie **741,87 lei** lunar, respectiv **1.242,84 lei lunar**. Totodată, în baza datelor statistice privind veniturile și cheluielile totale înregistrate la nivel de gospodărie în decursul întregului an, la finalul anului acestea rămân în medie cu doar **3.762,62 lei** necheltuiți.

Având în vedere datele pentru excluziunea socială și rata sărăciei (printre cele mai mari la nivel de regiuni), trebuie să punem sub semnul întrebării dacă aceste cheltuieli sunt suficiente pentru a asigura un trai decent tuturor membrilor unei gospodării. Date adiționale care să măsoare cheltuielile pentru produse nealimentare, ar putea indica dacă veniturile medii ale gospodăriilor din această regiune permit membrilor să acopere și produse care nu sunt de bază. De asemenea, date pe indicii prețurilor de consum agregate la nivel de regiune ar putea contribui la o analiză privind venitul necesar pentru a asigura un trai de viață decent în Regiunea Sud-Est.

Tabel nr. 4. Tipuri de cheltuieli (medii pe gospodărie) pe regiuni de dezvoltare

	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017
NAȚIONAL	22,3	22,9	23	25,1	25,4	25,3	23,6
NORD-VEST	20,6	17,4	17,1	20,4	19,2	17,1	19
CENTRU	18,7	18	18,2	20,4	17,8	20,8	17,3
NORD-EST	32,1	31,7	34,5	36,1	35,9	36,1	33,4
SUD-EST	29,2	31,9	32,2	34	32,4	31,2	29,6
SUD-MUNTENIA	21,1	22,1	22,7	25,5	30,6	24,8	24,9
BUCURESTI - ILFOV	3,5	2,6	4,1	4,8	5,9	10,2	6,1
SUD-VEST OLTENIA	28,1	31,2	28,2	28,3	32,1	34,2	33,4
VEST	20,5	25,8	22,7	27,5	19,8	25,1	21,4

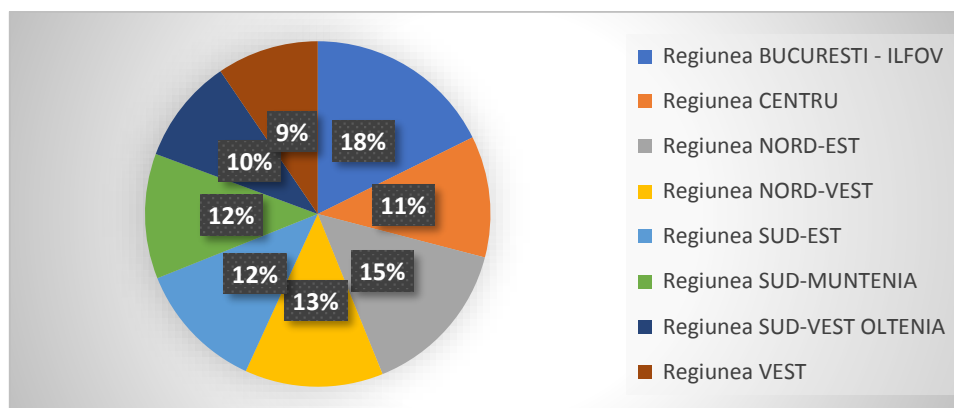
Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Sănătatea și Asistența Socială

Unități sanitare pe categorii de unități

Conform INS, la nivelul anului 2017, pe întreg teritoriul României, numărul total de unități sanitare (incluzând spitale, ambulatorii, centre de sănătate, policlinici, cabinet medicale, stomatologii și farmacii) era de 60.574, în creștere cu 14% față de anul 2011. La nivel de regiune de dezvoltare, distribuția unităților sanitare este oarecum echilibrată, ținându-se cont inclusiv de populația regiunii respective.

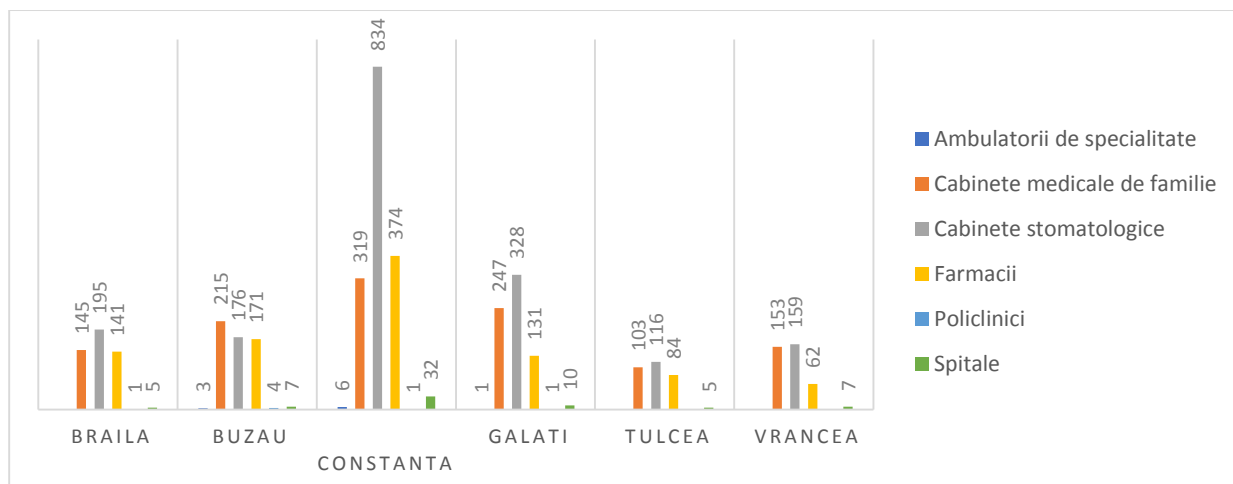
Figura nr.24 Distribuția unităților sanitare pe regiuni în anul 2017

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

La nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est, numărul total de unități sanitare era de 7.330 în anul 2017, deserving o populație de peste 2,4 milioane de locuitori. Astfel, datele statistice indică faptul că la nivelul regiunii existau 66 spitale, 7 policlinici, 10 ambulatorii de specialitate, 1.182 cabinete medicale de familie, 1.808 de cabinete stomatologice și 963 de farmacii. Distribuția la nivel de județ a unităților medicale enumerate se regăsește în continuare.

Figura nr.25 Distribuție unități sanitare la nivel de județ

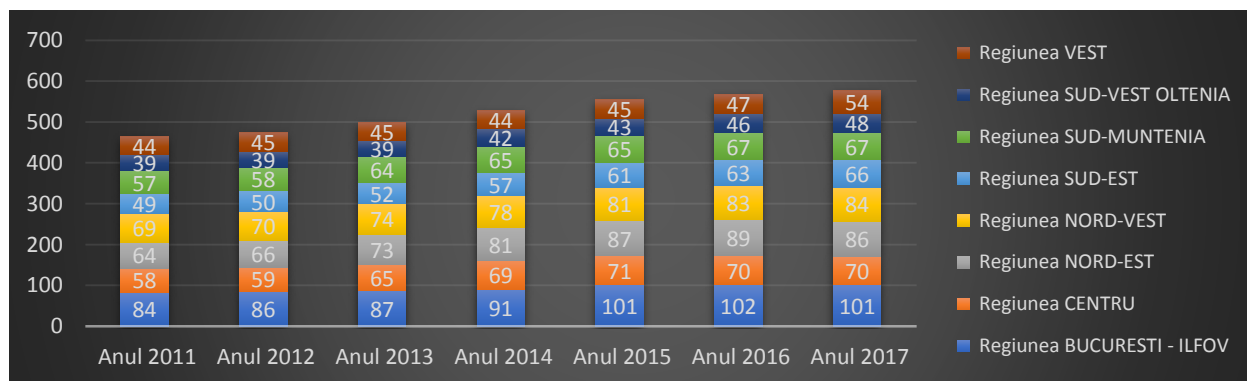

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Astfel, se remarcă faptul că județul Constanța are cele mai multe unități medicale, fapt datorat populației mai mari, existenței Facultății de Medicină din cadrul Universității "Ovidius", dar și nivelului de dezvoltare sau capacităților economice mai ridicate. În același timp, se observă faptul că anumite județe nu au ambulatorii de specialitate (Brăila, Tulcea, Vrancea) sau policlinici (Tulcea, Vrancea). Evoluția din perioada anilor 2012-2017 arată creșterea numărului de spitale și ambulatorii de specialitate, dar și a cabinetelor stomatologice și a farmaciilor – acestea din urmă fiind înființate în regim privat. Pe de altă parte, numărul de policlinici și cabinet medicale s-a diminuat în perioada ultimilor 5 ani.

În ceea ce privește numărul de spitale din România (publice și private), acesta a crescut în perioada 2011-2017, fiind înregistrate un număr de 576 de spitale, creștere semnificativă față de anul 2012. În același timp, evoluția este remarcată la nivelul tuturor regiunilor de dezvoltare, inclusiv în Regiunea Sud-Est.

Figura nr.26 Evoluția numărului de spitale la nivel de regiune, în perioada 2011-2017

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Având în vedere populația deservită de spitale, se poate constata că la nivelul României un spital deservește 34.100 locuitori, în anul 2017, în timp ce în anul 2012, un spital deservea o populație de 42.486 locuitori. Îmbunătățirea este una semnificativă și se datorează atât creșterii numărului de spitale cât și reducerii populației de pe teritoriul României. La nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est, evoluția este similară, însă, populația deservită de un spital depășește media de la nivel național.

Tabel nr. 5. Populația deservită de un spital pe regiuni de dezvoltare

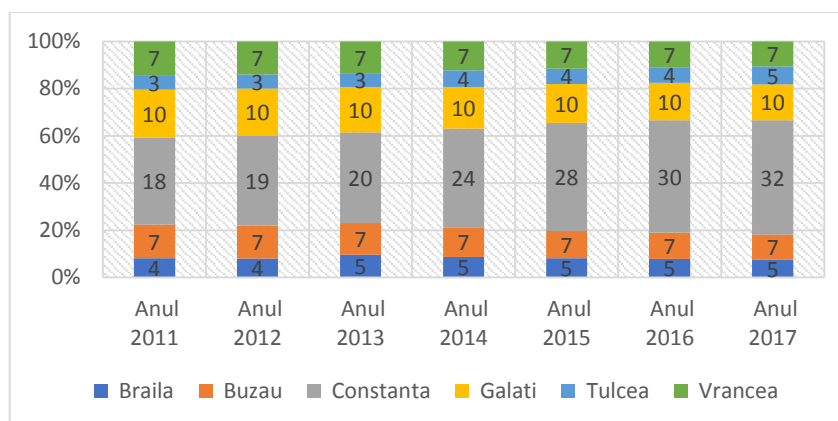
Regiune de dezvoltare	Populație 2017	Nr. spitale 2017	Populație deservită de un spital
Regiunea BUCUREȘTI – ILFOV	2.287.347	101	22.647
Regiunea CENTRU	2.332.935	70	33.328
Regiunea NORD-EST	3.239.612	86	37.670
Regiunea NORD-VEST	2.568.730	84	30.580
Regiunea SUD-EST	2.446.734	66	37.072
Regiunea SUD-MUNTENIA	3.003.349	67	44.826
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	1.973.140	48	41.107
Regiunea VEST	1.792.503	54	33.195
Total	19.644.350	576	34.105

Sursa: Date prelucrate de către echipa de experți (INS)

La nivel de județe, în Regiunea Sud-Est, se remarcă faptul că în perioada 2012-2017, au fost deschise/ construite noi spitale predominant în județul Constanța (14 spitale nou construite, toate fiind administrate în regim privat – iar un spital public a fost închis), în timp ce în toate celelalte județe au fost deschise/ construite două noi spitale, ambele proprietate privată, deschise în județul Tulcea (Exemplu: Medical Center Spital). Pe cale de consecință, inclusiv populația deservită de un spital a fost redusă în mod semnificativ, la nivelul județului Constanța, (1 spital la 21.200 de cetățeni), în timp ce în cazul celorlalte județe cifra a rămas relativ constantă (puțin diminuată datorită scăderii demografice, migrației populației).

Evoluția numărului de spitale și a populației deservite la nivel de județ se regăsește în cele ce urmează.

Figura nr.27 Evoluția numărului de spitale la nivel județean, în perioada 2011-2017

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Tabel nr. 6. Populație deservită de un spital, la nivel de județ

	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017
Brăila	79.919	63.120	62.430	61.641	60.722	59.825
Buzău	64.174	63.570	63.002	62.354	61.574	60.837
Constanța	35.993	34.223	28.516	24.405	22.702	21.200
Galați	53.458	53.091	52.822	52.475	52.006	51.443
Tulcea	70.671	70.040	52.072	51.503	50.799	40.143
Vrancea	48.515	48.182	47.963	47.687	47.277	46.886

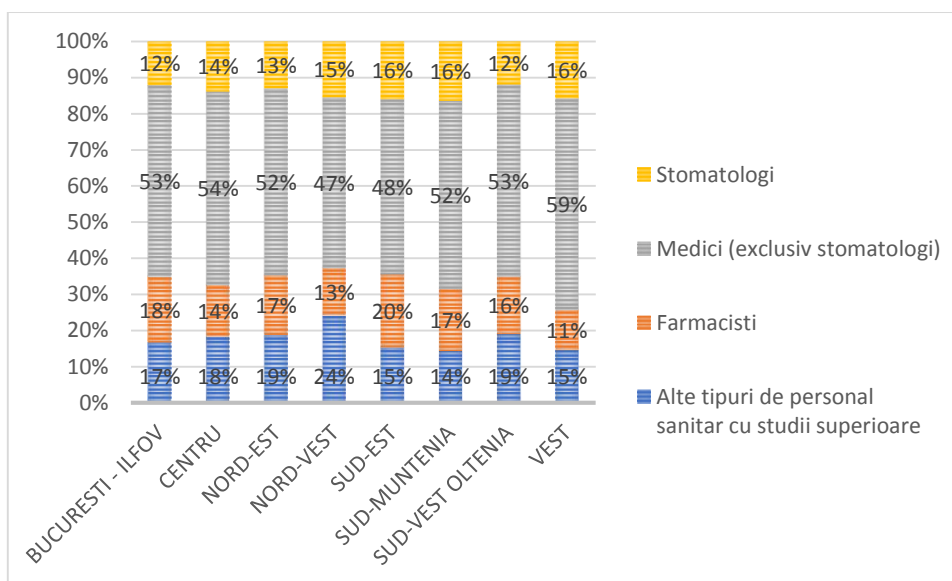
Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Personal medico-sanitar pe categorii

Personalul medico-sanitar³ la nivel național era de 112.233 în anul 2017, în creștere cu 39% față de anul 2011 (80.471). La nivel de regiune de dezvoltare, se constată o distribuție relativ egală între categoriile de personal, ponderea cea mai ridicată (din personalul cu studii superioare) se înregistrează la medici, aproximativ 50%, urmată de celelalte categorii în ponderi aproximativ egale. La nivelul Regiunii Sud-Est, se înregistrează 10.454 cadre în domeniul medico-sanitar (anul 2017) și, comparativ cu celelalte regiuni, se înregistrează cea mai ridicată pondere a numărului de farmaciști și o valoare relativ ridicată (2.121) comparativ cu populația totală a regiunii. Totodată, numărul de farmaciști înregistrează cea mai mare evoluție în perioada anilor 2011-2017 (creștere cu 50%).

³ Include numai medici, stomatologi, farmaciști și personal auxiliar cu studii superioare

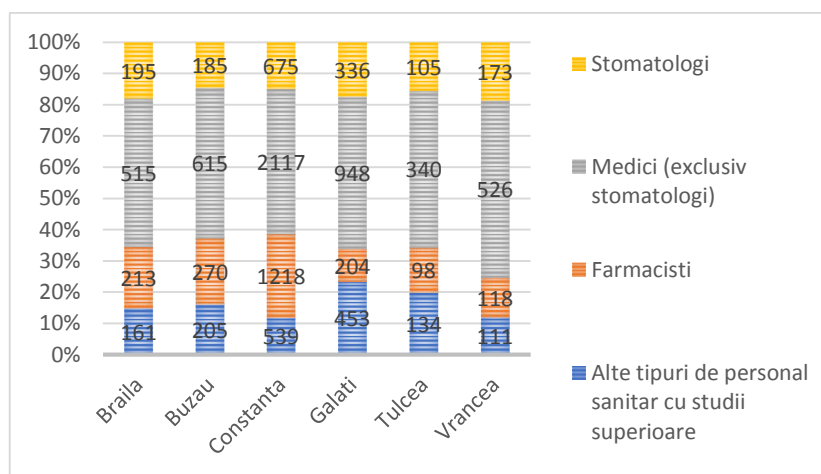
Figura nr.28 Personal medico-sanitar pe categorii, la nivel regional

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

La nivel de județe, ponderile pe categorii de personal medico-sanitar sunt respectate la nivelul anului 2017. În mod similar, evoluția personalului este relativ uniformă la nivelul tuturor județelor, cu excepția județului Constanța, caz în care se înregistrează creșteri majore în numărul farmaciștilor. În plus, se remarcă numărul semnificativ mai ridicat de personal medical de la nivelul județului Constanța, fapt datorat infrastructurii medicale dezvoltate a județului, profilului economic, mediului academic.

Figura nr.29 Personal medico-sanitar la nivel județean

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Din analiza întreprinsă rezultă faptul că numărul mediu de medici per spital este de 77, la nivelul Regiunii Sud-Est, iar cele mai înalte valori se regăsesc în județele Brăila și Galați (103, respectiv 95

de medici per spital) - în acest caz, cele mai mici valori sunt înregistrate în județul Constanța (66 medici – motivul principal fiind că aceștia își desfășoară activitățile profesionale în cadrul mai multor spitale. Cu toate acestea, numărul total de medici de la nivel regional a înregistrat creșteri în perioada 2011-2018.

Paturi în unitățile sanitare

În anul 2017, au fost raportate un număr de 132.275 de paturi în spitale, rezultând, în medie 230 de paturi per spital sau un pat la 149 de persoane. În acest sens, Regiunea de Dezvoltare Sud-Est prezintă semnale negative, întrucât se înregistrează o medie de 211 paturi la nivel de spital și există un pat de spital la 176 de persoane, statistică mai slabă fiind identificată numai în Regiunea Sud-Muntenia (1 pat la 205 persoane). În aceeași ordine de idei, în județele Tulcea și Vrancea există un număr relativ redus de paturi în spitale, comparativ cu populația de la nivelul județelor (un pat de spital la 242, respectiv 247 de persoane). Acest aspect se datorează inclusiv poziției geografice, precum și unei serii de factori precum accesare slabă, proximitate față de centre dezvoltare a județelor și slaba dezvoltare a infrastructurii medicale.

Tabel nr. 7. Număr de persoane per pat de spital, la nivel de regiuni de dezvoltare

Regiune	Nr. paturi	Nr. Spitale	Paturi/ spital	Nr.persoane/ pat de spital
Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	23.294	101	231	98
Regiunea CENTRU	16.262	70	232	143
Regiunea NORD-EST	20.162	86	234	161
Regiunea NORD-VEST	18.298	84	218	140
Regiunea SUD-EST	13.906	66	211	176
Regiunea SUD-MUNTENIA	14.655	67	219	205
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	12.707	48	265	155
Regiunea VEST	12.991	54	241	138

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Tabel nr. 8. Număr de persoane per pat de spital, la nivelul județelor din Regiunea Sud-Est

Județ	Nr. paturi	Nr. Spitale	Paturi/ spital	Nr.persoane/ pat de spital
Brăila	1.888	5	378	158
Buzău	2.513	7	359	169
Constanța	4.370	32	137	155
Galați	2.977	10	298	173
Tulcea	831	5	166	242
Vrancea	1.327	7	190	247

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Tabel nr. 9. Ambulatorii de spital în județul Constanța

Localitatea	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Constanța	2	2	3	3	3	3	3
Mangalia	1	1	1	1	1	1	1
Cernavoda	1	1	1	1	1	1	1
Hârșova	1	1	1	1	1	1	1
Eforie Nord	1	1	1	1	1	1	1
Eforie Sud	1	1					

Sursa: DSP Constanța

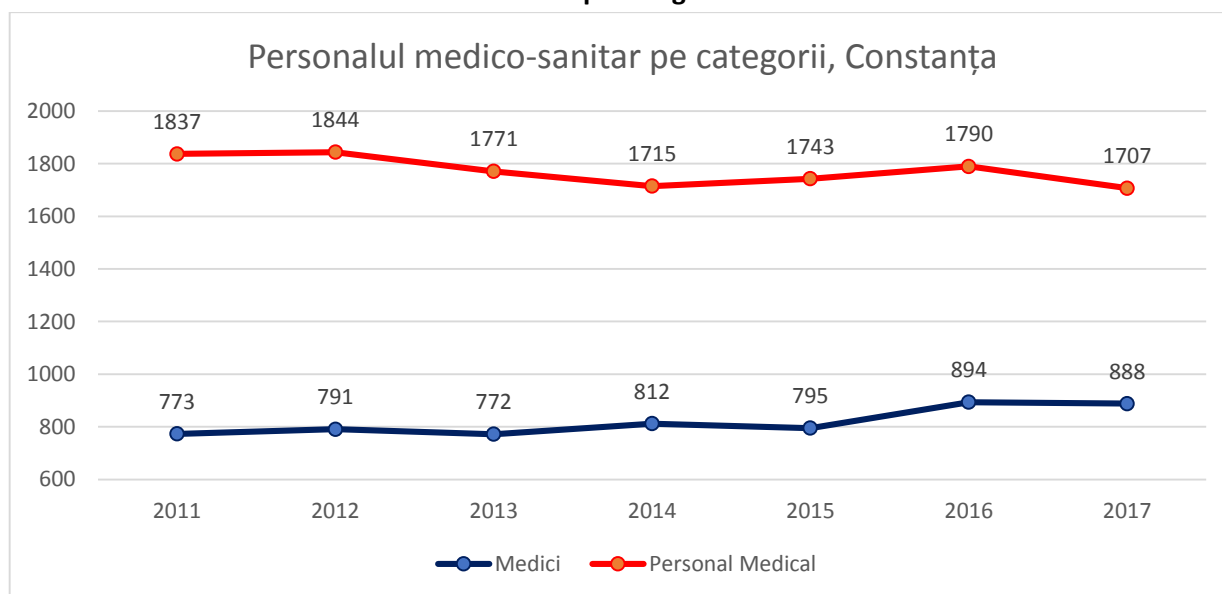
Tabel nr. 10. Dispensare medicale (TBC) în județul Constanța

Localitatea	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Constanța	1	1	1	1	1	1	1
Mangalia	1	1	1	1	1	1	1
Medgidia	1	1	1	1	1	1	1
Cernavoda	1	1	1	1	1	1	1
Hârșova	1	1	1	1	1	1	1

Sursa: DSP Constanța

Aceleași observații sunt valabile și pentru indicatorii privind numărul de ambulatorii de spital și dispensare medicale din tabelurile de mai sus dar și pentru indicatorii din cadrul tabelului de mai jos. Numărul acestora rămâne neschimbat în perioada 2011-2017.

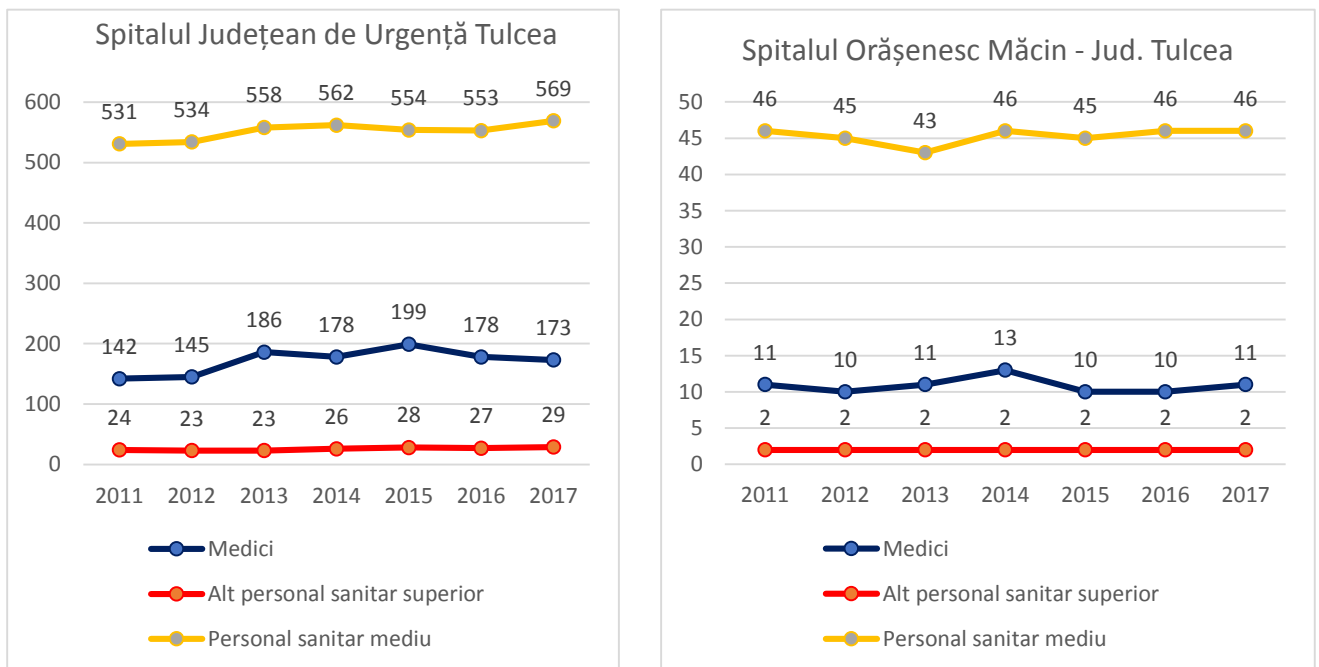
Tabel nr. 11. Personalul medico-sanitar pe categorii

Sursa: DSP Constanța

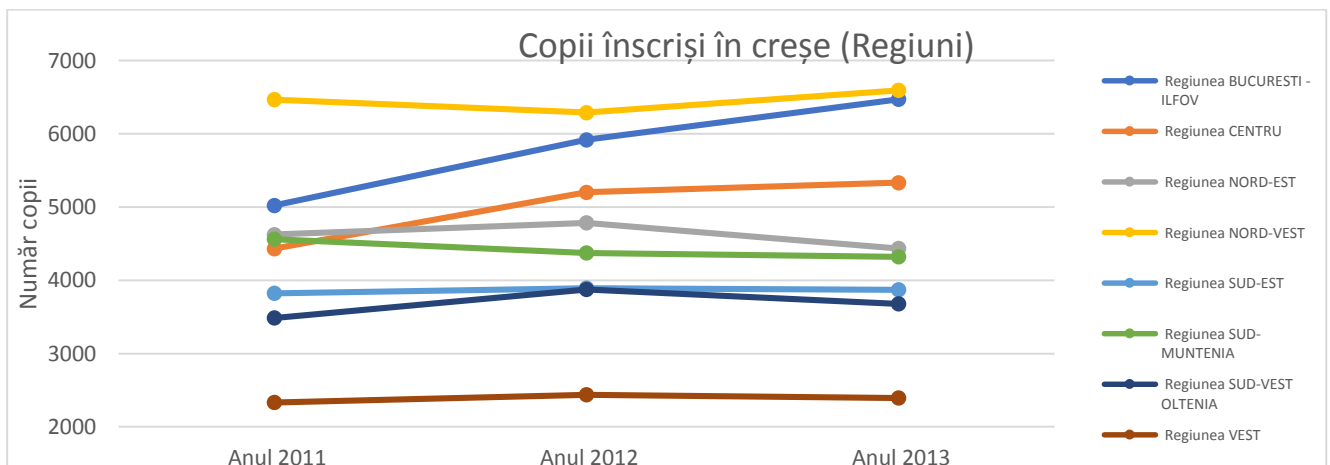
Numărul medicilor a crescut în județele Tulcea și Constanța în perioada 2011-2017. În județul Constanța, numărul medicilor a crescut cu 14,88%, în timp ce în Spitalul Județean de Urgență Tulcea cu 21,83%. Numărul medicilor din Spitalul Orășenesc Măcin - Măcin (Jud. Tulcea) a rămas constant, 11, un motiv fiind numărul mic locuitori din acest oraș. Deși în Constanța numărul medicilor este în creștere, numărul personalului medical a scăzut cu 14,88% în timp ce în Spitalul Județean de Urgență Tulcea personalul sanitar superior a crescut 20,83% iar personalul sanitar mediu a crescut cu 7,2%. În Spitalul Orășenesc Măcin valoarea ambelor categorii de personalul medical a rămas la fel ca în 2011.

Tabel nr. 12. Personalul medico-sanitar pe categorii Tulcea

Sursa: DSP Tulcea

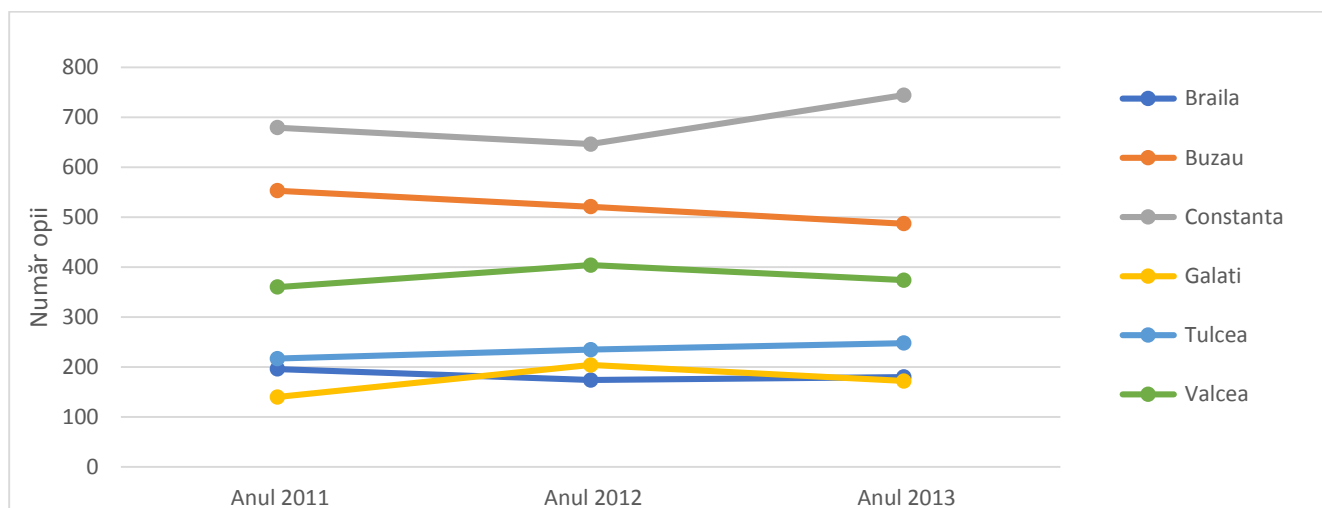
Figura nr.30 Copii înscriși în creșe la nivel regional în perioada 2011-2013

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Referitor la numărul de copii înscriși în creșe, Regiunea Sud-Est se află printre regiunile care înregistrează valori scăzute. În anul 2013, (cele mai recente informații) 3.872 de copii cu vârsta între 0-4 ani sunt înscriși într-o creșă în Regiunea Sud-Est, asta însemnând 0,4% din numărul total de copii cuprinși în această categorie de vârstă. Una dintre explicațiile pentru numărul mic de copii înscriși în creșe poate fi lipsa potenței financiare pentru a plăti taxele aferente creșelor private, numărul scăzut de creșe în regiune (doar 15 copii din Regiunea Sud-Est sunt înscriși într-o creșă privată), sau preferința personală a părinților de a lăsa copiii în grija unei rude apropiate. În graficul și tabelul de mai jos, datele privind numărul de copii înscriși în creșe și numărul creșelor sunt agregate la nivel de județ. Constanța are cei mai mulți copii înscriși în creșe și cel mai mare număr de creșe din regiune, în timp ce Tulcea are cele mai puține creșe din țară iar Galați reprezintă județul cu numărul cel mai mic de copii înscriși în creșe.

Figura nr.31 Copii înscriși în creșe la nivel județean în perioada 2011-2013

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Tabel nr. 13. Copii înscriși în creșe la nivel județean în perioada 2011-2017

	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017
Brăila	250	232	222	224	224	220	214
Buzău	318	314	314	310	302	296	296
Constanța	488	468	472	488	484	468	460
Galați	398	394	394	384	386	378	374
Tulcea	162	162	162	164	166	164	160
Valcea	298	296	306	276	268	262	266

Unități de învățământ speciale

Tabel nr. 14. Unități de învățământ speciale pe regiuni de dezvoltare

	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017
BUCUREȘTI - ILFOV	18	17	19	19	19	18	17
CENTRU	21	13	18	17	18	14	12
NORD-EST	31	14	21	22	20	18	21
NORD-VEST	41	23	31	29	31	31	30
SUD-EST	23	9	16	16	16	15	12
SUD-MUNTENIA	19	11	16	15	15	16	16
SUD-VEST OLTENIA	12	6	11	11	10	9	9
VEST	18	18	19	16	18	17	18

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Tabel nr. 15. Unități de învățământ speciale pe județe ale Regiunii Sud-Est

	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017
Brăila	2		1	1	1	1	1
Buzău	6	2	4	4	4	4	3
Constanța	4	2	3	3	3	3	3
Galați	6	4	5	5	5	4	4
Vrancea	5	1	3	3	3	3	1

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Referitor la numărul unităților de învățământ speciale, cifrele la nivel național sunt evidențiate în tabele anterioare. În Regiunea Sud-Est există doar 12 unități de învățământ speciale, acest număr fiind insuficient pentru a oferi programe educaționale adaptate gradului de deficiență și nevoilor de dezvoltare a elevilor. Regiunea Sud-Est se află pe penultimul loc, la egalitate cu Regiunea Centru, singura regiune având mai puține unități de învățământ speciale fiind Sud-Vest Oltenia. La nivelul județelor, în anul 2017 Galați avea patru unități de învățământ special, reprezentând cel mai mare număr în timp ce județele Vrancea și Brăila aveau o singură unitate de învățământ specială. Lipsa de astfel de unități de învățământ poate avea efecte negative severe asupra dezvoltării elevilor cu elevii cu dizabilități. Posibile efecte negative reprezintă creșterea excluziunii sociale, din cauza nedobândirii de competențe și abilități pe parcursul școlii.

Număr de copii din centre de plasament și număr centre pentru copii

Datele existente la momentul actual fac referire la situația generală întâlnită la nivelul României. Astfel, în anul 2017 existau un număr de 18.197 de copii aflați în centre de plasament, dintre care, marea majoritate având vârsta cuprinsă între 14-17 ani. Evoluția ultimilor ani arată o scădere a

numărului de copii din centre de plasament, o reducere cu aproximativ 21% față de anul 2012. Situația pozitivă se datorează, în principal, creșterii nivelului de trai din România. Un alt aspect important este evidențiat prin faptul că o pondere de 20% din acești copii se află plasați în centre de plasament din sistemul privat, condițiile de trai fiind mai ridicate în aceste cazuri.

Având în vedere toate categoriile de centre de plasament din România, numărul total al acestora este de 5.350, ceea ce arată că sistemul poate acoperi numărul de copii aflați în centre în momentul actual. Pe de altă parte, statistica include o serie de instituții care nu sunt specializate în acomodarea copiilor, ci doar în oferirea de asistență pentru aceștia.

Tabel nr. 16. Număr centre pentru persoane adulte și numărul adulților asistați în centre speciale (regiunea Sud-Est)

Categoriile de centre	Număr	Persoane adulte asistate	Număr mediu/instituție
Cămine private pentru persoane vârstnice	281	6.134* ⁴	22
Cămine publice pentru persoane vârstnice	124	9.451*	76
Centre de îngrijire și asistență	118	6.535	55
Centre de integrare prin terapie ocupațională	18	1.091	61
Centre de recuperare și reabilitare	339	12.359	36
Total	475	35.570	75

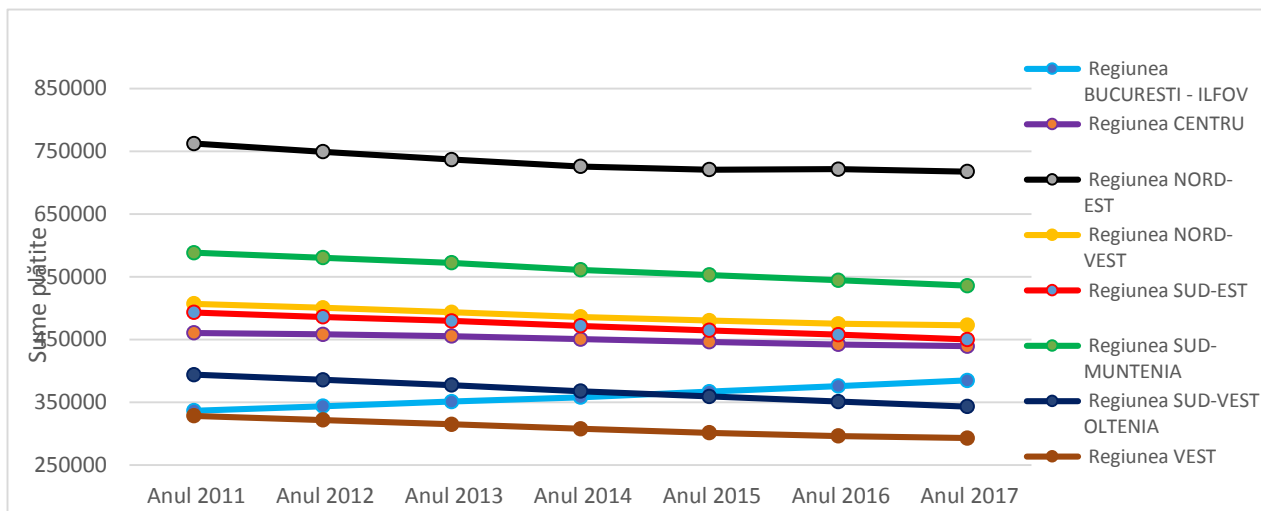
Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

La nivel național există un număr total de 475 de centre pentru persoanele adulte, incluzând căminele private și publice pentru persoanele vârstnice. Acestea găzduiesc, în medie, un număr total de 35.570 de persoane, ceea ce indică o medie de 75 de persoane la nivel de centru de asistență. Numărul de centre și al numărul de persoane, în ultimii ani, se menține la un nivel constant. În același timp, numărul persoanelor aflate în necesitate de a apela la centre de asistență este mult mai ridicat la nivelul României, însă nu există o cultură și o mentalitate a cetățenilor orientate către acest tip de serviciu.

⁴ Număr mediu lunar de beneficiari

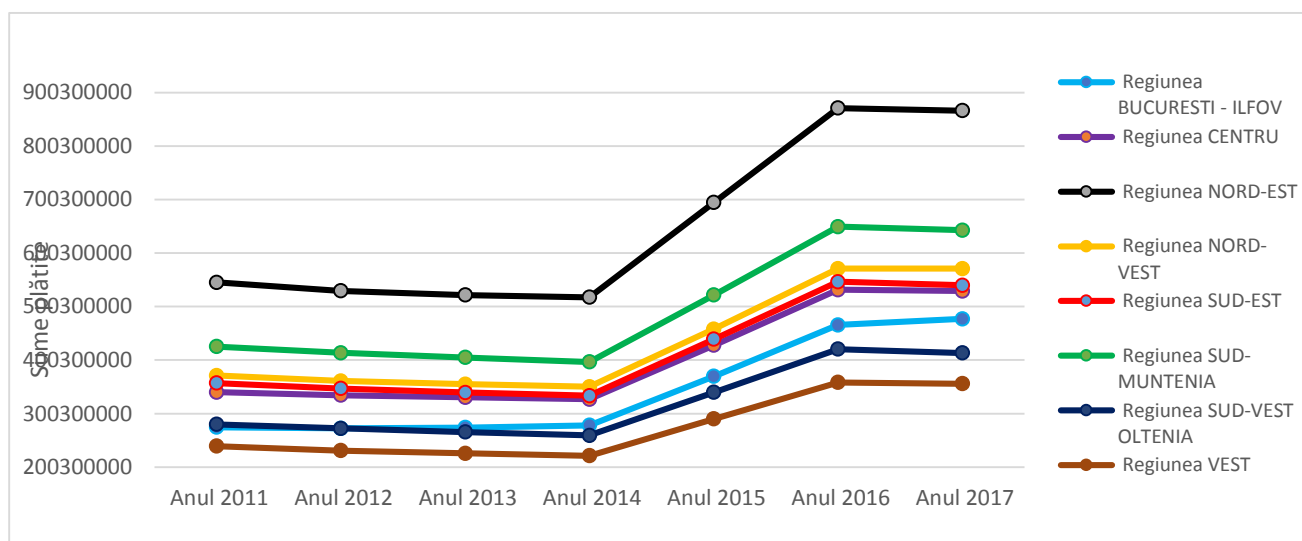
Alocația de stat pentru copii

Figura nr.32 Alocația de stat pentru copii (total beneficiari), la nivelul regiunilor

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Figura nr.33 Alocația de stat pentru copii (sume plătite), la nivelul regiunilor

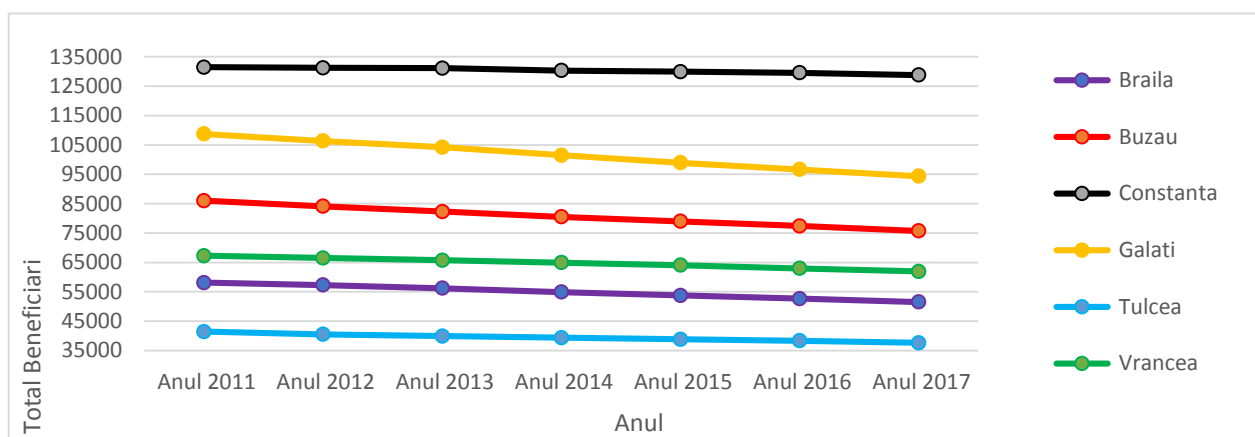

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Cu privire la sumele plătite pentru alocația de stat pentru copii, Regiunea Sud-Est a cheltuit 539.953.776 RON. Regiunea Sud-Est se clasează pe locul patru privind cheltuielile pentru alocațiile de stat pentru copii și tot pe locul patru pentru numărul de copii beneficiari de alocații. Deși Regiunea Sud-Est se află pe un trend descrescător privind numărul de copii care primesc alocații, această regiune nu reprezintă un caz aparte, deoarece cu excepția Regiunii București-Ilfov, toate regiunile au același trend descrescător al numărului total de copii beneficiari. De asemenea, toate regiunile au o evoluție aproape identică în ceea ce privește sumele plătite pentru alocațiile de stat pentru copii, deoarece nu există o descentralizare a politicii de protecție socială.

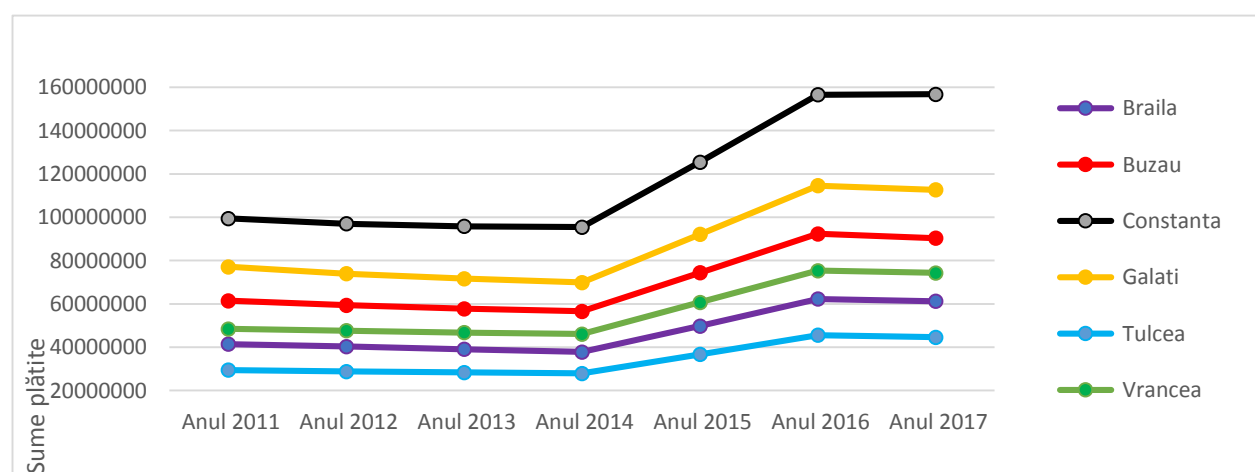
Scăderea numărului de copii care primesc alocație se poate explica prin sporul negativ înregistrat în Regiunea Sud-Est (și în restul regiunilor) și într-o măsură mică prin emigrarea cetățenilor români către celelalte țări europene. Graficele anterioare evidențiază că Regiunea Sud-Est se află printre regiunile cu cele mai scăzute natalități și indică faptul că Regiunea Sud-Est înregistrează al doilea cel mai scăzut spor natural. Dacă tendințele privind natalitatea și sporul natural vor continua în acest fel, este de așteptat ca pe termen lung, Regiunea Sud-Est să cheltuiască mai puțin pentru alocațiile de stat pentru copii. Deși toate regiunile cu excepția București-Ilfov înregistrează scăderi în numărul de copii care primesc alocație, datele de nivel național privind veniturile și cheltuielile de protecție socială sunt favorabile, deoarece există un sold pozitiv între venituri și cheltuieli.

Figura nr.34 Alocația de stat pentru copii (total beneficiari), la nivel județean

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Figura nr.35 Alocația de stat pentru copii (sume plătite), la nivel județean

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Referitor la situația județelor din Regiunea Sud-Est, se înregistrează aceeași tendință precum cea de la nivelul regiunilor. Toate județele au un trend descendent în numărul de copii beneficiari de alocație iar datele privind natalitatea și sporul natural indică că trendul va continua. Cu privire la

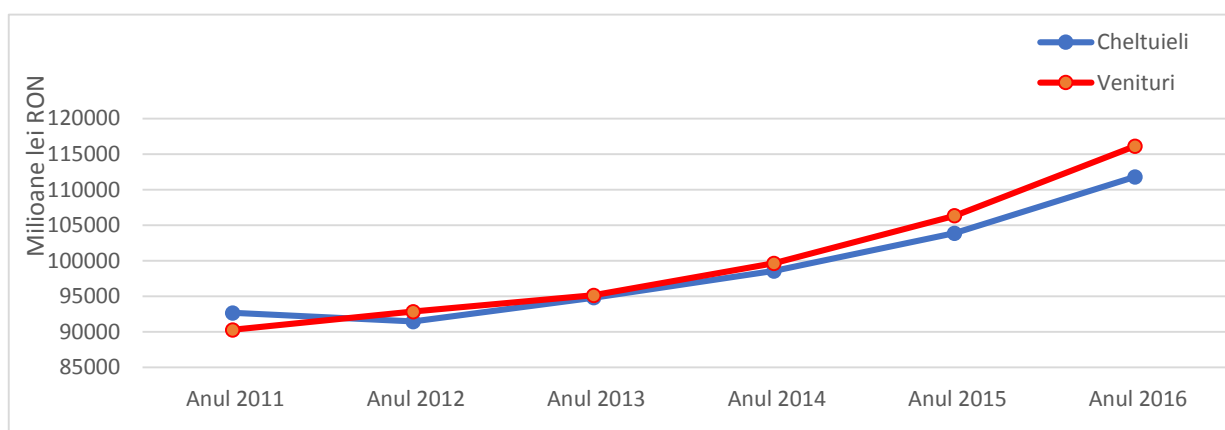
sumele plătite pentru alocațiile de stat pentru copii, toate județele au același trend (precum regiunile) din cauza lipsei de juristicție asupra politicii de protecție socială. Următorul tabel cuprinde numărul total de copii beneficiari și sumele plătite pe județe.

Tabel nr. 17. Număr beneficiari de alocație și sume plătite pentru aceștia în județele din Regiunea Sud-Est

	Total Beneficiari	Sume Plătite
Brailă	51.520	61.216.047 RON
Buzău	75.696	90.330.350 RON
Constanța	128.822	156.775.018 RON
Galați	94.345	112.666.221 RON
Tulcea	37.646	44.651.268 RON
Vrancea	61.955	74.314.872 RON

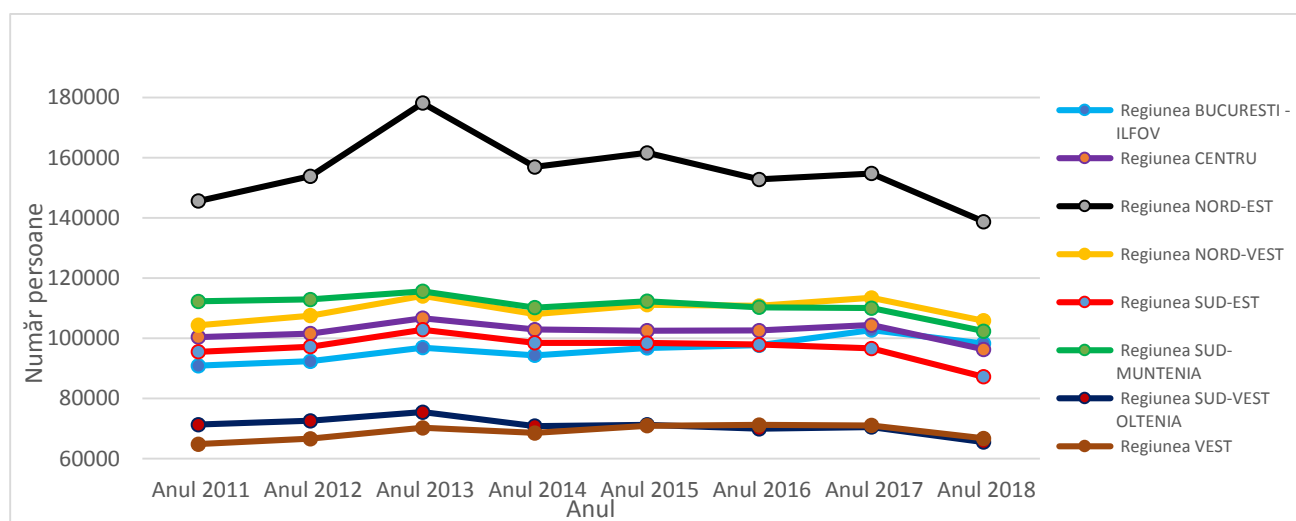
Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Figura nr.36 Venituri și cheltuieli din alocații și subvenții la nivelul Regiunii Sud-Est

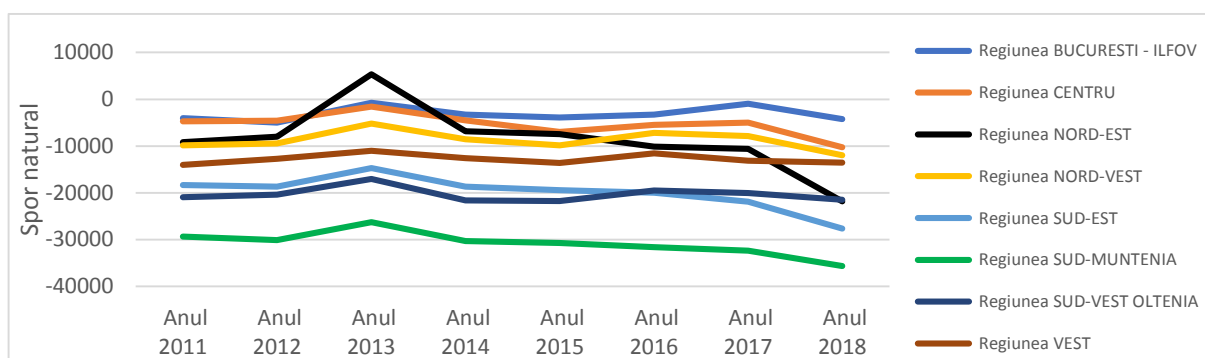
Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Figura nr.37 Natalitate pe regiuni

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

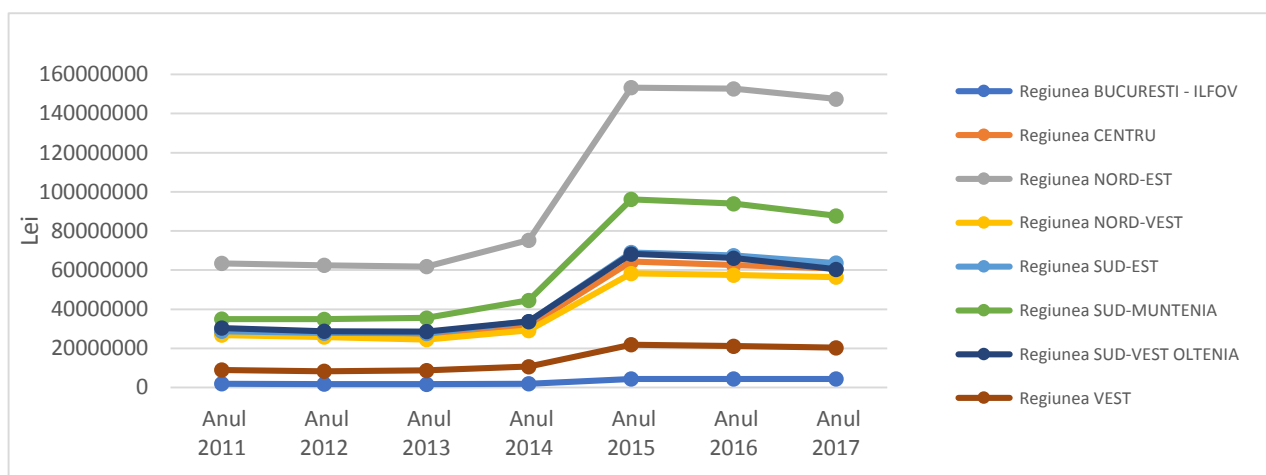
Figura nr.38 Spor natural la nivel regional

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Alocația pentru susținerea familiei

Figura nr.39 Alocație pentru susținerea familiei la nivelul regional

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Privind sumele plătite pentru alocațiile pentru susținerea familiei, Regiunea Sud-Est a cheltuit în anul 2017 (cel mai recent an cu datele aferente) 63.611.918 RON, oferind sprijin către 125.758 de cetățeni. Regiunea Sud-Est se clasează pe locul trei în clasamentul cheltuielilor pentru alocațiile pentru susținerea familiei, fiind depășită doar de regiunile Sud-Muntenia și Nord-Est.

Cheltuielile ridicate pentru alocațiile pentru susținerea familiei pot fi explicate de rata foarte înaltă de excludere socială din Regiunea Sud-Est, reprezentând 42,5%. De asemenea, Regiunea Sud-Est înregistrează un PIB regional per capita de 27.891,40 RON, iar venitul mediu pe persoană în regiune este de 5.333,88 RON. În ambele cazuri, Regiunea Sud-Est se află printre regiunile cu cele mai scăzute valori. Aceste date economice, mai ales cele pe excludere socială demonstrează nevoia de transferuri sociale către persoanele în risc de sărăcie din regiune, pentru a asigura un trai de nivel minim pentru cetățenii respectivi.

Tabel nr. 18. Excluziunea socială la nivelul regiunilor

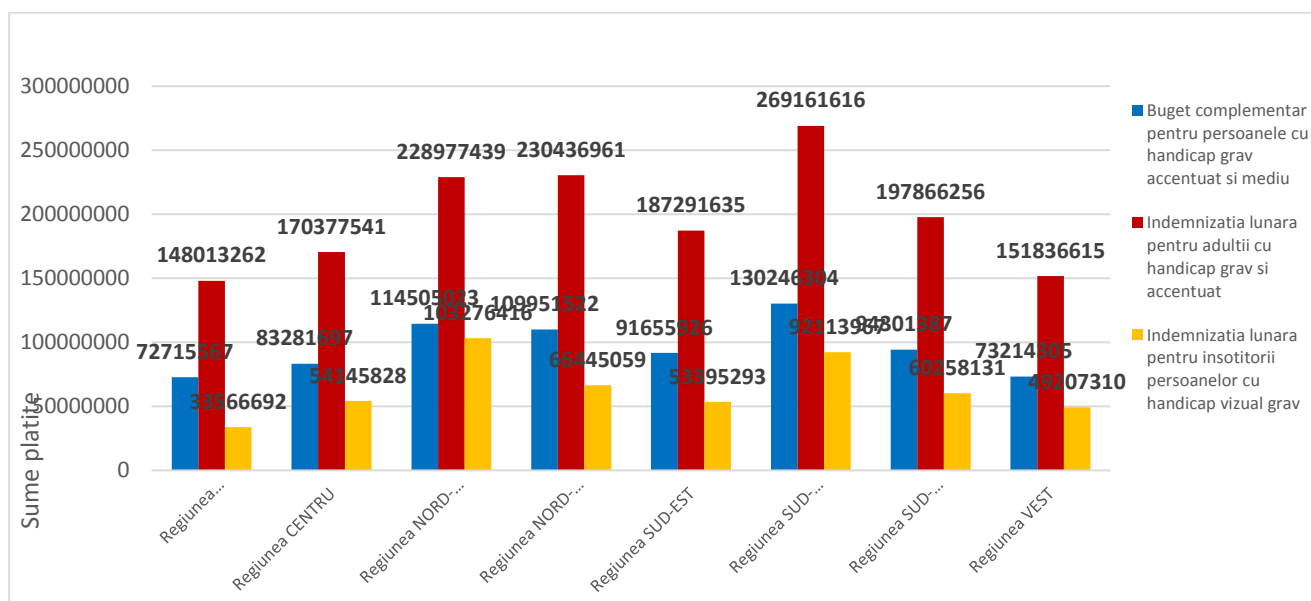
Regiuni de dezvoltare	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017
TOTAL	40,9	43,2	41,9	40,3	37,4	38,8	35,7
NORD-VEST	35,2	33,5	32,3	32,1	28	29,3	26,4
CENTRU	30,6	34,3	36	35,7	31,6	29,5	25,7
NORD-EST	51,7	52,1	51,5	49,4	46,3	46	43,9
SUD-EST	49,6	54,1	53,9	53,2	46,2	44,9	42,5
SUD-MUNTENIA	43,5	45,5	42	41,7	43,5	41,2	40,9
BUCUREȘTI – ILFOV	29,7	31,4	30,7	25,1	20,5	32,9	25
SUD-VEST OLTENIA	45,8	48,4	44,6	40,9	41,9	44,2	45,3
Regiunea VEST	34,6	41,7	40,4	40,1	32	40,7	32,5

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Prestații acordate persoanelor cu handicap

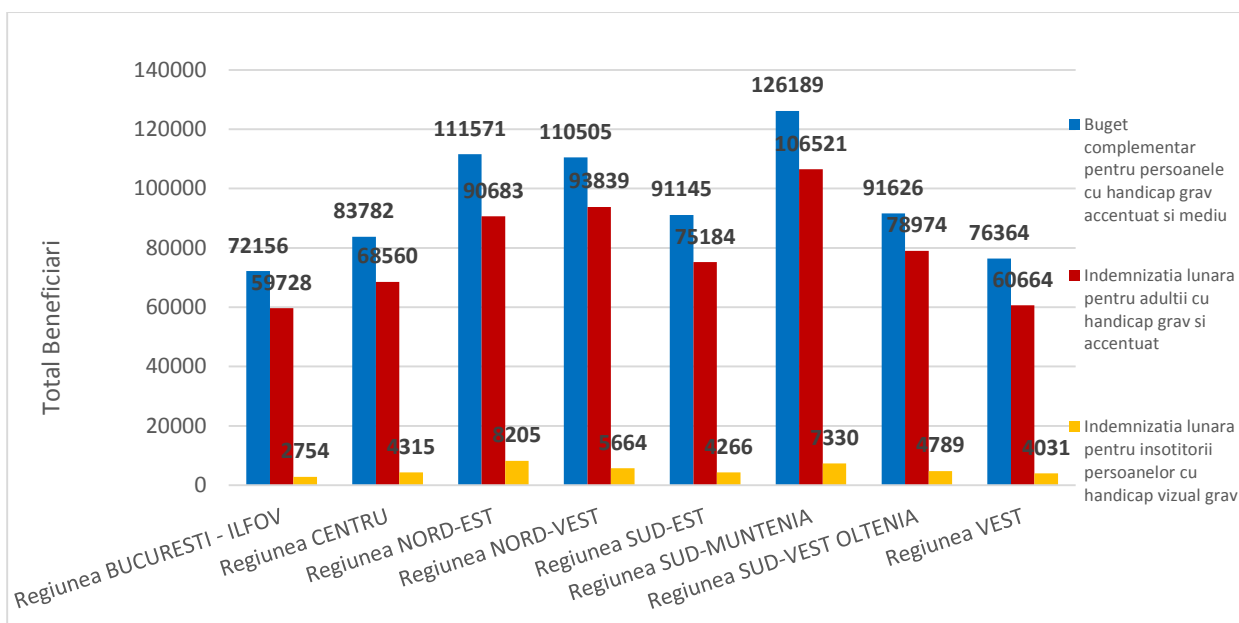
Cu privire la prestațiile acordate persoanelor cu handicap, Regiunea Sud-Est nu se clasează printre regiunile cu cheltuielile cele mai mari pentru prestații acordate persoanelor cu handicap. Deși excluziunea socială este printre cele mai mari în această regiune, această realitate nu se reflectă în prestațiile acordate persoanelor cu handicap. Trebuie subliniat din nou că veniturile pe persoană din Regiunea Sud-Est sunt printre cele mai mici din țară, producând riscul ca persoanele cu handicap să nu aibă un venit care să le ofere un nivel de trai decent, pe lângă faptul că numeroase studii indică faptul că persoanele cu handicap sunt discriminate pe piața muncii.

Figura nr.40 Prestații acordate persoanelor cu handicap (sume plătite), pe regiuni

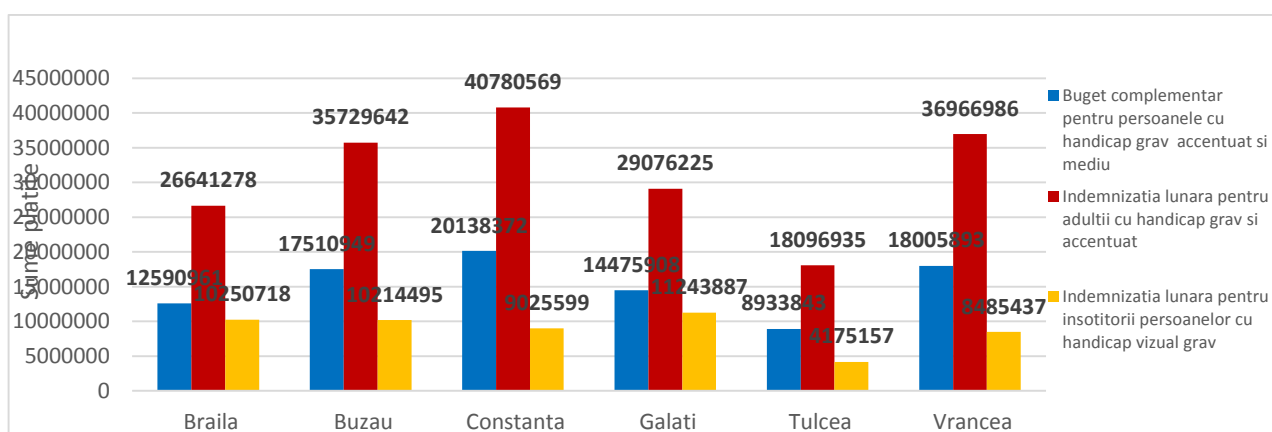
Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Figura nr.41 Prestații acordate persoanelor cu handicap (total beneficiari), pe regiuni

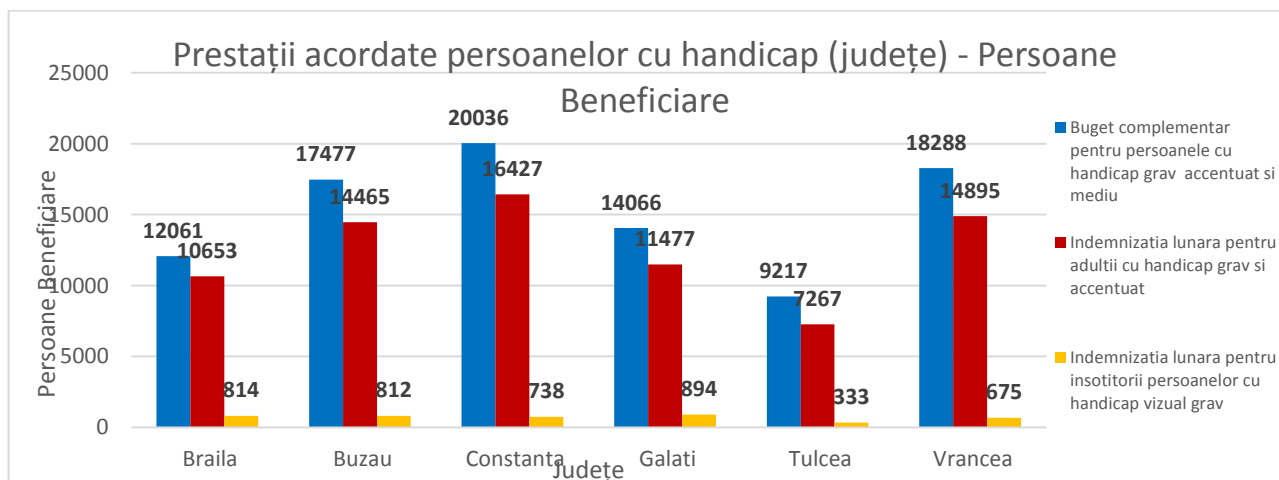
Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Figura nr.42 Prestații acordate persoanelor cu handicap (sume) la nivel județean

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Figura nr.43 Prestații acordate persoanelor cu handicap (persoane beneficiare) la nivel județean

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Tabel nr. 19. **Prestații acordate persoanelor cu handicap (județe): persoane beneficiare și sume plătite**

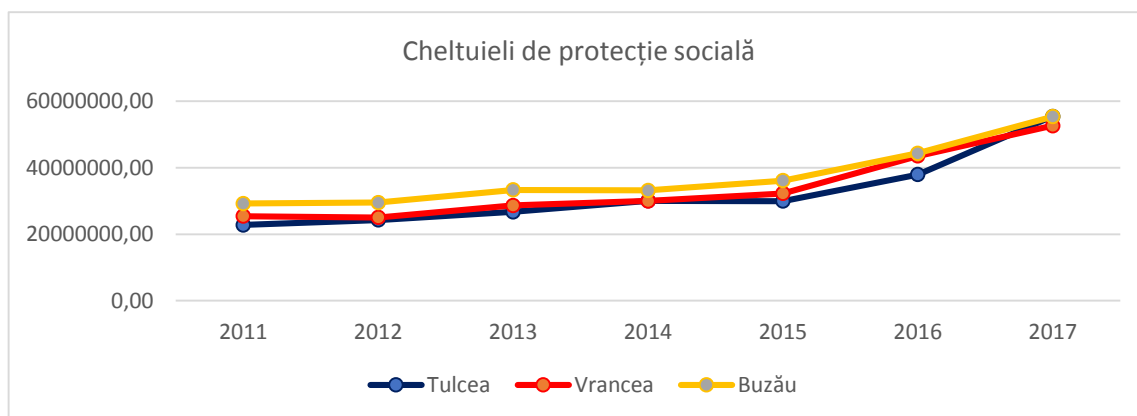
	Budet complementar pentru persoanele cu handicap grav accentuat și mediu		Indemnizația lunară pentru adulții cu handicap grav și accentuat		Indemnizația lunară pentru însoțitorii persoanelor cu handicap vizual grav	
	Beneficiari	Sume Plătite	Beneficiari	Sume Plătite	Beneficiari	Sume Plătite
Brăila	12.061	12.590.961	10.653	26.641.278	814	10.250.718
Buzău	17.477	17.510.949	14.465	35.729.642	812	10.214.495
Constanța	20.036	20.138.372	16.427	40.780.569	738	9.025.599
Galați	14.066	14.475.908	11.477	29.076.225	894	11.243.887
Tulcea	9.217	8.933.843	7.267	18.096.935	333	4.175.157
Vrancea	18.288	18.005.893	14.895	36.966.986	675	8.485.437

Sursa: Institutul Național de Statistică, Baza de date TEMPO, 2019

Cele două grafice și tabele de mai sus sumarizează situația prestațiilor acordate persoanelor cu handicap la nivelul județelor Regiunii Sud-Est. Constanța reprezintă județul cu cele mai mari indemnizații pentru persoanele cu handicap grav, accentuat și mediu, în timp ce județul Brăila înregistrează cele mai mari cheltuieli pentru indemnizațiile lunare pentru însoțitorii persoanelor cu handicap vizual grav.

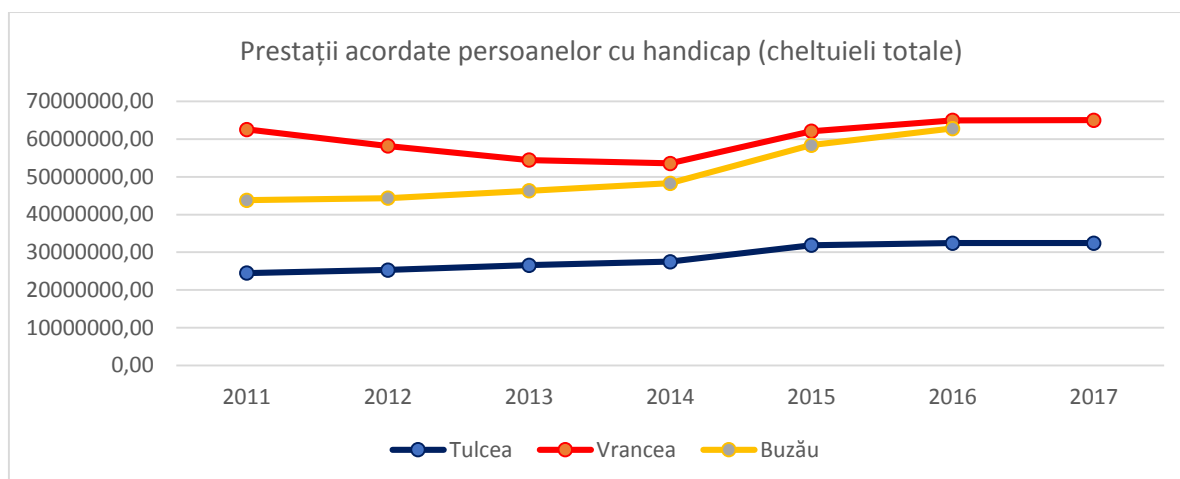
Referitor la cheltuielile totale privind prestațiile acordate persoanelor cu handicap în perioada 2011-2017, în județul Tulcea cheltuielile au crescut cu 24,48%, în Vrancea cu 3,8% (între 2011 și 2014 cheltuielile au scăzut cu 16,78% după care au început să crească din nou) în timp ce în Buzău cheltuielile au crescut cu 30,30% (până în 2016). Cheltuielile de protecție socială au crescut cu aproximativ 50% în fiecare județ pe perioada 2011-2017. Creșterea cea mai mare s-a înregistrat în județul Tulcea, unde cheltuielile au crescut cu 58,88%, următorul județ fiind Vrancea cu 51,71% în timp ce în județul Buzău, cheltuielile au crescut cu 47,20%.

Figura nr.44 Cheltuieli de protecție socială la nivel județean

Sursa: DGASPC Tulcea, Vrancea și Buzău

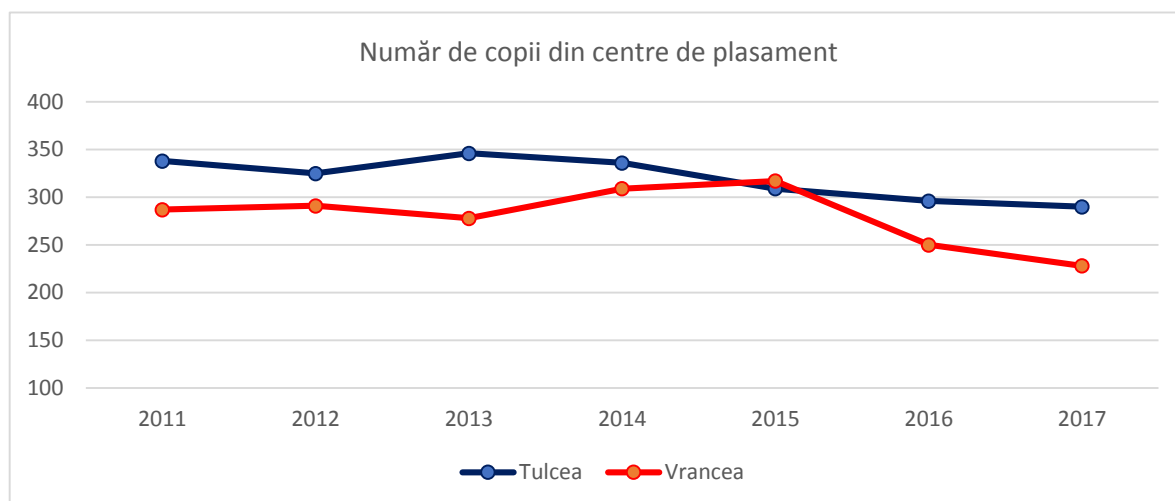
Figura nr.45 Prestații acordate persoanelor cu handicap (cheltuieli totale)

Sursa:

DGASPC Tulcea, Vrancea și Buzău

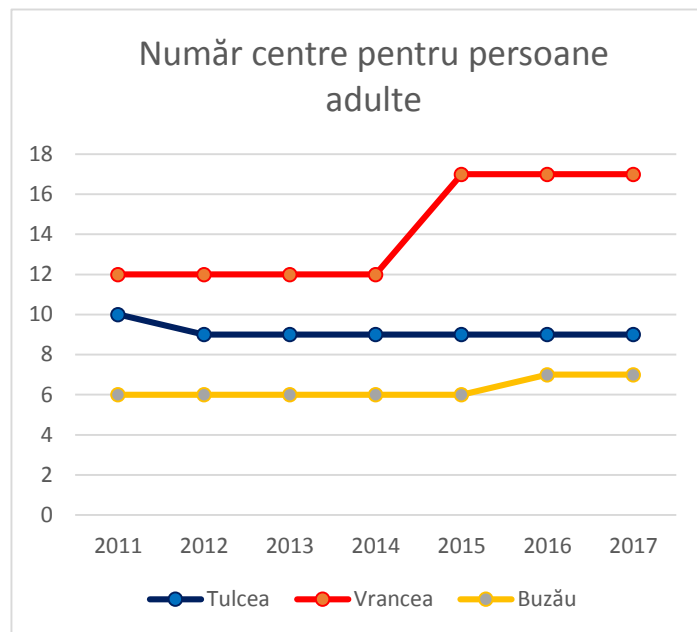
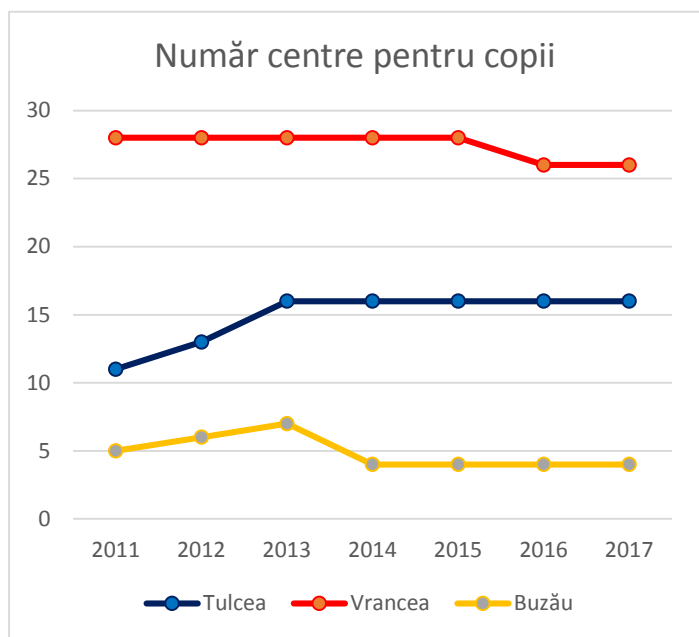
Figura nr.46 Număr de copii din centre de plasament la nivel județean

Sursa: DGASPC Tulcea și Vrancea

Numărul copiilor din centrele de plasament din județele Tulcea și Vrancea au scăzut semnificativ în perioada 2011-2017. În Tulcea, numărul copiilor s-a redus cu 20,14% în timp ce în Vrancea, numărul acestora s-a redus cu 20,56%. Evoluția acestui indicator nu se reflectă în cheltuielile cu protecția socială, care au crescut în medie cu 52,60% în cele două județe. Referitor la prestațiile acordate persoanelor cu handicap (cheltuieli totale), din analiza datelor disponibile se observă că județul Buzău a înregistrat cea mai mare creștere la nivelul acestui indicator, cu 30,30%, urmat de județul Tulcea, unde cheltuielile cu prestațiile sociale au crescut cu 24,48%. Vrancea este județul cu cea mai redusă creștere - doar 3,8%. Deși în Vrancea cheltuielile totale cu protecția socială au crescut cu 51,71%, această creștere nu se reflectă în bugetul aferent cheltuielilor cu prestații acordate persoanelor cu handicap.

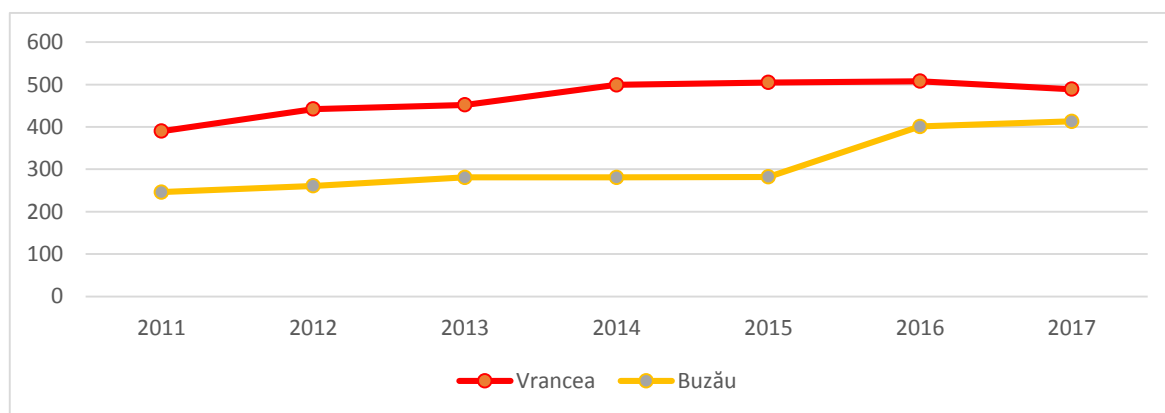
Figura nr.47 Număr centre pentru copii

Sursa: DGASPC Tulcea, Vrancea și Buzău

Numărul centrelor pentru copii sau pentru adulți rămâne oarecum constant în județele Tulcea, Vrancea și Buzău în perioada 2011-2017. În privința centrelor pentru copii, județul Tulcea este singurul în care s-a înregistrat o creștere a indicatorului, de la 11 centre în 2011 la 16 în 2017. În Vrancea, numărul acestora a scăzut cu două unități, în timp ce în Buzău, numărul centrelor s-a redus de la 7 la 4 în perioada 2011-2017. Referitor la numărul centrelor pentru adulți în perioada 2011-2017, creșterea cea mai mare a indicatorului a avut loc în județul Vrancea, de la 12 centre în 2011 la 17 în 2017. În județul Buzău, numărul acestora a crescut cu un centru, în timp ce în județul Tulcea, indicatorul s-a redus cu o unitate.

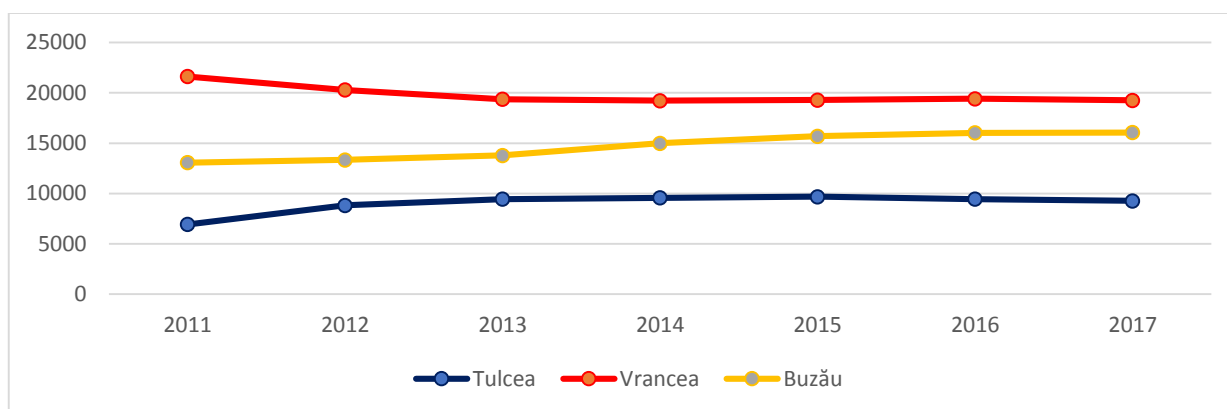
Figura nr.48 Adulți asistați în centre speciale

Sursa: DGASPC Vrancea și Buzău

Numărul de adulți asistați în centre speciale este în creștere în județele Vrancea și Buzău, pe perioada 2011-2017. În Vrancea numărul adulților asistați în centre speciale a crescut cu 25,38%. Această creștere poate reprezenta motivul pentru care autoritățile au înființat mai multe centre pentru adulți în județ. Referitor la județul Buzău, deși numărul adulților asistați a crescut cu 40,44%, numărul centrelor pentru adulți nu a crescut considerabil. De asemenea, numărul copiilor asistați social a crescut în aceeași perioadă în Vrancea cu 18,61%. Aceste creșteri pot reprezenta cauze pentru creșterea cheltuielilor de protecție socială.

Figura nr.49 Număr de persoane cu handicap asistate social

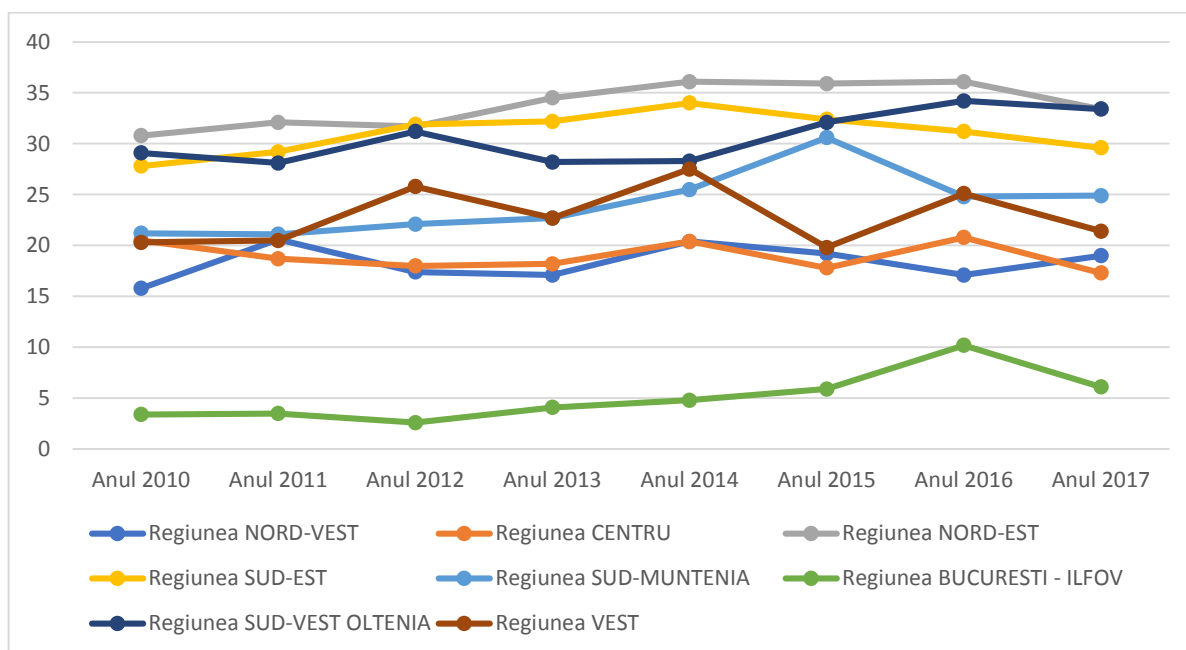
Sursa. DGASPC Tulcea, Vrancea și Buzău

Numărul persoanelor cu handicap asistate social este în creștere cu 25,16% în Tulcea, cu 18,4% în Buzău și în scădere în Vrancea cu 12,29%. Evoluția acestui indicator este similar indicatorului cheltuielile pentru prestații acordate persoanelor cu handicap, care au crescut cu 24,48% în Tulcea și cu 30,30% în Buzău în timp ce în Vrancea cheltuielile au crescut doar cu 3.8%.

I.2. Principalele disparități la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est

Un punct de pornire esențial în explorarea disparităților existente la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud-Est, în contextul identificării și analizării comunităților marginalizate de la nivelul acestei arii, este reprezentat de analizarea comparativă a situației privind sărăcia relativă și deprivarea materială la nivel național. Astfel, în perioada de referință cuprinsă între anii 2010 și 2018, Regiunea Sud-Est a înregistrat una dintre cele mai ridicate valori pentru indicatorul vizând rata sărăciei relative. Conform Institutului Național de Statistică, acest indicator reprezintă ponderea persoanelor din totalul populației care provin din gospodării care au un venit disponibil per adult-echivalent mai mic decât pragul de sărăcie⁵. În ciuda înregistrării unei tendințe de descreștere (începând cu anul 2015), la nivelul anului 2017 regiunea rămâne cea de-a treia zonă în ceea ce privește rata sărăciei.

Figura nr.50 Evoluția ratei sărăciei relative

Sursa: (2019) Institutul Național de Statistică, prelucrare proprie a datelor colectate pentru indicatorul Rata sărăciei relative

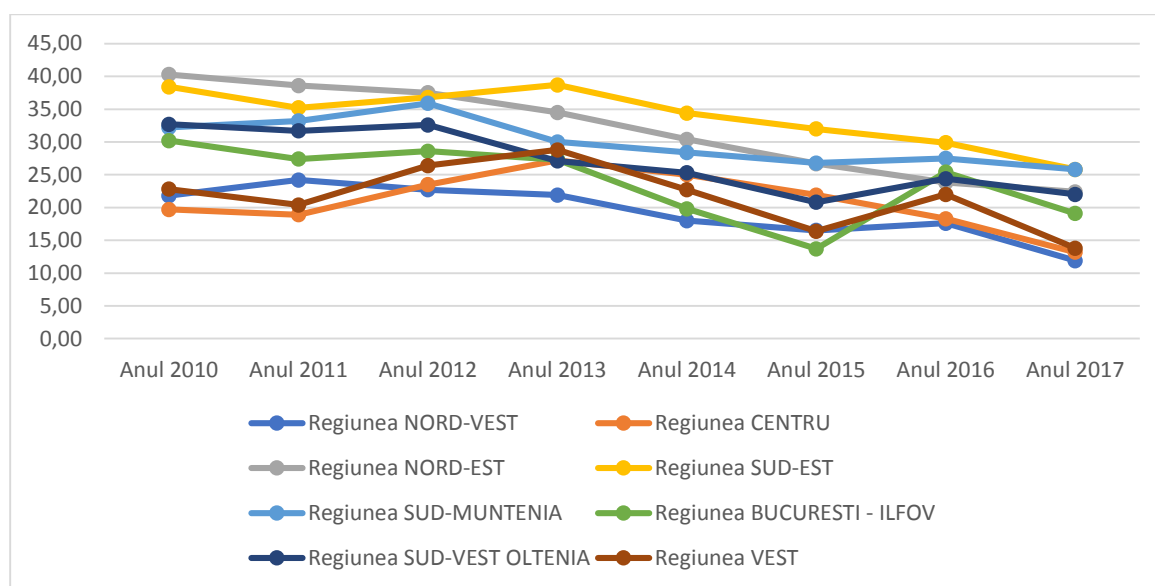
Considerarea ratei deprivării materiale severe este de asemenea relevantă în demersul de identificare a gradului de marginalizare existent la nivelul regiunii. Complementar indicatorului privind sărăcia monetară, deprivarea materială completează imaginea asupra amplitudinii stării de sărăcie, reflectând ponderea persoanelor care se află în incapacitate de a-și asigura condiții normale pentru actualul nivel de dezvoltare al societății. Indicatorul suplimentar selectat este definit drept

⁵ Pragul de sărăcie este stabilit la 60% din mediana distribuției gospodăriilor după venitul disponibil pe adult echivalent.

ponderea persoanelor peste 18 ani care se află în stare de deprivare economică (imposibilitatea de a face față unor cheltuieli neprevăzute, de a își asigura consumul regulat de proteine, de a achita la timp utilitățile și alte obligații curente etc.), de deprivare din punct de vedere al înzestrării cu bunuri de folosință îndelungată (nedeținerea unui autoturism personal, a unui telefon fix sau mobil etc.) și de deprivare din punct de vedere al calității condițiilor de locuit (imposibilitatea asigurării plății încălzirii adecvate a locuinței, nedeținerea unei mașini de spălat, a unui televizor etc.).

Astfel, considerând aceeași perioadă de referință, Regiunea Sud-Est se plasează din nou între zonele cu cele mai ridicate valori la nivelul acestui indicator. Mai mult, în ciuda unei tendințe de descreștere a ratei deprivării materiale începând cu anul 2014, Regiunea Sud-Est continuă să ocupe prima poziție (alături de Regiunea Sud-Muntenia) la nivel național, situându-se de asemenea pe parcursul întregii perioade considerate (2010-2017) peste media națională.

Figura nr.51 Evoluția ratei deprivării materiale severe la nivelul regiunilor de dezvoltare

Sursa: (2019) Institutul Național de Statistică, prelucrare proprie a datelor colectate pentru indicatorul Rata deprivării materiale severe

Tabel nr. 20. Rata deprivării materiale severe

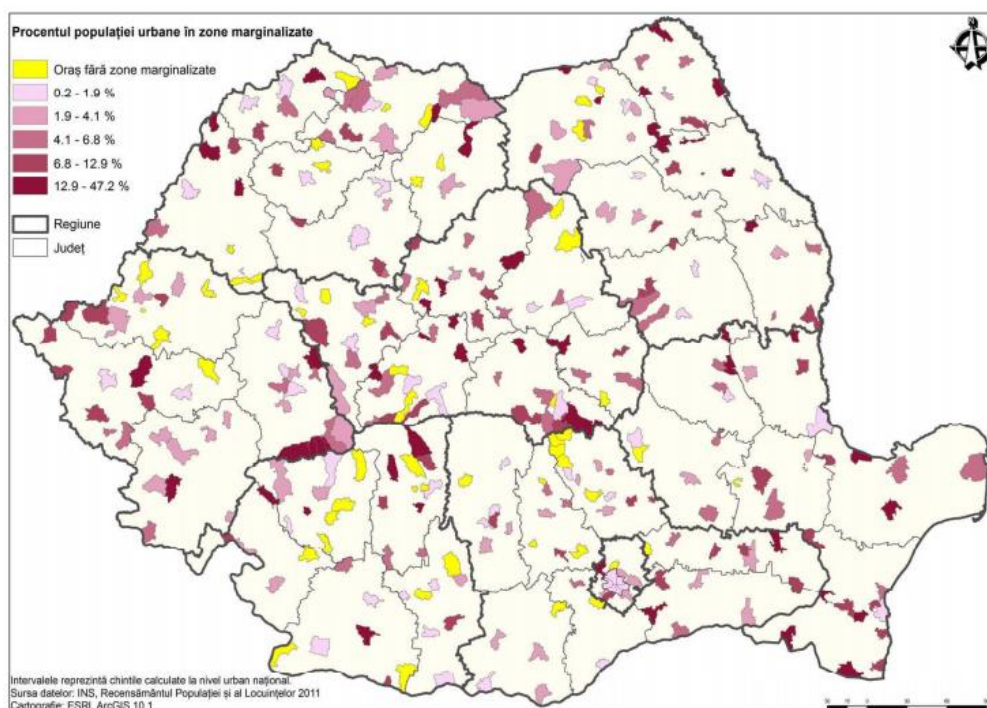
Rata deprivării materiale severe	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017
Media națională	30,5%	29,5%	31,1%	29,8%	25,9%	22,7%	23,8%	23,6%
Regiunea Sud-Est	38,4%	35,2%	36,8%	38,7%	34,4%	32%	29,9%	25,8%

Sursa: (2019) Institutul Național de Statistică, prelucrare proprie a datelor colectate pentru indicatorul Rata deprivării materiale severe

Pornind de la o serie de criterii esențiale pentru identificarea și explorarea sărăciei multidimensionale și a marginalizării precum capitalul uman specific unor zone (educația, starea de sănătate, mărirea și compoziția gospodăriilor), ocuparea forței de muncă și condițiile de locuire, "Atlasul zonelor urbane marginalizate din România" a indicat la nivelul Regiunii Sud-Est existența unor zone urbane dezavantajate de mari dimensiuni (în special la nivelul județului Brăila), precum și a zonelor urbane marginalizate (mai numeroase la nivelul județului Constanța). Conform metodologiei Atlasului, zonele urbane dezavantajate reprezintă zone din interiorul orașelor și municipiilor care nu ating un standard corespunzător pe unul sau două dintre cele trei criterii anterior menționate (capitalul uman, ocuparea forței de muncă și condițiile de locuire), în timp ce zonele urbane marginalizate reprezintă zonele din interiorul orașelor și municipiilor care prezintă deficit de capital uman, un nivel scăzut de ocupare formală și în general condiții improprii de locuire. Totodată, Atlasul delimitează zonele dezavantajate în ceea ce privește locuirea, cele dezavantajate din punct de vedere al ocupării forței de muncă și respectiv al capitalului uman. Astfel, zonele dezavantajate în ceea ce privește locuirea sunt identificate drept cartiere în care o parte importantă din locuitori trăiesc în locuințe neadecvate, au un nivel scăzut de educație, însă la nivelul cărora majoritatea populației are un loc de muncă pe piața formală a muncii. Zonele dezavantajate din punct de vedere al ocupării au fost identificate la nivelul recensământului din anul 2011 drept sectoare de recensământ în care locuitorii nu prezintă un deficit educațional, însă nu reușesc să găsească locuri de muncă în sectorul formal, indiferent de condițiile lor de locuit (care pot varia și nu definesc zona). Zonele dezavantajate la nivelul capitalului uman sunt definite ca incluzând preponderent persoane cu un nivel scăzut de educație formală, care pot avea un loc de muncă sau nu, dar ale căror condiții de locuire sunt considerate standard pentru zonele urbane din România. Aceste zone urbane sunt locuite în general de către persoane necalificate, care lucrează în agricultură, construcții sau alte sectoare, în multe cazuri, informal.

Pornind de la aceste delimitări, analiza realizată de către Banca Mondială pe zona urbană a indicat o serie de discrepanțe substanțiale, Regiunea Sud-Est înregistrând în principal o densitate ridicată a populației în zonele urbane dezavantajate pe ocupare (peste 220.000 de persoane situându-se în astfel de zone, reprezentând 20,8% din totalul la nivel național), respectiv o distribuție ridicată a populației regiunii în zone urbane marginalizate (peste 57.000 de persoane trăind la nivelul acestor zone, reprezentând 16,6% din totalul la nivel național).

Figura nr.52 Zonele urbane marginalizate din România

Sursa: (2014) Banca Mondială - Atlasul zonelor urbane marginalizate din România

Conform analizei realizate de către Banca Mondială, Regiunea Sud-Est înregistrează o prezență substanțială a locuitorilor în zone dezavantajate pe partea de ocupare (16,4% din populația regiunii situându-se la nivelul unor astfel de zone, procent depășit doar în cazul Regiunii Sud-Vest), respectiv o concentrare ridicată a persoanelor în zone dezavantajate în ceea ce privește capitalul uman (11,1% dintre rezidenții din regiune situându-se în zone dezavantajate din punct de vedere al capitalului uman – procente mai ridicate înregistrându-se însă la nivelul regiunilor Nord-Est, Vest, Sud-Muntenia și Nord-Vest). În ceea ce privește concentrarea populației în zone urbane marginalizate, Regiunea Sud-Est se diferențiază din nou printr-un procent ridicat de 4,2% al populației în astfel de zone (comparabil cu cele înregistrate la nivelul regiunilor Nord-Est și Centru). În ceea ce privește ponderea persoanelor de la nivelul regiunii care locuiesc în zone nedezavantajate, din nou se identifică discrepanțe regionale, Regiunea Sud-Est înregistrând conform datelor disponibile la nivelul Atlasului zonelor urbane marginalizate cel de-al doilea procent scăzut la nivel național – respectiv de 62,4%, după Regiunea Nord-Est.

La nivelul distribuției populației urbane după județ și în funcție de tipul ariei de rezidență, cele mai substanțiale discrepanțe sunt întâlnite în cazul județelor Tulcea și Galați în ceea ce privește distribuția populației în zone dezavantajate din punct de vedere al condițiilor de locuire, în cazul județelor Constanța și Brăila în ceea ce privește distribuția populației în zone dezavantajate din

punctul de vedere al ocupării și în cazul județelor Tulcea și Brăila în ceea ce privește procentul persoanelor localizate în zone dezavantajate din punct de vedere al capitalului uman (educația, starea de sănătate, mărirea și compoziția gospodăriilor situându-se sub standardele existente la nivelul altor arii similare).

Tabel nr. 21. **Populația din zone urbane dezavantajate la nivelul Regiunii Sud-Est**

Județ	Populația în zone nedezavantajate	Populația în zone dezavantajate pe locuire	Populația în zone dezavantajate pe ocupare	Populația în zone dezavantajate pe capital uman	Populația în zone marginalizate
Brăila	60,5%	3,2%	19,6%	12,8%	3,1%
Buzău	69,1%	3,9%	11,3%	11,5%	3,4%
Constanța	60,2%	3,5%	19,8%	9,8%	4,6%
Galați	67,7%	5,7%	13,2%	8,8%	2,4%
Tulcea	50,3%	6,9%	11,8%	20,6%	8,6%
Vrancea	61,7%	3,2%	16,5%	10,9%	6,3%

Sursa: (2014) Banca Mondială - Atlasul zonelor urbane marginalizate din România

Considerând aceleași trei criterii esențiale de evaluare, "Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate" indică de asemenea o serie de disparități regionale, Regiunea Sud-Est plasându-se ca a treia arie (după Regiunile Nord-Est și Centru) în ceea ce privește răspândirea zonelor rurale marginalizate, 6,8% din zonele rurale încadrându-se ca marginalizate (dintre care 2,7% dintre acestea fiind comunități roma, 0,8% fiind comunități mixte din punct de vedere etnic și 3,2% fiind comunități non-roma). Zonele rurale marginalizate sunt definite la nivelul analizei drept zone compacte intravilane în care locuiesc persoane cu un capital uman disproporțional de scăzut, cu puține locuri de muncă declarate și cu condiții improprii de locuit, comparativ cu locuitorii din alte zone rurale.

Tabel nr. 22. **Zone rurale marginalizate la nivel național (% din populația rurală)**

	ZONE RURALE NEMARGINALIZATE	ZONE RURALE MARGINALIZATE			
		Total	Comunități roma	Comunități mixte etnic	Comunități non-roma
Nord-Est	88.7	11.3	1.8	1.2	8.3
Sud-Est	93.2	6.8	2.7	0.8	3.2
Sud-Muntenia	96.0	4.0	2.6	0.4	0.9
Sud-Vest	95.5	4.5	2.1	0.6	1.8
Vest	98.8	1.2	0.5	0.3	0.5
Nord-Vest	95.6	4.4	3.1	0.4	0.9
Centru	92.1	7.9	4.8	1.4	1.6
București-Ilfov	99.4	0.6	0.5	0.1	0.0
Total	93.9	6.2	2.5	0.7	2.9

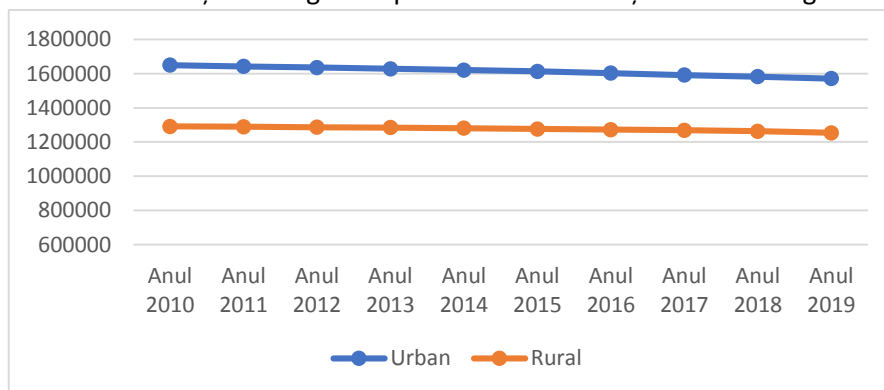
Sursa: (2014) Banca Mondială - Atlasul zonelor rurale marginalizate și al Dezvoltării Umane Locale din România

Privind situația la nivel de județe, ratele cele mai ridicate ale marginalizării rurale sunt întâlnite la nivelul județelor Galați (cu o rată de 11,2%), Vrancea (cu o rată de 8,5%) și Brăila (cu 6,7%), în toate cele trei cazuri valorile plasându-se peste media națională de 6,2%. La nivelul județelor Galați și Vrancea se înregistrează totodată proporții mai crescute ale comunităților roma ca parte din zonele rurale marginalizate (de 5,1% în cazul județului Galați, respectiv de 4% în cazul județului Tulcea), în timp ce în cazul județului Brăila zonele rurale marginalizate cuprind preponderent comunități non-roma (respectiv 3%).

În general, la nivelul ambelor instrumente de identificare și explorare a sărăciei și a marginalizării la nivelul României, dezvoltarea umană locală a fost observată ca fiind profund legată pe de o parte de localizarea efectivă a comunităților (în cadrul sistemului urban regional, pe regiuni istorice și geografice, în cadrul sistemelor de comunicare, etc.), cât și de caracteristicile interne (alcătuirea populației, tipul cultural al localității, dimensiunea demografică a localității, forma teritorială a așezării, etc.). Similar disparităților existente la nivel național și în cazul Regiunii Sud-Est cele mai importante discrepanțe se reflectă însă între mediile urban și rural. Astfel, dacă mediile urbane reprezintă catalizatori ai dezvoltării economice, beneficiind de mase demografice mai mari, de o diversitate mai sporită a activităților economice și de infrastructură edilitară, educațională și socială mai dezvoltate, mediile rurale din regiune se caracterizează prin tendințe de scădere a populației tinere, prin venituri mai scăzute și în general printr-o diversitate a activității economice redusă.

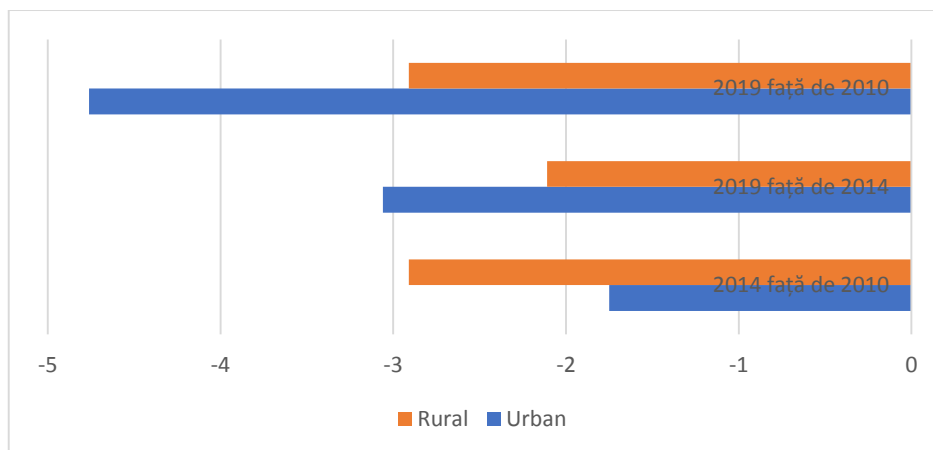
O privire de ansamblu asupra evoluției demografice în mediile urban și rural de la nivelul regiunii în perioada de referință 2010-2019, conform celor mai recente date ale Institutului Național de Statistică, indică o tendință comună de scădere a populației, mai pronunțată însă în mediul urban (o scădere de 4,76% la nivelul anului 2019 față de anul 2010 în mediul urban față de 2,91% în cazul mediului rural).

Figura nr.53 Evoluția demografică pe medii de rezidență la nivelul Regiunii Sud-Est

Sursa: (2019) Institutul Național de Statistică, prelucrare proprie a datelor

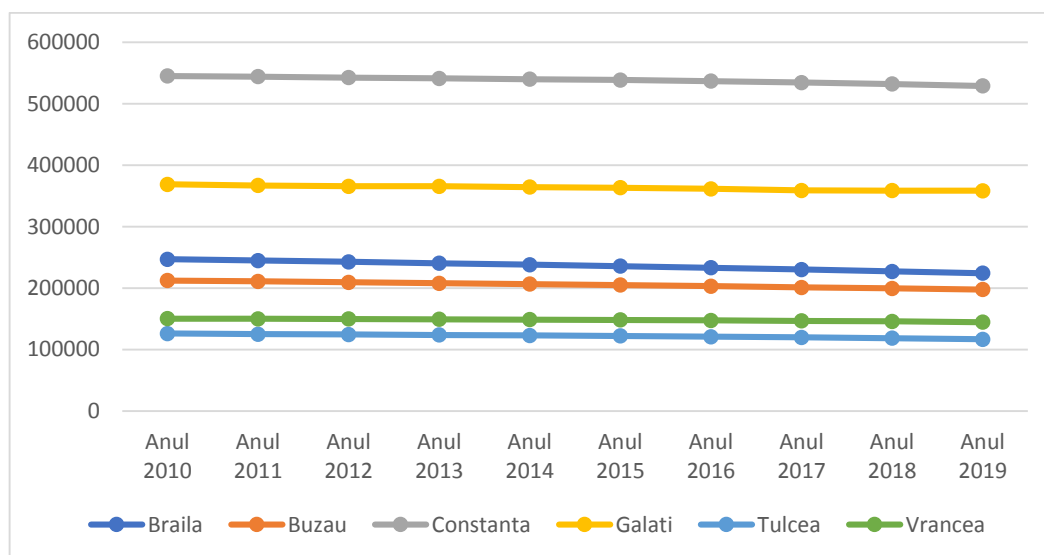
Figura nr.54 Ritmul de creștere demografică a populației la nivelul celor două medii de rezidență

Sursa: (2019) Institutul Național de Statistică, prelucrare proprie a datelor

Defalcarea acestei tendințe indică faptul că la nivelul primilor 5 ani ai perioadei de referință, ritmul de scădere demografică la nivelul Regiunii Sud-Est a fost mult mai alert în mediul rural, decât cel urban, decalaj ce a fost inversat începând cu anul 2015. La nivelul județelor incluse în Regiunea Sud-Est, evoluția demografică în funcție de mediul de rezidență a cunoscut cele mai semnificative descreșteri în cazul județelor Brăila, Tulcea și Buzău la nivelul zonelor urbane (cu scăderi de 9,15%, 7,38% și 6,96% la nivelul anului 2019 față de anul 2010).

Figura nr.55 Evoluția demografică la nivelul Regiunii Sud-Est (mediul urban)

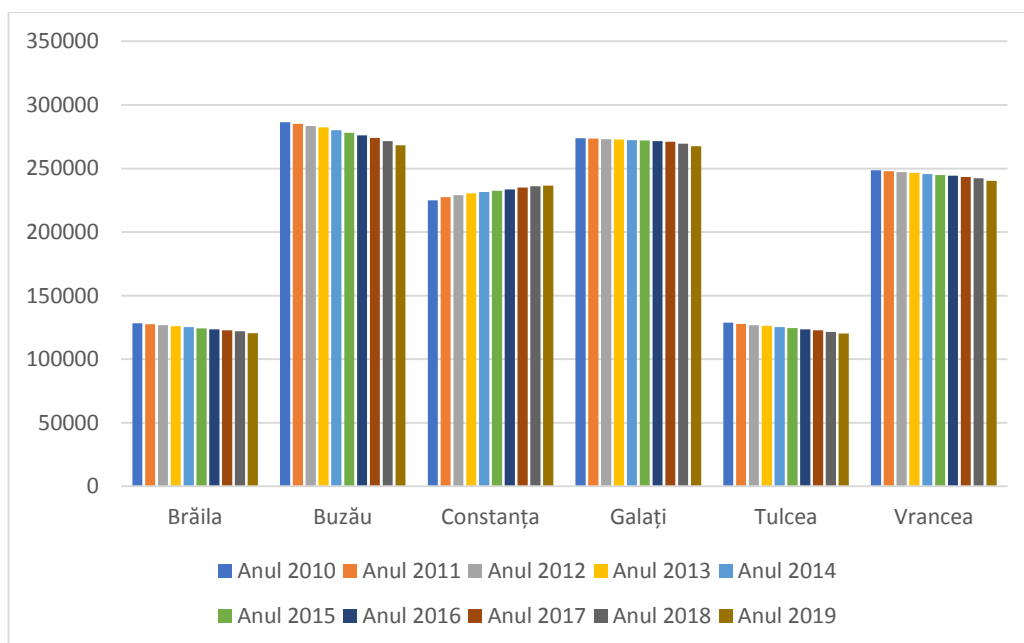

Sursa: (2019) Institutul Național de Statistică, prelucrare proprie a datelor

În același timp județe precum Tulcea, Buzău și Brăila au înregistrat cele mai substanțiale scăderi demografice la nivel rural (cu 6,74%, respectiv 6,33% și 6,01% la nivelul anului 2019 față de anul 2010). În același timp, un caz distinctiv la nivelul acestui indicator îl constituie județul Constanța,

unde față de anul 2010, în anul 2019 totalul populației rezidente la nivelul zonelor rurale crescuse cu 5 puncte procentuale.

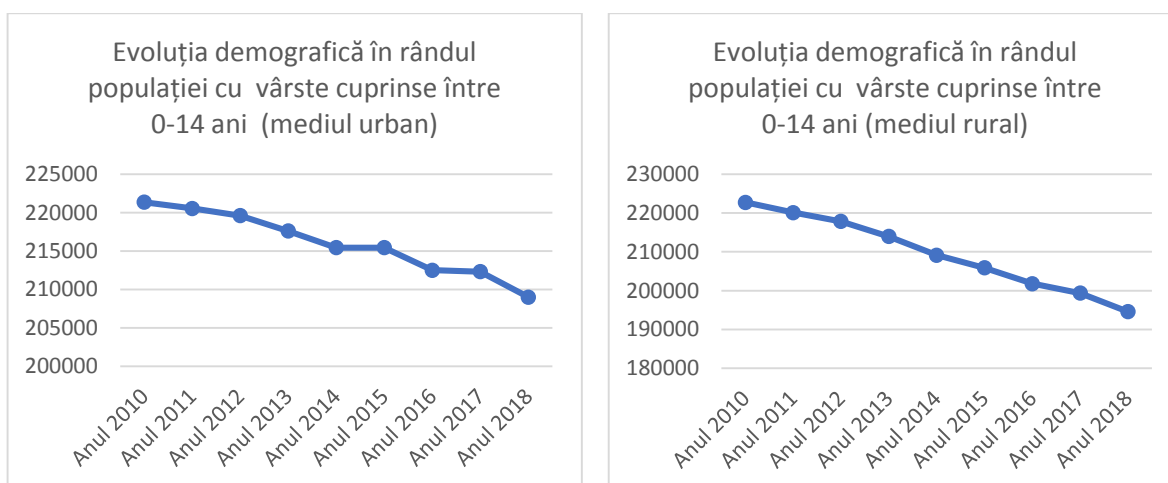
Figura nr.56 Evoluția demografică la nivelul Regiunii Sud-Est (mediul rural)

Sursa: (2019) Institutul Național de Statistică, prelucrare proprie a datelor

Considerarea evoluției demografice inclusiv în funcție de categorii de vârstă de asemenea relevă discrepanțe foarte puternice la nivelul zonelor rurale față de cele urbane în zona Sud-Est. Astfel, în cazul copiilor cu vârste cuprinse între 0 și 14 ani, se remarcă o scădere de 12,62% în zona rurală în perioada de referință față de o descreștere cu 5,57% în mediul urban pentru aceeași perioadă.

Figura nr.57 Evoluția demografică în rândul populației cu vârste cuprinse între 0-14 ani (mediul urban și rural)

Sursa: (2019) Institutul Național de Statistică, prelucrare proprie a datelor

Aceeași tendință de scădere se întâlnește în cazul persoanelor provenind din categoriile de vârste 15-44 de ani, însă în acest caz tendința de descreștere este mai importantă în mediul urban (de 17,86% în anul 2018 față de anul 2010) față de mediul rural (unde numărul persoanelor rezidente cu vârste între 15 și 44 de ani scăzuse la nivelul anului 2018 cu 7,25%). În ceea ce privește evoluția demografică la nivelul categoriilor de vârstă cuprinse între 45 și 64 de ani, tendințele se inversează complet, în mediul rural cunoscându-se în perioada de referință o creștere marcantă (de 17,23%), respectiv o creștere relativ stabilă în mediul urban (de 4,63%).

Migrația internă la nivelul aceleiași perioade a crescut în cazul mediului urban cu 4,35% în timp ce în cazul mediului rural diferența înregistrată la nivelul soldului (diferența între persoanele plecate și cele venite) a crescut substanțial (respectiv cu peste 34% în ciuda unei diferențe în continuare pozitive între persoanele plecate și cele sosite, spre deosebire de situația din mediul urban unde această diferență este una negativă).

Situația ocupării la nivelul regiunii în funcție de mediile de rezidență indică pentru perioada 2010-2017 de asemenea discrepanțe majore, față de anul 2010 de pildă mediul urban bucurându-se în anul 2017 de o rată a activității mai sporite (cu 2,43% la nivel urban comparativ cu 0,15%), de o rată a șomajului substanțial mai mică față de cea înregistrată în mediul rural (respectiv cu 2,08% mai mare în anul 2017 față de anul 2010 la nivel urban, comparat cu o creștere de 22,72% în aceeași perioadă în mediul rural), de o scădere mai temperată a totalului populației ocupate și celei active.

Tabel nr. 23. Populația pe medii de rezidență și situația ocupării la nivelul Regiunii Sud-Est

Regiunea Sud-Est (mii persoane)	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017
Populația activă - Urban	611	605	596	578	575	588	575	554
Populația activă - Rural	512	495	508	496	481	490	460	466
Populația ocupată - Urban	553	540	529	516	510	530	528	520
Populația ocupată - Rural	478	454	471	456	436	450	429	433
Rata de activitate - Urban	61,7	61,3	61,0	59,9	60,5	63,2	63,1	62,3
Rata de activitate - Rural	63,3	61,5	63,3	62,3	61,5	63,4	59,1	60,9

Regiunea Sud-Est (mii persoane)	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017
Rata șomajului - Urban	9,6	10,6	11,2	10,8	11,3	9,8	8,4	6,1
Rata șomajului - Rural	6,6	8,3	7,3	8,0	9,3	8,1	6,7	7,0

Sursa: (2019) Institutul Național de Statistică, Statistică Teritorială. Repere Economice și Sociale Regionale

Nu în cele din urmă, disparități substanțiale la nivelul celor două medii au fost de asemenea identificate în cadrul regiunii și în ceea ce privește distribuția populației ocupate în funcție de sectoare de activitate economică. Astfel, dacă în cazul populației ocupate din zona urbană doar 3,3% din aceasta activa în domeniul agricol (procent relativ stabil de-a lungul perioadei 2010-2017), în cazul populației din mediul rural în ciuda scăderii în timp a ponderii populației ocupate în sectorul agricol (de la 61% în anul 2010 la 44,2% în anul 2017), în continuare slaba diversitate a activității economice este profund vizibilă în mediul rural. O tendință susținută de creștere în ceea ce privește diversificarea activității economice în mediul rural a fost însă observată în cazul prestării de servicii, în acest caz totalul populației ocupate la nivelul acestui domeniu în mediul rural crescând la nivelul perioadei de referință cu 11,2%.

Tabel nr. 24. Distribuția populației ocupate în funcție de sectoare de activitate economică pe medii de rezidență, la nivelul Regiunii Sud-Est

Regiunea Sud-Est	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017
Urban - Agricultură	4,4%	3,6%	3,7%	2,7%	2,7%	4,4%	3,3%	3,3%
Rural - Agricultură	61,0%	61,7%	63,2%	60,7%	58,8%	52,3%	47,0%	44,2%
Industrii și construcții - Urban	38%	36,8%	36,6%	37,3%	38%	33%	35,2%	34,0%
Industrii și construcții - Rural	20,2%	19,4%	18%	19,9%	19,3%	23%	24,4%	25,8%
Servicii - Urban	57,6%	59,6%	59,7%	60%	59,3%	62,6%	61,5%	62,7%
Servicii - Rural	18,8%	18,9%	18,8%	19,4%	21,9%	24,7%	28,6%	30,0%

Sursa: (2019) Institutul Național de Statistică, Statistică Teritorială. Repere Economice și Sociale Regionale

Alte disparități notabile se întâlnesc la nivelul situației veniturilor, la nivelul regiunii de pildă situația salariului nominal mediu net lunar variind între județe (de la 1.800 de lei la 2.117 de lei), la finalul

anului 2017 cele mai scăzute valori înregistrându-se în cazul județelor Vrancea și Brăila (1.800 de lei, respectiv 1.859 lei). În același timp îngrijorător este faptul că la nivelul anului 2017, media Regiunii Sud-Est pentru cheltuielile totale per gospodărie atinge valoarea de 1.953,05 lei (reprezentând o creștere a cheltuielilor față de anul 2010 de 47,61%) în timp ce valoarea medie a veniturilor totale per gospodărie era de 3033,08 de lei (reprezentând o pondere a cheltuielilor de consum de 64,39% din totalul veniturilor per gospodărie). Cu toate acestea însă, creșterea în perioada de referință a mediei cheltuielilor totale a fost de 47,61%, comparativ cu valoarea creșterii medii a veniturilor totale la nivel de gospodărie de 49,48% (în anul 2017 față de anul 2010).

În același timp, o privire de ansamblu asupra ponderii diferitelor tipuri de cheltuieli în totalul alocat per gospodărie indică de asemenea anumite disparități regionale în cazul zonei de sud-est. Astfel, în perioada 2010-2017 evoluția ponderii cheltuielilor pentru educație a fost una de severă descreștere, fiind înregistrată o scădere dramatică de 75% în perioada de referință (respectiv de la 0,8% în anul 2010 la 0,2% în anul 2017). La nivelul ponderii cheltuielilor pentru recreere și cultură însă s-a observat în perioada de referință însă o tendință constantă de creștere de peste 7% (de la 3,9% în anul 2010 la 4,2% în anul 2017). Ponderea cheltuielilor pe produse agroalimentare, respectiv pentru locuință, utilități și combustibili au rămas însă foarte ridicate (respectiv 34% din totalul cheltuielilor la nivel de gospodărie fiind alocat pentru produse agroalimentare, respectiv 19,5% pentru locuință, utilități și combustibil), în cazul celor din urmă înregistrându-se o tendință constantă de creștere, la nivelul anului 2017 cheltuielile pentru locuire crescând cu 13 procente față de anul 2010⁶.

Nu în ultimul rând, în ceea ce privește accesul la utilități publice precum apa potabilă ori gazele naturale, Regiunea Sud-Est se distinge din nou prin disparități substanțiale față de celelalte regiuni, numărul localităților deservite de gaze naturale la finalul anului 2017 de pildă fiind de doar 66 (dintre care 22 reprezentând municipii sau orașe), reprezentând o creștere de doar 22% față de anul de referință 2010. La nivelul Regiunii Nord-Est de pildă, numărul localităților deservite era de 102, la nivelul Regiunii Centru acestea era de 245, la nivelul Regiunii Nord-Vest 141 de localități erau deservite de gaze naturale, la nivelul Regiunii Sud-Muntenia de 171, Sud-Vest Oltenia de 73, iar Vest de 85. Similar, volumul total de apă potabilă distribuită consumatorilor a înregistrat între cele mai scăzute valori la nivelul regiunii atât în comparație cu alte arii, dar și în timp – față de anul 2010, la nivelul anului 2017 livrându-se un volum cu 8,22% mai mic (volumul de apă pentru uz casnic)⁷.

⁶ Institutul Național de Statistică (2017): Statistică Teritorială. Repere Economice și Sociale Regionale.

⁷ Institutul Național de Statistică (2017): Statistică Teritorială. Repere Economice și Sociale Regionale.

Concluzionând această secțiune, disparitățile existente la nivelul Regiunii Sud-Est sunt în general numeroase, discrepanțele cele mai substanțiale fiind în general între mediile rural și urban. Cu toate acestea, pornind de la datele ce au fundamentat cele două atlase de identificare a zonelor rurale și urbane marginalizate, se poate argumenta faptul că la nivelul Regiunii Sud-Est se regăsesc unele dintre cele mai dens populate zone urbane marginalizate (circa 16,6% din totalul populației situate în astfel de zone), peste rata de marginalizare calculată pentru mediul rural, care plasează regiunea pe locul trei la nivel național (după Regiunile Nord-Est și Centru). Această situație se bazează însă în bună măsură pe o imagine de ansamblu generată în baza datelor colectate la recensământul din anul 2011, fiind necesară o explorare actualizată în detaliu la nivelul regiunii pentru a se verifica perpetuarea acestei stări de fapt și pentru a se identifica factorii care alimentează în timp aceste tendințe.

Capitolul II. Comunitățile marginalizate urbane din Regiunea Sud-Est

II.1 Identificarea comunităților marginalizate urbane

Pentru identificarea comunităților marginalizate urbane din Regiunea de Dezvoltare Sud-Est au fost avuți în vedere mai mulți factori care să asigure reprezentativitatea acestora, precum și relevanța pentru obiectul studiului "Comunitățile marginalizate și gradul de sărăcie din Regiunea Sud-Est". Luând în considerare faptul că perioada analizată în cadrul prezentului studiu este 2011-2016 (2017 acolo unde există date disponibile), precum și faptul că declararea unor comunități marginalizate urbane se realizează la nivel de sector de recensământ (definit ca fiind un sector de aproximativ 200 de locuitori), un prim pas extrem de relevant pentru identificarea comunităților marginalizate urbane l-a reprezentat analiza comunităților marginalizate din Regiunea Sud-Est, așa cum au fost acestea identificate în cadrul Atlasului Zonelor Urbane Marginalizate⁸ (identificate în baza datelor disponibile la nivel micro colectate în cadrul Recensământului Populației 2011). Rezultatele analizei efectuate sunt relevante pentru studiul elaborat, luând în considerare faptul că acesta din urmă vizează perioada 2011-2016/2017. Este important de precizat faptul că, deși studiul efectuat de Banca Mondială a fost publicat în anul 2016, acesta se bazează pe datele de la Recensământul Populației 2011, care sunt datele micro cu cel mai ridicat grad de încredere și de acuratețe.

Pentru identificarea și maparea comunităților urbane marginalizate este necesară existența unor indicatori la nivel micro pentru anii 2016/2017 (nu doar la nivel de localitate, ci chiar la nivel de sector de recensământ – definit ca fiind un sector de aproximativ 200 de locuitori). Astfel de date sunt disponibile doar în urma efectuării unui recensământ al populației, ultimul efectuat conținând date din anul 2011.

Cu toate acestea, pentru analiza gradului în care comunitățile marginalizate urbane identificate la nivelul Atlasului Zonelor Urbane Marginalizate și-au păstrat în continuare gradul de marginalizare,

⁸ Banca Mondială, Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate, 2016

s-au avut în vedere următoarele metode suplimentare, menite să ofere o situație cât mai actualizată asupra respectivelor comunități pentru perioada 2016-2017, acolo unde datele au fost disponibile:

- Colectarea de indicatori statistici actualizați de la nivelul tuturor localităților urbane din Regiunea de Dezvoltare Sud-Est, pentru recalcularea indicatorilor care stabilesc dacă o comunitate urbană este marginalizată. Recalcularea indicatorilor pentru definirea comunităților marginalizate, s-a efectuat în baza datelor transmise de primăriile care au transmis datele solicitate (11 localități au transmis datele din cele 35 contactate);
- Analiza strategiilor de dezvoltare locală disponibile la nivel de municipii și a strategiilor privind comunitățile marginalizate urbane pentru localitățile pentru care acestea au fost elaborate.
- Aplicarea de chestionarea în rândul unui eșantion de comunități urbane marginalizate (o comunitate urbană marginalizată pentru fiecare județ), eșantionul selectat fiind reprezentativ pentru nivelul regional la care se realizează studiul.
- Completarea analizelor cu o metodă calitativă suplimentară propusă de către Prestator: astfel a fost propusă contactarea celor 35 de orașe și discutarea informațiilor din fișa privind gradul de marginalizare, propusă de elaboratorul studiului. Această metodă are rolul de a colecta informații actualizate referitoare la comunitățile urbane marginalizate, precum și la zonele exacte din interiorul unui oraș/municipiu care sunt considerate marginalizate. Au fost colectate 14 fișe privind gradul de marginalizare de la nivelul municipiilor și orașelor din Regiunea de Dezvoltare Sud-Est.

De asemenea, s-a avut în vedere metodologia de identificare a comunităților urbane marginalizate propuse la nivelul Atlasului Zonelor Urbane Marginalizate, care prevede utilizarea a trei dimensiuni diferite care pot defini o comunitate ca fiind marginalizată, respectiv:

- Dimensiunea privind "Capitalul uman": pentru această dimensiune au fost stabiliți trei indicatori cheie, precum și o valoare/prag urban la nivel național care, iar în cazul în care este depășit, o comunitate poate fi considerată dezavantajată pe componenta de capital uman. Acești indicatori și valorile lor sunt:
 - Proporția populației de 15 -64 de ani care a absolvit maxim 8 clase (gimnaziu) – prag 22,0513;
 - Proporția persoanelor cu dizabilități, boli cronice sau alte afecțiuni care le îngreunează activitățile zilnice – prag 8,0000;

- Proportia copiilor (0-17 ani) din populația totală – prag 20,4482.
- Dimensiunea privind "Ocuparea forței de muncă": pentru această dimensiune a fost stabilit un indicator cheie, precum și o valoare/prag urban la nivel național, iar în cazul în care este depășit, o comunitate poate fi considerată dezavantajată pe componenta de ocupare a forței de muncă. Indicatorul și valoarea stabilită pentru acesta este:
 - Proportia persoanelor de 15-64 ani care nu sunt încadrate pe piața formală a muncii și nu urmează o formă de învățământ – prag 22,1557.
- Dimensiunea privind "Locuirea": pentru această dimensiune au fost stabiliți trei indicatori cheie, precum și o valoare/prag urban la nivel național care, iar în cazul în care este depășit, o comunitate poate fi considerată dezavantajată pe componenta de locuire. Acești indicatori și valorile lor sunt:
 - Proportia locuințelor fără curent electric – prag 0;
 - Proportia locuințelor supraaglomerate (< 15,33 m² pe persoană) – prag 54,7368;
 - Nesiguranță locativă: proporția gospodăriilor ce nu dețin o locuința proprietate personală 12,3288.

În baza analizei acestor indicatori, se consideră că "zonele urbane marginalizate" sunt acele zone care cumulează depriveri pe toate dimensiunile și care sunt recomandate a reprezenta ținta programului DLRC.

La nivelul Regiunii Sud-Est au fost identificate comunități urbane dezavantajate pe diferite componente, conform datelor prezentate în tabelul de mai jos (disponibile conform Recensământului Populației 2011). Identificarea acestor comunități s-a realizat pornind de la rezultatele studiului „Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate”, elaborat de Banca Mondială, care evidențiază următoarele zone.

Tabel nr. 25. **Comunități urbane dezavantajate pe diferite componente din Regiunea de Dezvoltare Sud-Est**

Nume județ	Municipiu/Oraș	% populație în zone marginalizate	% populație în zone dezavantajate pe locuire	% populație în zone dezavantajate pe ocupare	% populație în zone dezavantajate pe capital uman
Brăila	Brăila	2,58	3,45	17,09	9,87
Brăila	Făurei	0	0	38,14	38,75
Brăila	Ianca	10,6	2,06	43,78	30,84
Brăila	Însurăței	5,78	0	41,33	51,72
Galați	Galați	1,89	6,75	9,97	5,27

Nume județ	Municipiu/Oraș	% populație în zone marginalizate	% populație în zone dezavantajate pe locuire	% populație în zone dezavantajate pe ocupare	% populație în zone dezavantajate pe capital uman
Galați	Tecuci	3,36	0	30,06	24,15
Galați	Târgu Bujor	12,32	0	41,45	39,59
Galați	Berești	15,81	0	24,21	59,98
Constanța	Constanța	0,78	3,76	8,86	3,81
Constanța	Mangalia	7,92	3,08	29,77	9,81
Constanța	Medgidia	10,46	2,58	33	20,19
Constanța	Cernavodă	15,7	4,18	42,41	11,46
Constanța	Murfatlar	24,24	9,56	27,72	18,86
Constanța	Năvodari	4,19	2,9	47,89	13,79
Constanța	Negru Vodă	16,51	0	38,68	32,33
Constanța	Eforie	0,58	2,03	46,33	23,51
Constanța	Hârșova	7,67	1,94	33,11	46,43
Constanța	Ovidiu	12	4,11	36,46	26,95
Constanța	Techirghiol	8,96	3,09	25,26	22,49
Constanța	Băneasa	34,51	0	33,38	29,07
Tulcea	Tulcea	6,81	7,13	7,76	15,21
Tulcea	Sulina	5,92	17,09	17,96	36,17
Tulcea	Babadag	13,36	6,24	7,09	49,8
Tulcea	Isaccea	21,09	0	49,12	26,16
Tulcea	Măcin	12,84	4,78	27,96	26,32
Buzău	Buzău	2,91	4,99	4,44	7,02
Buzău	Nehoiu	1,36	2,12	24,83	20,57
Buzău	Pătărlagele	0	0	50	15,85
Buzău	Pogoanele	4,4	4,34	46,54	40,22
Buzău	Râmnicu Sărat	6,38	1,67	14,91	16,99
Vrancea	Focșani	0,98	3,56	9,55	4,11
Vrancea	Adjud	15,67	2,19	22,42	17,79
Vrancea	Mărășești	31,44	0	11,15	32,76
Vrancea	Panciu	6,17	2,28	45,17	22,7
Vrancea	Odobești	6,76	6,2	48,13	22,22

Sursa: prelucrare date Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate

Cercetarea calitativă realizată de echipa care a elaborat prezentul studiu indică faptul că la nivelul Regiunii Sud-Est, în perioada 2011-2019, există orașe și municipii care, cel mai probabil în urma intervențiilor realizate în ultimii ani, au depășit riscul de marginalizare.

Astfel, în urma consultării autorităților publice din orașele Însurăței (județul Brăila) și Murfatlar (județul Constanța) cu privire la menținerea gradului de marginalizare, la nivelul anului 2019, acestea au declarat că nu există comunități marginalizate în localitate. Există posibilitatea ca acestea

să fi depășit marginalizarea, însă se recomandă ca cercetarea să fie reefectuată după recensământul din anul 2021, prin utilizarea metodologiei propusă în prezentul studiu.

II.2 Tipologia comunităților marginalizate urbane

Zonele marginalizate urbane pot fi împărțite în mai multe categorii, în funcție de tipologia de marginalizare a acestora (care în unele cazuri se suprapun parțial). Cele patru subtipuri au fost utilizate și validate la nivelul studiului realizat de Banca Mondială și au fost, de asemenea, preluate în prezentul studiu la nivelul fișelor privind comunitățile marginalizate urbane transmise primăriilor din orașele Regiunii Sud-Est. Acestea sunt prezentate în continuare.

A. Zone de tip ghetou cu blocuri

Caracteristicile acestei zone sunt:

- Blocuri de locuințe de slabă calitate, construite înainte de 1990 pentru muncitorii din fostele întreprinderi socialiste.
- Foste cămine de nefamiliști sau blocuri cu apartamente cu confort redus.
- Zona poate include un singur bloc sau un grup de două sau mai multe blocuri. Apartamentele sunt în proprietatea primăriei sau în proprietate privată.
- Locuitorii acestor zone se confruntă cu probleme numeroase, pe mai multe dimensiuni: supra-aglomerare, condiții proaste de locuire, lipsa sau accesul redus la infrastructură, lipsa sau venituri reduse, poziții marginale și vulnerabile pe piața muncii, educație formală scăzută sau deloc în rândul adulților, rate ridicate ale abandonului școlar, părăsire timpurie a școlii, absenteism școlar în rândul copiilor.

B. Zone de tip ghetou în foste colonii de muncitori

Caracteristicile acestei zone sunt:

- Locuințe de proastă calitate, construite înainte de 1990 pentru muncitorii din fostele întreprinderi socialiste.
- Locuitorii acestor zone se confruntă cu probleme numeroase, pe mai multe dimensiuni: condiții proaste de locuire, lipsa sau accesul redus la infrastructură, lipsa sau venituri reduse,

poziții marginale și vulnerabile pe piața muncii, educație formală scăzută sau deloc în rândul adulților, rate ridicate ale abandonului școlar, părăsire timpurie a școlii, absenteism școlar în rândul copiilor.

C. Zone de tip mahala

Caracteristicile acestei zone sunt:

- Cartiere periferice vechi, care s-au extins după 1990 cu comunități sărace.
- Case sărăcăcioase alături de care au fost ridicate cocioabe/adăposturi improvizate. Comunitățile ocupă teritorii întinse.
- În multe cazuri, aceste zone includ comunități tradiționale de romi, vorbitori de limba romani.
- Problemele locuitorilor: condiții proaste de locuire, lipsa sau accesul redus la infrastructură, lipsa sau venituri reduse, poziții marginale și vulnerabile pe piața muncii, educație formală scăzută sau deloc în rândul adulților, rate ridicate ale abandonului școlar în rândul copiilor (în special în cazul fetelor). Probleme specifice: lipsa actelor de identitate și a certificatelor de proprietari.

D. Zone de tip mahala cu locuințe improvizate

Caracteristicile acestei zone sunt:

- Cartiere periferice, care s-au extins după 1990 cu comunități foarte sărace.
- Locuințele sunt de foarte proastă calitate fiind, în principal, cocioabe/adăposturi improvizate.
- Locuințele sunt amplasate haotic, una lângă alta, cu foarte puțin spațiu între ele.
- De obicei sunt situate în apropierea unui râu, pe linii de tren dezafectate sau în apropierea gropilor de gunoi.
- Problemele locuitorilor: lipsa infrastructurii, condiții de locuire mizerabile, sărăcie extremă, educație formală scăzută sau deloc în rândul adulților, rate ridicate ale abandonului școlar în rândul copiilor. Problemă specifică: locuințele sunt construite ilegal pe spațiul public.

E. Zone de locuințe sociale modernizate

Caracteristicile acestei zone sunt:

- Dezvoltarea acestor zone a fost făcută prin proiecte integrate, care au presupus investiții ridicate în clădiri și infrastructură și o serie de intervenții sociale.
- Sunt constituite din: blocuri sau case nou construite, blocuri sau alte tipuri de clădiri renovate, containere.
- Problemele locuitorilor din aceste zone: lipsa sau venituri reduse, poziții marginale și vulnerabile pe piața muncii, datorii mari la plata chiriilor și a utilităților, teama constantă a locuitorilor că vor fi mutați „undeva în afara orașului” de către primărie.

F. Zone de locuințe sociale sau clădiri ocupate abuziv în zone istorice.

Caracteristicile acestei zone sunt:

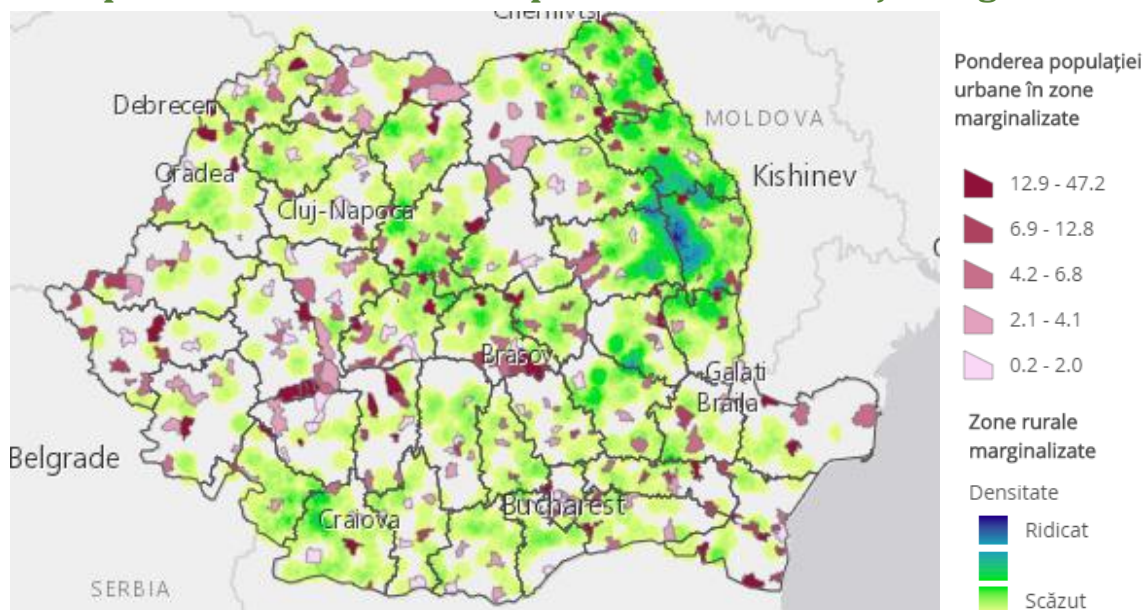
- Zone de case naționalizate în perioada comunistă, aflate în prezent într-un stadiu avansat de degradare.
- Problemele locuitorilor din aceste zone: condiții proaste de locuire, lipsa sau accesul redus la infrastructură, lipsa sau venituri reduse, poziții marginale și vulnerabile pe piața muncii, educație formală scăzută sau deloc în rândul adulților; rate ridicate ale abandonului școlar în rândul copiilor.
- O problemă specifică a acestor zone se leagă de restituirea fostelor case naționalizate; actualii locatari ai acestor zone riscă să fie evacuați din casele retrocedate foștilor proprietari.

În urma consultării autorităților publice din orașele din Regiunea Sud-Est cu privire la tipologia comunităților urbane marginalizate la nivelul anului 2019, acestea au declarat că se încadrează în următoarele categorii:

- Zone de tip ghetou cu blocuri (Hârșova, Medgidia, Techirghiol, Tecuci, Adjud);
- Zone de tip ghetou în foste colonii de muncitori (Medgidia, Ovidiu, Tecuci);
- Zone de tip mahala cu case (Buzău, Hârșova, Medgidia, Techirghiol, Tecuci, Adjud);
- Zone de tip mahala cu locuințe improvizate (Medgidia, Techirghiol, Tecuci);
- Zone de locuințe sociale modernizate (Eforie, Hârșova, Medgidia, Techirghiol, Tecuci);

- Zone de locuințe sociale sau clădiri ocupate abuziv în zone istorice (Hârșova).

II.3 Repartizarea teritorială a tipurilor de comunități marginalizate urbane

Sursa: Banca Mondială (2019)⁹

Pornind de la metodologia dezvoltată în perioada 2013-2014 de către Banca Mondială pentru identificarea zonelor marginalizate din mediul urban, profilul general al acestor zone se caracterizează printr-o suprareprezentare a copiilor, a persoanelor cu nivel scăzut de educație, a celor neocupate în sectorul formal și a celor cu condiții precare de locuire. Astfel, în baza metodologiei dezvoltate de către Banca Mondială s-a observat faptul că în zonele urbane marginalizate:

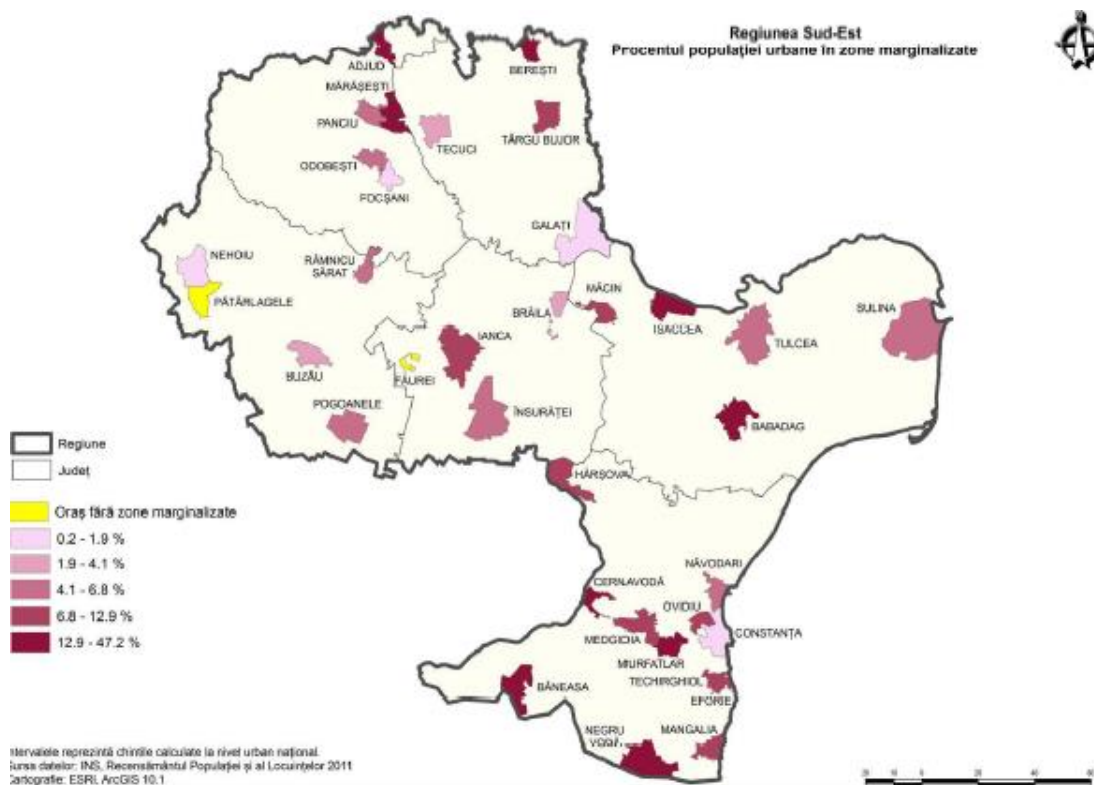
- Ponderea copiilor care merg la școală este mai scăzută decât în celelalte tipuri de zone în special în cazul celor cu vârsta de peste 14 ani și în cel al romilor;
- Ponderea persoanelor care nu sunt angajate și nici cuprinse într-o formă de învățământ sau de formare este de trei ori mai ridicată decât în rândul tinerilor de 15-19 ani;
- Ponderea persoanelor cu un loc de muncă în rândul populației de 20-64 de ani este de circa 48%, comparativ cu media națională pentru mediul urban de circa 63% (la nivelul anului 2011);

⁹ Accesibil la adresa:

<https://www.arcgis.com/apps/MapJournal/index.html?appid=a7ab584e3f3e455d996bb13a1b632e00>.

- Ponderea locuitorilor adulți care au absolvit 8 clase sau mai puțin este ridicată (la nivelul anului 2011 peste 48% dintre totalul acestora locuind într-o zonă marginalizată);
- Dimensiunea medie a gospodăriilor este de 3,2 persoane comparativ cu media națională la nivel urban de 2,5 persoane;
- Mare parte din locuințele situate în zone marginalizate sunt realizate din materiale de construcții neconvenționale și sunt slab dotate cu utilități urbane (30% nefiind conectate la rețeaua de alimentare cu apă față de media națională de circa 6,3%, 33% nefiind conectate la un sistem de canalizare față de media națională de 6,9% și 4,1% nu sunt conectate la rețeaua de curent electric față de media națională de 0,4%);
- Ponderea persoanelor care nu au în proprietate personală locuințele este de trei ori mai mare față de media urbană la nivel național.

Figura nr.58 Procentul populației urbane în zone marginalizate

Sursa: Banca Mondială, Atlasul Comunităților Urbane Marginalizate

II.4 Analiza comunităților marginalizate urbane

Județul Brăila

Pornind de la trăsăturile comunităților urbane marginalizate definite și detaliate la nivelul Atlasului, în cazul județului Brăila au fost identificate, conform metodologiei Băncii Mondiale, următoarele ponderi ale locuitorilor stabiliți în zone marginalizate la nivelul următoarelor orașe și municipii:

Tabel nr. 26. Ponderea populației în zone urbane marginalizate în județul Brăila

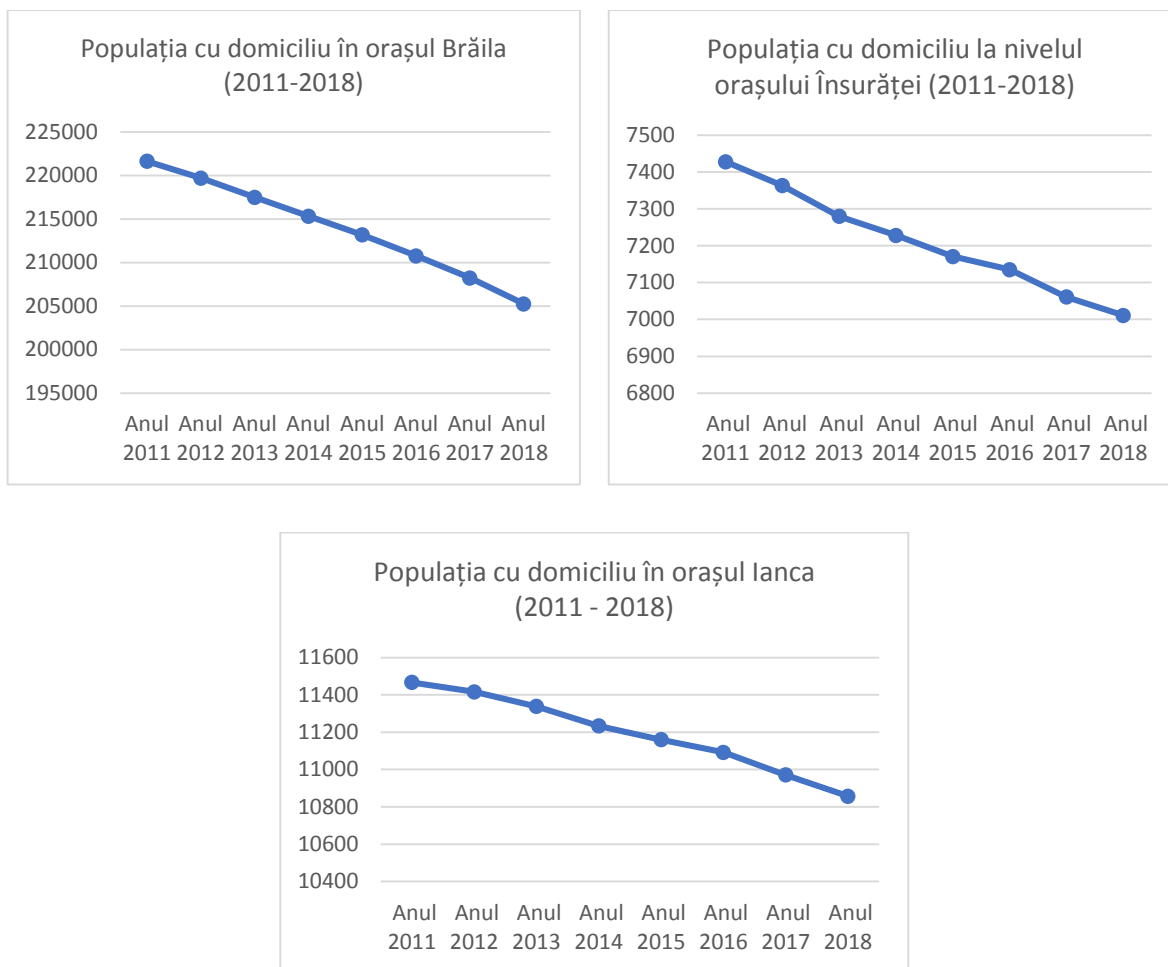
Județ	Oraș	% populație în zone marginalizate
Brăila	Municipiul Brăila	2,58%
	Orașul Ianca	10,60%
	Orașul Însurăței	5,78%

Sursa: Banca Mondială, Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate

Demografie

În ceea ce privește situația populației stabilite la nivelul celor trei orașe din județul Brăila, o privire generală asupra datelor disponibile pentru perioada 2011-2018 a indicat o tendință pronunțată de scădere a numărului total al persoanelor domiciliante la nivelul celor trei orașe – mai pronunțată în cazul municipiului Brăila (respectiv de 7,38% în anul 2018 comparativ cu anul 2011) decât în orașele Însurăței (de 5,61% în anul 2018 comparativ cu anul 2011) și Ianca (5,31% pentru aceeași perioadă). În ceea ce privește mișcarea populației, o privire comparativă a celor mai recente valori raportate pentru plecările și stabilirile cu domiciliul la nivelul celor trei orașe reiterează aceeași tendință de descreștere a populației rezidente. Astfel pentru anul 2018 în cazul municipiului Brăila s-au raportat cu 20% mai multe mutări cu domiciliul decât stabiliri, în cazul orașului Ianca similar cu 17,7%, iar în cazul orașului Însurăței cu 23,4%.

Figura nr.59 Populația cu domiciliul în orașele Brăila, Însurăței, Ianca

Sursa: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică (2019)

Cu toate acestea, la nivelul anului 2018 categoriile de vârste cuprinse între 20 și 59 de ani reprezentau în continuare ponderi ridicate din totalul populației cu domiciliul la nivelul celor trei orașe – fiind de 58,9% în cazul municipiului Brăila, de 59,8% în cazul orașului Ianca și de 57,6% în cazul orașului Însurăței.

La nivelul anului 2017, datele raportate de Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Brăila indicau la nivelul municipiului Brăila un total de 340 de persoane marginalizate, la nivelul orașului Ianca un total de 248 de persoane, iar în cazul orașului Însurăței 450 de persoane. Comparativ cu datele disponibile pentru anii 2015 și 2016 se observă o tendință de scădere a totalului persoanelor marginalizate la nivelul celor trei orașe (cea mai importantă scădere fiind înregistrată la nivelul municipiului Brăila unde raportat la anul 2015 scăderea a fost de 32,8 procente), tendință contracarată însă de creșterea ponderii persoanelor de etnie romă din totalul persoanelor aflate în risc de sărăcie și marginalizare. Acest fenomen poate fi mai bine înțeles în contextul creșterii

numărului de rezidenți (la nivelul anului 2016 înregistrându-se 515 persoane de etnie romă în lanca și 530 în Însurăței, iar în anul 2017 fiind 542 de persoane de etnie romă în lanca și 560 de persoane de etnie romă în Însurăței) și în același timp a creșterii numărului de persoane de etnie romă inactive (la nivelul anului 2016 426 de persoane de etnie romă fiind inactive în lanca și 280 în Însurăței, iar la nivelul anului 2017 în lanca înregistrându-se 481 de persoane, respectiv în Însurăței 287 de persoane de etnie romă inactive)¹⁰.

Tabel nr. 27. Număr persoane marginalizate în Brăila, lanca și Însurăței

Localitate	Total persoane marginalizate (2015)	Total persoane marginalizate (2016)	Total persoane marginalizate (2017)
Municipiul Brăila	506	357	340
	Din care 126 de etnie romă	Din care 181 de etnie romă	din care 140 de etnie romă
Orașul lanca	620	570	248
	Din care 172 de etnie romă	Din care 168 de etnie romă	Din care 192 de etnie romă
Orașul Însurăței	499	450	450
	Din care 352 de etnie romă	Din care 357 de etnie romă	Din care 350 de etnie romă

Sursa: Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Brăila (2018)

Educație

La nivelul municipiului Brăila, datele oferite de către autoritățile publice au vizat anul 2011, reflectând faptul că 19% din populația rezidentă cu vârste cuprinse între 15 și 64 de ani absolviseră cel mult ciclul gimnazial (la nivelul populației de etnie romă rezidentă 901 persoane absolvind cel mult ciclul gimnazial, iar populația totală fiind de 2025 de persoane). La nivelul anilor 2012-2017, o analiză a numărului de elevi înscriși în învățământul liceal la nivelul municipiului Brăila comparată cu numărul total de tineri cu vârste cuprinse între 15 și 19 ani indica faptul că începând cu anul 2016 ponderea tinerilor înscriși în ciclul liceal a început să scadă atingând pragul de 98% în anul 2016, respectiv de 96% în anul 2017. În același timp, ponderea copiilor cu vârste cuprinse între 0 și 17 ani din totalul populației la nivelul municipiului Brăila s-a încadrat pe o traiectorie descrescătoare, coborând de la 14,4% în anul 2012 și ajungând la 13,7% în anul 2017.

¹⁰ Conform datelor raportate de Instituția Prefectului Județul Brăila.

Tabel nr. 28. Populația persoanelor cu vârste cuprinse între 15 și 19 ani rezidente la nivelul municipiului Brăila și numărul de elevi înscriși în învățământul liceal

Populația persoanelor cu vârste cuprinse între 15 și 19 ani rezidente la nivelul municipiului Brăila	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017
	9.296	8.844	8.534	8.314	8.227	8.244
Numărul de elevi înscriși în învățământul liceal	10.427	10.041	9.455	8.650	8.115	7.929

Sursa: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică (2019)

La nivelul orașelor Ianca și Însurăței în ceea ce privește situația la nivel educațional, au fost observate tendințe similare de descreștere a numărului elevilor înscriși în învățământul liceal corelate cu populația în descreștere a tinerilor cu vârste cuprinse între 15 și 19 ani. Însă o diferență importantă a fost identificată la nivelul localității Ianca unde ponderea elevilor înscriși din totalul tinerilor cu vârste cuprinse între 15 și 19 ani, rezidenți la nivelul localității a scăzut gradual și substanțial de la 86,5% (anul 2012) la 62,7% (anul 2017).

În cazul orașului Ianca, la nivelul anului 2018 totalul populației domiciliată cu vârste cuprinse între 15 și 19 ani era de 635 de persoane, în timp ce populația elevilor înscriși în învățământul liceal era de doar 343 de persoane. Similar, în cazul orașului Însurăței, la nivelul aceluiași an populația cu vârste între 15 și 19 ani era de 437 de persoane, iar numărul total al elevilor înscriși în învățământul liceal era de 375 de persoane.

Tabel nr. 29. Situația elevilor înscriși în Ianca și Însurăței

Indicator/Localitate	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017
Rezidenți 15-19 ani orașul Ianca	719	714	683	666	654	663
Elevi înscriși în învățământul liceal (Ianca)	622	533	542	509	456	416
Rezidenți 15-19 ani orașul Însurăței	448	457	486	465	481	451
Elevi înscriși în învățământul liceal (Însurăței)	662	663	596	536	522	452

Sursa: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică (2019)

În ceea ce privește ponderea copiilor (0-17 ani) din totalul populației, la nivelul ambelor localități s-au înregistrat tendințe importante de descreștere, la nivelul localității Ianca numărul copiilor scăzând cu 14 procente în anul 2017 comparativ cu anul 2012, iar la nivelul localității Însurăței

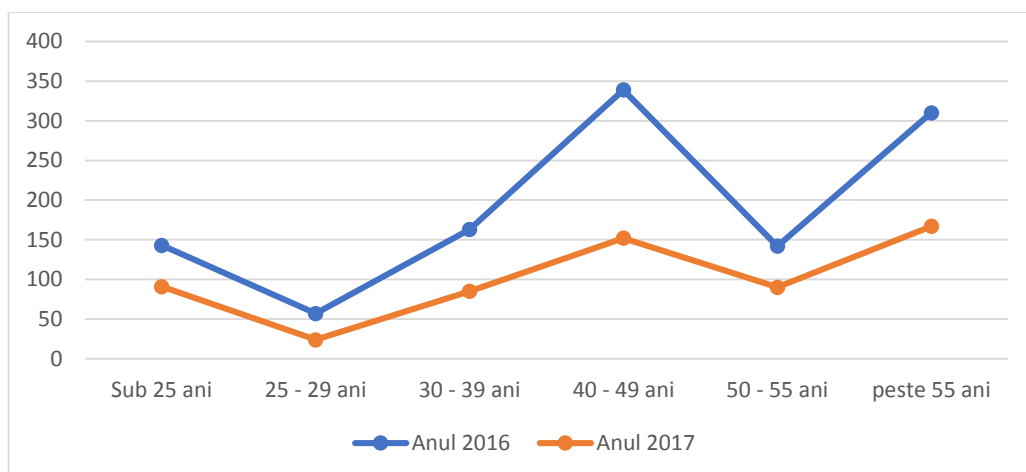
numărul acestora scăzând cu 18,6% în aceeași perioadă. Astfel, dacă la nivelul anului 2012 în localitatea Însurăței ponderea copiilor din totalul populației era de 20,1%, la nivelul anului 2011 aceasta scăzuse la 17,1% la nivelul anului 2017. Similar, în cazul localității Ianca ponderea copiilor din totalul populației a scăzut de la 19,2% în anul 2011 la 17,2% în anul 2017.

Conform Strategiei de Dezvoltare Locală a Orașului Însurăței 2014-2020, la nivelul anului 2011 rata de participare școlară în cazul grupei de vârstă 15-18 ani era de doar 78,8%, factori precum necesitatea preluării cheltuielilor educaționale de către familie, coroborată cu precaritatea materială a familiilor alimentând în timp diminuarea ratei de participare școlară.

Ocuparea forței de muncă

La nivelul municipiului Brăila, datele oferite de către autoritățile publice indicau pentru anul 2011 faptul că peste 37% dintre persoanele cu vârste cuprinse între 15 și 64 de ani nu erau încadrate pe piața formală a muncii și nu urmau o formă de învățământ. Cu toate acestea ponderea șomerilor înregistrați în totalul resurselor de muncă la nivelul perioadei 2012-2017 a fost în continuă și graduală descreștere, progresând de la 1,6% în anul 2012 la 0,8% în anul 2016, respectiv 0,4% în anul 2017. Însă această situație trebuie considerată și în raport cu evoluția indicatorului privind numărul persoanelor care au emigrat definitiv în perioada de referință, pentru cei 5 ani evaluați la nivelul analizei de pildă înregistrându-se un total de 1.244 de persoane (0,6% din totalul populației municipiului) care părăsiseră definitiv localitatea și țara de rezidență. În acest context, la nivelul anilor 2016-2017 s-a observat o scădere a numărului șomerilor cu vârste cuprinse între 25 și 29 de ani (cu 57% mai puțini șomeri în anul 2017 față de anul 2016), respectiv 40 și 49 de ani (cu 55% mai puțini șomeri în anul 2017 față de anul 2016). În același timp categoriile de vârstă 30-39 de ani, respectiv 40-49 de ani au înregistrat ponderile cele mai ridicate de șomeri la nivelul ambilor ani, efectele șomajului în rândul acestor categorii de vârstă având potențialul de genera situații de vulnerabilitate materială la nivel de gospodărie.

Figura nr.60 Șomeri înregistrați la nivelul municipiului Brăila, pe categorii de vârstă

Sursa: AJOFM Brăila (2019)

În ceea ce privește situația persoanelor șomere înregistrate la nivelul localităților Ianca și Însurăței, cele mai recente date disponibile au indicat o tendință descrescătoare, la finalul anului 2017 fiind înregistrați cu 37,8% mai puține persoane în șomaj față de anul precedent la nivelul localității Ianca, respectiv cu 20,8% mai puține persoane la nivelul localității Însurăței. În același timp ponderea șomerilor înregistrați în cele două localități din totalul resurselor de muncă a cunoscut în perioada de referință 2012-2017 o tendință generală de creștere, aceasta fiind diminuată doar la nivelul anului 2017.

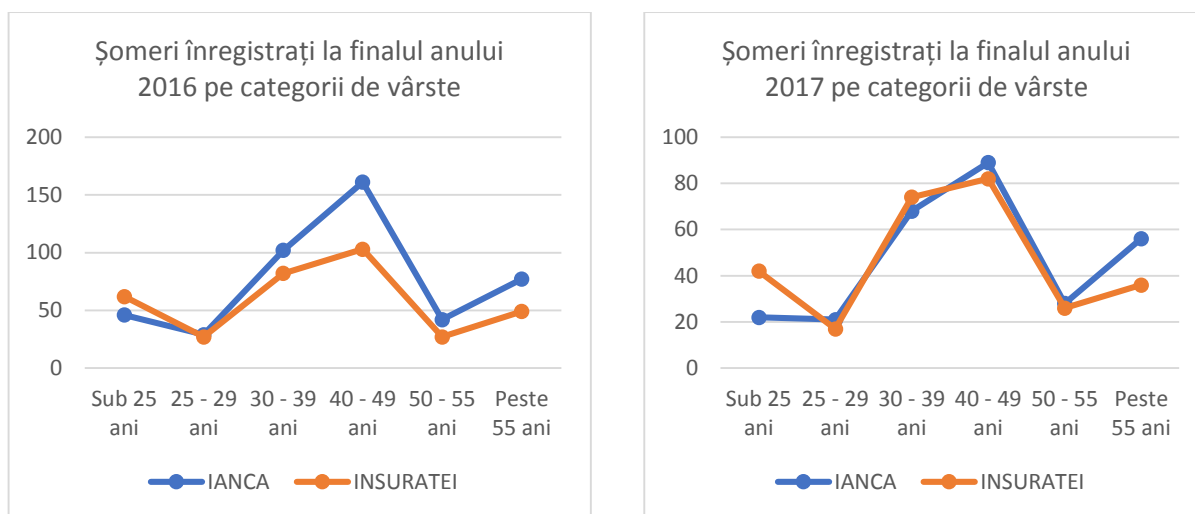
Tabel nr. 30. Ponderea șomerilor din total resurse de muncă în Ianca și Însurăței, %

Pondere șomerilor din total resurse de muncă/ Localitate	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017
Ianca	5,9	6,8	7,2	6,5	6,3	3,9
Însurăței	5,5	6,9	7,4	8	7,8	6,2

Sursa: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică (2019)

De asemenea, ponderile cele mai ridicate din totalul persoanelor șomere sunt în continuare înregistrate în cazul categoriilor de vârstă 30-39 de ani, respectiv 40-49 de ani – factor ce poate alimenta riscul de deprivare materială la nivel de gospodărie.

Figura nr.61 Șomeri înregistrați în Ianca și Însurăței, pe categorii de vârste, la finalul anilor 2016 și 2017

Sursa: AJOFM Brăila (2019)

Condiții de locuit

În ciuda absenței datelor disponibile privind dimensiunea locuirii – cu precădere a datelor privind numărul locuințelor neracordate la rețeaua de curent electric, respectiv privind nesiguranța locativă, în ceea ce privește gradul de supraaglomerare în ciuda unei mici creșteri a valorii suprafeței medii locuibile per persoană între 2016 și 2017, cea mai ridicată valoare înregistrată – de 14,6m² este însă sub media națională. În ceea ce privește condițiile de locuire la nivelul localităților Ianca și Însurăței, cele mai recente date indicau faptul că din cele 3530 de gospodării de la nivelul localității Ianca (conform Recensământului din anul 2011¹¹), racordate la rețeaua de alimentare cu apă erau la nivelul anului 2014 doar 2289 de locuințe, în timp ce energia termică la nivelul orașului este asigurată doar în baza centralelor individuale de apartament. La nivelul localității Însurăței nu există rețea de energie termică, nici rețea de alimentare cu gaze, încălzirea realizându-se în baza sobelor individuale¹².

Considerând valorile indicatorilor de mai sus pentru anii 2016/2017, precum și indicatori regionali precum rata persoanelor de sub 60 de ani din gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii care plasează de pildă Regiunea Sud-Est între zonele cu cele mai ridicate ponderi la nivel național, dar și observațiile incluse:

¹¹ <http://www.recensamantromania.ro/wp-content/uploads/2012/08/TS2.pdf>.

¹² <http://obiectivbr.ro/content/%C3%AEnsur%C4%83%C5%A3ei-ora%C5%9Ful-unde-locatarii-de-la-bloc-se-%C3%AEnc%C4%83Izesc-cu-sobe-pe-lemne>.

- din cadrul Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Municipiului Brăila care la nivelul anului 2013 menționa între altele existența condițiilor de locuire precare la nivelul comunităților marginalizate (locuințe din chirpici cu spațiu insuficient pentru nevoile gospodărești, construite fără autorizație și fără acte de proprietate pentru terenul ocupat), analfabetism și nivel foarte scăzut de educație al adulților, lipsa locurilor de muncă și accesul redus la protecție socială și servicii sociale¹³,
- din cadrul Strategiei de Dezvoltare Durabilă a orașului Ianca 2016-2020 care includea între amenințările de natură socială tendința de creștere a ratei șomajului, creșterea gradului de sărăcie și diminuarea finanțărilor guvernamentale în domeniului medical¹⁴,
- din cadrul Strategiei de Dezvoltare a orașului Însurăței 2014-2020 care a indicat o incidență ridicată a deprivării relative asociate cu nevoile de bază¹⁵ (ex.: cumpărarea sau producerea zilnică a pâinii necesare, procurarea de haine călduroase necesare iarna, încălzirea locuinței, plățile la timp pentru întreținerea locuinței, cumpărarea medicamentelor necesare, asigurarea de proteine animale/pește cel puțin o dată pe săptămână)¹⁶,

considerăm că există în continuare indicii privind existența unor factori care alimentează deprivarea materială și marginalizarea socială. În acest sens există indicii că zonele care au fost identificate la nivelul anului 2011 ca fiind marginalizate la nivelul municipiului Brăila nu au depășit această situație la nivelul anului 2017.

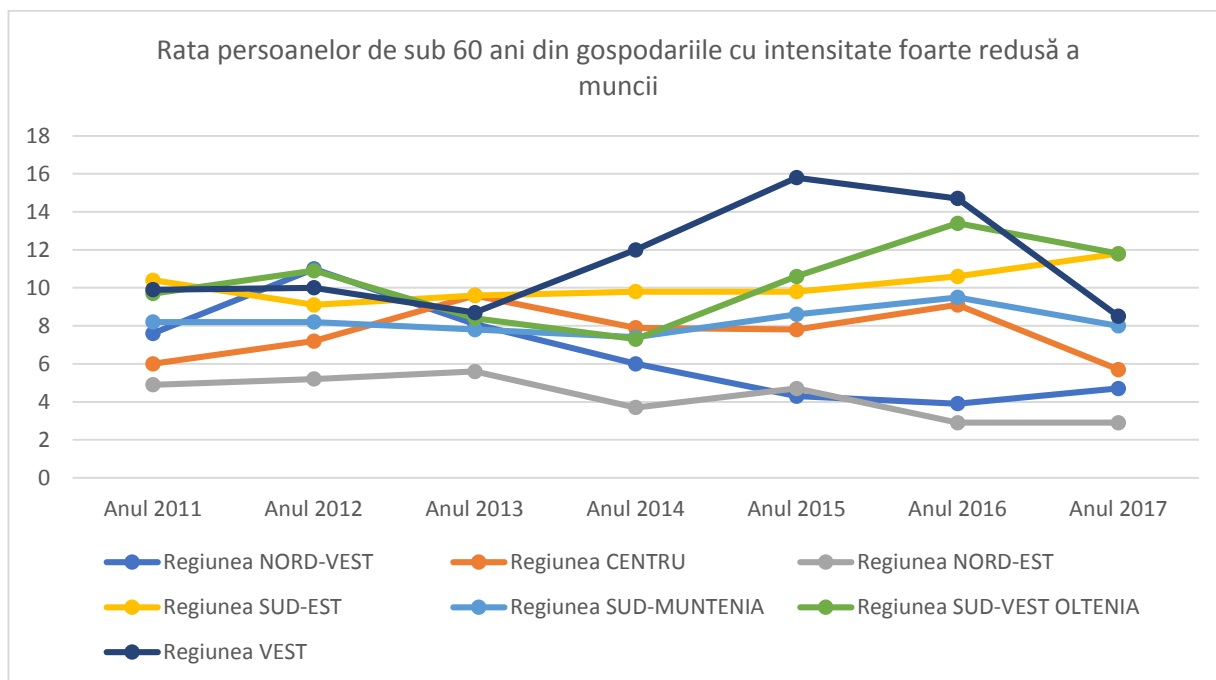
¹³ Strategia Urbană de Dezvoltare Durabilă a Municipiului Brăila (2013), p. 35, document ce poate fi accesat la: <http://www.primariabraila.ro:7200/Documente%20Portal/StrategiiDezvoltare/STRATEGIA%20BRAILA%20DRAFT%2013%20iunie%202014.pdf>.

¹⁴ Strategia de Dezvoltare Durabilă a orașului Ianca 2016-2020 (2016), p. 21.

¹⁵ Deprivarea relativă se referă la sentimentele și condițiile de deprivare resimțite de un individ în raportarea sa la un anumit cadru de referință, fiind efectul discrepantei dintre aspirațiile și posibilitățile individului în cauză.

¹⁶ Strategia de Dezvoltare Durabilă a orașului Însurăței 2014-2020 (2013), pp. 72-74.

Figura nr.62 Rata persoanelor de sub 60 ani din gospodăriile cu intensitate foarte redusă a muncii, în perioada 2011-2017, la nivel regional

Sursa: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică (2019)

Sănătatea

În ceea ce privește starea de sănătate a populației localităților analizate și accesul la servicii medicale, în baza datelor disponibile s-au observat următoarele aspecte:

- În ceea ce privește gradul de acoperire în ceea ce privește serviciile medicale, la nivelul municipiului Brăila acesta este unul bun, la nivelul anului 2014 funcționând 4 unități spitalicești în proprietate publică (Spitalul Județean de Urgență beneficiind de un total de 1188 de paturi, Spitalul de Obstetrică-Ginecologie de 230 de paturi, Spitalul de Psihiatrie „Sfântul Pantelimon” 401 paturi și Spitalul de Pneumo-Ftiziologie de 165 de paturi), 2 policlinici, 2 dispensare medicale, 4 centre de sănătate, 4 centre de sănătate mintală, 55 de laboratoare medicale, 50 de cabinete stomatologice și 177 de farmacii și puncte farmaceutice.
- Cele mai recente date cu privire la starea de sănătate a populației¹⁷ indicau județul Brăila între zonele cu cele mai scăzute incidențe ale cazurilor de diabet zaharat (3.661,7 la 100.000 de locuitori), însă au fost raportate rate ridicate în comparație cu restul județelor în ceea ce

¹⁷ Raportul Național al Stării de Sănătate a Populației (2017), document disponibil la adresa: <http://insp.gov.ro/sites/cnepss/wp-content/uploads/2018/11/SSPR-2017.pdf>.

privește cazurile noi de cancer (400,7%ooo locuitori peste media pe România de 308,1%ooo locuitori), cazurile de cancer la sân (47,8%ooo locuitori peste media pe România de 28,0%ooo locuitori), cazurile de cancer de prostată (61,6%ooo locuitori față de media pe România de 29,0%ooo locuitori), incidența bolilor ischemice ale inimii (1221,7%ooo locuitori față de media națională de 865,4%ooo locuitori), incidenței tuberculozei pulmonare (64,7%ooo locuitori peste media națională de 54,5%ooo locuitori), dar și incidența unor boli transmisibile precum sifilis (12,3%ooo locuitori față de media națională de 4,8%ooo locuitori).

Asistența socială

În ceea ce privește indicatorul privind ponderea persoanelor suferind de dizabilități, boli cronice sau alte afecțiuni care le limitează activitatea zilnică, în lipsa unor date actualizate care să permită calcularea acestei ponderi, au fost considerate cele mai recente date cu privire la ponderea persoanelor cu handicap din totalul populației. Astfel, în cazul localității Ianca¹⁸, la nivelul anului 2018 circa 0,8% din totalul populației era reprezentat de persoane cu handicap grav (reprezentând un număr total de 90 de persoane)¹⁹. În cazul municipiului Brăila, conform datelor menționate în cadrul Strategiei de Dezvoltare a Serviciilor Sociale la nivelul Municipiului Brăila 2019-2029, ponderea persoanelor cu dizabilități din totalul populației municipiului a fost în creștere de la 0,74% în anul 2016 la 0,85% în anul 2017.

Comunități marginalizate

Conform datelor comunicate de către Primăria municipiului Brăila, la nivelul anului 2019, la nivelul orașului există zone marginalizate de tip ghetou cu blocuri, zone de tip mahala cu case, de tip mahala cu locuințe improvizate, zone cu locuințe sociale modernizate și zone cu locuințe sociale sau clădiri ocupate abuziv în zone istorice.

În acest sens, au fost confirmate ca fiind marginalizate următoarele zone:

- Lacul Dulce 1 - zonă de tip mahala cu locuințe improvizate, situată în partea de vest a municipiului Brăila, delimitată de străzile Cărămidari, Grădinarilor, Măghiranului și Prahovei. Comunitatea are în jur de 269 de locuitori (și 56 de locuințe), dintre care 84 de locuitori sunt de etnie romă;

¹⁸ Aceste date nu au putut fi identificate și la nivelul localității Însurăței.

¹⁹ Conform datelor aferente Planului de Acțiune privind Serviciile Sociale acordate la nivelul orașului Ianca, județul Brăila, în anul 2019, document disponibil la adresa: http://primaria-ianca.ro/documente/hotarari/hcl_februarie2019.pdf.

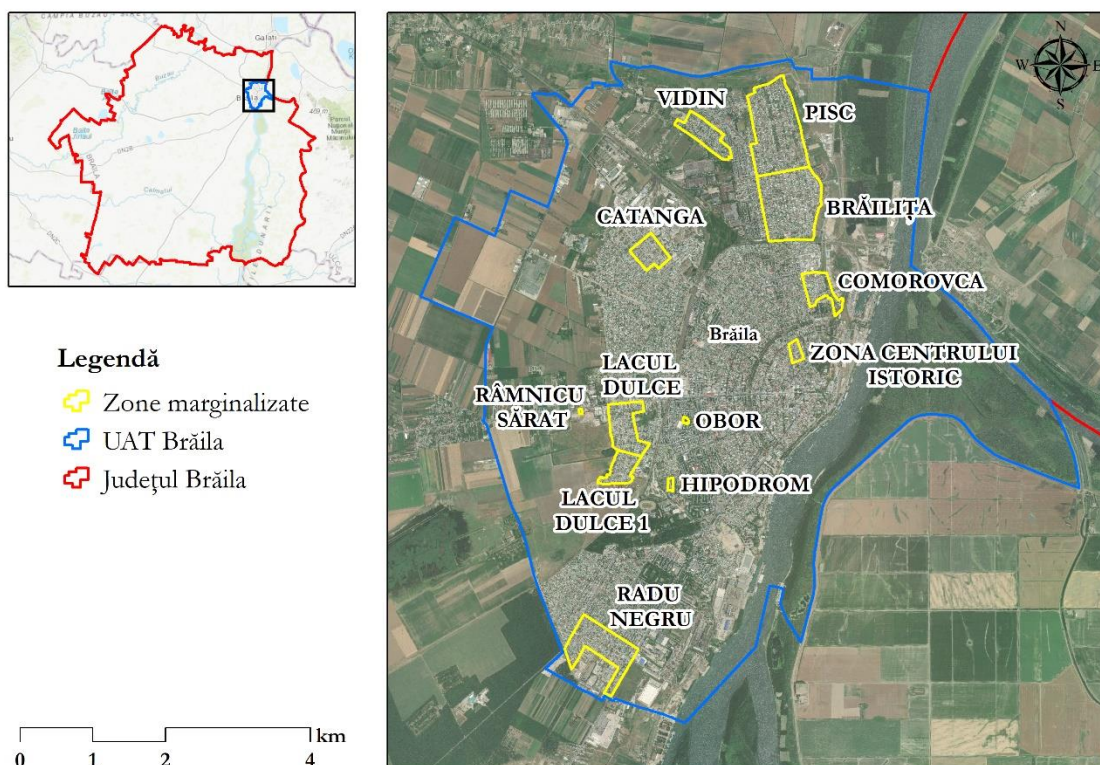
- Zona Râmnicu Sărat (str. Râmnicu Sărat nr. 115) - zonă cu locuințe sociale modernizate la nivelul cărora sunt 184 de locuitori (dintre care 2 persoane de etnie romă) și 27 de locuințe;
- Zonele Obor (str. Narciselor) și Hipodrom – zone de tip ghetou cu blocuri care reunesc 548 locuitori (dintre care 23 de persoane de etnie romă) și 200 de locuințe;
- Zonele Pisc, Brăilița, Lacu Dulce, Catanga, Vidin, Comorovca și Radu Negru – reprezentând zone de tip mahala cu case, reunind în total 2864 de locuitori (dintre care 38 de etnie romă) și 904 gospodării. Dintre acestea, zona Pisc reunește cel mai ridicat număr de locuitori – 640 de locuitori și 209 gospodării;
- Zona centrului istoric (delimitată de Bdul. Al. I. Cuza, Calea Galați, Calea Albă, Cetății, Pictor Nicolae Grigorescu și Zidari) – zonă cu locuințe sociale ce reunește 220 de persoane (dintre care 3 de etnie romă) și 68 de locuințe.

Față de demarcarea geografică inclusă la nivelul Atlasului Zonelor Urbane Marginalizate la nivelul cărora au fost identificate circa 2710 persoane locuind în zone marginalizate la nivelul spațiului intravilan aferent orașului, conform situației prezentate de către Primăria Municipiului Brăila la nivelul anului 2019 s-a observat o creștere a numărului de persoane locuind în zone marginalizate – la 4.085 de persoane, fiind incluse și zone noi precum zona Brăilița, Vidin și Pisc – situate la nord de zona Plantelor.

Totodată, la nivelul orașului Însurăței, conform Memoriului general al Planului Urbanistic General, arealele aferente zonelor Măru Roșu și Lacu Rezii prezintă trăsăturile zonelor rezidențiale de factură (semi-) rurală indicând existența unor factori care pot alimenta starea de deprivare materială și marginalizare (ex.: grad de acoperire de 95% cu apă potabilă; lipsa sistemului de canalizare), în timp ce în cazul orașului Ianca, aceste zone includ Berlești, Gara Ianca, Oprișenești, Perișoru, Plopu, Târlele Filiiu – sate incluse la nivelul orașului.

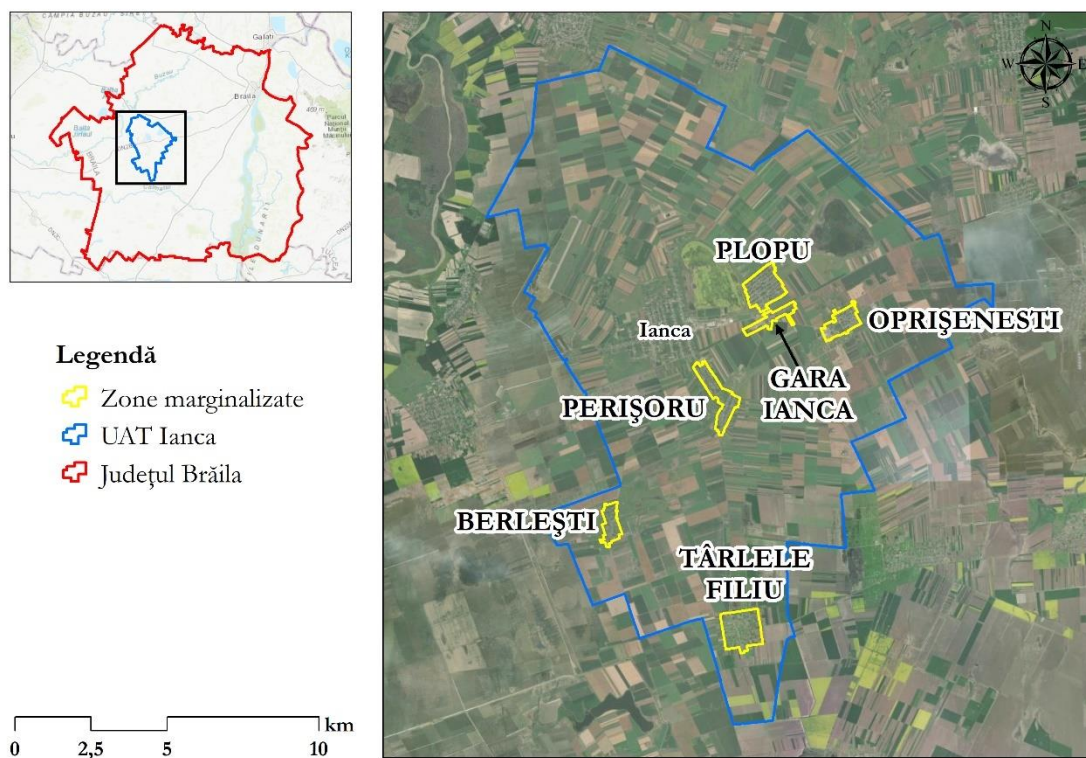
Reprezentarea grafică a comunităților marginalizate din județul Brăila este prezentată în continuare.

Figura nr.63 Comunități marginalizate la nivelul municipiului Brăila

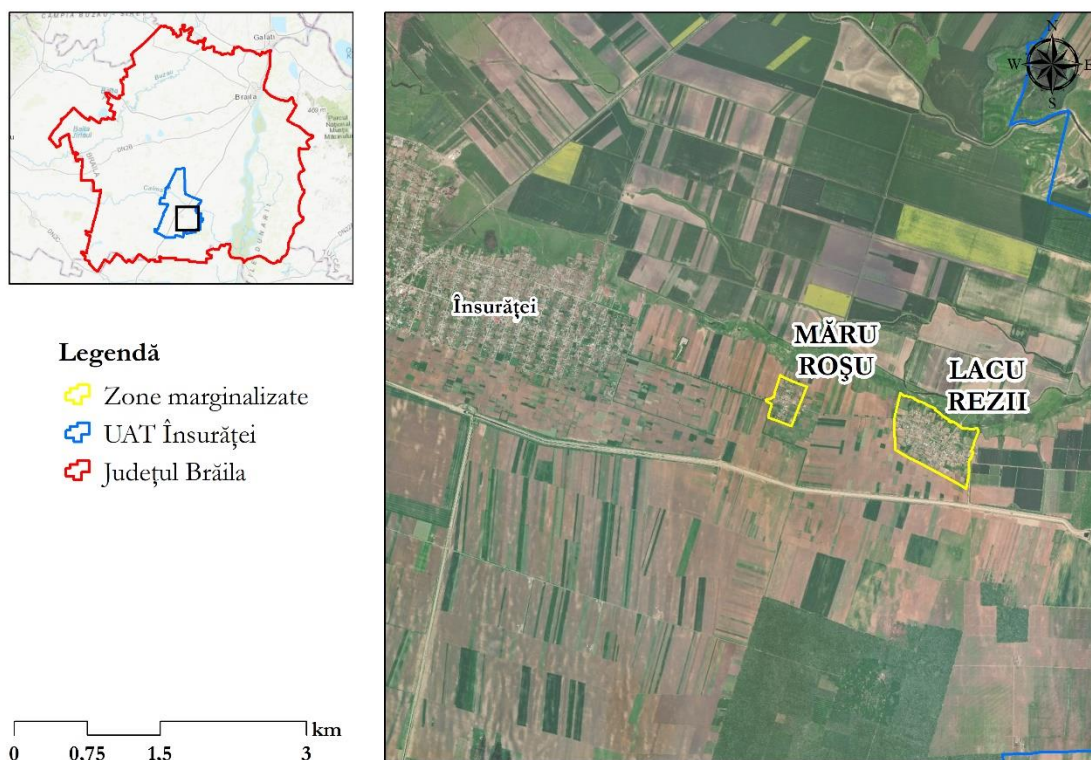
Sursa: elaborare proprie autori, 2019

Figura nr.64 Comunități marginalizate la nivelul orașului Ianca

Sursa: elaborare proprie autori, 2019

Figura nr.65 Comunități marginalizate la nivelul orașului Însurăței

Sursa: elaborare proprie autori, 2019

Județul Buzău

Luând în considerare indicatorii cheie stabiliți de către Banca Mondială pentru identificarea zonelor marginalizate, s-au determinat următoarele ponderi ale populației situate în zone marginalizate, la nivelul următoarelor orașe și municipii:

Tabel nr. 31. Procentul populației în zone urbane marginalizate în județul Buzău

Oraș	% populație în zone marginalizate
Buzău	2,91
Nehoiu	1,36
Pătârlagele	0
Pogoanele	4,4
Râmnicu Sărat	6,38

Sursa: Banca Mondială, Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate

Totodată, prin metodologia de stabilire a zonelor urbane marginalizate, se evidențiază inclusiv zonele defavorizate din perspectivele Capital Uman, Ocuparea forței de muncă și Locuire. În acest sens, potrivit Atlasului elaborate de Banca Mondială, se remarcă următoarele ponderi ale populației aflate în zone defavorizate (la nivel de perspectivă de analiză):

Tabel nr. 32. Ponderi ale populației aflate în zone defavorizate în județul Buzău, anul 2011

Oraș	% populație în zone defavorizate pe locuire	% populație în zone defavorizate pe ocupare	% populație în zone defavorizate pe capital uman
Buzău	4,99	4,44	7,02
Nehoiu	2,12	24,83	20,57
Pătârlagele	0	50	15,85
Pogoanele	4,34	46,54	40,22
Râmnicu Sărat	1,67	14,91	16,99

Sursa: Banca Mondială, Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate

În continuare sunt evidențiate principalele aspecte din prisma perspectivelor de analiză, cu referire la indicatorii cheie selectați pentru delimitarea zonelor marginalizate, de la nivelul județului Buzău.

Demografie

În ceea ce privește situația populației stabilite la nivelul celor cinci orașe din județul Buzău, în perioada 2012-2018, aceasta prezintă tendințe de scădere a numărului de persoane domiciliare, cea mai pronunțată în cazul orașelor Pătârlagele și Pogoanele (diminuare cu peste 6%, în cazul tuturor celorlalte orașe diminuarea fiind de aproximativ 5%).

Tabel nr. 33. Populația stabilă la nivelul celor cinci orașe din județul Buzău, în perioada 2012-2018

	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018
Municipiul Buzău	139.925	138.785	137.753	136.827	135.713	134.552	133.465
Municipiul Râmnicu Sărat	41.974	41.717	41.537	41.245	40.866	40.412	40.084
Oraș Nehoiu	11.596	11.518	11.443	11.353	11.215	11.076	10.968
Oraș Pătârlagele	8.112	8.040	7.968	7.863	7.752	7.676	7.581
Oraș Pogoanele	7.876	7.823	7.734	7.642	7.557	7.512	7.387

Sursa: Prelucrarea datelor în baza informațiilor INSSE (2019)

În privința indicatorilor privind capitalul uman, se remarcă faptul că proporția copiilor (0-17 ani) din totalul populației nu depășește pragul impus la nivel national, de 20,45%, în niciunul dintre orașele selectate spre analiză. Drept urmare, orașele respective, la nivel global nu pot fi considerate ca fiind

zone defavorizate din această perspectivă. Datele statistice evidențiate sunt prezentate în cele ce urmează:

Tabel nr. 34. Proporția copiilor (0-17 ani) din populația totală în orașele din județul Buzău, în perioada 2016-2017

Județul Buzău	Buzău	Nehoiu	Pătârlagele	Pogoanele	Râmnicu Sărat
Proporția copiilor (0-17 ani) din populația totală (2016)	16%	15%	15%	19%	18%
Proporția copiilor (0-17 ani) din populația totală (2017)	16%	15%	15%	19%	18%

Sursa: Prelucrarea datelor în baza informațiilor INSSE (2019)

La nivelul județului Buzău au fost identificate, pe baza datelor statistice, 28 localități în care există comunități de etnici romi semnificative numeric, în timp ce datele relevă existența unui număr de peste 35.000 de cetățeni de etnie romă, care locuiesc în localitățile județului.

Educație

Având în vedere indicatorul privind nivelul de educație al populației, din orașele selectate ale județului Buzău, se remarcă o diminuare a populației absolvente în cazul Municipiului Buzău, Orașele Pogoanele și Nehoiu. Descreșterea semnificativă este remarcată în cazul Municipiului Buzău, cu peste 20%, aspect cauzat și de evoluția demografică a orașului. În cazul orașelor Pătârlagele și Râmnicu Sărat, populația absolventă de liceu a înregistrat creșteri succesive de la an la an (în cazul orașului Pătârlagele, inclusiv populația absolventă de ciclu primar și gimnazial a înregistrat creșteri).

Tabel nr. 35. Nivelul de instruire în orașele din județul Buzău, în perioada 2011-2017

Nivel de instruire	Localitate	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017
Primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)	Municipiul Buzău	1.265	1.133	1.228	1.210	1.143	1.014	1.097
	Municipiul Râmnicu Sărat	239	314	310	339	333	376	350
	Oraș Nehoiu	99	82	96	89	92	78	88
	Oraș Pătârlagele	76	69	65	81	67	71	68
	Oraș Pogoanele	65	68	86	78	62	78	54
Liceal	Municipiul Buzău	2.881	2.838	2.549	2.705	2.116	2.260	2.184

Nivel de instruire	Localitate	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017
	Municipiul Râmnicu Sărat	497	755	715	808	551	529	512
	Oraș Nehoiu	139	138	118	116	87	102	102
	Oraș Pătârlagele	129	194	148	201	162	168	155
	Oraș Pogoanele	49	59	67	51	57	51	51
Universitar de licență	Municipiul Buzău	111	74	70	:	:	:	:

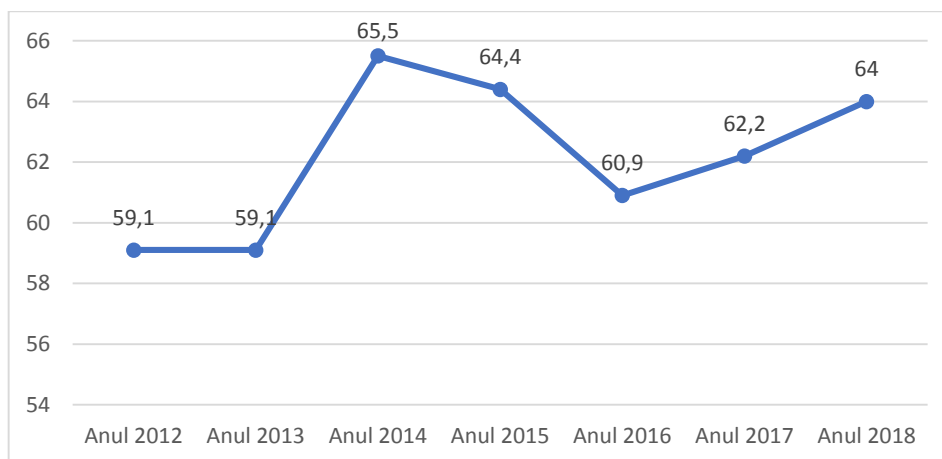
Sursa: Prelucrarea datelor în baza informațiilor INSSE (2019)

Ocuparea forței de muncă

În ceea ce privește gradul de șomaj de la nivelul orașelor din județul Buzău, toate dintre acestea au înregistrat scăderi în perioada 2011-2017. Totodată, se remarcă faptul că valorile cele mai ridicate au fost întâlnite în perioada de recesiune economică 2014-2015. Ratele de șomaj cele mai scăzute sunt întâlnite în Municipiul Buzău (0,80% în 2017) și Râmnicu Sărat (2,20% în 2017), ambele fiind orașe cu potențial de dezvoltare economic ceva mai ridicat. La polul opus se află orașul Pogoanele, cu o rată de șomaj de 10,40%. În plus, se evidențiază faptul că Municipiul Buzău a cunoscut o reducere a ratei de șomaj de aproximativ 50% în ultimii 7 ani.

Rata de ocupare a resurselor de la nivel județean prezintă o evoluție semnificativă, atingând pragul de 64% în anul 2018, comparativ cu 59,1% în anul 2012. Datele statistice urmăresc îndeaproape situația economică regăsită la nivel național în perioada de analiză, corespunzătoare perioadelor de criză și post-criză.

Figura nr.66 Rata de ocupare a resurselor umane la nivelul județului Buzău, în perioada 2012-2018

Sursa: Prelucrarea datelor în baza informațiilor INSSE (2019)

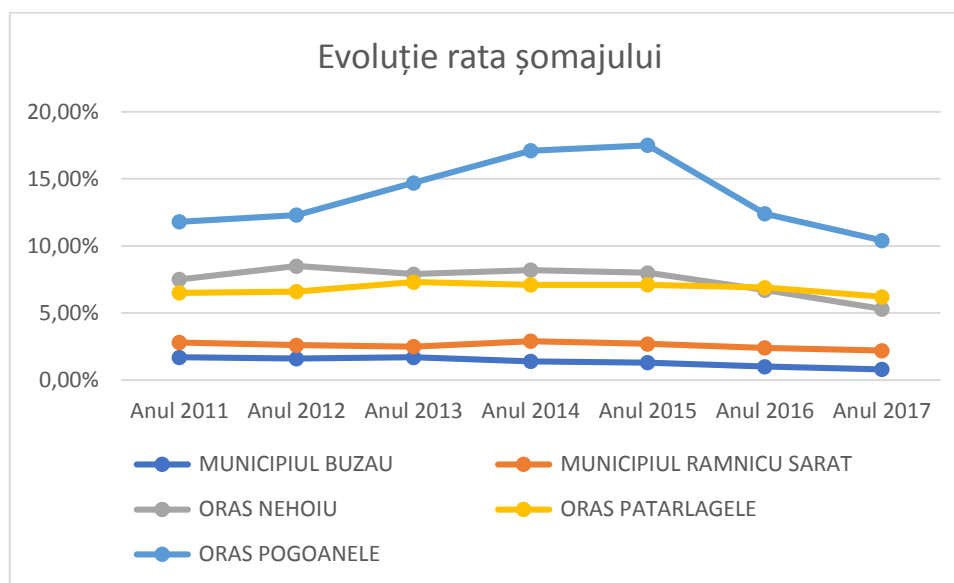
În concluzie, se remarcă o evoluție pozitivă a ratei de șomaj de la nivelul orașelor analizate, precum și a ratei de ocupare, nefiind existente premisele de includere a acestor zone (la nivel global) în categoria zonelor defavorizate – conform Atlasului elaborat de Banca Mondială.

Tabel nr. 36. Rata șomajului la nivelul orașelor din județul Buzău, în perioada 2011-2017

Localități	Ani						
	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017
Municipiul Buzău	1,70%	1,60%	1,70%	1,40%	1,30%	1,00%	0,80%
Municipiul Râmnicu Sărat	2,80%	2,60%	2,50%	2,90%	2,70%	2,40%	2,20%
Oraș Nehoiu	7,50%	8,50%	7,90%	8,20%	8,00%	6,70%	5,30%
Oraș Pătârlagele	6,50%	6,60%	7,30%	7,10%	7,10%	6,90%	6,20%
Oraș Pogoanele	11,80%	12,30%	14,70%	17,10%	17,50%	12,40%	10,40%

Sursa: Prelucrarea datelor în baza informațiilor INSSE (2019)

Figura nr.67 Rata șomajului la nivelul orașelor din județul Buzău, în perioada 2011-2017

Sursa: Prelucrarea datelor în baza informațiilor INSSE (2019)

Condiții de locuit

În ciuda absenței datelor disponibile privind dimensiunea locuirii – cu precădere a datelor privind numărul locuințelor neracordate la rețeaua de curent electric, respectiv privind nesiguranța locativă, în ceea ce privește gradul de supraaglomerare în ciuda unei mici creșteri a valorii suprafeței medii locuibile per persoană în anul 2018, cea mai ridicată valoare înregistrată – de 27,15 m² se regăsește în Orașul Pătârlagele, peste media înregistrată la nivel național (22,02 m²). Toate celelalte orașe se află însă sub media națională, cele mai mici valori fiind înregistrate în orașul Pogoanele

(14,45 m²). Statistica este menținută inclusiv în cazul suprafeței medii locuibile la nivel de locuință (cea mai ridicată valoare în cazul Orașului Pătârlagele – 56,30 m², și cea mai redusă în cazul orașului Pogoanele – 39,32 m²)

Tabel nr. 37. Dimensiune (m²) pe locuință la nivelul orașelor din județul Buzău, perioada 2012-2018

	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018
Municipiul Buzău	45,93	46,05	46,11	46,15	46,17	46,20	46,26
Municipiul Râmnicu Sărat	46,77	46,83	46,85	46,88	46,97	46,94	47,01
Oraș Nehoiu	47,47	47,55	47,58	47,62	47,77	47,81	47,92
Oraș Pătârlagele	55,48	55,69	55,95	55,97	56,08	56,19	56,30
Oraș Pogoanele	39,37	39,29	39,29	39,30	39,30	39,32	39,32

Sursa: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică (2019)

Tabel nr. 38. Suprafața medie (m²) locuibilă per persoană la nivelul orașelor din județul Buzău, perioada 2012-2018

	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018
Municipiul Buzău	16,43	16,62	16,78	16,93	17,09	17,28	17,48
Municipiul Râmnicu Sărat	16,41	16,55	16,67	16,79	16,97	17,14	17,30
Oraș Nehoiu	19,20	19,40	19,53	19,74	20,11	20,39	20,68
Oraș Pătârlagele	24,43	24,96	25,39	25,79	26,33	26,71	27,15
Oraș Pogoanele	13,57	13,63	13,78	13,96	14,12	14,21	14,45

Sursa: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică (2019)

Sănătatea și asistență socială

Unități spitale din UAT-urile luate spre analiză se regăsesc în Municipiul Buzău (1), Municipiul Râmnicu Sărat (1) și Orașul Nehoiu (1). În același timp, la nivelul orașelor există insuficient personal medico-sanitar, prin care să fie acoperite necesitățile populației locale. La nivelul Municipiului Râmnicu Sărat există 1 medic la 607 de persoane. Similar, la nivelul orașului Nehoiu există 1 medic la peste 900 de persoane, în timp ce în restul orașelor nu se poate realiza această cuantificare

(cauzată de lipsa spitalelor). Numărul de stomatologi și farmaciști este suficient de scăzut în raport cu populația orașelor.

Tabel nr. 39. Personal medico-sanitar la nivelul orașelor din județul Buzău, la nivelul anului 2017

Localități	Medici	Stomatologi	Farmaciști	Personal sanitar mediu
Municipiul Buzău	205	12	5	1.010
Municipiul Râmnicu Sărat	66	1	2	307
Oraș Nehoiu	12	:	1	73
Oraș Pătârlagele	:	:		:
Oraș Pogoanele	:	:		3

Sursa: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică (2019)

Totodată, la nivel județean, în anul 2017, populația asistată social este de 1.166 (753 de copii și 413 adulți), localizată în 30 de centre pentru copii și 7 centre pentru persoane adulte. În același timp, numărul persoanelor cu handicap este de 284, însumând prestații totale de peste 63 milioane lei.

Comunități marginalizate

Având în vedere datele statistice considerăm că există în continuare indicii privind existența unor factori care alimentează deprivarea materială și marginalizarea socială. În acest sens există indicii că zonele care au fost identificate la nivelul anului 2011 ca fiind marginalizate la nivelul municipiului Buzău nu au depășit această situație la nivelul anului 2017.

De altfel, conform datelor comunicate de către Primăria și instituții abilitate la nivelul anului 2019, există zone marginalizate de tip ghetou cu blocuri, zone de tip mahala cu case, de tip mahala cu locuințe improvizate, zone cu locuințe sociale modernizate și zone cu locuințe sociale sau clădiri ocupate abuziv în zone istorice.

Potrivit datelor comunicate de către Primăria Municipiului Buzău, pentru anul 2019, la nivelul orașului au fost identificate trei categorii de zone urbane marginalizate: zone de tip mahala cu case, zone de tip mahala cu locuințe improvizate și zone cu locuințe sociale sau clădiri ocupate abuziv în zone istorice.

Zonele încadrate în categoria defavorizată sau marginalizată sunt următoarele:

- Aleea Grădinilor - cartier Simileasca – zonă de tip mahala cu case la nivelul căreia sunt înregistrați 654 de locuitori (pondere a populației de etnie romă de 80%), cu 246 de locuințe, dintre care 212 în proprietate privată.

- Cartierul Primăverii - „Colțul roșu” străzile Primăverii, Viilor, Dorobanți, Rahovei, Fundătura Sălciilor – zonă de tip mahala cu locuințe improvizate la nivelul căreia există aproximativ 150 de locuitori (45% fiind de etnie romă), ce locuiesc în 60 de locuințe (toate proprietate private);
- Centrul Istoric al Municipiului Buzău – Strada Cuza Vodă - zona cu case nationalizate aflate in proprietatea privata a statului roman si administrate de Primaria Buzau aflate in stare de degradare avansată la nivelul căreia există 327 de locuitori (pondere de 15% a populației de etnie romă), cu un număr de 191 de locuințe, dintre care 181 proprietate privată.

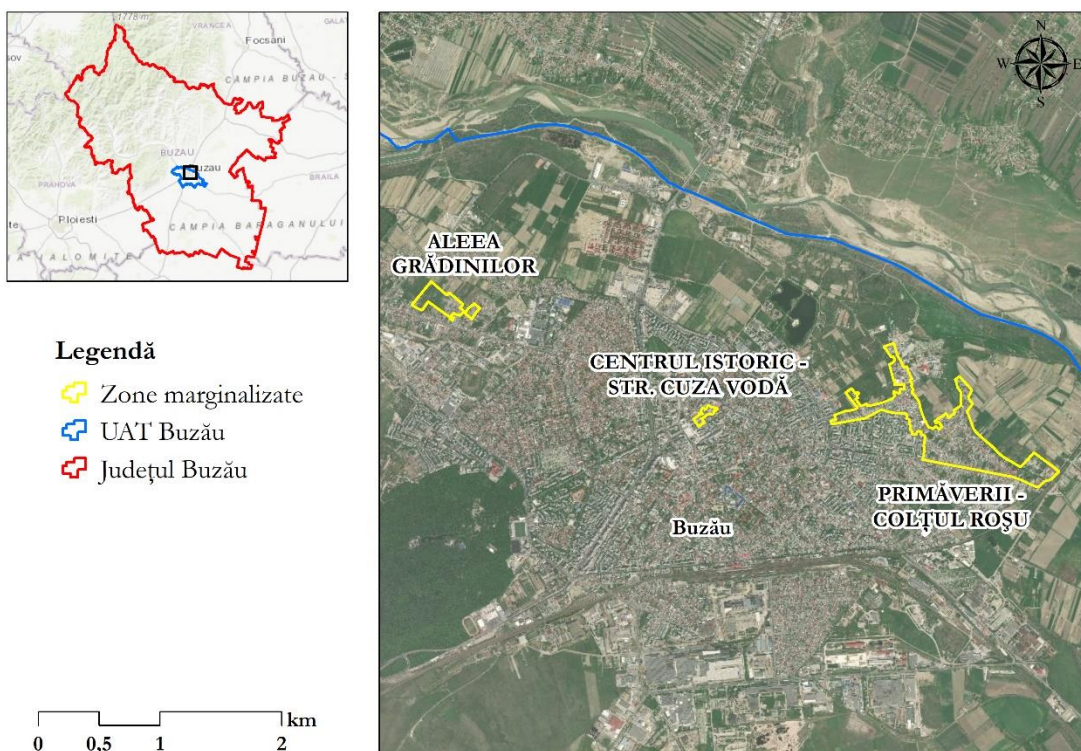
Râmnicu Sărat

Zonele urbane marginalizate identificate sunt:

- a) Cartierul Alecu Bagdad,
- b) Cartierul Sîrbi (str. Cătunul Morilor și Fundătura Morilor),
- c) Cartierul Anghel Saligny, Cartierul Slam Râmnic (fost Cartier 7 Noimebrie),
- d) Cartierul Extindere Slam Râmnic,
- e) Cartierul Zidari,
- f) Cartierul Barasca,
- g) Ghetoul Focșani 7 A (aparține de Cartierul 1 Mai)

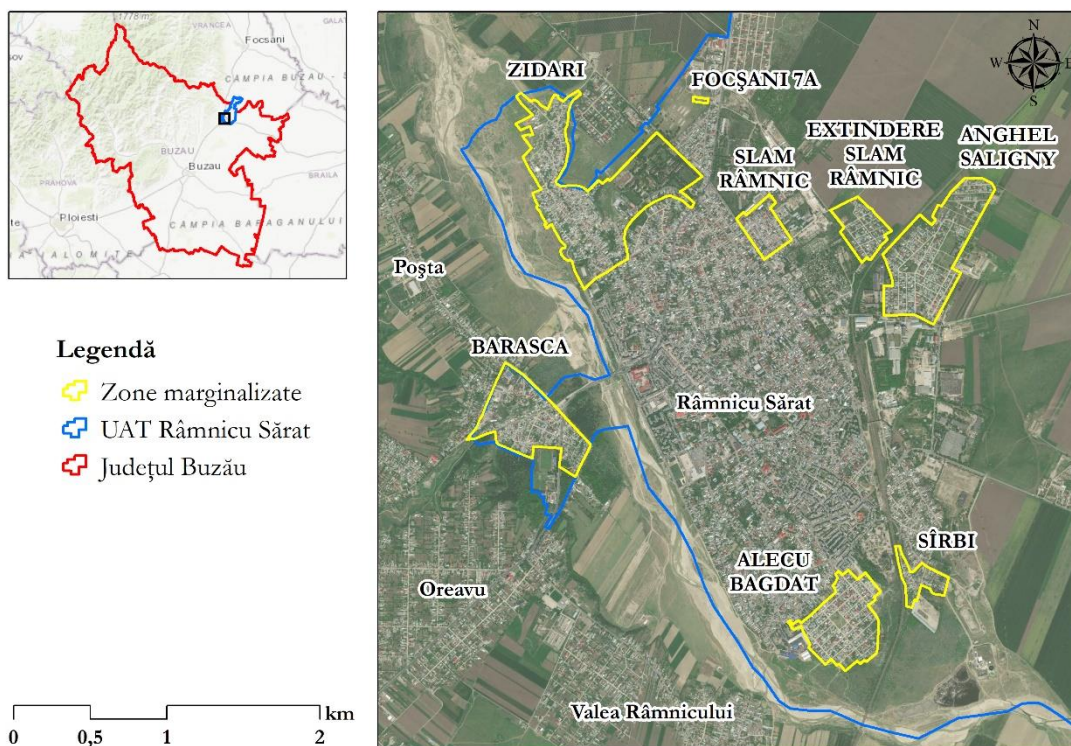
Reprezentarea grafică a comunităților marginalizate din județul Buzău este prezentată în continuare.

Figura nr.68 Comunități marginalizate la nivelul municipiului Buzău

Sursa: elaborare proprie autori, 2019

Figura nr.69 Comunități marginalizate la nivelul orașului Râmnicu Sărat

Sursa: elaborare proprie autori, 2019

Județul Constanța

Pornind de la trăsăturile comunităților urbane marginalizate definite și detaliate la nivelul Atlasului, în cazul județului Constanța au fost identificate conform metodologiei Băncii Mondiale următoarele ponderi ale locuitorilor stabiliți în zone marginalizate la nivelul următoarelor orașe și municipii:

Tabel nr. 40. Procentul populației în zonele urbane marginalizate din județul Constanța

Județ	Oraș	% populație în zone marginalizate
Constanța	Municipiul Constanța	0,78%
	Municipiul Mangalia	7,92%
	Municipiul Medgidia	10,46%
	Orașul Băneasa ²⁰	34,51%
	Orașul Cernavodă	15,70%
	Orașul Eforie	0,58%
	Orașul Hârșova	7,67%
	Orașul Murfatlar	24,24%
	Orașul Năvodari	4,19%
	Orașul Negru Vodă	16,51%
	Orașul Ovidiu	12%
	Orașul Techirghiol	8,96%

Sursa: Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate

Demografie

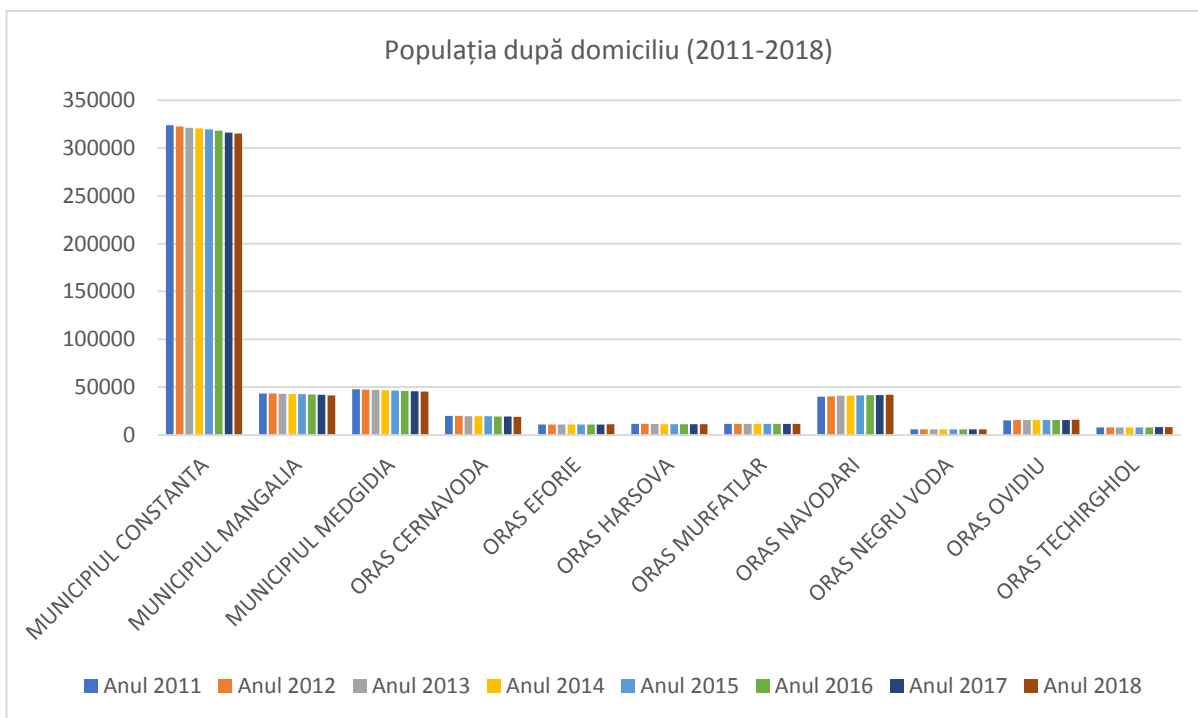
În ceea ce privește variația populației rezidente și mișcarea acesteia la nivelul orașelor analizate la nivelul județului Constanța, în baza datelor disponibile s-au putut desprinde următoarele observații:

- La nivelul orașelor Medgidia Cernavodă și Mangalia s-au înregistrat cele mai semnificative rate de scădere a populației, respectiv de 4,94% în anul 2018 față de anul 2011 în cazul municipiului Medgidia, 4,78% în cazul orașului Cernavodă și 4,53% în cazul municipiului Mangalia;

²⁰ În anul 2019, în baza legii nr. 37/2019, orașul Băneasa a devenit comună. Din acest motiv analiza nu va include această localitate, ea fiind însă menționată la nivelul acestui tabel în concordanță cu observațiile și concluziile Atlasului Zonelor Urbane Marginalizate din România.

- Rate mai mici de diminuare a populațiilor s-au înregistrat în cazul orașelor Murfatlar (1,7% scădere în anul 2018 față de anul de referință 2011), Eforie (2,05%), Negru Vodă (2,52%), Hârșova (2,66%) și Constanța (2,72%).
- În cazul orașelor Ovidiu, Năvodari și Techirghiol s-au înregistrat creșteri ale populației în perioada de referință de respectiv 2,4%, 4,65% și 4,89%.

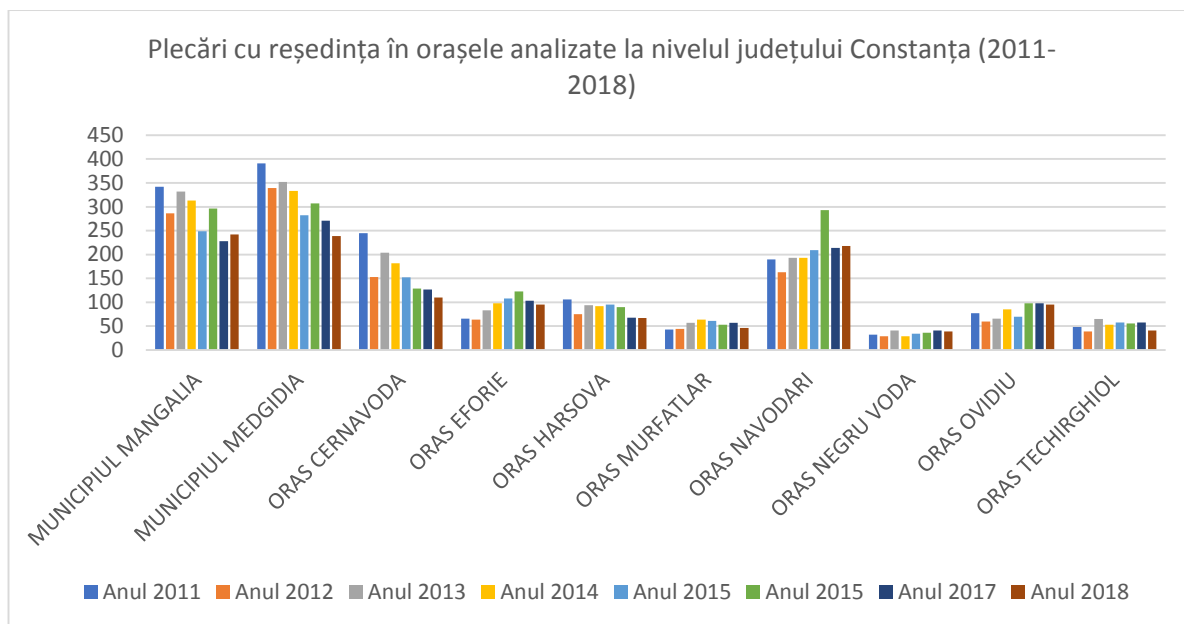
Figura nr.70 Populația după domiciliu, în orașele din județul Constanța, în perioada 2011-2018

Sursa: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică (2019)

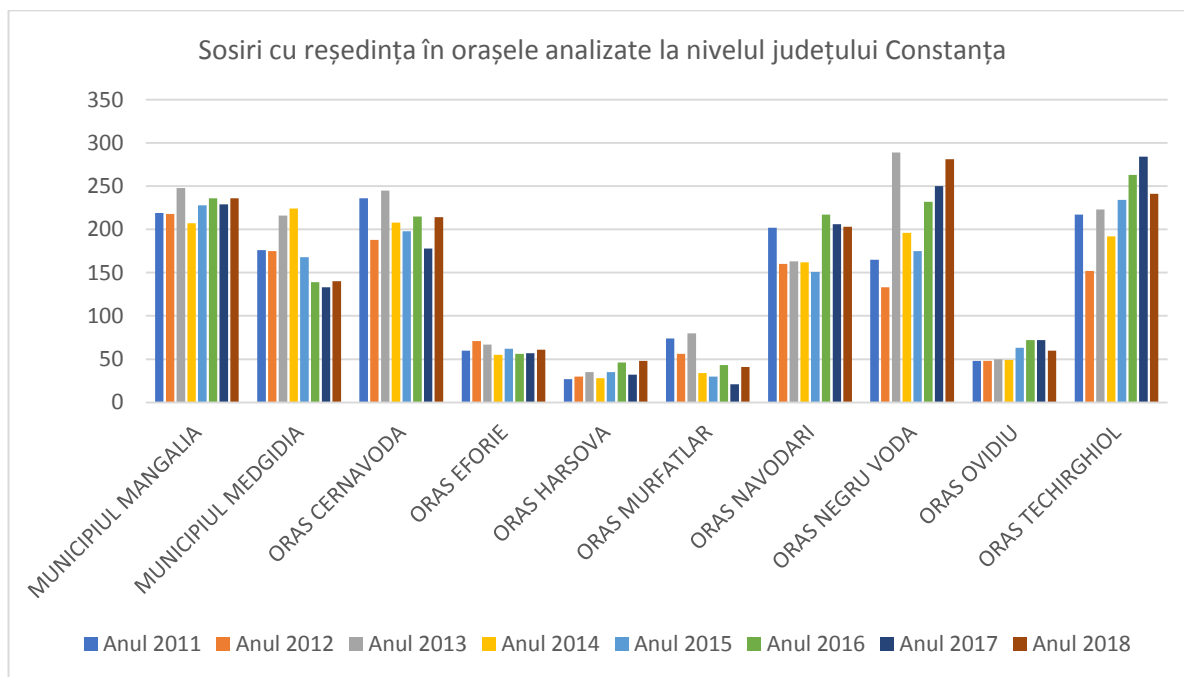
- În ceea ce privește migrația populației la nivelul orașelor analizate situate în județul Constanța, fluctuații importante s-au observat în cazul majorității orașelor la nivelul anului 2015, tendința generală observată însă la nivelul perioadei de referință fiind însă de stabilizare a numărului de sosiri față de plecări cu domiciliul. La nivelul celor mai recente date (afereente anului 2018) această situație se observă în cazul orașelor Constanța, Cernavodă, Negru Vodă și Techirghiol, unde s-au înregistrat mai multe sosiri cu domiciliul față de plecări. O diferență negativă semnificativă între plecări și sosiri cu domiciliul însă s-a înregistrat în cazul orașului Medgidia (de 99 de persoane la nivelul anului 2018).

Figura nr.71 Plecări cu reședința în orașele analizate la nivelul județului Constanța (2011-2018)

Sursa: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică (2019)

Figura nr.72 Sosiri cu reședința în orașele analizate la nivelul județului Constanța

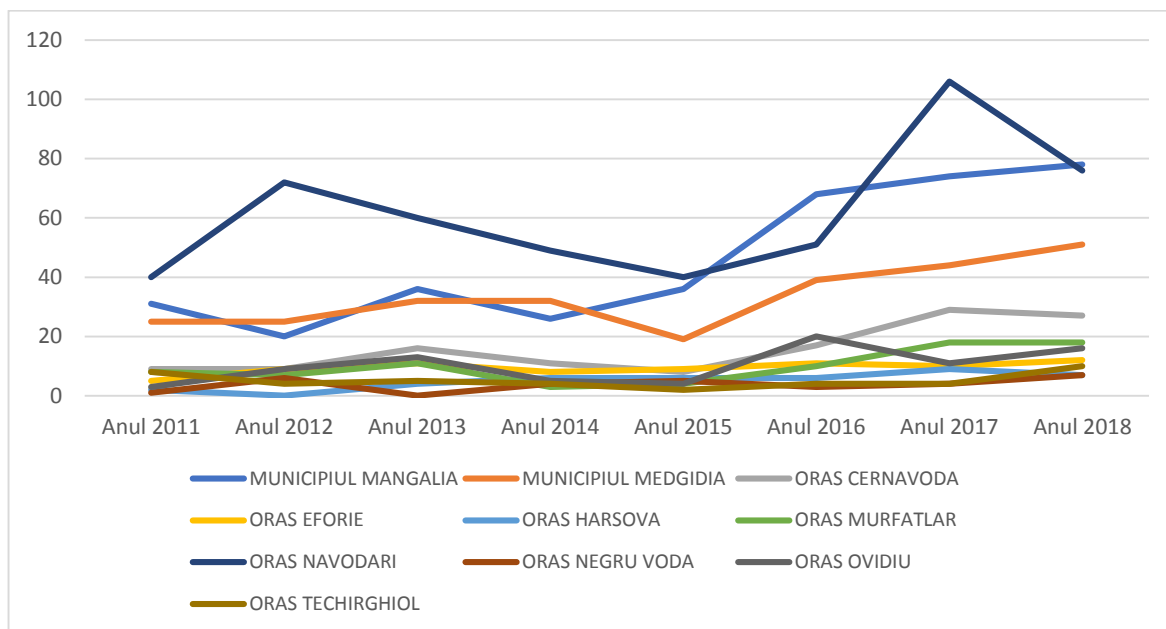

Sursa: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică (2019)

- Dacă luăm în considerare și situația emigrației definitive, municipiul Constanța a înregistrat cele mai ridicate valori pentru perioada de referință, în cei 8 ani analizați 2701 persoane domiciliat la nivelul municipiului fiind înregistrate ca emigrând definitiv. Năvodari, Mangalia

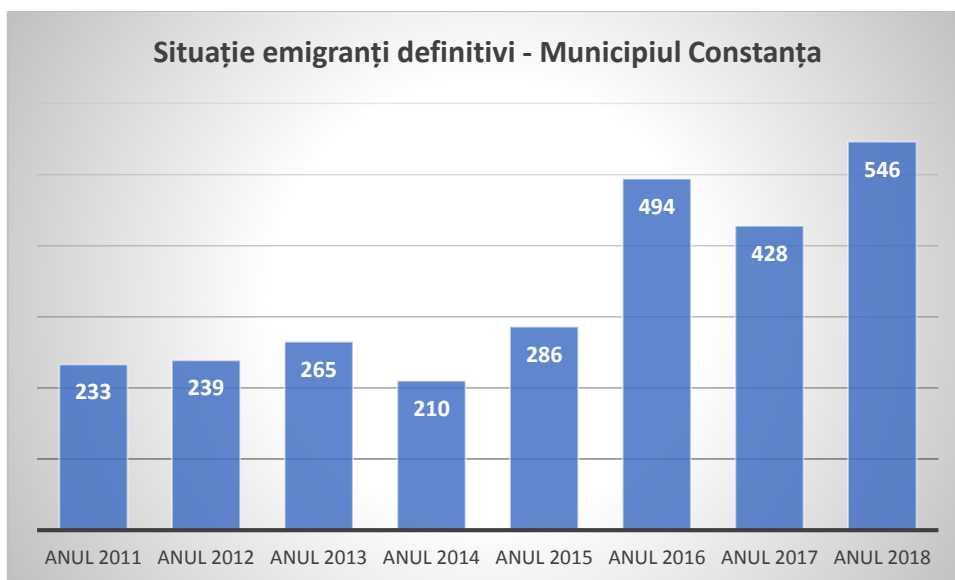
și Medgidia au cunoscut valori ridicate de asemenea de respectiv 494 de persoane emigrate în perioada de referință, respectiv 369 și 267.

Figura nr.73 Situația emigranților definitivi în orașele din județul Constanța, în perioada 2011-2018

Sursa: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică (2019)

Figura nr.74 Situația emigranților definitivi în municipiul Constanța, în perioada 2011-2018

Sursa: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică (2019)

În ceea ce privește ponderea persoanelor aflate în risc de sărăcie, observând datele cele mai recente privind situația beneficiarilor de venit minim garantat și a alocației pentru susținerea familiei la nivelul județului Constanța, putem concluziona următoarele:

- ✚ Ponderea cea mai ridicată a beneficiarilor de venit minim garantat (VMG) raportat la populația totală a fost observat pentru anul 2017 în cazul localităților Medgidia (0,57%), Cernavodă (0,65%), Hârșova (2,62%), Băneasa (4,53%);
- ✚ În ciuda numărului total ridicat de cazuri de persoane dependente de venitul minim garantat (respectiv 362 în anul 2017), Constanța înregistra cea mai scăzută pondere a beneficiarilor de VMG la nivelul anului 2017, respectiv 0,11%;
- ✚ Cu excepția localității Mangalia, ponderea beneficiarilor de VMG a scăzut în anul 2018.

Tabel nr. 41. Beneficiari de venit minim garantat și a alocației pentru susținerea familiei la nivelul județului Constanța, 2017

Localitate	Număr beneficiari ai Venitului Minim Garantat (2017)	Beneficiari ai alocației pentru susținerea familiei (2017)	Număr beneficiari ai Venitului Minim Garantat (2018)	Beneficiari ai alocației pentru susținerea familiei (2018)
Constanța	362	236	346	180
Mangalia	51	71	53	59
Medgidia	261	107	236	102
Cernavodă	126	152	97	121
Murfatlar	49	34	44	32
Năvodari	51	71	34	48
Negru Vodă	42	36	41	26
Eforie	29	30	22	32
Hârșova	294	185	208	127
Ovidiu	29	78	23	69
Techirghiol	18	17	15	10
Băneasa	265	129	248	131

Sursa: Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Constanța (2019)

Educație

În ceea ce privește situația pe dimensiunea capitalului uman, concentrându-ne în primă fază pe situația privind școlarizarea tinerilor, la nivelul județului Constanța diferențe între totalul populației rezidente cu vârste cuprinse între 15-19 ani și populația totală a elevilor înscriși la liceu s-au observat la nivelul tuturor localităților urbane de la nivelul județului cu excepția municipiului Constanța. Cele mai semnificative diferențe au fost observate pentru anul 2017 la nivelul localităților:

- ✚ Năvodari, unde s-a observat o diferență între populația rezidentă cu vârste cuprinse între 15-19 ani și totalul populației de elevi înscriși în ciclul liceal de 61,5%, reieșind la o primă

analiză faptul că din totalul populației de tineri rezidenți cu vârste cuprinse între 15 și 19 ani, doar 38,5% dintre aceștia erau înscriși la liceu;

- ✚ Similar și în cazul localității Techirghiol a fost observată o diferență substanțială de 58,9% între totalul populației de tineri cu vârste cuprinse între 15 și 19 ani cu domiciliul pe raza orașului și populația de elevi înscriși la liceu;
- ✚ În cazul localității Murfatlar circa 43% din totalul tinerilor cu vârste cuprinse între 15 și 19 ani figurau ca înscriși la liceu;
- ✚ În cazul localității Ovidiu această pondere la nivelul anului 2017 era de 53,1%;
- ✚ În cazul localității Băneasa ponderea era de 57%;
- ✚ În cazul localității Negru Vodă ponderea era de 65,5%;
- ✚ În cazul localității Medgidia ponderea era de 66,9%;
- ✚ În cazul localității Eforie ponderea era de 70%;
- ✚ În cazul localității Cernavodă ponderea era de 71,3%;
- ✚ În cazul localității Mangalia ponderea era de 85,9%;
- ✚ În cazul localității Hârșova ponderea era de 97,1%.

La nivelul municipiului Constanța, în anul 2017 erau înregistrați 14.078 de elevi înscriși în ciclul liceal, iar populația de tineri rezidenți cu vârste cuprinse între 15 și 19 ani era de 12.090, această diferență reflectând cel mai probabil și atragerea de tineri cu domiciliul la nivelul altor orașe către școlile de la nivelul reședinței de județ.

Conform analizei realizate la nivelul Strategiei de Dezvoltare a Serviciilor Sociale a Municipiului Constanța 2018-2023, în anul 2017 circa 24,4% dintre tinerii cu vârste cuprinse între 0-15 ani și 21,9% dintre cei cu vârste cuprinse 15-24 de ani proveneau din medii economice precare. Analiza nevoilor realizată la nivelul comunității marginalizate urbane din municipiul Constanța delimitată de străzile Soveja, Ștefăniță Vodă, Zmeurei, Badea Cârțan (incluzând și Campusul social Henri Coandă) indica prezența preponderentă a persoanelor absolvente doar de ciclu primar (41%), urmași de persoane care aveau între 5 și 8 clase absolvite (26%), respectiv de persoane care nu au absolvit nicio formă de învățământ ori cu ciclul primar nefinalizat (reprezentând 25% dintre membrii comunității). Această stare de fapt alimentează menținerea într-o stare de pauperitate și marginalizare, limitând sever posibilitatea membrilor comunității de a se încadra legal în câmpul muncii. Similar, la nivelul zonei urbane marginalizate Palas-Medeea-CET se observa în anul 2016 un nivel similar de scăzut al școlarizării în rândul membrilor comunității, peste 70% dintre persoanele

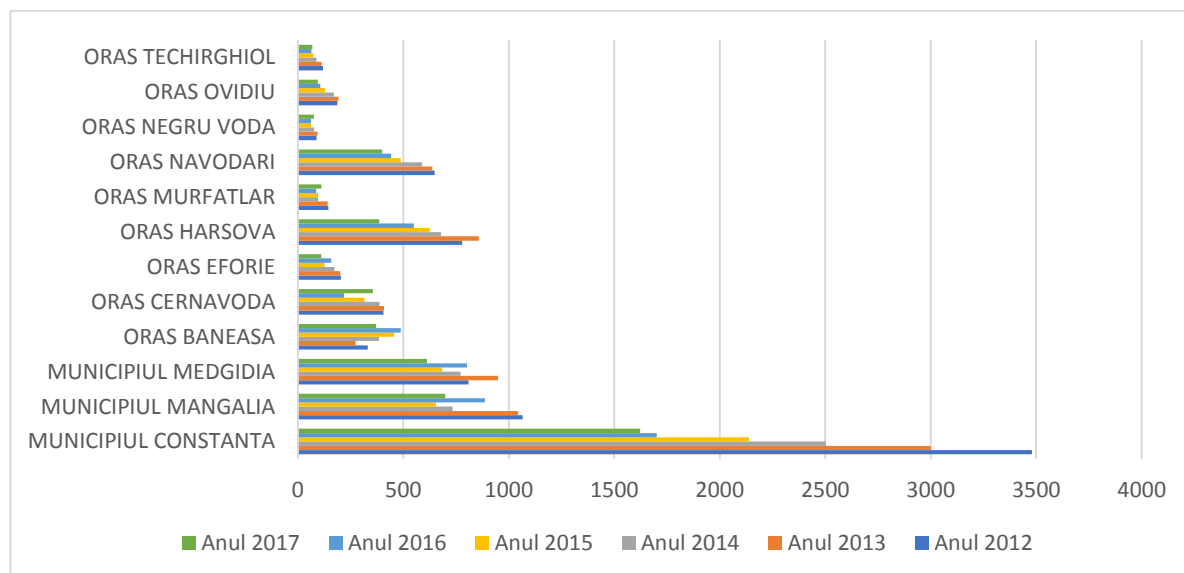
cu vârste cuprinse între 15 și 64 de ani având maximum 8 clase absolvite (ponderea persoanele cu vârste cuprinse între 15 și 64 de ani având maximum 8 clase absolvite la nivelul municipiului fiind de 28%). În localitatea Medgidia, la nivelul zonei marginalizate Barăci ponderea persoanelor care absolviseră maximum 8 clase era de 93%, la nivelul zonei C4 ponderea era de 24%, în timp ce la nivelul zonei Grădini 100% din membrii comunității absolviseră cel mult ciclul primar.

În cazul localității Murfatlar, în baza datelor comunicate de autoritățile locale, numărul persoanelor cu vârste cuprinse între 15 și 64 de ani care absolviseră cel mult 8 clase la nivelul anului 2017 depășea 100 de persoane, dintre care majoritatea fiind de etnie romă.

Ocuparea forței de muncă

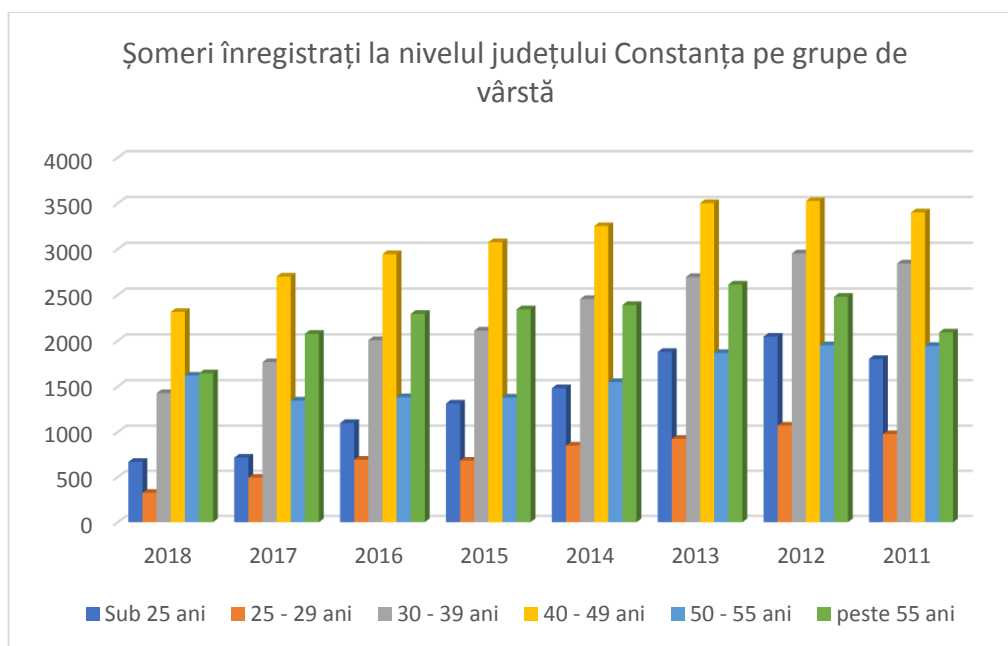
În ceea ce privește situația persoanelor șomere înregistrate, cele mai recente date disponibile au indicat o tendință generală de scădere a șomajului la nivelul zonelor urbane din județul Constanța, anumite excepții fiind observate la nivelul anului 2017 în cazul localităților Negru Vodă, Murfatlar și Cernavodă. Considerarea situației șomajului pe categorii de vârstă la nivel de județ pentru perioada de referință 2011-2018 indică însă o scădere a ponderii persoanelor cu vârste cuprinse între 30 și 39 de ani, respectiv între 40 și 49 de ani.

Figura nr.75 Evoluția numărului total șomeri înregistrați în orașele din județul Constanța, în perioada 2012-2017

Sursa: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică (2019)

Figura nr.76 Șomeri înregistrați la nivelul județului Constanța pe grupe de vârstă, perioada 2011-2018

Sursa: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică (2019)

Cu toate acestea, la nivelul comunității marginalizate Prund-Columbia-Deal Sofia-I.D. Chirescu din orașul Cernavodă nivelul șomajului era apreciat la 15% la nivelul anului 2015 în contextul unei rate medii la nivelul orașului de 4-5%²¹.

Mai mult, în cazul municipiului Constanța, la nivelul cartierelor CET, Medeea și Palas din municipiul Constanța proporția persoanelor cu vârste cuprinse între 16 și 64 de ani neîncadrate pe piața formală a muncii ori într-o formă de învățământ era estimată la 68%, iar dintre persoanele active pe piața muncii majoritatea lucrau ca muncitori calificați, respectiv muncitori necalificați în sectoare non-agricole. De asemenea, în cazul comunității marginalizate din zona Soveja-Ștefăniță Vodă-Zmeurei-Badea Cârțan (descrisă mai pe larg la nivelul secțiunii condiții de locuit) de la nivelul municipiului Constanța, ponderea persoanelor cu vârste cuprinse între 16 și 64 de ani care nu sunt angajate cu forme legale, nu sunt administratori de firme/PFA/AF/II și nu sunt înscrise într-o formă de învățământ este de 22,9% din totalul populației zonei.

La nivelul zonei marginalizate Barăci din orașul Medgidia, ponderea populației ocupate era de doar 8,5% la nivelul anului 2017, la nivelul zonei C4 era de 32%, în timp ce în zona Grădini nu se înregistra nicio persoană cu statut ocupațional²². Mai mult, la nivelul acestor zone ponderea persoanelor cu

²¹ Strategia de Dezvoltare Integrată a orașului Cernavodă 2015-2020, p. 247.

²² Strategia de Dezvoltare Locală a Zonelor Urbane Marginalizate din Municipiul Medgidia, p. 28.

vârste cuprinse între 16 și 24 de ani care nu sunt încadrate în muncă și nici nu urmează o formă de educație sau formare era foarte ridicată. Astfel, în zona Grădini în cazul a 44% din gospodării se regăseau tineri neîncadrați în muncă ori într-un ciclu educațional sau de formare, în zona Barăci acest procent era de 29,6%, iar în zona C4 ponderea era de 20%.

Condiții de locuit

Conform datelor disponibile, la nivelul municipiului Constanța, principalele zone urbane marginalizate se regăsesc la nivelul următoarelor cartiere: Palas, Medeea, Zona Industrială și o parte din cartierele CET și Brătianu. Populația întregului areal marginalizat cuprinde aproximativ 21.000 de persoane. Structura gospodăriilor la nivelul acestor cartiere variază între 1 și 11 membri, cu o medie de 4,5 persoane/gospodărie, majoritatea populației zonei locuind în case individuale (peste 40%), cămine de nefamiliști (14%), locuințe improvizate (14%), case cu mai multe locuințe (10%) și apartamente în blocuri confort III sau IV (circa 7%), respectiv confort I sau II (circa 3%)²³. La nivelul acestei zone urbane marginalizate nesiguranța locativă constituie una dintre problemele majore cu care populația se confruntă, analiza pe teren realizată pentru fundamentarea Strategiei Locale Plasate sub Responsabilitatea Comunității indicând nedeținerea proprietății ocupate în proprietate personală în circa 62% dintre cazuri. În majoritatea cazurilor analizate gradul de supraaglomerare este ridicat, suprafața medie disponibilă/locuitor fiind 12,6 metri pătrați coborând până la suprafețe mai mici de 8 metri pătrați/persoană – mult sub valorile standardului de supraaglomerare (de 15,33% metri pătrați/persoană)²⁴, respectiv sub media națională (20 metri pătrați/persoană). Majoritatea locuințelor de la nivelul zonei marginalizate nu sunt racordate la gaze (peste 90%) și nici la sistemul de încălzire centralizat (peste 70%), iar în unele cazuri nici la rețeaua de curent electric (peste 20%). Mai mult, majoritatea locuințelor incluse la nivelul analizei pe teren prezentau deficiențe majore din punct de vedere al dotărilor strict necesare vieții cotidiene și asigurării nevoilor de bază (peste 50% dintre locuințe neavând apă curentă, peste 30% nefiind racordate la canalizare și peste jumătate dintre acestea neavând baie sau toaletă în interior).

Totodată, la nivelul cartierului Tomis Nord a fost identificată o zonă urbană marginalizată adițională delimitată de străzile Soveja, Ștefăniță Vodă, Zmeurei, Badea Cârțan și Campusul social Henri Coandă (denumită în continuare zona Soveja - Badea Cârțan). La nivelul acestei zone, conform

²³ Primăria Municipiul Constanța (2016): Strategia Locală Plasată sub Responsabilitatea Comunității în zona Palas-Medeea-CET, p. 42

²⁴ Strategia Națională a Locuirii.

cercetării efectuate de autoritățile locale, peste 20% dintre locuințe nu se află în proprietatea locatarilor acestora, densitatea medie a rezidenților pe unitate locativă este de 2,94 persoane/apartament, iar 37% dintre gospodăriile nu dețin dotări necesare vieții cotidiene (precum aparate electrocasnice). Vulnerabil la nivelul tuturor acestor criterii sunt în special locuitorii de etnie romă – dintre aceștia de pildă doar 37,5% dispunând de dotări minime necesare vieții cotidiene.

În cazul orașului Medgidia, conform Strategiei de Dezvoltare Locală a Zonelor Urbane Marginalizate din Municipiul Medgidia, circa 30% din totalul populației trăiește în zone dezavantajate pe ocupare, 20% trăiesc în zone dezavantajate pe capital uman, 2,6% trăiesc în zone dezavantajate pe locuire, iar 10,5% din populație trăiește în zone marginalizate dezavantajate pe toate cele 3 componente. Zonele urbane marginalizate de la nivelul orașului includ:

- Zona Grădini Nord – delimitată de strada Vâlcele;
- Zona Cămin C4;
- Zona Barăci Nord – delimitată de strada Dezrobirii nr. 27-53, strada Dezrobirii nr. 55-63, strada Silozului, strada Rândunelelor nr. 1-33, strada Ciocârliei nr. 17-39 și strada Ciocârliei nr. 15A-C.

Aceste zone sunt incluse într-un areal mai larg vizat de Strategia de Dezvoltare Locală, areal marginalizat delimitat la nord de Șoseaua București Constanța DN 22C nr. 2-14 și la sud de Canalul Dunăre Marea Neagră. Zona Șoseaua Constanței – Canal Dunăre-Marea Neagră cuprinde 5886 de gospodării și 13.315 locuitori, dintre care 11,3% persoane de etnie romă. Dintre aceștia 12,5% sunt persoane cu vârste cuprinse între 0 și 18 ani, 87,0% persoane cu vârste cuprinse între 18 și 65 de ani și 17,5% persoane cu vârste peste 65 de ani. Peste 90% dintre persoanele care locuiesc în zona Șoseaua Constanței – Canal Dunăre-Marea Neagră dețin locuințele în proprietate privată, însă în zona Barăci această pondere scade la doar 35% în timp ce în zona Grădini niciunul dintre membrii comunității nu deține locuința în proprietate privată. Locuințele din zona Cămin C4 sunt acordate în regim de închiriere persoanelor sau familiilor a căror situație economică nu le-au permis accesul la o locuință în condițiile pieței, aceștia îndeplinind totodată o serie de condiții sociale (ex.: nu dețin/nu au deținut o locuință, persoane asistate social etc.). Totodată, ponderi ridicate de supraaglomerare a locuințelor se întâlnesc în zonele Grădini (100%), Barăci (98,6%) și Cămin C4 (68%). Nu în ultimul rând, calitatea construcțiilor în zonele menționate este una precară, circa 70% dintre locuințele din zona Barăci fiind deteriorate sever și necesitând consolidări structurale, respectiv 66% în cazul zonei Grădini. În întreaga zona Șoseaua Constanței – Canal Dunăre-Marea Neagră doar 10,5% dintre

locuințe dispun de baie, 2,5% de bucătărie, iar ponderea locuințelor conectate la utilități este în continuare redusă – 63% nebeneficiind de energie termină, 36% nebeneficiind de gaze naturale, 16% nebeneficiind de servicii de salubritate, 2,5% nefiind alimentate cu apă și 3,5% nebeneficiind de canalizare.

La nivelul orașului Cernavodă Strategia de Dezvoltare integrată a orașului Cernavodă 2015-2020 indică existența comunității marginalizate Prund-Columbia-Deal Sofia-I.D. Chirescu, caracterizată de case individuale, precum și de existența locuințelor proprietate de stat, prezentând un nivel de confort și dotare scăzute. Astfel, cartierul Prund este caracterizat de prezența a numeroase clădiri individuale construite în anii `80, locuite de familii cu venituri foarte mici, în majoritate de etnie romă. Cartierul Columbia este format preponderent din blocuri construite în anii `70, locuite de familii cu venituri mici și medii, iar cartierele Dealul Sofia și I.D. Chirescu sunt zone cu blocuri, respectiv case individuale, locuite de familii cu venituri eterogene. Întreaga zonă Prund-Columbia-Deal Sofia-I.D. Chirescu se confruntă cu probleme structurale generate de alunecări de teren care antrenează de pildă blocuri din cartierul Dealul Sofia, nefiind în prezent găsită o soluție tehnică fezabilă pentru securizarea acestor locuințe. Comunitatea marginalizată reunește circa 6.800 de locuitori – reprezentând aproximativ 37% din populația orașului, fiind o zonă cu o densitate peste media orașului. Din totalul populației comunității circa 5,7% sunt persoane de etnie romă, iar nivelul de studii al populației este preponderent mediu.

În baza Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană – Zona Metropolitană Constanța²⁵ au mai fost identificate următoarele zone urbane marginalizate:

- la nivelul orașului Ovidiu – zona Sat Culmea aflată la o distanță de circa 15 km de localitatea Ovidiu și 30 km de municipiul Constanța. Prin prisma distanței de zonele urbane dezvoltate, locuitorii sunt nevoiți să parcurgă distanțe mari și foarte mari pentru a beneficia de servicii medicale²⁶. În baza informațiilor adiționale colectate din partea autorităților locale la nivelul orașului Ovidiu au mai fost identificate zona de nord a orașului, delimitată de strada Națională, strada Delfinului și Lacul Siutghiol, precum și zona IFA.
- la nivelul orașului Năvodari – Zona Cartier Peninsulă situată la periferia orașului și caracterizată de o rată scăzută a ocupării forței de muncă, de condiții precare de locuire, de

²⁵ Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană 2017-2023, disponibilă la adresa:

http://www.zmc.ro/PID/2017/SIDU_capitol_1.pdf.

²⁶ Strategia de dezvoltare durabilă a orașului Ovidiu 2016-2020, disponibilă la adresa: www.primariaovidiu.ro/wp-content/uploads/2016/09/STRATEGIA-ORASULUI-OVIDIU.pdf.

o stare proastă a infrastructurii publice din zonă, un nivel scăzut al educației și al pregătirii profesionale, sărăcie cronică și nivel scăzut al oportunităților din zonă.

- La nivelul orașelor Techirghiol, Murfatlar și Eforie sunt menționate în general zonele de periferie ca zone urbane marginalizate, prezentându-se ca enclave de subdezvoltare. În baza informațiilor adiționale colectate din partea autorităților locale la nivelul orașului Eforie a fost de asemenea menționată zona Castelul de Apă ca prezentând caracteristicile unei zone urbane marginalizate.

La nivelul orașului Hârșova au fost identificate multiple zone urbane marginalizate:

- Zona blocurilor Soveja - Bloc P1 - Str. Plantelor nr. 33, Bloc P2 - Str. Plantelor nr. 33, Bloc P3 - Str. Plantelor nr. 33, Bloc P4 - Str. Plantelor nr. 33;
- Zona de vest a orașului Hârșova - delimitată de la nord la sud de strada Amurgului, continuată de strada Albinei (fără să o includă), de partea de vest a străzii Rozelor până la intersecția cu strada Nicolae Țârcă, de partea de sud a străzii Nicolae Țârcă continuată cu strada Crinului, apoi de strada Minervei și de strada Carsium până la intersecția cu strada Concordiei și de strada Concordiei până la Dunăre. În zona defavorizată sunt cuprinse următoarele străzi: Alexandru Ioan Cuza, Amurgului, Canaralei, Cășăriei, Câmpului, Concordiei, Crinului, Eternității, Griviței, Independenței, Ioan Cotovu, Luminii, Minervei, Nicolae Țârcă, Ovidiu, Pinilor, Plantelor, Primăverii, Rasim, Rozelor, Saturn, Școlii, Ștefan cel Mare, Tabiei, Telegrafului, Transilvaniei, Tudor Vladimirescu, Venus, Viilor, Viitorului;
- Zona blocurilor sociale - Bloc F1 - Str. Tabiei, nr. 17, Bloc F2 - Str. Tabiei, nr. 17;
- Zona de case locuită preponderent de etnici romi - Strada CĂȘĂRIEI, la numerele 12B, 12C, 12D, 12E, 12F, 12G, 12H;
- Zone de locuințe sociale sau clădiri ocupate abuziv în zone istorice - Ansamblul „Vasile Cotovu”, Adresa - strada 9 Mai, nr. 2.

Sănătatea

La nivelul județului Constanța cele mai recente date disponibile despre starea de sănătate a populației indicau următoarele aspecte:

- Județul se numără între zonele țării în care diferența dintre rata mortalității în rural și urban este mică (respectiv în rural - 10,9‰, în urban - 10,4‰);

- Județul se numără între zonele țării unde comparativ cu anul 2015, la nivelul anului 2016 crescuse numărul de ani pierduți prin decese cauzate de tumori maligne și de boli ale aparatului digestiv;
- La nivelul județului se înregistrează valori crescute ale mortalității prin boli cerebro-vasculare (116,1%ooo locuitori – față de media națională de 21,77%ooo loc);
- La nivelul județului se înregistrează valori crescute ale prevalenței diabetului zaharat (5734,9%ooo locuitori față de media națională de 5170,1%ooo locuitori), a cazurilor de cancer (3269,6%ooo locuitori – față de media națională de 2392,6%ooo locuitori);
- La nivelul județului se înregistrează valori scăzute în cazul mortalității specifice prin boli ischemice ale inimii (122,8%ooo – față de media națională de 223,5%ooo locuitori), cazuri de boli ischemice ale inimii (3403,7%ooo locuitori față de media națională de 5966,8%ooo) și s-au înregistrat o scădere substanțială a ratei incidenței prin cancer de sân (de la 30,6%ooo locuitori la 21,8%ooo locuitori în anul 2016);
- Județul se numără printre zonele cu un număr mare de medici care determină un număr redus de populație ce revine la un medic.

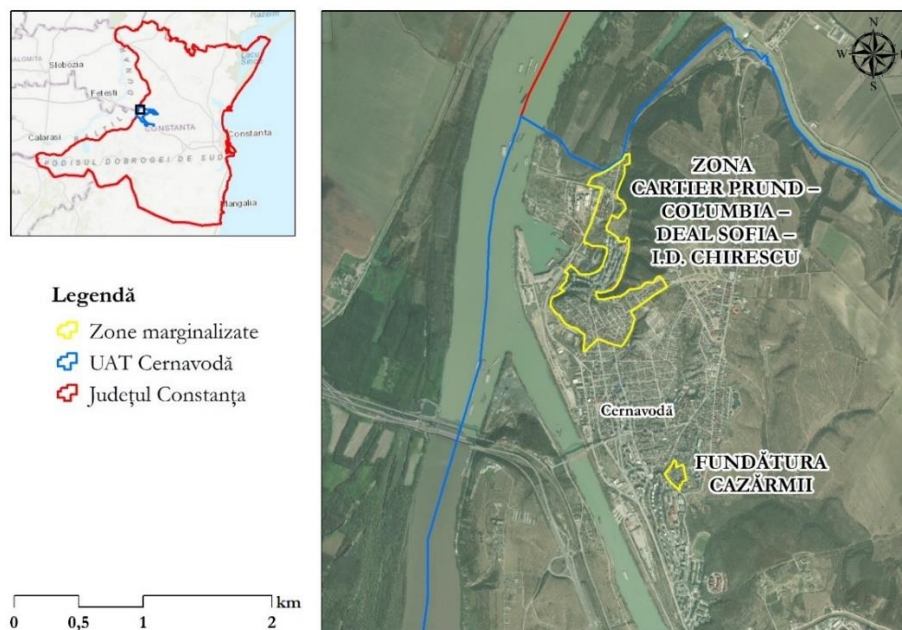
Asistența socială

La nivelul zonei Palas-Medeea-CET din municipiul Constanța, la nivelul anului 2016 se înregistrau 112 persoane cu dizabilități, boli cronice sau alte afecțiuni care să le limiteze activitățile zilnice, reprezentând 19,4% din comunitate. La nivelul zonei Soveja - Badea Cârțan din municipiul Constanța ponderea persoanelor care suferă de boli cronice ori având dizabilități/handicap care le limitează activitățile zilnice a fost estimată la 8,48%. La nivelul zonelor marginalizate din orașul Medgidia . La nivelul orașului Cernavodă, date de la nivelul anului 2014 indicau 313 adulți cu handicap și 34 de copii cu dizabilități la nivelul întregii localități, reprezentând 1,59% din totalul populației. În cazul localității Murfatlar, în baza datelor comunicate de autoritățile locale, numărul persoanelor suferind de dizabilități, boli cronice sau alte afecțiuni care îngreunează activitățile zilnice era la nivelul anului 2017 de 119, în timp ce la nivelul orașului Năvodari acest număr era de 847 (doar persoane cu dizabilități), dintre care 94 de copii. La nivelul localității Techirghiol numărul persoanelor suferind de dizabilități, boli cronice sau alte afecțiuni care îngreunează activitățile zilnice era la nivelul anului 2017 de 1150 de persoane reprezentând 14% din totalul populației.

Comunități marginalizate

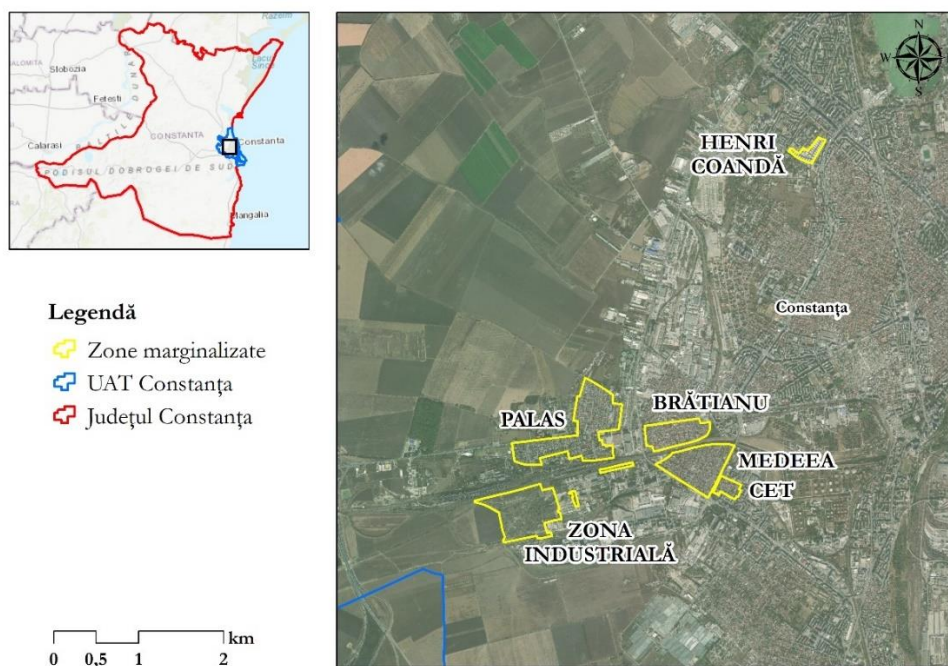
Reprezentarea grafică a comunităților marginalizate din județul Constanța este prezentată în continuare.

Figura nr.77 Comunități marginalizate la nivelul orașului Cernavodă

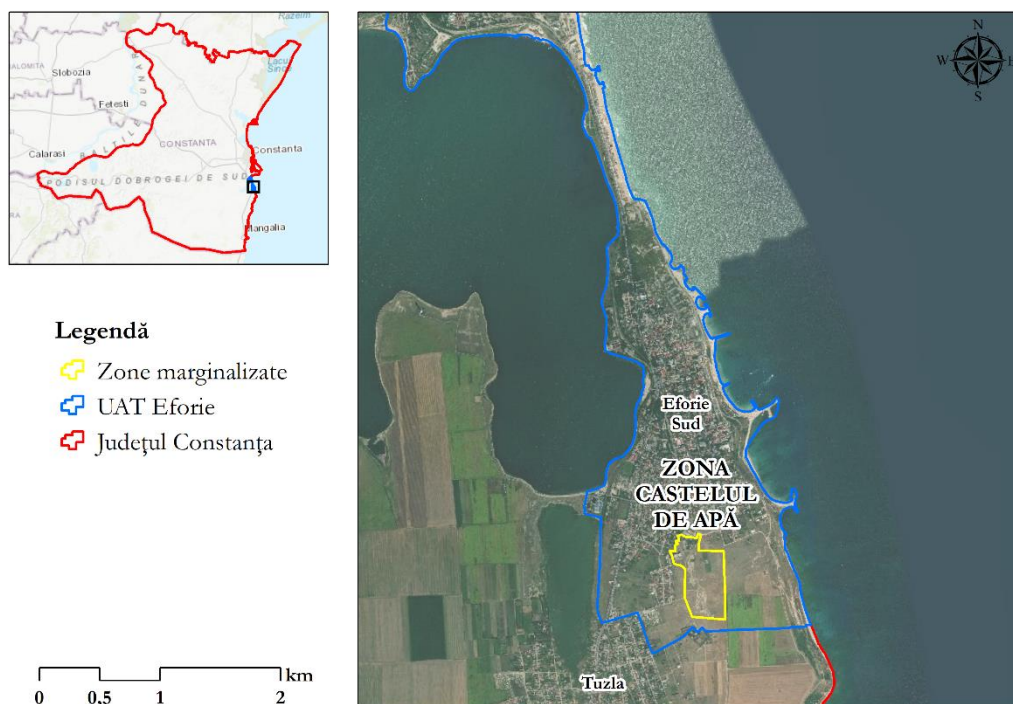
Sursa: elaborare proprie autori, 2019

Figura nr.78 Comunități marginalizate la nivelul municipiului Constanța

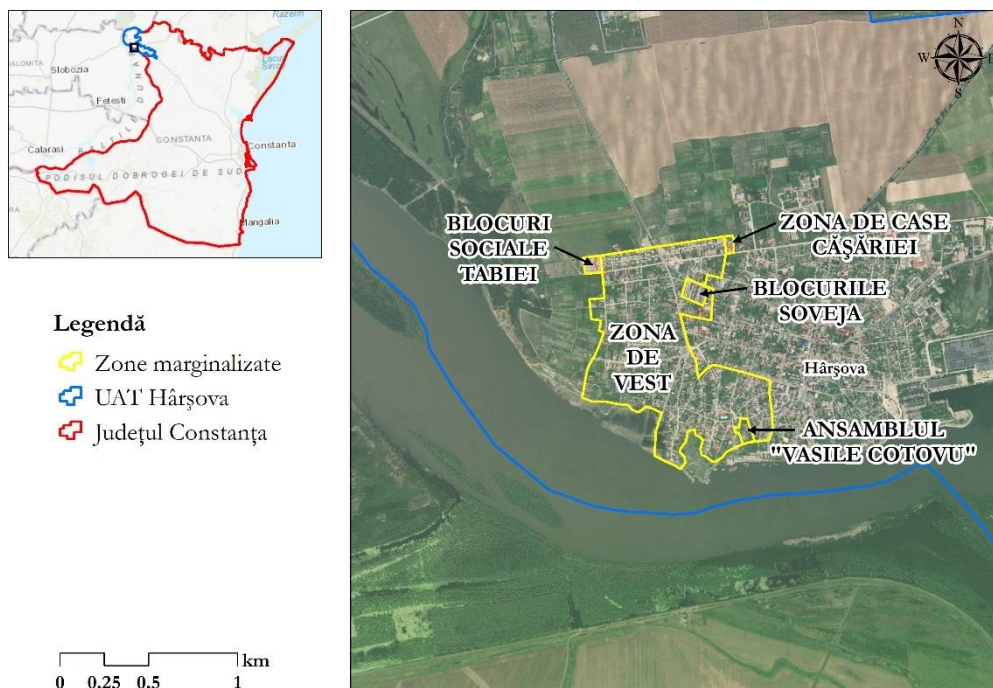
Sursa: elaborare proprie autori, 2019

Figura nr.79 Comunități marginalizate la nivelul orașului Eforie

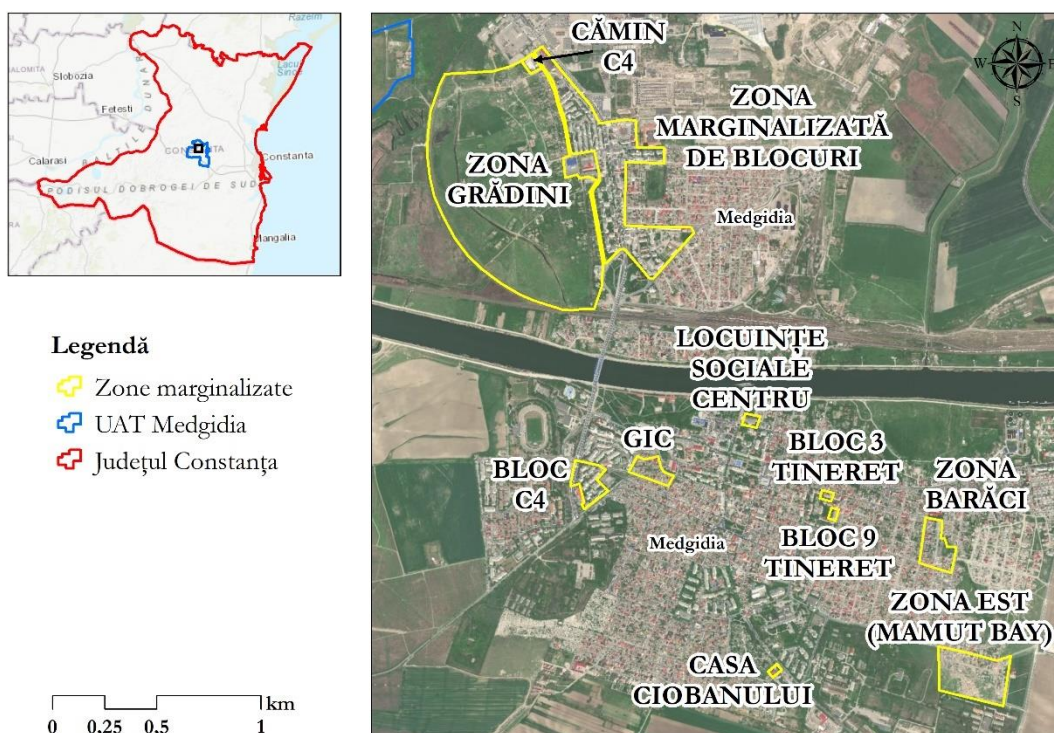
Sursa: elaborare proprie autori, 2019

Figura nr.80 Comunități marginalizate la nivelul orașului Hârșova

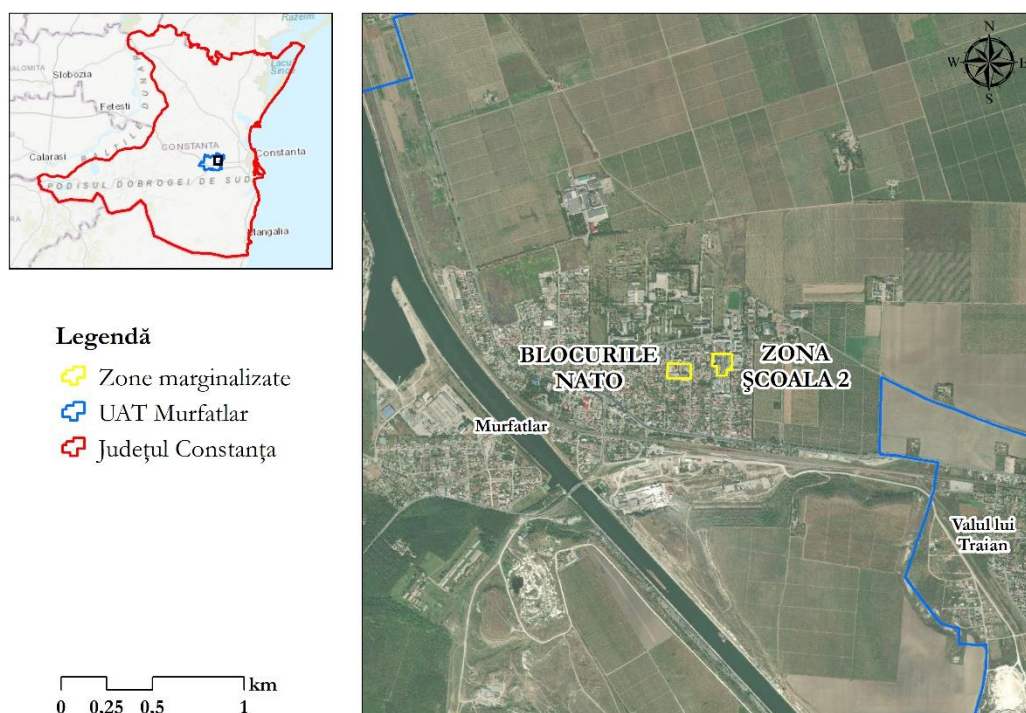
Sursa: elaborare proprie autori, 2019

Figura nr.81 Comunități marginalizate la nivelul orașului Medgidia

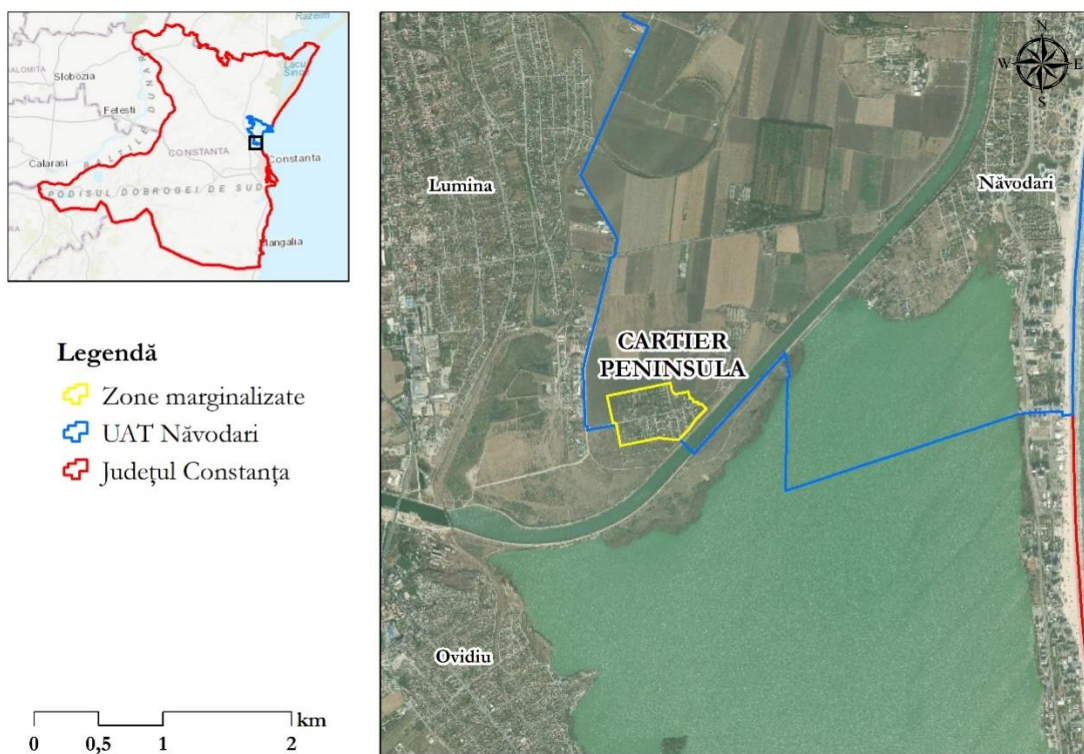
Sursa: elaborare proprie autori, 2019

Figura nr.82 Comunități marginalizate la nivelul orașului Murfatlar

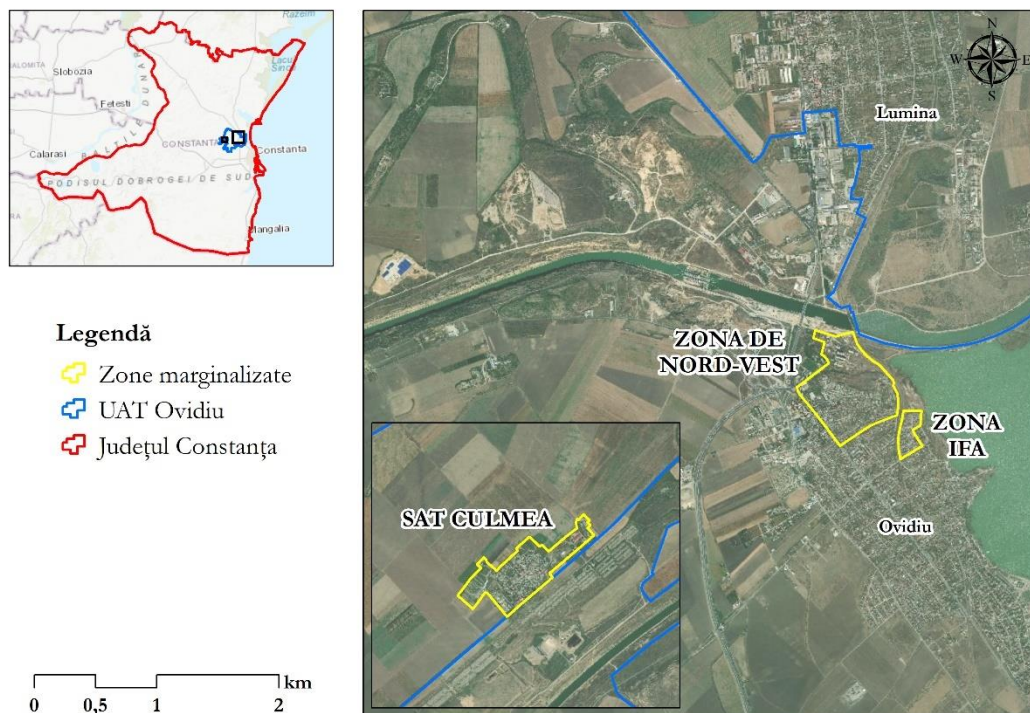
Sursa: elaborare proprie autori, 2019

Figura nr.83 Comunități marginalizate la nivelul orașului Năvodari

Sursa: elaborare proprie autori, 2019

Figura nr.84 Comunități marginalizate la nivelul orașului Ovidiu

Sursa: elaborare proprie autori, 2019

Județul Galați

Potrivit datelor prezentate la nivelul Atlasului zonelor urbane marginalizate din România, în anul 2011, din cele patru orașe care compun județul Galați, cea mai ridicată pondere a populației aflată în zone urbane marginalizate se întâlnește în Berești (15,81%) și Târgu Bujor (12,32%). La polul opus, se situau orașele Tecuci (3,36%) și Galați (1,89%), cu o situație mai favorabilă în ceea ce privește numărul persoanelor dezavantajate raportat la populația totală.

Demografie

Tabel nr. 42. Ponderea populației aflate în zone marginalizate în județul Galați (anul 2011)

Oraș	% populație în zone marginalizate
Galați	1,89
Tecuci	3,36
Târgu Bujor	12,32
Berești	15,81

Sursa: Atlasului zonelor urbane marginalizate din România

O privire asupra evoluției dimensiunii populației domiciliată în cele 4 orașe considerate la nivelul analizei indică ponderi variate ale scăderii, respectiv de 9% în cazul populației domiciliată la nivelul orașului Berești (la nivelul anului 2018 comparativ cu anul 2011), peste 4% în cazul orașelor Tecuci și Târgu Bujor și de peste 1% la nivelul municipiului Galați. În perioada 2011-2018, la nivelul celor 4 orașe analizate, numărul mediu de persoane care au emigrat definitiv a variat substanțial de la o medie de 485 de persoane/an (la nivelul perioadei de referință) în cazul municipiului Galați, la 49 de persoane în medie per an în cazul orașului Tecuci, la 6 în cazul orașului Târgu Bujor și 1 persoană în medie pe an în cazul orașului Berești²⁷.

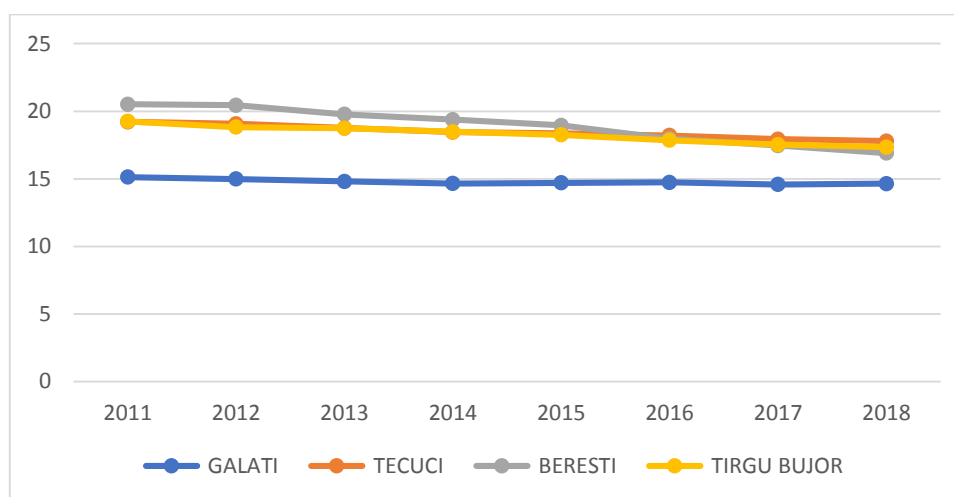
În vederea verificării și actualizării stuației privind zonele urbane marginalizate din județul Galați, au fost supuse analizei cele mai recente date disponibile la nivelul Institutului Național de Statistică (intervalul temporal 2012-2018) pentru indicatorii cheie asociați dimensiunilor care definesc gradul de marginalizare, respectiv: capital uman, ocuparea forței de muncă, locuire.

²⁷ Media calculată în baza datelor raportate de INSSE.

Capitalul uman

Unul dintre indicatorii utilizați pentru evaluarea zonelor dezavantajate din punctul de vedere al capitalului uman este proporția copiilor cu vârste cuprinse între 0 și 17 ani, raportată la totalul populației. Analiza valorilor înregistrate în anul 2018 indică faptul că orașele Tecuci (17,79%) și Târgu Bujor (17,33%) prezintă cele mai mari ponderi ale copiilor cu vârste de 0-17 ani din județ, **fără însă a depăși pragul urban național de 20,44%**. Dinamica indicatorului în profil temporal indică o reducere a proporției pe care o deține populația cu vârste de 0-17 ani din totalul populației, în perioada 2011-2018, la nivelul tuturor celor patru orașe analizate. Dacă în anul 2011, orașul Berești înregistra o valoare a indicatorului de 20,51%, depășind pragul urban național cu 0,7%, până în anul 2018 ponderea copiilor din totalul populației s-a redus cu 3,6%.

Figura nr.85 Proporția copiilor (0-17 ani) din populația totală, la nivel de localitate, în perioada 2011-2018

Sursa: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică

Considerând indicatorii persoane cu vârste cuprinse între 15 și 19 ani cu domiciliul la nivelul celor 4 orașe în comparație cu indicatorul privind populația școlară înscrisă în învățământul liceal, pe întreaga perioadă de referință 2011-2018 s-a observat faptul că în cazul tuturor orașelor valorile înregistrate pentru cel de-al doilea indicator le-au depășit pe cele aferente primului indicator. Acest lucru indică mai mult faptul că orașele analizate atrag tineri domiciliați la nivelul altor localități către licee din Galați, Târgu Bujor, Berești și Tecuci – neoferindu-ne însă posibilitatea de a estima câți tineri cu vârste cuprinse între 15 și 19 ani de la nivelul acestor orașe nu parcurg ciclul liceal. Cu toate acestea, din datele disponibile, la nivelul municipiului Galați la nivelul căruia au fost identificate 13

zone urbane marginalizate (prezentate mai jos), nivelul de educație și calificare al persoanelor domiciliat în aceste zone este unul foarte redus, după cum se poate observa în următorul tabel:

Tabel nr. 43. Nivelul de educație și calificare al persoanelor domiciliat în zonele urbane marginalizate din municipiul Galați

Zona urbană marginalizată (ZUM)	Populație fără studii	Populație cu studii gimnaziale	Populație cu studii liceale	Populație cu studii superioare
ZUM 1	0,68%	2,15%	2,37%	3,51%
ZUM 2	0,60%	1,82%	3,45%	3,89%
ZUM 3	0,35%	0,63%	0,79%	0,95%
ZUM 4	0,49%	0,60%	0,84%	1,39%
ZUM 5	0,57%	0,90%	2,12%	2,37%
ZUM 6	0,57%	0,68%	1,01%	1,99%
ZUM 7	1,12%	1,44%	2,23%	3,29%
ZUM 8	0,49%	0,46%	0,92%	1,55%
ZUM 9	0,44%	0,68%	1,25%	1,93%
ZUM 10	1,33%	1,71%	3,18%	4,32%
ZUM 11	0,38%	0,52%	1,28%	1,52%
ZUM 12	0,24%	0,35%	0,63%	0,90%
ZUM 13	0,30%	0,46%	0,98%	1,22%
Total	7,56%	12,40%	21,05%	28,83%

Sursa: Strategia Locală de dezvoltare a serviciilor sociale în perioada 2019 – 2024

Ponderea persoanelor fără studii precum și a celor care absolviseră maximum 8 clase domiciliat în zonele identificate situate în municipiul Galați este foarte ridicată din totalul populației, respectiv de 19,96%. Totodată, în cazul populației de la nivelul zonelor identificate, rata abandonului școlar a fost estimată a fi la 6%.

La nivelul orașului Berești cele mai recente date cu privire la nivelul de formare al populației (2011), indicau faptul că peste 64% din totalul populației absolviseră 8 clase, iar 1,82% din totalul populației

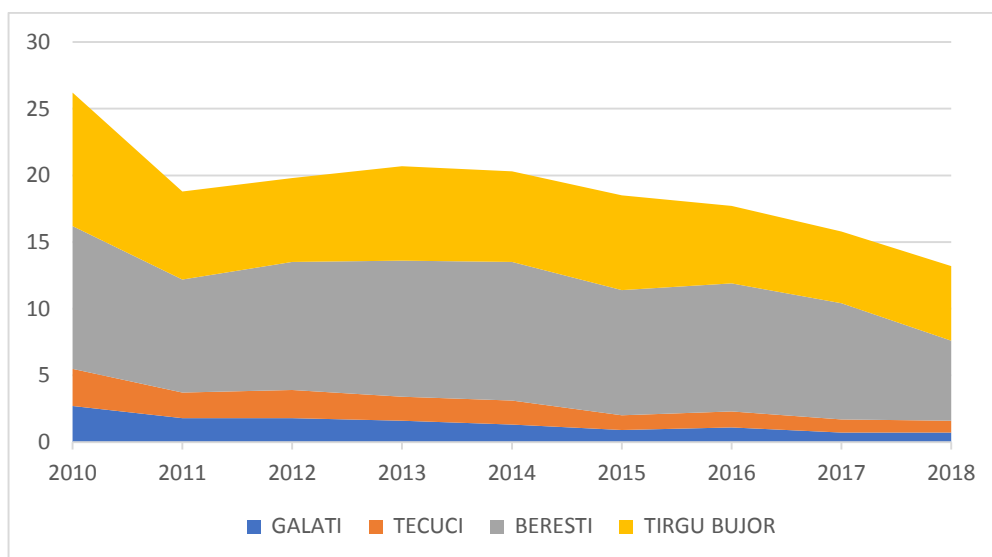
era analfabetă²⁸. În cazul orașului Tecuci, cele mai recente date disponibile²⁹ indicau faptul că din rândul populației cu vârste cuprinse între 15 și 64 de ani, peste 19% dintre aceștia nu erau încadrate pe piața formală a muncii și nu urmau o formă de învățământ la nivelul anului 2017 (în ușoară scădere de la 6471 de persoane în anul 2016 la 6340 în anul 2017). Dintre aceștia 7% erau de etnie romă (cu 2 persoane mai puțin față de anul 2016).

Ocuparea forței de muncă

În intervalul 2010-2018, ponderea șomerilor înregistrați în totalul resurselor de muncă a cunoscut o dinamică descendentă la nivelul județului Galați. Cele mai importante scăderi ale ratei șomajului, în perioada de referință, s-au înregistrat în orașele Berești (-4,7%) și Târgu Bujor (-4,4%). O ușoară scădere a ponderii numărului de șomeri se constată și în orașele Galați și Tecuci, unde indicatorul s-a redus cu aproape 2%.

Analiza datelor aferente anului 2018 evidențiază faptul că, din perspectiva ocupării forței de muncă, niciunul dintre orașele Galați, Tecuci, Berești și Târgu Bujor nu poate fi încadrat în categoria zonelor dezavantajate, întrucât ponderea persoanelor neîncadrate pe piața muncii se situează sub pragul urban național de 22,15%.

Figura nr.86 Ponderea șomerilor înregistrați în totalul resurselor de muncă, la nivel de localitate, în perioada 2010-2018

Sursa: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică

²⁸ Strategia Locală de dezvoltare a serviciilor sociale în perioada 2019 – 2024, document disponibil la adresa: http://orasulberesti.ro/arhiva/2019_HCL_Nr_7_din_28_02_2019_aprobarea_Strategiei_serviciilor_sociale_2019_2024.pdf.

²⁹ Comunicate de către Primăria orașului Tecuci.

Cu toate aceste aspecte considerate însă, la nivelul comunităților urbane marginalizate identificate și revalidate în baza strategiilor de dezvoltare locală a fost observat faptul că ponderea persoanelor cu vârste cuprinse între 15 și 64 de ani care nu sunt încadrate pe piața formală a muncii și nu urmează o formă de învățământ este în continuare foarte ridicată, în cazul municipiului Galați de pildă, valoarea medie a acestui indicatori la nivelul celor 13 zone urbane marginalizate identificate fiind de 25%.

Condiții de locuit

În ceea ce privește situația locativă, o comparație a totalului suprafeței locuibile existente la nivelul anului 2018 (atât în proprietate privată, cât și publică) cu totalul populației cu domiciliul la nivelul celor 4 orașe a indicat situații de supraaglomerare (în medie) la nivelul orașelor Galați și Târgu Bujor unde suprafața medie per locuitor era de 14,9%, respectiv de 14,3%. În cazul orașului Berești această medie era de 16,4%, în timp ce în cazul orașului Tecuci era de 18%³⁰ - depășindu-se pragul național de 15,33 m²/persoană sub care se înregistrează situația de supraaglomerare locativă. În același timp, la nivelul anului 2011, dintr-un total de 1.335 de locuințe la nivelul orașului Berești, doar 581 beneficiau de alimentare cu apă (reprezentând 43,5%), în cazul municipiului Tecuci 11.327 locuințe erau alimentate cu apă curentă dintr-un total de 14.408 (reprezentând 78,6%), în orașul Târgu Bujor 1.224 din 2.534 (reprezentând 48,3%), iar în municipiul Galați 106.465 din 109.363 (reprezentând 97,3%)³¹. Cele mai recente date disponibile pentru municipiul Tecuci indicau faptul că la nivelul anului 2017, 107 locuințe nu erau racordate la rețeaua de curent electric (reprezentând 0,7% din totalul locuințelor la nivelul orașului, în scădere cu 0,1% față de anul precedent)³², 26% dintre gospodăriile nu dețineau o toaletă cu apă curentă în locuință, 64% dintre locuințe nu erau reabilitate termic iar în cazul a 3080 de gospodării (reprezentând 20% din locuințe), persoanele care le ocupau nu dețineau acte de proprietate (458 dintre acestea fiind ocupate de persoane de etnie romă). În ciuda unor progrese realizate în perioada 2016-2017 (ex.: diminuarea cu 0,96% a numărului de locuințe nebransate la apă curentă; creșterea cu 1% a numărului de locuințe reabilitate termic), în continuare la nivelul orașului Tecuci situația locativă și a condițiilor de locuire indică în continuare existența unor factori care mențin marginalizarea comunităților paupere.

³⁰ Conform datelor INSSE.

³¹ Strategia de dezvoltare a județului Galați 2015-2020:

<https://www.cjgalati.ro/images/stories/Comunicate10/strategia-2015.pdf>, p. 75.

³² Conform datelor comunicate de către Primăria Tecuci.

În ceea ce privește condițiile de locuire și siguranța locativă în zonele urbane marginalizate, la nivelul municipiului Galați cele mai recente date disponibile indicau faptul că la nivelul celor 13 zone urbane marginalizate, circa 10,9% dintre persoane nu dețineau acte de proprietate pentru locuințele ocupate, iar peste 17% nu dețineau acte de proprietate pentru terenul locuinței. În ceea ce privește conectarea locuințelor la utilități, în cazul locuințelor situate în cele 13 zone marginalizate, circa 60% dintre acestea aveau drept sursă de încălzire gazul, 23% lemnele și 17% nu dețineau nicio sursă de încălzire.

Asistență socială și sănătate

Un indicator relevant considerat în analiza realizată la nivelul analizei privind asistența socială și sănătatea îl constituie cel al beneficiarilor venitului minim garantat, acordat familiilor și persoanelor singure fără venituri sau cu venituri foarte mici, aflate în situații de criză sau în stare avansată de pauperitate. Astfel, în ceea ce privește variația acestui indicator, la nivelul celor 4 orașe s-au înregistrat următoarele situații în perioada 2017-2019:

Tabel nr. 44. Număr beneficiari ai venitului minim garantat în județul Galați, 2017-2019

Localitate	Număr beneficiari VMG (anul 2017)	Număr beneficiari VMG (anul 2018)	Număr beneficiari VMG (anul 2019)
Galați	607	552	468
Tecuci	271	217	191
Berești	123	88	86
Târgu Bujor	183	170	158

Sursa: Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială Galați

Se observă că la nivelul celor mai recentți ani pentru care există disponibile date, la nivelul fiecărei localități numărul beneficiarilor a cunoscut o tendință de descreștere constantă și semnificativă. Cu toate acestea însă la nivelul comunităților marginalizate identificate și revalidate prin intermediul strategiilor de dezvoltare locală după caz, s-a observat o situație de stagnare în ceea ce privește dimensiunea pauperității și a gradului de marginalizare. Astfel, dacă la nivelul celor 13 zone din municipiul Galați principalele surse de venit reprezintă salariul, în același timp alocațiile copiilor reprezintă o sursă de venit des utilizată în traiul de zi cu zi din gospodăriile locuitorilor din aceste zone, iar în cazul zonelor 1, 2, 3, 5 și 6 ajutorul social este indicat drept sursă principală de venit, în timp ce pensiile sunt indicate a fi cele mai importante surse de venit în rândul locuitorilor din zonele 6, 2, 8, 11 și 12. De asemenea, la nivelul celor 13 zone urbane marginalizate identificate în cadrul

Strategiei de Dezvoltare Locală Galați, proporția medie a persoanelor suferind de dizabilități, boli cronice sau alte afecțiuni care le limitează activitățile zilnice depășește pragul de 8%, în cazul zonelor 6, 8 și 12 acesta fiind de 12,5%.

Zone urbane marginalizate la nivelul orașelor analizate

Potrivit datelor comunicate de Primăria orașului Tecuci, în anul 2019, la nivelul orașului au fost identificate zone marginalizate de tip ghetou cu blocuri, zone de tip mahala cu case, de tip mahala cu locuințe improvizate, zone cu locuințe sociale modernizate și zone cu locuințe sociale sau clădiri ocupate abuziv în zone istorice.

Zonele încadrate în categoria defavorizată sau marginalizată sunt următoarele:

- strada Odihnei, cartier Nicolae Bălcescu – zonă de tip ghetou cu blocuri, la nivelul căreia există aproximativ 50 locuitori (dintre care 15 de etnie romă) și 10 locuințe;
- strada Gheorghe Petrașcu nr.70 – zonă de tip ghetou în foste colonii de muncitori, unde sunt înregistrați aproximativ 40 locuitori (dintre care de etnie romă) și 20 locuințe;
- strada Berzei, cartier Nicolae Bălcescu – zonă de tip mahala cu case, la nivelul căreia există aproximativ 150 locuitori (dintre care 45 de etnie roma) și 50 locuințe;
- strada Alexandru Lascarov Moldoveanu, zonă centrală – zonă de tip mahala cu locuințe improvizate, unde sunt înregistrați 360 locuitori (dintre care 324 de etnie romă) și 100 locuințe;
- strada Bradului, cartier Zonă Industrială și strada Nicolae Iorga, Zonă Cimitir – zone de locuințe sociale modernizate, la nivelul cărora există 160 locuitori (dintre care 32 de etnie roma) și 70 locuințe.

Comparativ cu delimitarea geografică prezentată în Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate, unde, la nivelul anului 2011, s-au identificat aproximativ 1171 persoane locuind în zone marginalizate din orașul Tecuci (respectiv 3,36% din totalul populației), potrivit situației transmise de autoritățile locale, în anul 2019, s-a remarcat o scădere substanțială a populației raportate ca locuind în zone dezavantajate, valoarea înregistrată în ultimul an de referință fiind de 760 persoane.

La nivelul orașului Galați au fost identificate 13 zone urbane marginalizate³³ reunind o populație totală de 4.725 de persoane, dintre care 5,44% fiind persoane de etnie romă. Distribuția populației

³³ Asociația Grupul de Acțiune Locală Strategic (2018): Strategia de Dezvoltare Locală 2014-2020.

domiciliate la nivelul celor 13 zone urbane marginalizate în funcție de categoria de vârstă este următoarea:

- Copii cu vârste între 0 și 14 ani – 12,13%;
- Persoane cu vârste între 15 și 54 de ani – 58,59%;
- Persoane cu vârste între 55 și 64 de ani - 14,79%;
- Persoane cu vârste de peste 65 de ani - 14,49%.

Aceste zone sunt delimitate astfel:

- Zona Urbană Marginalizată 1 Port – delimitată de străzile Banului, Gării, Vulcan, Portului și Sindicatelor, reunind 577 de locuitori, dintre care 16 de etnie romă;
- Zona Urbană Marginalizată 2 Dogăriei – delimitată de străzile Alexandru Ioan Cuza, Alexandru Moruzzi, Dogăriei, Ghecet, Sulinei, Dimitrie Cantemir, Crișana, Daciei, Farului, Tăuni, Vasile Lupu și Sindicatelor, reunind 730 de locuitori dintre care 47 de etnie romă;
- Zona Urbană Marginalizată 3 Parcul Eminescu – delimitată de străzile Domnească, General Iacob Lahovary, Nicolae Bălcescu, Mr. Iancu Fotea, reunind 183 de locuitori dintre care 20 de etnie romă;
- Zona Urbană Marginalizată 4 Rizer – delimitată de străzile Traian, Vultur, Dr. Alex. Carnabel, Vasile Alecsandri și Rizer, reunind 217 locuitori, dintre care 1 persoană s-a declarat de etnie romă;
- Zona Urbană Marginalizată 5 Movelei – delimitată de străzile Movelei, Morilor, Tecuci, Poșta Veche, General Al. Cernat și Muzicii, reunind 428 de locuitori, dintre care 69 de etnie romă;
- Zona Urbană Marginalizată 6 Drumul Viilor – delimitată de străzile Drumul Viilor, Siderurgiștilor, Drumul de centură, Dr. C-tin. Levanditti și Ioan Buhociu, reunind 283 de locuitori;
- Zona Urbană Marginalizată 7 Laminoriștilor – încadrată la nivelul străzii Laminoriștilor, reunind 500 de locuitori, dintre care 11 de etnie romă;
- Zona Urbană Marginalizată 8 Petrini Galatzi - încadrată la nivelul străzii Dr. Mihai Pertini Galatzi, reunind 218 locuitori dintre care 28 de etnie romă;
- Zona Urbană Marginalizată 9 Papilian 9 - încadrată la nivelul străzii Victor Papilian, reunind 291 de locuitori, dintre care 33 de etnie romă;

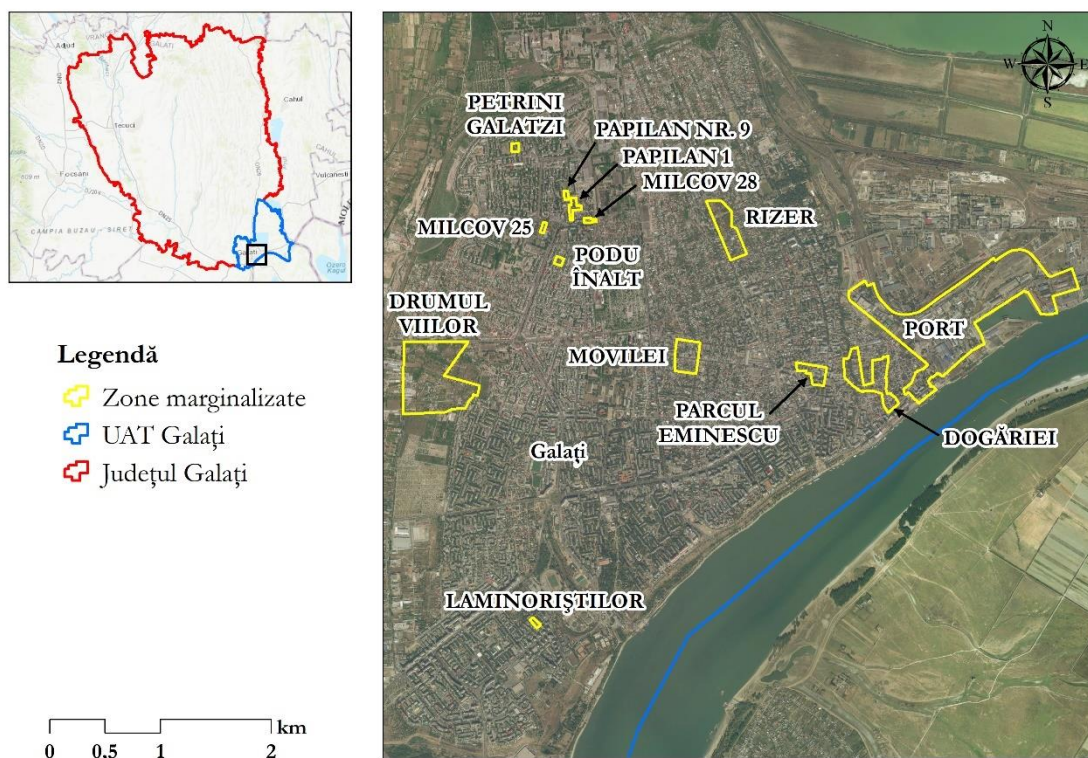
- Zona Urbană Marginalizată 10 Papilian 1 - încadrată la nivelul străzii Victor Papilian (blocurile de locuințe B, C2 și A6), reunind 742 de locuitori dintre care 9 de etnie romă;
- Zona Urbană Marginalizată 11 Milcov 28 - încadrată la nivelul bulevardului Milcov (blocul D2), reunind 185 de locuitori dintre care 11 de etnie romă;
- Zona Urbană Marginalizată 12 Milcov 25 - încadrată la nivelul bulevardului Milcov (blocul A), reunind 163 de locuitori, dintre care 3 de etnie romă;
- Zona Urbană Marginalizată 13 Podu Înalt - delimitată de străzile Călugăreni și Podu Înalt, reunind 208 locuitori, dintre care 9 de etnie romă.

Comparativ cu situația prezentată la nivelul Atlasului Zonelor Urbane Marginalizate, unde totalul populației locuind în zone urbane marginalizate fusese estimat la 1,89% (însemnând peste 4700 de persoane), datele prezentate în cadrul Strategiei de Dezvoltare Locală³⁴ indicau un fenomen de stagnare, totalul populației care locuia la nivelul acestor zone fiind de 4725 de persoane. Astfel că se poate considera valabilă ipoteza conform căreia factorii care generează și mențin starea de pauperitate și marginalizare nu au fost adresați, situația, cel puțin la nivelul municipiului Galați, ne reprezentând schimbări față de anul 2011.

Reprezentarea grafică a comunităților marginalizate din județul Galați este prezentată în continuare.

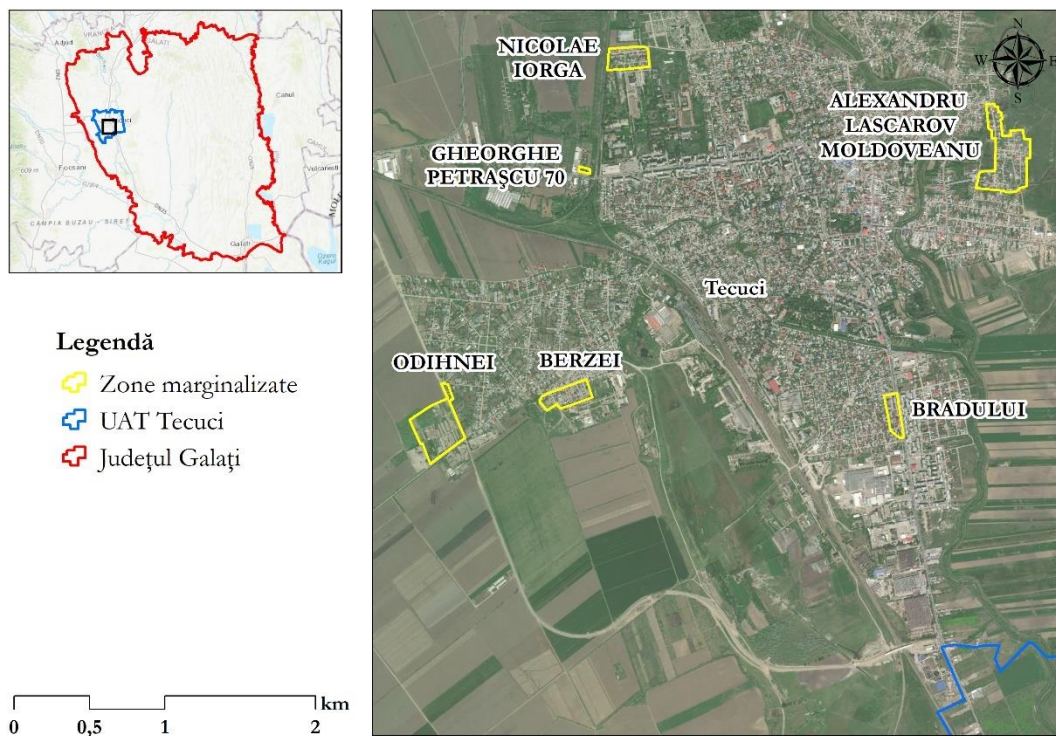
³⁴ <http://strategal.ro/wp-content/uploads/2019/11/SDL-dupa-CLARIFICARI.pdf>.

Figura nr.87 Comunități marginalizate la nivelul municipiului Galați

Sursa: elaborare proprie autori, 2019

Figura nr.88 Comunități marginalizate la nivelul orașului Tecuci

Sursa: elaborare proprie autori, 2019

Județul Tulcea

Pornind de la trăsăturile comunităților urbane marginalizate definite și detaliate la nivelul Atlasului, în cazul județului Tulcea au fost identificate, conform metodologiei Băncii Mondiale, următoarele ponderi ale locuitorilor stabiliți în zone marginalizate la nivelul următoarelor orașe și municipii:

Tabel nr. 45. Procentul populației în zone marginalizate în județul Tulcea

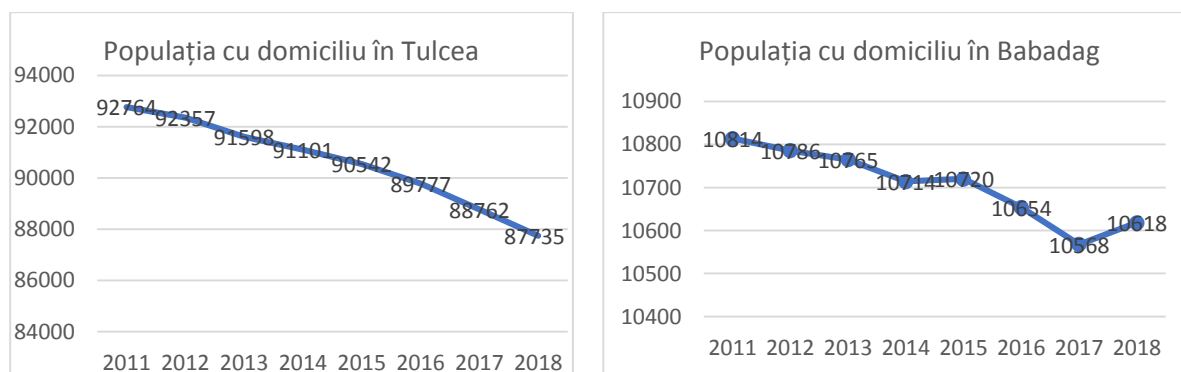
Județ	Oraș	% populație în zone marginalizate
Tulcea	Tulcea	6,81
	Sulina	5,92
	Babadag	13,36
	Isaccea	21,09
	Măcin	12,84

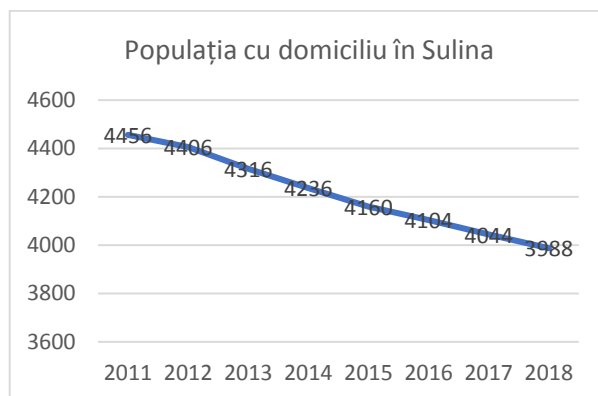
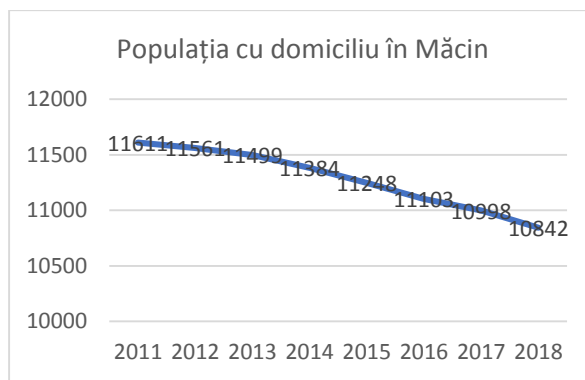
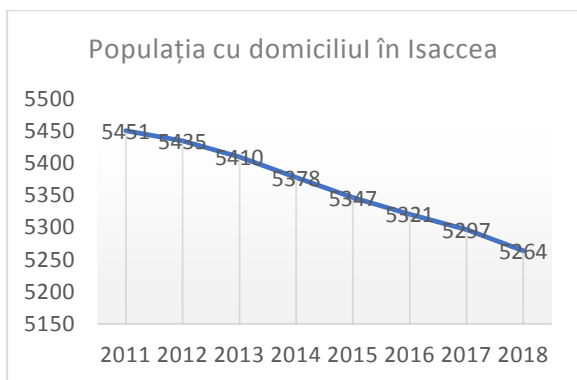
Sursa: Banca Mondială, Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate

Demografie

În ceea ce privește situația populației stabilite la nivelul celor cinci orașe din județul Tulcea, o privire generală asupra datelor disponibile pentru perioada 2011-2018 a indicat o tendință pronunțată de scădere a numărului total al persoanelor domiciliante la nivelul orașelor – mai pronunțată în cazul orașului Sulina (respectiv de 10% în anul 2018 comparativ cu anul 2011), urmată de orașele Măcin (aproximativ 6%), Tulcea (aproximativ 5%), decât în cazul orașelor Babadag și Isaccea (respectiv 1% și 3% în anul 2018 comparativ cu anul 2011). În ceea ce privește mișcarea populației, o privire comparativă a celor mai recente valori raportate pentru plecările și stabilirile cu domiciliul la nivelul celor cinci orașe cu tendințe de diminuare a populației rezidente, reiterează aceeași tendință de descreștere.

Figura nr.89 Populația cu domiciliul în orașele din județul Tulcea, 2011-2018

Sursa: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică (2019)

Cu toate acestea, la nivelul anului 2018 persoanele cu vârste cuprinse între 20-59 ani reprezentau în continuare ponderi ridicate din totalul populației cu domiciliul la nivelul tuturor orașelor – peste jumătate din populație la nivelul fiecărui oraș. Altfel, se remarcă faptul că orașul Babadag deține o pondere de 40% a persoanelor cu vârsta de până în 35 ani, în timp ce orașele Isaccea și Măcin dețin ponderi de 37%, respectiv 34%. Totodată, populația de până în 65 de ani deține ponderi de aproximativ 87% la nivelul tuturor orașelor (89% în Tulcea, 87% în Babadag, 88% în Isaccea, 88% în Măcin, 88% în Sulina).

Potrivit datelor furnizate de către Instituția Prefectului Județului Tulcea pentru anul 2017, la nivelul Municipiului Babadag se înregistrează 2.508 persoane de etnie romă (23,55% din populația orașului), 973 persoane de etnie romă la nivelul orașului Măcin (8,76% din populația orașului) și 364 persoane de etnie romă la nivelul orașului Isaccea (6,84% din populația orașului).

Educație

La nivelul județului Tulcea se remarcă faptul că populația școlară (preuniversitar) din anul 2017/2018 este de 25.523, din care romi 1.416, fiind astfel subliniat că numărul total al elevilor înscriși în învățământul preuniversitar s-a diminuat, însă numărul elevilor de etnie romă a înregistrat

creșteri. Motivul principal este datorat creșterii gradului de incluziune socială pentru minoritățile de etnie romă de la nivelul României.

Tabel nr. 46. Numărul unităților școlare și populația școlară în județul Tulcea, 2013/2014 și 2017/2018

	Număr unități Anul 2017- 2018	Populație școlară Anul 2017- 2018	Populație școlară (romi) – 2017- 2018	Număr unități Anul 2013- 2014	Populație școlară Anul 2013- 2014	Populație școlară (romi) – 2013- 2014
Preșcolar	34	25.523	1.416	15	27.448	1.290
Primar	19			43		
Gimanzial	69			74		
Liceal	19			19		
Profesioal, Postliceal	2	1.605	25	2	754	14

Sursa: Informații furnizate de către ISJ Tulcea

Totodată, populația înscrisă în sistemul de învățământ ocupă ponderi semnificative din totalul populației totale cu vârste corespunzătoare.

Tabel nr. 47. Populația înscrisă în sistemul de învățământ în orașele din județul Tulcea, 2016/2017

	Elevi înscriși în învățământul preuniversitar		Elevi înscriși în învățământul profesional și postliceal	
	2016/2017	2017/2018	2016/2017	2017/2018
Tulcea	12.034 (468 romi)	12.339 (516 romi)	1.215 (23 romi)	13.31 (24 romi)
Babadag	1.363 (356 romi)	1.402 (415 romi)	30	27
Isaccea	684 (62 romi)	665 (63 romi)		
Măcin	1.640 (128 romi)	1.633 (117 romi)	87	71
Sulina	331	320		

Sursa: Informații furnizate de către ISJ Tulcea

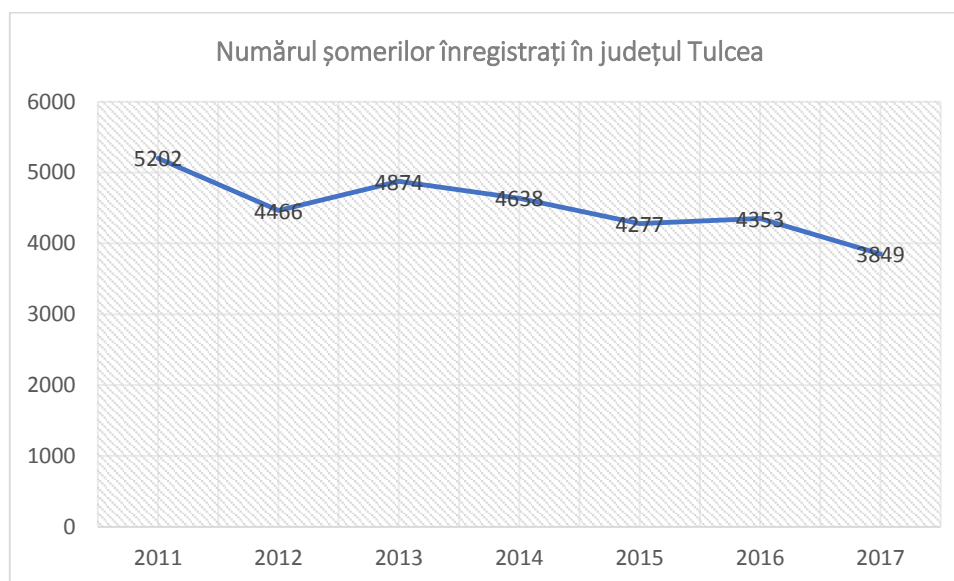
De asemenea, numărul de elevi înscriși în învățământul preuniversitar în perioada 2017/2018 la nivelul municipiului Tulcea a crescut cu aproximativ 2,53% față de anul școlar 2016/2017, iar cel al elevilor romi înscriși în învățământul profesional a crescut cu 10% în același interval de timp. La nivelul orașului Isaccea, numărul elevilor din învățământul preuniversitar a scăzut cu aproximativ

3% în 2017 față de anul 2016, în timp ce numărul elevilor de etnie romă a înregistrat o creștere cu o unitate.

Ocuparea forței de muncă

La nivelul județului Tulcea, se remarcă tendințe de descreștere în ceea ce privește numărul șomerilor înregistrați în perioada 2011-2017, de la 5.202 persoane înregistrate în anul 2011 la 3.849 șomeri înregistrați în 2017, aceasta fiind cea mai scăzută valoare înregistrată în intervalul de timp analizat.

Figura nr.90 Numărul șomerilor înregistrați în județul Tulcea, 2011-2017

Sursa: Informații furnizate de AJOFM Tulcea

În ceea ce privește ponderea șomerilor înregistrați la nivelul orașelor/municipiilor luate spre analiză în anul 2017, se remarcă faptul că orașul Sulina deține cea mai ridicată pondere a șomerilor înregistrați, reprezentând 3,50%. În cazul celorlalte orașe se înregistrează ponderi relativ mai reduse, cu 2,84% în Isaccea, 2,19% în Măcin, 1,43% în Babadag și doar 0,95% în municipiul Tulcea.

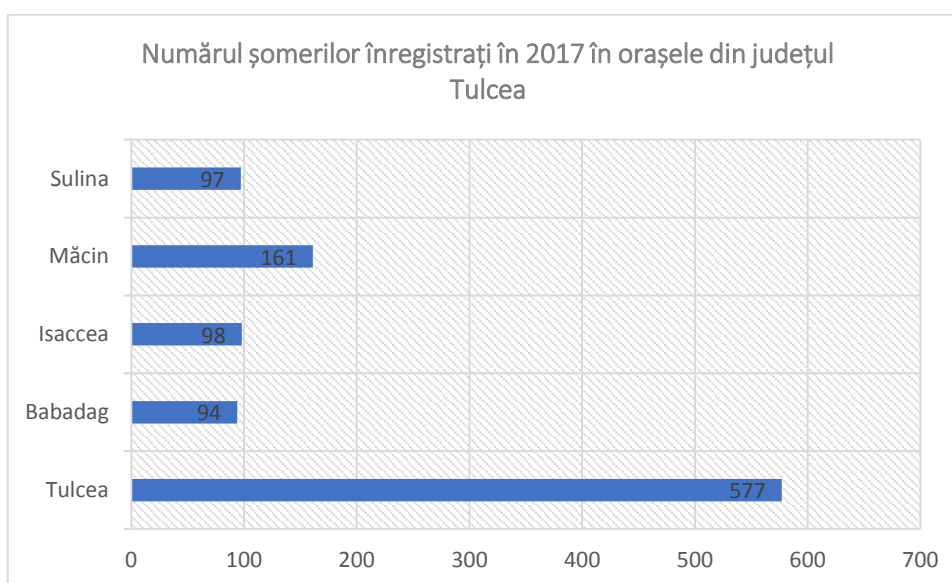
Tabel nr. 48. Ponderea șomerilor înregistrați la nivelul orașelor din județul Tulcea, 2017

Județul Tulcea	Anul 2017	Populația stabilă* 18-62 ani	din care, femei:	Numărul șomerilor	din care, femei:	Ponderea șomerilor (%)	din care, femei (%)
TOTAL JUDEȚ		156.852	76.157	3.951	14.90	2,52%	1,96%
Total Mediul Urban		80.838	41.087	1.027	330	1,27%	0,80%
Tulcea		60.681	31.108	577	176	0,95%	0,57%
Babadag		6.594	3.260	94	23	1,43%	0,71%

Județul Tulcea	Anul 2017	Populația stabilă* 18-62 ani	din care, femei:	Numărul șomerilor	din care, femei:	Pondere șomerilor (%)	din care, femei (%)
Isaccea		3.450	1.648	98	27	2,84%	1,64%
Măcin		7.338	3.726	161	62	2,19%	1,66%
Sulina		2.775	1.345	97	42	3,50%	3,12%

Sursa: Informații furnizate de AJOFM Tulcea

Figura nr.91 Numărul șomerilor înregistrați în 2017 în orașele din județul Tulcea

Sursa: Informații furnizate de AJOFM Tulcea

Condiții de locuit

În ciuda absenței datelor disponibile privind dimensiunea locuirii – cu precădere a datelor privind numărul locuințelor neracordate la rețeaua de curent electric, respectiv privind nesiguranța locativă, în ceea ce privește gradul de supraaglomerare în ciuda unei mici creșteri a valorii suprafeței medii locuibile per persoană între 2011 și 2018. Cea mai ridicată valoare înregistrată a dimensiunii unei locuințe se regăsește în anul 2017 în orașul Babadag (51,91), iar cea mai mică dimensiune medie a fost înregistrată în Tulcea (39,10).

Tabel nr. 49. Dimensiune (m²) pe locuință în orașele din județul Tulcea, 2011-2018

Număr de locuințe	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Tulcea	33409	33454	33471	33483	33505	33511	33583	33588
Babadag	3298	3309	3317	3325	3333	3335	3378	3374
Isaccea	1977	1982	1984	1989	1995	1996	2000	2006

Număr de locuințe	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Măcin	3723	3731	3732	3740	3778	3789	3791	3780
Sulina	1954	1968	1987	1989	1992	1992	1992	1992
Metri pătrați pe arie desfășurată	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Tulcea	1298081	1301118	1303675	130505 5	130724 6	130805 1	131310 2	1314047
Babadag	168134	169210	170165	171168	172059	172559	175370	175158
Isaccea	95379	95800	95964	96272	96667	96715	96975	97428
Măcin	171258	172305	172555	173156	175204	176181	176655	176063
Sulina	80336	81592	83132	83221	83477	83477	83477	83477
Dimesiunea (m ²) pe locuință								
Tulcea	38,85423	38,89275	38,94939	38,976	39,016	39,033	39,100	39,12251
Babadag	50,98059	51,13629	51,30087	51,479	51,622	51,741	51,915	51,91405
Isaccea	48,24431	48,33502	48,36895	48,402	48,454	48,454	48,487	48,5683
Măcin	46	46,18199	46,2366	46,298	46,374	46,498	46,598	46,57751
Sulina	41,11361	41,45935	41,83795	41,840	41,906	41,906	41,906	41,90612

Sursa: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică (2019), prelucrare date

Sănătatea și asistență socială

Unitățile sanitare existente în județul Tulcea sunt Spitalul Județean de Urgență Tulcea, Spitalul Thiciliești Leprozerie Isaccea, Spitalul Orașenesc Măcin – Măcin și SC Medical Center Spital SRL Tulcea. Număr de medici din spitalul din orașul Tulcea a crescut cu 23,23% în anul 2017 față de anul 2011, în timp ce în orașele Isaccea și Măcin acesta a rămas constant în intervalul analizat. Din perspectiva numărului de paturi, este de remarcat faptul că în Isaccea acesta a scăzut cu 50%, în Măcin a crescut cu 23% iar în Tulcea a rămas neschimbat (735 la Spitalul Județean de Urgență Tulcea) în tot intervalul cuprins în analiză.

Tabel nr. 50. Număr de medici din spitalele din orașele județului Tulcea

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Tulcea	142	145	186	180	201	180	175
Isaccea	1	1	1	1	1	1	1
Măcin	11	10	11	13	10	10	11

Sursa: Informații furnizate de DSPJ Tulcea

Tabel nr. 51. Număr de paturi din spitalele din orașele județului Tulcea

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Tulcea	735	735	735	735	735	735	735
Isaccea	30	30	30	30	15	15	15
Măcin	65	75	75	75			

Sursa: Informații furnizate de DSPJ Tulcea

Din perspectiva dimensiunii sociale, județul Tulcea a înregistrat o evoluție pozitivă a numărului de centre sociale pentru copii în sensul în care acesta a crescut cu 45% în perioada 2011-2017, însă numărul centrelor pentru persoane adulte a fost redus cu unul începând din anul 2011. Numărul copiilor din centrele de plasament la nivel județean a cunoscut o ușoară reducere în intervalul analizat, de la 338 persoane înregistrate în anul 2011 la 290 în anul 2017. O creștere de 33% în anul 2017 față de anul 2011 a fost înregistrată și la nivelul indicatorului privind numărul de persoane cu handicap asistate social la nivelul județului Tulcea.

Tabel nr. 52. Număr centre sociale și persoane înscrise în județul Tulcea, 2011-2017

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Număr de copii din centre de plasament	338	325	346	336	309	296	290
Număr centre pentru copii	11	13	16	16	16	16	16
Număr centre pentru persoane adulte	10	9	9	9	9	9	9
Număr de persoane cu handicap asistate social	6.940	8.829	9.440	9.576	9.685	9.441	9.273

Sursa: Informații furnizate de DGASPC Tulcea

Tabel nr. 53. Cheltuieli de protecție socială (Ron) acordate la nivelul județului Tulcea în perioada 2011-2017

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Cheltuieli de protecție socială	22793032	24276924	26757001	30081997	29967419	37979640	55431784
Prestații acordate persoanelor cu handicap (cheltuieli totale)	24508546	25324639	26580012	27503491	31884391	32431706	32454139

Sursa: Informații furnizate de DGASPC Tulcea

În ceea ce privește cheltuielile de protecție socială acordate în județul Tulcea, acestea au crescut cu 143% în anul 2017 față de anul 2011. De asemenea, și cheltuielile totale acordate ca prestații persoanelor cu handicap au crescut în perioada analizată cu un procent de 33%.

Comunități marginalizate

Având în vedere datele statistice colectate și analizate, se consideră că există în continuare indicii privind existența unor factori care alimentează deprivarea materială și marginalizarea socială. În acest sens există indicii că zonele care au fost identificate la nivelul anului 2011 ca fiind marginalizate la nivelul municipiului Tulcea nu au depășit această situație la nivelul anului 2017.

De altfel, conform datelor comunicate de către Primăria în anul 2019, la nivelul orașelor există zone marginalizate de tip ghetou cu blocuri, zone de tip mahala cu case, de tip mahala cu locuințe improvizate, zone cu locuințe sociale modernizate și zone cu locuințe sociale sau clădiri ocupate abuziv în zone istorice.

În acest sens, a fost confirmată ca fiind marginalizată următoarea zonă:

Orașul Isaccea – Zona Livezii

Zona considerată marginalizată este cuprinsă între: Strada Livezii, strada Câmpia Libertății, strada Saunului, Livada de pomi fructiferi.

Număr estimativ de locuitori ai zonei: 116

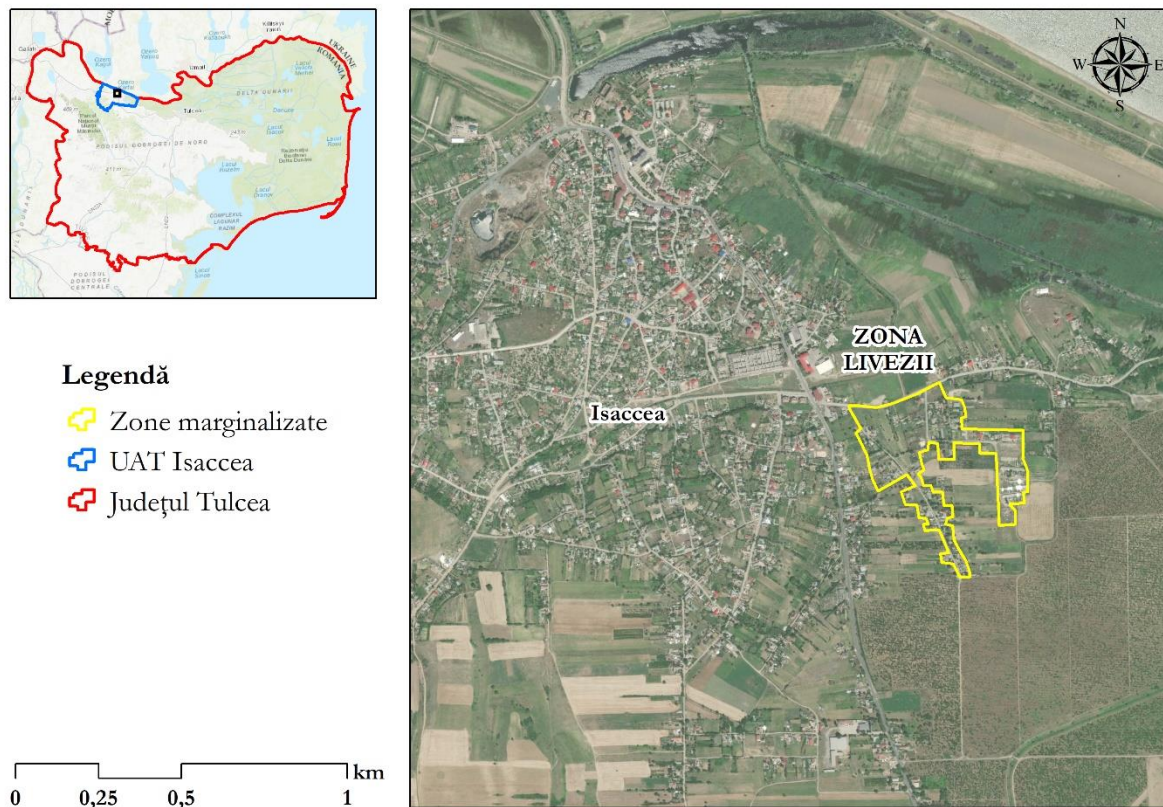
Număr total de locuințe din zona marginalizată: 32

Număr locuințe în proprietatea primăriei: 32

Procent populație de etnie romă (estimare): 2%

Reprezentarea grafică a comunităților marginalizate din județul Tulcea este prezentată în continuare.

Figura nr.92 Comunități marginalizate la nivelul municipiului Isaccea

Sursa: elaborare proprie autori, 2019

Județul Vrancea

Pornind de la trăsăturile comunităților urbane marginalizate definite și detaliate la nivelul Atlasului, în cazul județului Vrancea au fost identificate, conform metodologiei Băncii Mondiale, următoarele ponderi ale locuitorilor stabiliți în zone marginalizate la nivelul următoarelor orașe și municipii:

Tabel nr. 54. Procentul populației marginalizate în orașele din județul Vrancea, anul 2011

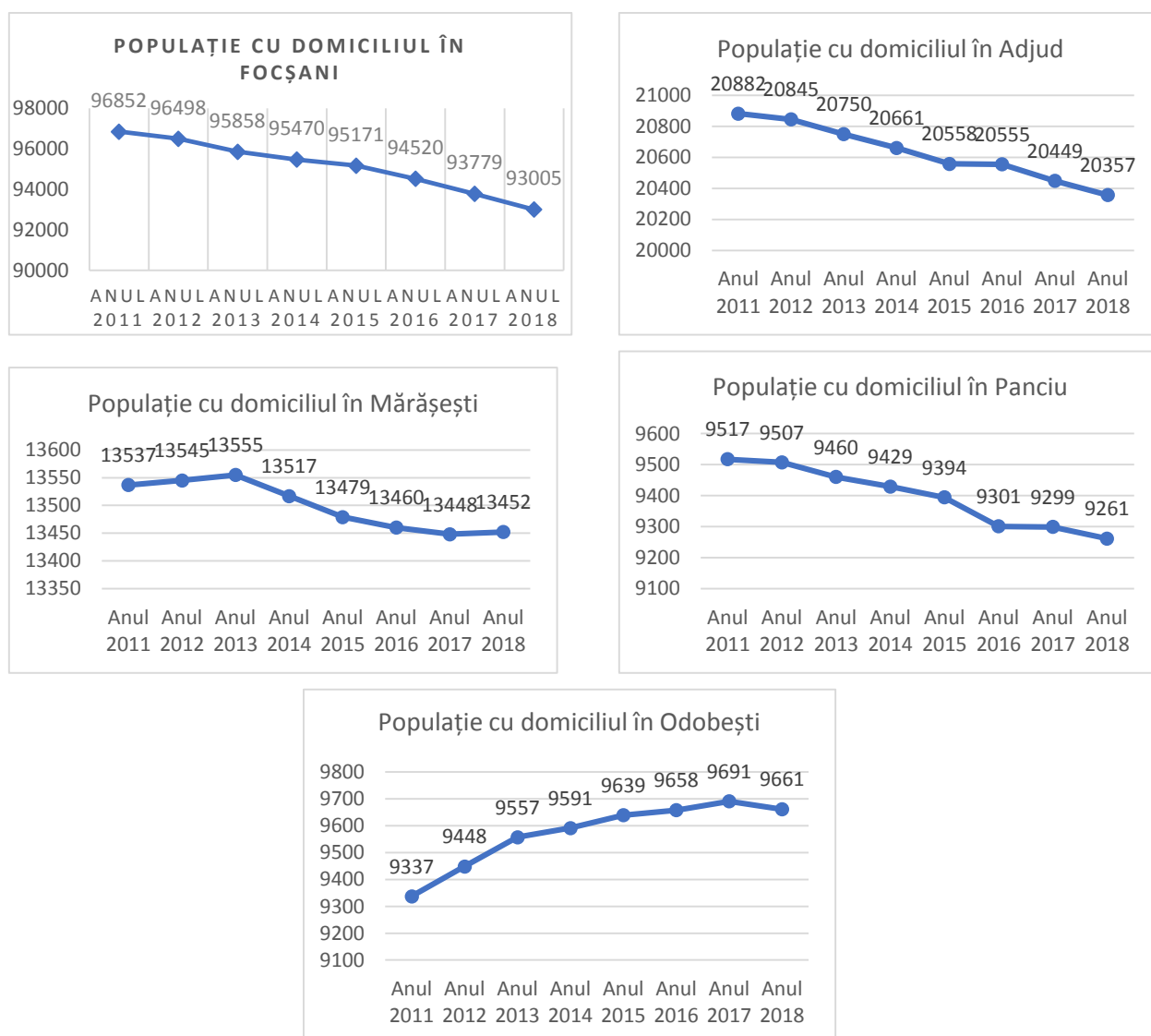
Județ	Oraș	% populație în zone marginalizate
Vrancea	Focșani	0,98
	Adjud	15,67
	Mărășești	31,44
	Panciu	6,17
	Odobești	6,76

Sursa: Banca Mondială, Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate

Demografie

În ceea ce privește situația populației stabilite la nivelul orașelor din județul Vrancea, o privire generală asupra datelor disponibile pentru perioada 2011-2018 a indicat o tendință pronunțată de scădere a numărului total al persoanelor domiciliante la nivelul orașelor – mai pronunțată în cazul municipiului Focșani (respectiv de 4% în anul 2018 comparativ cu anul 2011) decât în orașele precum Adjud, Mărășești, Panciu (sub 3% în anul 2018 comparativ cu anul 2011). Pe de altă parte, populația cu reședință în orașul Odobești a înregistrat creșteri în perioada antemenționată (3,45%). În ceea ce privește mișcarea populației, o privire comparativă a celor mai recente valori raportate pentru plecările și stabilirile cu domiciliul la nivelul celor patru orașe cu tendințe de diminuare a populației rezidente, reiterează aceeași tendință de descreștere.

Figura nr.93 Populația cu domiciliul în orașele din județul Vrancea, 2011-2018

Sursa: Institutul Național de Statistică (2019)

Cu toate acestea, la nivelul anului 2018 persoanele cu vârste cuprinse între 20-59 ani reprezentau în continuare ponderi ridicate din totalul populației cu domiciliul la nivelul tuturor orașelor – peste 60%. Altfel, se remarcă faptul că orașul Mărășești deține o pondere de 48% a persoanelor cu vârsta de până în 35 ani, în timp ce orașele Focșani și Panciu dețin ponderi de 37%, respectiv 39%. Totodată, populația de până în 65 de ani deține ponderi de aproximativ 85% la nivelul tuturor orașelor (81% în Focșani, 85% în Adjud, 90% în Mărășești, 85% în Odobești, 83% în Panciu).

Potrivit datelor furnizate de către instituțiile abilitate de la nivel județean și local pentru anul 2017, la nivelul Municipiului Odobești se înregistrează numai 106 persoane de etnie romă și 677 persoane cu dizabilități, boli cronice sau alte afecțiuni, iar la nivelul orașului Panciu, există 903 persoane de etnie romă și numai 257 persoane cu dizabilități, boli cronice sau alte afecțiuni. Populația de etnie romă de la nivelul municipiului Focșani este de 2,5%, iar ponderea persoanelor cu dizabilități de 11%. Astfel, din punct de vedere al tendințelor demografice, situația pare a se fi îmbunătățit la nivelul Județului Vrancea, în zonele urbane.

Educație

La nivel județului Vrancea se remarcă faptul că populația școlară (preuniversitar) din anul 2018 este de 50.299, din care romi 4.690, fiind astfel subliniat că numărul total al elevilor înscriși în învățământul preuniversitar s-a diminuat, însă numărul elevilor de etnie romă a înregistrat creșteri. Motivul principal este datorat creșterii gradului de incluziune socială pentru minoritățile de etnie romă de la nivelul României.

Tabel nr. 55. Număr unități școlare și populația școlară în județul Vrancea, 2017-2018 și 2013-2014

	Număr unități Anul 2017- 2018	Populație școlară Anul 2017- 2018	Populație școlară (romi) – 2017- 2018	Număr unități Anul 2013- 2014	Populație școlară Anul 2013- 2014	Populație școlară (romi) – 2013- 2014
Preșcolar	253	8.402	620	247	8.838	501
Primar	94	16.497	2.521	107	16.313	2.120
Gimanzial	113	12.821	1.383	118	13.531	1.413
Liceal	24	12.579	166	22	12.513	101
Postliceal	4			3		

Sursa: Informații furnizate de către ISJ Vrancea

Totodată, populația înscrisă în sistemul de învățământ ocupă ponderi semnificative din totalul populației totale cu vârste corespunzătoare.

Tabel nr. 56. Populația înscrisă în sistemul de învățământ în orașele din județul Vrancea, 2017-2018

	Elevi înscriși în învățământul primar	Elevi înscriși în învățământul gimnazial	Elevi înscriși în învățământul liceal	Studenți înscriși – licență
Municipiul Focșani	3.959	3.288	6.982	216
Municipiul Adjud	713	627	1.361	
Oraș Mărășești	605	479	185	
Oraș Odobești	352	287	546	
Oraș Panciu	342	292	809	

Sursa: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică (2019)

În cazul Municipiului Focșani, dacă ne referim la distribuția populației pe nivele de educație, în anul școlar 2017-2018, populația totală înregistrată în sistemul de învățământ pe categoriile enunțate mai sus era de 14.445, iar ponderile la nivel de categorie sunt următoarele:

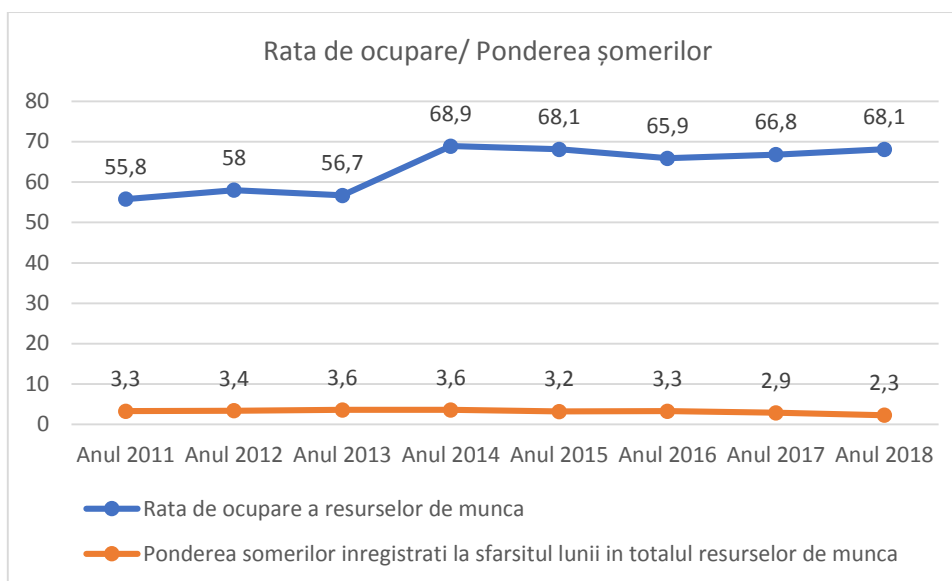
- Elevi înscriși în învățământul primar – 27,41%
- Elevi înscriși în învățământul gimnazial – 22,76%
- Elevi înscriși în învățământul liceal – 48,33%
- Studenți înscriși - licență – 1,5%

Conform datelor furnizate prin Strategia de Dezvoltare locală a Municipiului Focșani, proporția populației de 15-64 de ani care a absolvit maxim 8 clase (gimnaziu) este de 18%, iar proporția tinerilor (16-24 ani) care nu sunt încadrați în muncă și nici nu urmează o formă de educație sau formare, șomeri, persoane inactive, este de 22%.

Ocuparea forței de muncă

La nivelul județului Vrancea, se remarcă tendințe ascendente privind rata de ocupare a populației, fiind înregistrate creșteri cu 13 procente în perioada anilor 2011-2018. Totodată, din totalul resurselor de muncă, pondere șomerilor s-a diminuat treptat în perioada analizată. Un aspect important de menționat constă în faptul că analiza include perioada 2011-2013 (perioada post-recesiune), moment în care la nivelul României rata de ocupare a înregistrat valori scăzute. Cu toate acestea, tendințele unei evoluții economice pozitive se mențin în perioada curentă. La nivelul municipiului Focșani, proporția persoanelor de 15-64 ani care nu sunt încadrate pe piața formală a muncii este de 30%.

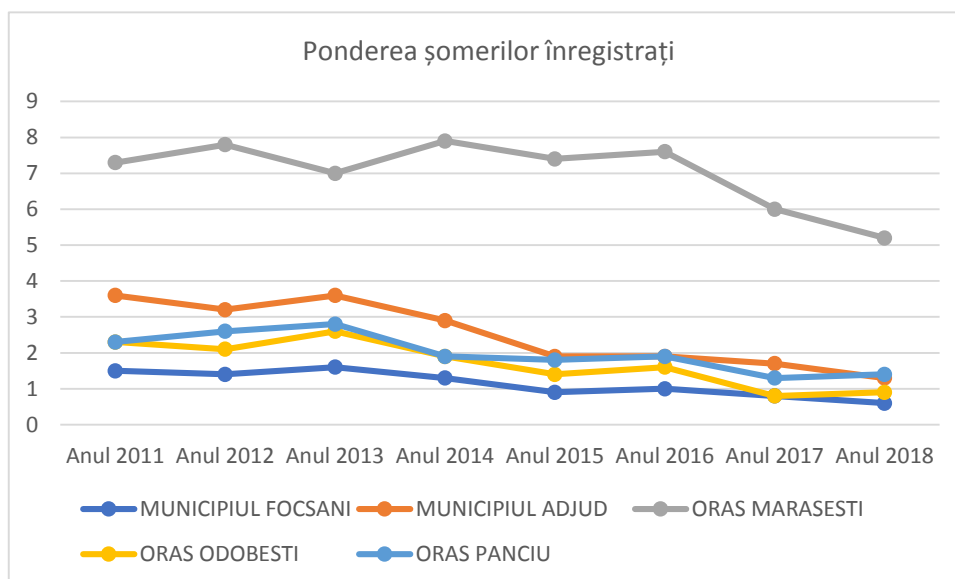
Figura nr.94 Ponderea șomerilor înregistrați în județul Vrancea, 2011-2018

Sursa: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică (2019)

În ceea ce privește ponderea șomerilor înregistrați la nivelul orașelor/municipiilor luate spre analiză, se remarcă faptul că orașul Mărășești deține cea mai ridicată pondere a șomerilor înregistrați, pondere care a fost diminuată semnificativ în decursul ultimilor 2 ani, reprezentând 5,2% în 2018, față de 7,9% în 2014. În cazul celorlate orașe se înregistrează ponderi mai reduse, cele mai reduse la nivelul orașelor Focșani și Odobești (0,6%, respectiv 0,9%).

Figura nr.95 Ponderea șomerilor înregistrați în orașele din județul Vrancea, 2011-2018

Sursa: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică (2019)

Condiții de locuit

În ciuda absenței datelor disponibile privind dimensiunea locuirii – cu precădere a datelor privind numărul locuințelor neracordate la rețeaua de curent electric, respectiv privind nesiguranța locativă, în ceea ce privește gradul de supraaglomerare în ciuda unei mici creșteri a valorii suprafeței medii locuibile per persoană între 2011 și 2017, cea mai ridicată valoare înregistrată – de 19,83 m² se regăsește în Orașul Odobești, urmată de orașul Panciu – 19,67 m² însă este sub media națională (22,02 m²).

Tabel nr. 57. Dimensiune (m²) pe locuință în orașele din județul Vrancea, 2011-2018

	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018
MUNICIPIUL FOCȘANI	46	46	46	46	46	46	46	46
MUNICIPIUL ADJUD	42	42	42	42	42	42	42	42
ORAȘ MĂRPȘEȘTI	47	47	47	47	47	47	47	47
ORAȘ ODOBEȘTI	53	53	53	54	54	54	54	54
ORAȘ PANCIU	47	47	47	47	48	48	48	48

Sursa: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică (2019)

Tabel nr. 58. Suprafața medie (m²) locuibilă per persoană în orașele din județul Vrancea, 2011-2018

	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018
MUNICIPIUL FOCȘANI	16,99	17,13	17,22	17,30	17,53	17,72	17,93
MUNICIPIUL ADJUD	14,76	14,88	15,13	15,21	15,21	15,31	15,43
ORAȘ MĂRĂȘEȘTI	15,27	15,35	15,49	15,58	15,66	15,69	15,73
ORAȘ ODOBEȘTI	18,55	18,58	18,74	18,89	19,16	19,24	19,83
ORAȘ PANCIU	18,93	19,06	19,10	19,20	19,52	19,52	19,67

Sursa: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică (2019)

În ceea ce privește condițiile de locuire la nivelul celorlalte localități media este și mai scăzută în raport cu valorile naționale. În cazul orașului Odobești, din totalul de 3.540 de locuințe, numai 30

de locuințe nu sunt racordate la apă curentă, și există 279 de gospodării care nu dețin locuința în proprietate.

În orașul Panciu, la nivelul celor 3.809 locuințe, 296 de gospodării nu dețin locuința în proprietate.

Sănătatea și asistență socială

Unități spitale din UAT-urile luate spre analiză se regăsesc în Municipiul Focșani (2), Municipiul Adjud (1) și Orașul Panciu (1). În același timp, la nivelul orașelor există insuficient personal medico-sanitar, prin care să fie acoperite necesitățile populației locale. La nivelul Municipiului Focșani există 1 medic la 422 de persoane, în timp ce în orașe precum Mărășești și Odobești există un medic la peste 2.400 de persoane. În același timp, se remarcă un număr extrem de scăzut de stomatologi și farmaciști – 8 farmaciști în Municipiul Focșani, pentru o populație de 93.000 de oameni.

Tabel nr. 59. Personal medico-sanitar în orașele din județul Vrancea

	Medici	Stomatologi	Farmaciști	Personal mediu sanitar
MUNICIPIUL FOCȘANI	220	18	8	1138
MUNICIPIUL ADJUD	46		1	115
ORAȘ MĂRĂȘEȘTI	5			8
ORAȘ ODOBEȘTI	4			6
ORAȘ PANCIU	17		1	54

Sursa: Baza de date TEMPO, Institutul Național de Statistică (2019)

Având în vedere situația existentă, unitățile spitalicești, numărul de paturi existente, precum și personalul din unitățile medicale, nu se pot acoperi necesitățile locuitorilor rezidenți.

Comunități marginalizate

Având în vedere datele statistice, considerăm că există în continuare indicii privind existența unor factori care alimentează deprivarea materială și marginalizarea socială. În acest sens există indicii că zonele care au fost identificate la nivelul anului 2011 ca fiind marginalizate la nivelul municipiului Brăila nu au depășit această situație la nivelul anului 2017.

De altfel, conform datelor comunicate de către Primării, la nivelul anului 2019, la nivelul orașelor există zone marginalizate de tip ghetou cu blocuri, zone de tip mahala cu case, de tip mahala cu locuințe improvizate, zone cu locuințe sociale modernizate și zone cu locuințe sociale sau clădiri ocupate abuziv în zone istorice.

În acest sens, au fost confirmate ca fiind marginalizate următoarele zone:

Municipiul Focșani:

Conform Atlasului, în Municipiul Focșani 80,54% din populație se află în zone nemarginalizate, 3,56% populație în zone dezavantajate pe locuire, 9,55% populație în zone dezavantajate pe ocupare, 4,11% populație în zone dezavantajate pe capital uman, 0,98% populație în zone marginalizate și 1,24% în zone cu instituții sau sub 50 de locuitori. Astfel, pe teritoriul municipiului sunt identificate 2 zone puternic afectate de sărăcie, marginalizare și excluziune socială - zona urbană marginalizată Bahne și zona urbană marginalizată Sud - zone de tip ghetou. Specific este faptul că minoritatea romă se confruntă cu multiple probleme, cum ar fi: sărăcia, lipsa educației, probleme de sănătate, lipsa actelor de proprietate și de aici a celor de identitate, lipsa locuințelor, lipsa locurilor de muncă, șomajul de lungă durată și discriminarea. Printre factorii individuali de risc, se regăsesc comportamentele deviate de la normele sociale, disponibilitatea de "a se descurca" la limita legii, ceea ce deschide calea spre a comite ulterior infracțiuni (furturi, violențe, etc.). Situația persoanelor afectate de sărăcie din zonă este similară, indiferent de etnie. Situația romilor nu este cu mult diferită de a românilor afectați de sărăcia extremă din zonă, pentru că există și situații de acest fel, confruntându-se cu același tip de probleme.

Municipiul Adjud:

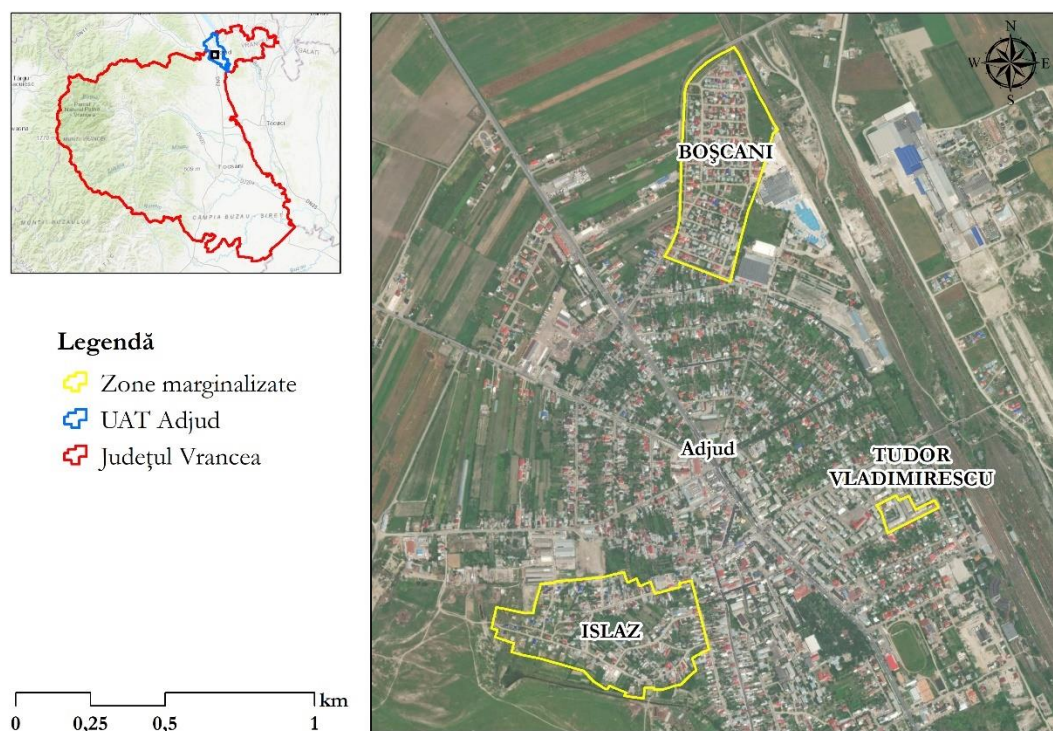
- a) Zonă 1 – STR. TUDOR VLADIMIRESCU – cu o populație de 243 de locuitori, din care 50% de etnie romă, domiciliați în 109 locuințe, toate aflate în proprietatea primăriei.
- b) Zonă 2 – STRADA ISLAZ – cu o populație de 1000 de locuitori, din care 75% de etnie romă, domiciliați în 165 de locuințe – 150 de case și 15 bordeie.
- c) Zonă 3 – BOȘCANI – cu o populație de 104 locuitori, din care 50% de etnie romă, domiciliați în 62 de locuințe, din care 25 aflate în proprietatea primăriei.

Oraș Mărășești

- a) Zona nr. 1 – Coloniile Calimănești;
- b) Zona nr. 2 – Cartier Siretu.

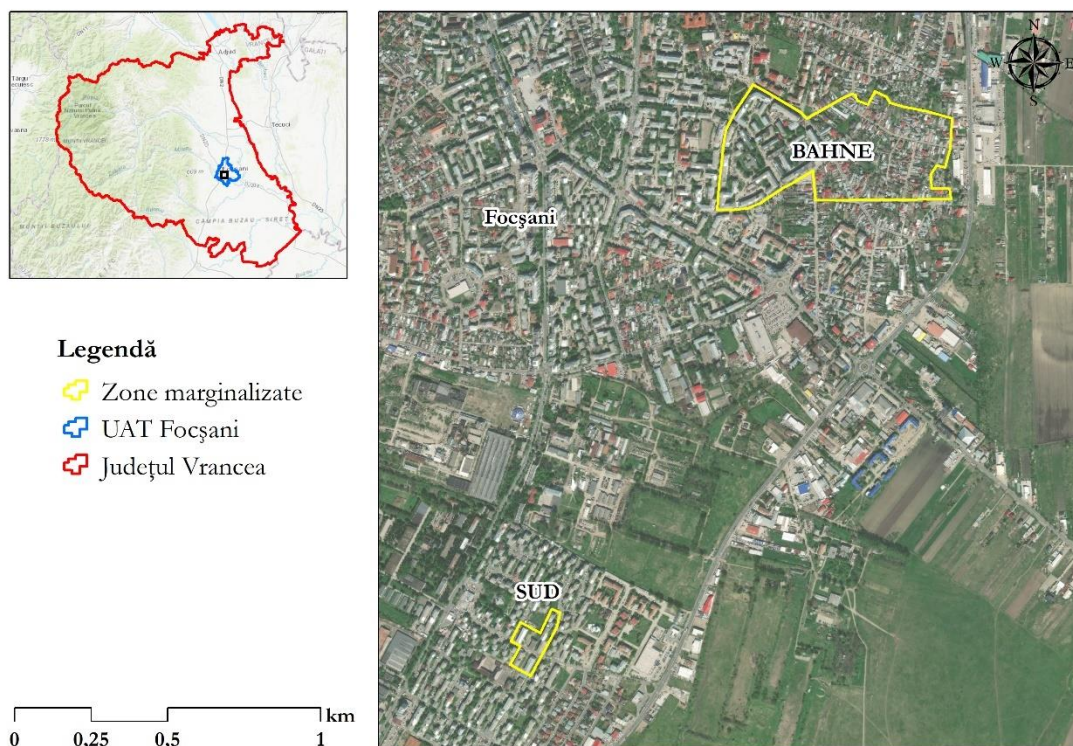
Reprezentarea grafică a comunităților marginalizate din județul Vrancea este prezentată în continuare.

Figura nr.96 Comunități marginalizate la nivelul municipiului Adjud

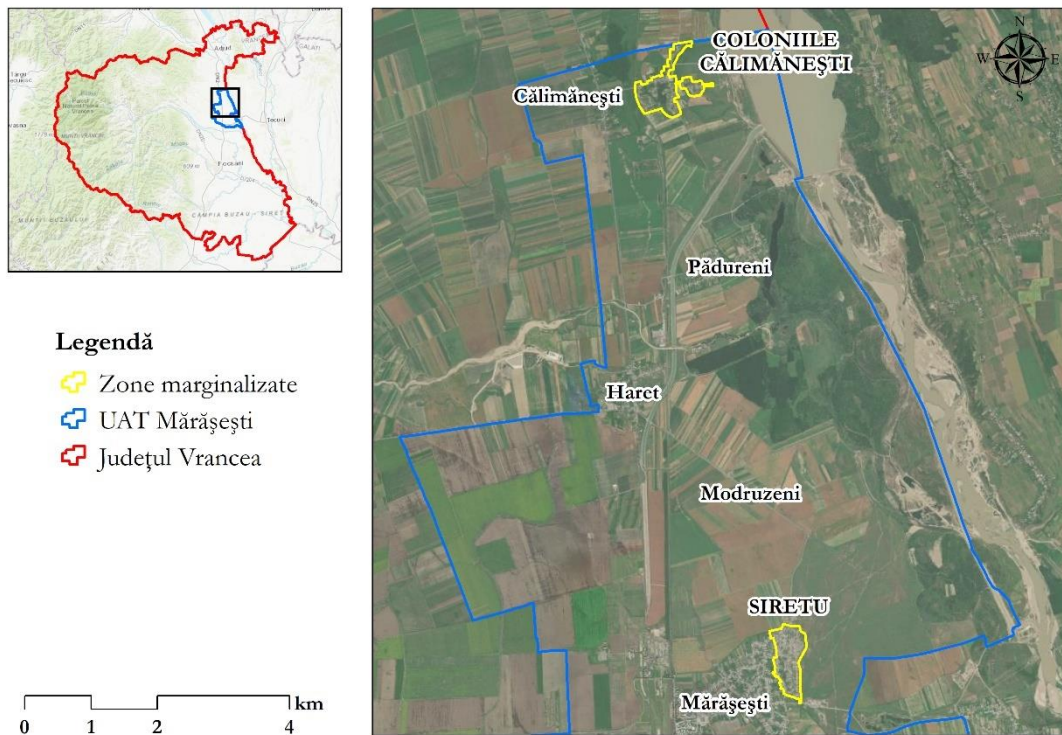
Sursa: elaborare proprie autori, 2019

Figura nr.97 Comunități marginalizate la nivelul municipiului Focșani

Sursa: elaborare proprie autori, 2019

Figura nr.98 Comunități marginalizate la nivelul municipiului Mărășești

Sursa: elaborare proprie autori, 2019

II.5 Identificarea nevoilor comunităților marginalizate urbane

În vederea identificării problemelor și nevoilor existente la nivelul comunităților marginalizate, analiza a pornit de la răspunsurile obținute la chestionarele aplicate față-în-față locuitorilor din medii urbane de la nivelul fiecărui județ din regiune. Chestionarul aplicat a vizat atât construirea unei imagini mai clare asupra elementelor care alimentează riscul de pauperitate severă și marginalizare (ex.: lipsa accesului la cursuri de formare profesională, lipsa oportunităților de muncă la nivel local, gradul de școlarizare redus și absența programelor de tip a doua șansă la nivel local, etc.), cât și o cartografiere a nevoilor intens resimțite de membrii comunităților urbane marginalizate. În cele ce urmează vom prezenta la nivelul fiecărui județ cele mai importante observații reieșite în urma analizării datelor generate în baza chestionarelor.

O imagine de ansamblu la nivelul regiunii a relevat următoarele aspecte:

- ✚ În general, la nivel urban principalele surse de venit sunt reprezentate de salariu, ajutor social și alocația copiilor;
- ✚ Majoritatea respondenților sunt angajați (63,1%), însă lucrează preponderent ca zilieri;
- ✚ În ciuda locuirii în mediul urban, majoritatea respondenților nu au participat la programe de informare și consiliere cu privire la piața muncii;
- ✚ În general, venitul total lunar în mediul urban variază preponderent între 1000 și 2200 de lei, locuitorii regăsindu-se des (săptămânal sau lunar în proporție totală de 66,4%) în situația de a împrumuta bani;
- ✚ În acest context, indiferent de mediul de rezidență, persoanele din zone marginalizate întâmpină dificultăți în a-si permite unele alimente și servicii primare (consumul de proteine – carne sau pește – plata facturilor lunar etc.);
- ✚ Cea mai mare parte a cheltuielilor unei gospodării în mediul urban este alocată achiziției de alimente (99,2%), îmbrăcăminte (41%) și întreținere/plata facturilor (64,8%). Astfel, în ponderi foarte semnificative statistic, participanții la chestionar și implicit familiile lor, nu îndeplinesc parametri financiari minimi care definesc calitatea vieții la nivel european și național;
- ✚ La nivel urban, 48% dintre respondenți au declarat că dețin acte pentru locuință – comparativ cu 38% respondenți din mediul rural. În ciuda procentului mai ridicat însă, nesiguranța locativă este în continuare ridicată;

- ✚ Majoritatea respondenților din mediul urban au locuințe racordate de rețeaua de curent electric (96,3%), însă acest procent scade în ceea ce privește racordarea la rețeaua de gaz (77,8%) sau alimentarea cu apă rece (77%) sau caldă (78,5%) din rețeaua publică. 74% dintre respondenți utilizează apa din puț/fântână și doar 59% dintre respondenți dispun de canalizare.
- ✚ În ceea ce privește dotările de bază, respondenții din mediul urban dețin de regulă aragaz (100%), frigider (85%), telefon mobil (81%), televizor color (81%), mașină de spălat (63%) și calorifere/aeroterme/radiatoare (55%);
- ✚ De regulă, participanții din comunitățile urbane au optat în ponderi ne semnificative statistic pentru variante de răspuns „Foarte mulțumit”, aspect ce denotă tendințele negative de evaluare a zonei. Acest lucru este confirmat de faptul că puțin peste jumătate din totalul respondenților din mediul urban s-a declarat mulțumită doar de școlile existente (59,3%) sau de aspectul general al zonei (51,9%). La polul opus, în proporții semnificative au declarat că sunt nemulțumiți de grădinițele și creșele existente (55,6%), de șansele de a găsi un loc de muncă (66,7%), de transportul în comun (74,1%), de accesul mașinilor la drum, șosea (70,4%), de locuri de joacă pentru copii (55,6%), de locul de muncă (63,0%), de activitățile de timp liber (44,3%), de situația financiară proprie (44,4%) și de sprijinul oferit de autorități (44,4%). O parte dintre aceștia spun că sunt foarte nemulțumiți de sistemul de sănătate (48,1%) sau de sistemul educațional (37,0%);
- ✚ Pentru cei mai mulți dintre respondenții din mediul urban este ușor să ajungă la magazine generale (59,3%) și cabinet medical (48,1%). Însă, aproape jumătate consideră că este dificil să ajungă la supermarket (40,7%), piață (44,4%), școală (45,3%), spital (44,4%), stație de autobuz (51,9%), gară (48,1%) și într-o pondere mai scăzută, foarte dificil să ajungă la locul de muncă (33,3%);
- ✚ Raportat la mediul de rezidență, respondenții din mediul urban consideră în procente semnificative statistic că vor avea în viitor condiții de viață mult mai bune (48,1%).

Județul Brăila

La nivelul județului Brăila, în baza tehnicii eșantionării au fost selectate persoane în risc de sărăcie și marginalizare socială de la nivelul orașului Ianca. Imaginea oferită asupra comunității în baza chestionarelor a indicat o profundă nemulțumire a locuitorilor aflați în risc de sărăcie și marginalizare socială cu privire la locurile de muncă deținute, la sprijinul oferit de către autorități și la serviciile sistemului de sănătate. Lipsa oportunităților de muncă este o problemă menționată de

majoritatea respondenților, urmată de nemulțumirea legată de grădinițele, creșele și școlile existente la nivel local.

În ceea ce privește nevoile percepute de către respondenți cu privire la situația tinerilor din localitate, majoritatea respondenților a menționat necesitatea creșterii sprijinului oferit de către autoritățile naționale și locale sub diferite forme – creșterea nivelului burselor, al alocațiilor, oferirea de ajutor financiar pentru hrană, îmbrăcăminte și transport, dezvoltarea de programe locale de dezvoltare la care să aibă acces și tinerii din alte orașe față de reședința de județ. Au existat însă și răspunsuri care ar presupune modificări sistemice precum asigurarea de personal didactic mai bine pregătit și specializat ori asigurarea unor condiții de învățare mai bune. Nu în ultimul rând, o necesitate importantă a fi adresată în vederea îmbunătățirii perspectivei tinerilor a fost nevoia încurajării proiectelor de investiții private la nivel local care să asigure pe viitor noi locuri de muncă.

Cu privire la condițiile de viață la nivel local, respondenții au menționat preponderent nevoia asigurării utilităților edilitare de bază, precum dezvoltarea rețelei de canalizare, a rețelei de apă curentă și a rețelei de distribuție de gaz. Asfaltarea tuturor drumurilor la nivelul localității a fost de asemenea menționată drept o nevoie urgentă a comunității. Nu în ultimul rând necesitatea dezvoltării zonei – fie în baza unor proiecte de investiții private, fie prin intermediul unor proiecte ale administrației locale – a fost de asemenea menționată la nivelul respondenților.

O ultimă observație interesantă reieșită în baza sondării a vizat natura așteptărilor respondenților cu privire la viitorul acestora în comunitate. Astfel, la nivelul comunității urbane sondate, majoritatea respondenților au menționat că se așteaptă ca traiul lor în viitor să fie mai dificil (50% dintre răspunsuri), în timp ce doar 30% au considerat că în viitor vor trăi mai bine, iar 10% au menționat că nu au așteptări ca traiul lor să sufere modificări.

Județul Buzău

La nivelul județului Buzău, în baza tehnicii eșantionării au fost selectate persoane în risc de sărăcie și marginalizate socială de la nivelul orașului Râmnicu Sărat. În baza răspunsurilor la chestionar a putut fi identificată o nemulțumire generalizată cu privire la șansele de a găsi un loc de muncă la nivel local, la sprijinul oferit de autorități, la sistemul de sănătate și la situația financiară proprie. Peste 65% din persoanele participante la sondaj au menționat că în prezent încă sunt în căutarea unui loc de muncă menit să le asigure un trai decent și condițiile minime de trai. Mai mult decât atât, toți respondenții au menționat salariul ca și criteriu principal pentru alegerea unui loc de

muncă, fapt ce demonstrează dependența acestora de o sursă de venit constantă și justifică totodată nevoia acestora de a împrumuta constant bani de la alte persoane.

Referitor la ocupare și venituri, pentru majoritatea respondenților și a familiilor acestora, salariul reprezintă principala sursă de venit. Din întregul eșantion de respondenți, ponderi semnificative înregistrează și participanții care au ca principale surse de venit alocația copiilor sau ajutorul social. Foarte mulți respondenți lucrează ca și muncitori calificați și este important de menționat faptul că mulți dintre participanți au optat pentru varianta deschisă de răspuns, la care s-au înregistrat îndeosebi statusuri ce reprezintă inactivitate lucrativă, precum casnic, pensionar și șomer.

Referitor la măsurile care ar trebui întreprinse în zonă pentru a îmbunătăți condițiile de viață ale populației, respondenții au menționat crearea de grădinițe, școli, parcuri de joacă pentru copii, spitale, azil de bătrâni, transport, canalizare, gaze, etc. De asemenea, a fost indicată, ca și o primă acțiune de combatere a gradului de marginalizare, asigurarea actelor de identitate pentru persoanele din comunitățile marginalizate și a actelor de proprietate. Crearea de locuri de muncă și atragerea persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile este o altă măsură care ar reduce decalajul socio-economic înregistrat între persoanele marginalizate și restul populației.

Județul Constanța

La nivelul județului Constanța, în baza tehnicii eșantionării au fost selectate persoane în risc de sărăcie și marginalizate socială de la nivelul orașului Hârșova. În baza răspunsurilor la chestionar a putut fi identificată o nemulțumire generalizată cu privire la șansele de a găsi un loc de muncă la nivel local, la sprijinul oferit de autorități, la sistemul de sănătate și la situația financiară proprie. Anumite nemulțumiri există însă în privința grădinițelor și creșelor de la nivel local, precum și cu privire la transportul în comun și accesul mașinilor la drum. În același timp, majoritatea respondenților s-au declarat mulțumiți de școlile existente la nivelul local și de aspectul general al zonei.

În ceea ce privește nevoile percepute de către respondenți cu privire la situația tinerilor din localitate, 80% dintre respondenți au menționat importanța asigurării resurselor necesare pentru procurarea de rechizite și uniforme școlare. Alți 5% dintre respondenți au menționat necesitatea asigurării transportului tinerilor la școli, respectiv nevoia alocării financiare mai sporite în general pentru învățământ.

Cu privire la condițiile de viață la nivel local, respondenții au menționat preponderent nevoia dezvoltării rețelei de distribuție a gazului, respectiv a rețelei de apă curentă ca fiind aspecte prioritare care, odată adresate ar putea îmbunătăți condițiile de viață din zonă. Preponderent menționate au fost și: nevoia amenajării de parcuri, nevoie de sprijin din partea autorităților pentru dobândirea documentelor de identitate și de proprietate, nevoia înființării de noi grădinițe cu program prelungit, necesitatea asigurării transportului elevilor și nu în ultimul rând necesitatea asigurării de oportunități de angajare în special pentru tineri. În 10% dintre cazuri a fost de asemenea menționată nevoia înființării unui azil de bătrâni.

Concluzionând scurta analiză a nevoilor locuitorilor situați în zone marginalizate, majoritatea respondenților (80%) și-au exprimat încrederea că în viitor traiul lor să fie unul mai bun ori chiar mult mai bun spre deosebire de prezent, în timp ce 15% dintre respondenți și-au exprimat convingerea că situația personală nu se va schimba.

Județul Galați

La nivelul județului Galați, în baza tehnicii eșantionării au fost selectate persoane în risc de sărăcie și marginalizate socială de la nivelul orașului Berești. În baza răspunsurilor la chestionar a putut fi identificată o nemulțumire generalizată cu privire la următoarele aspecte: infrastructura educațională, șansa de găsimire a unui loc de muncă, transportul în comun, situația financiară, sprijinul autorităților publice, sistemul de sănătate și accesul precar al persoanelor cu dizabilități la acesta, etc.

Cei mai mulți dintre respondenți au fost în situația de a căuta un loc de muncă în ultimii 5 ani. Salariul reprezintă principalul criteriu de alegere a unui loc de muncă, fiind urmat de apropierea de locuință. Majoritatea nu a accesat programe de informare și consiliere cu privire la piața muncii și nici programe de consiliere profesională dar reprezintă o necesitate pentru participanții la studiu. Conform răspunsurilor la chestionare, în Galați se caută mai mult locuri de muncă în construcții, agricultură și servicii auto. Din răspunsurile înregistrate se poate deduce nevoia programelor de informare și consiliere cu privire la piața muncii, respectiv a programelor de formare profesională, cu atât mai mult cu cât, așa cum s-a constatat anterior, cei mai mulți dintre respondenți nu au participat la astfel de activități.

Cei mai mulți dintre respondenți alocă resursele financiare nevoilor de subzistență:

- ponderea cheltuielilor din bugetul familiei este constituită preponderent din alimente, întreținere/facturi, îmbrăcăminte sau îngrijirea sănătății;
- tendințele de alocare a veniturilor se păstrează și în urma distribuției răspunsurilor în funcție de mediul de rezidență al respondenților. Prin urmare, cea mai mare parte a veniturilor unei gospodării este cheltuită pentru alimente, îmbrăcăminte și întreținere facturi.

În ceea ce privește aspectele care ar trebui schimbate la nivelul zonei pentru a îmbunătăți condițiile de viață ale locuitorilor, respondenții au menționat următoarele: accesul la apă și gaze, canalizare, crearea de acte de identitate și acte de proprietate, crearea infrastructurii sociale și de sănătate (spital, azil de bătrâni, farmacii), transport gratuit pentru a merge copiii la școală, etc.

Județul Tulcea

La nivelul județului Tulcea, în baza tehnicii eșantionării au fost selectate persoane în risc de sărăcie și marginalizare socială de la nivelul orașului Isaccea. În baza răspunsurilor la chestionar a putut fi identificată o nemulțumire generalizată cu privire la următoarele aspecte: gradul ridicat de neocupare a populației, gradul scăzut de acces la educație și la sistemul medical, transportul în comun, situația financiară, sprijinul autorităților publice, sistemul de sănătate și accesul precar al persoanelor cu dizabilități la acesta, etc.

De asemenea, cu privire la condițiile de viață la nivel local, respondenții au menționat preponderent nevoia asigurării utilităților edilitare de bază, precum dezvoltarea rețelei de canalizare, a rețelei de apă curentă și a rețelei de distribuție de gaz. Asfaltarea tuturor drumurilor la nivelul localității a fost de asemenea menționată drept o nevoie urgentă a comunității.

Dintre toate posibilele probleme expuse în instrumentul de cercetare, respondenții consideră că se confruntă rar cu probleme precum acte de vandalism, furturi din locuințe sau conflicte între vecini. Aproape niciodată aceștia nu se confruntă cu violențe asupra persoanelor, probleme cu persoane de altă etnie sau poluarea aerului.

Cu toate că răspunsurile participanților la studiu par foarte variate, acestea sunt în fapt centrate pe anumite sfere de dezvoltare locală și regională, precum crearea de locuri de muncă; înființarea mai multor dispensare, spitale, școli, aziluri de bătrani sau fabrici; dezvoltarea zonelor verzi și a parcurilor de joacă pentru copii; asigurarea transportului în comun gratuit și dezvoltarea serviciilor de canalizare, gaze etc.

Județul Vrancea

La nivelul județului Vrancea, în baza tehnicii eșantionării au fost selectate persoane în risc de sărăcie și marginalizare socială de la nivelul orașului Mărășești. În baza răspunsurilor la chestionar a putut fi identificată o nemulțumire generalizată cu privire la șansele de a găsi un loc de muncă la nivel local, la sprijinul oferit de autorități, la sistemul de sănătate și la situația financiară proprie.

În Vrancea salariul înregistrează cea mai scăzută pondere din toate județele incluse în studiu. Prin urmare, munca necalificată, munca în agricultură ca zilier, ajutorul social și alocația copiilor sunt surse de venit cel mai frecvent menționate de către locuitorii din județul Vrancea.

Respondenții au menționat de asemenea importanța asigurării resurselor necesare pentru procurarea de rechizite și uniforme școlare, precum și necesitatea asigurării transportului tinerilor la școli, respectiv nevoia alocării financiare mai sporite în general pentru învățământ.

Cu privire la condițiile de viață la nivel local, respondenții au menționat preponderent nevoia dezvoltării rețelei de distribuție a gazului, respectiv a rețelei de apă curentă ca fiind aspecte prioritare care, odată adresate ar putea îmbunătăți condițiile de viață din zonă.

Din perspectiva aspectelor care ar trebui schimbate la nivelul zonei pentru a îmbunătăți condițiile de viață ale locuitorilor, au fost menționate crearea de locuri de muncă, transport gratuit pentru copii spre școală, asigurarea infrastructurii edilitare și de canalizare, crearea unui parc pentru copii, crearea unor azile pentru bătrâni, etc.

Referitor la instituțiile care le-au oferit respondenților sprijin în rezolvarea problemelor personale, primăria este cel mai frecvent menționată, fiind urmată de organizațiile de romi. În procente mai puțin semnificative statistic, respondenții declară că au primit sprijin de la DGASPC sau de la ONG-uri. Peste jumătate dintre participanții susțin că nu îi ajută nimeni.

Capitolul III. Comunitățile marginalizate rurale din Regiunea Sud-Est

III.1 Identificarea comunităților marginalizate rurale

Studiul „Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate și al Dezvoltării Umane Locale din România”, elaborat de Banca Mondială și publicat în anul 2016, identifică la nivelul Regiunii Sud-Est, 136 de comunități marginalizate rurale, redate în cele ce urmează:

Tabel nr. 60. Comunități rurale marginalizate în județele din Regiunea Sud-Est

Județ	Comune care cuprind zone marginalizate
Brăila	Ciocile, Dudești, Frecăței, Galbenu, Mărașu, Movila Miresii, Râmnicelu, Roșiori, Șuțești, Traian, Tufești, Ulmu, Victoria, Viziru, Zăvoaia (15)
Buzău	Amaru, Bălăceanu, Berca, Bozioru, Brădeanu, Brăești, Buda, Calvini, Cătina, Cernătești, Chiojdu, Cilibia, Cozieni, Glodeanu Sărat, Lopătari, Luciu, Măgura, Mihăilești, Naeni, Padina, Pănătău, Racovițeni, Râmnicelu, Robeasca, Rușețu, Sărulești, Scorțoasa, Scutelnici, Smeeni, Topliceni, Valea Salciei, Vernești, Vintilă Vodă, Viperești, Zărnești (35)
Constanța	Adamclisi, Castelu, Ciobanu, Crucea, Dobromir, Lipnița, Mihai Viteazu, Mircea Vodă, Ostrov, Pantelimon, Rasova, Topraisar, Horia, Cuza Vodă (14)
Galați	Drăgănești, Berești-Meria, Barcea, Bălăbănești, Bălășești, Băneasa, Braniștea, Brăhășești, Buciumeni, Cavadinești, Cerțești, Corod, Corni, Cudalbi, Drăgușeni, Fârțănești, Frumușița, Ghidigeni, Gohor, Grivița, Ivești, Jorăști, Liești, Măstăcani, Movileni, Nicorești, Priponești, Smulți, Tuluțești, Umbrărești, Vârlezi, Vlădești, Rădești, Negriștești, Poiana (35)
Tulcea	Baia, Ciucurova, Dăeni, Horia, Izvoarele, Jurilovca, Murighiol, Slava Cercheză, Topolog (9)
Vrancea	Bălești, Chiojdeni, Cârligele, Corbița, Cotești, Dumitrești, Gura Caliței, Homocea, Jitia, Mera, Năruja, Nereju, Poiana Cristei, Pufești, Răcoasa,

Județ	Comune care cuprind zone marginalizate
	Reghiu, Sihlea, Slobozia Bradului, Străoane, Suraia, Tănăsoaia, Vidra, Vintileasca, Vizantea-Livezi, Vârteșcoiu, Vulturu, Ploscuțeni, Spulber (28)

Sursa: Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate și al Dezvoltării Umane Locale din România

Metodologia utilizată pentru identificarea zonelor rurale marginalizate în vederea elaborării studiului de către Banca Mondială, se bazează pe datele de la recensământul din 2011, prin utilizarea a trei criterii, respectiv capitalul uman, ocuparea și condițiile de locuit. Având în vedere că indicatorii utilizați pentru definirea zonelor marginalizate nu sunt disponibili la nivel teritorial decât prin datele colectate la recensământ, echipa de experți implicată în elaborarea prezentului studiu nu a putut realiza o analiză a situației existente în prezent, care să utilizeze aceiași indicatori. În schimb, s-a optat pentru utilizarea unei metodologii de confirmare a acestor zone marginalizate, care a presupus aplicarea unui mix de metode cantitative și calitative la nivelul unui eșantion de comunități reprezentative pentru fiecare județ al regiunii, astfel încât rezultatele să poată fi extrapolate la nivelul tuturor zonelor identificate ca fiind marginalizate în cadrul studiului „Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate și al Dezvoltării Umane Locale din România”. Prin metodele utilizate s-a încercat o actualizare a datelor, cu datele transmise de diferite instituții publice (precum AJOFM) sau disponibile pe website-ul Institutului Național de Statistică și cu datele colectate prin intermediul chestionarelor și interviurilor, astfel încât să se poată stabili dacă zonele identificate în baza datelor din 2011 și-au păstrat caracterul/gradul de marginalizare.

Astfel, pentru confirmarea comunităților rurale marginalizate din Regiunea Sud-Est, a fost utilizată următoarea metodologie:

- Colectarea și analiza datelor statistice aferente celor trei criterii utilizate pentru definirea zonelor marginalizate, respectiv populație, ocupare și condiții de locuit;
- Aplicarea de chestionare față-în-față la nivelul unui eșantion de comunități rurale marginalizate selectat din lista celor identificate la nivelul Atlasului Zonelor Rurale Marginalizate și al Dezvoltării Umane Locale din România (18 comune) și extrapolarea rezultatelor la nivelul tuturor comunităților rurale marginalizate din regiune. Rolul aplicării acestor chestionare a fost de validare a existenței marginalizării acestor comunități și extrapolare la nivelul întregii liste de comune cu zone marginalizate identificate la nivelul Atlasului;

- Realizarea de interviuri prin telefon, prin utilizarea unei fișe de interviu pentru colectarea de informații la nivel de comună. Astfel, au fost contactate primăriile comunelor având comunități marginalizate sever și zone cu marginalizare sub medie identificate la nivelul Atlasului Zonelor Rurale Marginalizate și al Dezvoltării Umane Locale din România (și neincluse în cadrul eșantionului pentru sondare), în vederea identificării eventualelor modificări în ceea ce privește gradul de marginalizare al comunităților în timp. Selectarea tuturor comunelor având comunități marginalizate sever (neincluse la nivelul eșantionului de sondare) s-a realizat în vederea identificării impactului politicilor publice, al intervențiilor punctuale și al factorilor economici asupra gradului de marginalizare, în vreme ce selectarea tuturor comunelor având comunități marginalizate sub medie (așa cum sunt ele definite în cadrul Atlasului), a avut scopul de a analiza dacă zonele vulnerabile de la nivelul comunelor au depășit în timp riscul de marginalizare sau dacă acesta s-a adâncit.

Cercetarea calitativă realizată de echipa care a elaborat prezentul studiu indică faptul că la nivelul Regiunii Sud-Est, în perioada 2011 - 2019, există comune care, cel mai probabil în urma intervențiilor realizate în ultimii ani, au depășit riscul de marginalizare.

Astfel, în urma consultării autorităților publice din comunele Padina și Smeeni (județul Buzău), Berești-Meria, Cerțești, Jorăști și Priponești (județul Galați) și Pufești (Vrancea), cu privire la menținerea gradului de marginalizare, la nivelul anului 2019, acestea au declarat că nu există comunități marginalizate în localitățile respective. Există posibilitatea ca acestea să fi depășit marginalizarea, însă se recomandă ca cercetarea să fie reefectuată după recensământul din anul 2021, prin utilizarea metodologiei propuse în „Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate și al Dezvoltării Umane Locale din România”.

Pe de altă parte, reprezentanții autorităților publice din comunele Brădeanu, Calvini, Mihăilești, Râmnicelu și Robeasca (județ Buzău), Traian (județ Brăila), Cuza Vodă (județ Constanța) și Braniștea, Ghidiceni și Tulucești (județul Galați) au confirmat existența, în cadrul acestor comune, a unor comunități marginalizate, în care majoritatea caselor sunt din chirpici sau paiantă și ai căror locuitori se confruntă cu o serie de dificultăți cauzate de lipsa utilităților (apă, canalizare, curent), lipsa infrastructurii și a spațiilor de joacă, lipsa documentelor privind proprietatea, nivel scăzut de educație și condiții de trai precare.

III.2 Tipologia comunităților marginalizate rurale

Zonele marginalizate rurale pot fi împărțite în 4 categorii, în funcție de gradul de marginalizare a acestora: marginalizare sub medie, marginalizare la medie, marginalizare peste medie și marginalizare severă. Încadrarea în cele 4 categorii a fost realizată în funcție de rata marginalizării calculată la nivelul fiecărei comune, astfel încât comunele având o rată a marginalizării cuprinsă între 0,1 și 6,1% au fost incluse în categoria comunelor cu marginalizare sub medie, cele care au înregistrat o rată a marginalizării între 6,1 și 12%, au fost încadrate în categoria comunelor cu marginalizare la medie, în vreme ce comunele care au înregistrat o rată a marginalizării cuprinsă între 12% și 24% au fost incluse în categoria comunelor cu marginalizare peste medie, iar cele care au prezentat o rată a marginalizării de peste 24%, au fost incluse în categoria comunelor având o marginalizare severă.

Gradul de marginalizare a fost definit ca procentul populației dintr-o comună, expusă condițiilor dezavantajate în termeni de dezvoltare a capitalului uman, angajabilitate sau locuire.

Analizând tipologia comunităților marginalizate la nivelul Regiunii Sud-Est, se constată că cele mai multe comune din regiune prezintă o marginalizare la medie (42), urmate de comunele cu marginalizare peste medie (34) și marginalizare severă (31), în timp ce la nivelul a 29 de comune a fost identificată o marginalizare sub medie.

Tip marginalizare	Nr. comune cu zone rurale marginalizate din Regiunea Sud-Est încadrate în această tipologie	Comune din Regiunea Sud-Est la nivelul cărora au fost identificate zone marginalizate aparținând diferitelor tipologii
Marginalizare sub medie	29	Tufești, Amaru, Berca, Cernătești, Padina, Pânătau, Scorțoasa, Topliceni, Ostrov, Topraisar, Bălăbănești, Braniștea, Fârțănești, Gohor, Grivița, Măstăcani, Tulucești, Umbrărești, Baia, Jurilovca, Murighiol, Slava Cercheză, Cotești, Pufești, Răcoasa, Sihlea, Străoane, Suraia, Vârteșcoiu
Marginalizare la medie	42	Galbenu, Mărașu, Movila Miresii, Traian, Victoria, Viziru, Bozieru, Brădeanu, Glodeanu Sărat, Robeasca, Rușețu, Scutelnici, Smeeni, Vernești, Vintilă Vodă, Zărnești, Ciobanu, Crucea, Lipnița, Mircea Vodă, Rasova, Horia, Drăgănești, Corod, Corni, Cudalbi, Frumușița, Liești, Movileni, Nicorești,

Tip marginalizare	Nr. comune cu zone rurale marginalizate din Regiunea Sud-Est încadrate în această tipologie	Comune din Regiunea Sud-Est la nivelul cărora au fost identificate zone marginalizate aparținând diferitelor tipologii
		Smulți, Poiana, Izvoarele, Bălești, Cârligele, Corbița, Mera, Tănăsoaia, Vidra, Vizantea-Livezi, Vultur, Ploscuțeni
Marginalizare peste medie	34	Dudești, Frecăței, Râmnicelu, Șuțești, Zăvoaia, Bălăceanu, Cătina, Chiojdu, Cilibia, Cozieni, Lopătari, Luciu, Măgura, Naeni, Racovițeni, Sărulești, Valea Salciei, Adamclisi, Castelu, Mihai Viteazu, Pantelimon, Barcea, Buciumeni, Ivești, Rădești, Negrulești, Dăeni, Horia, Topolog, Năruja, Poiana Cristei, Reghiu, Vintileasca, Spulber
Marginalizare severă	31	Ciocile, Roșiori, Ulmu, Brăești, Buda, Calvini, Mihăilești, Râmnicelu, Viperești, Dobromir, Cuza Vodă, Berești-Meria, Bălășești, Băneasa, Brăhășești, Cavadinești, Cerțești, Drăgușeni, Ghidigeni, Jorăști, Priponești, Vârlezi, Vlădești, Ciucurova, Chiojdeni, Dumitrești, Gura Calitei, Homocea, Jitia, Nereju, Slobozia Bradului

Sursa: Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate și al Dezvoltării Umane Locale din România

Atlasul Zonelor Marginalizate face deosebirea, de asemenea, între două subcategorii de comunități rurale marginalizate, respectiv comunitățile marginalizate din cauza izolării geografice și comunitățile marginalizate de la periferia satelor bine conectate. În cazul primei categorii, satele sunt îndepărtate de reședința de comună, comunicând de regulă, cu restul satelor, printr-un drum neasfaltat, inaccesibil pe timp de iarnă. Izolarea geografică determină o prezență școlară redusă și o rată mare a abandonului școlar.

Din cea de-a doua categorie fac parte zonele localizate cu precădere la marginea unui sat, care au legături bune cu reședința de comună sau cu drumurile naționale/europene. Spre deosebire de prima categorie, zonele rurale marginalizate de la periferia satelor bine conectate sunt demarcate mai clar de restul satului, fiind reprezentate în general, de comunitățile de romi. Deși accesul acestor zone la infrastructura tehnico-edilitară este asigurat, aceasta este utilizată în mică măsură de locuitorii acestor zone.

III.3 Repartizarea teritorială a tipurilor de comunități marginalizate rurale

La nivelul Regiunii Sud-Est, cele mai multe comunități marginalizate rurale se regăsesc în județele Buzău (35 de comune cu zone marginalizate) și Galați (35 de comune cu zone marginalizate), în vreme ce în județele Tulcea și Constanța se înregistrează cel mai mic număr de comune cu zone marginalizate (9 comune în Tulcea și 14 în Constanța). În județul Brăila, comunitățile marginalizate au fost identificate la nivelul a 15 comune, iar în județul Vrancea, la nivelul a 28 de comune.³⁵

Analizând gradul de marginalizare a comunelor din Regiunea Sud-Est, se remarcă următoarele aspecte la nivel județean:

- În județele Brăila, Constanța și Vrancea, predomină comunele cu marginalizare la medie;
- În județul Buzău predomină comunele cu marginalizare peste medie, urmate de cele cu marginalizare la medie;
- În județul Tulcea, din totalul de nouă comune marginalizate, patru prezintă o marginalizare sub medie și doar una prezintă o marginalizare severă;
- Cel mai mare procent de comune cu marginalizare severă din totalul comunelor marginalizate la nivel de județ, se înregistrează în județul Galați. Acesta este și județul cu cel mai mare număr de comune cu marginalizare severă din județele Regiunii Sud-Est.

Județ	Comune cu marginalizare sub medie	Comune cu marginalizare la medie	Comune cu marginalizare peste medie	Comune cu marginalizare severă
Brăila	Tufești	Galbenu, Mărașu, Movila Traian, Viziru	Mărașu, Miresii, Victoria, Dudești, Râmnicelu, Zăvoaia	Frecăței, Șuțești, Ciocile, Roșiori, Ulmu
Buzău	Amaru, Berca, Cernătești, Padina, Pânătau, Scorțoasa, Topliceni	Bozioru, Brădeanu, Glodeanu Sărat, Robeasca, Rușețu, Scutelnici, Smeeni, Vernești, Vintilă Vodă, Zărnești	Bălăceanu, Cătina, Chiojdu, Cilibia, Lopătari, Cozieni, Luciu, Măgura, Năeni, Racovițeni, Sărulești, Valea Salciei	Brăești, Buda, Calvinii, Mihăilești, Râmnicelu, Viperești

³⁵ La nivelul anului 2011, conform Atlasului Zonelor Rurale Marginalizate și al Dezvoltării Umane Locale din România, elaborat de Banca Mondială

Județ	Comune cu marginalizare sub medie	Comune cu marginalizare medie	Comune cu marginalizare la	Comune cu marginalizare peste medie	Comune cu marginalizare severă
Constanța	Ostrov, Topraisar	Ciobanu, Lipnița, Vodă, Rasova, Mircea, Horia	Crucea, Corod, Cudalbi, Liești, Nicorești, Poiana	Adamclisi, Mihai, Pantelimon, Castelu, Viteazu,	Dobromir, Cuza, Vodă
Galați	Bălăbănești, Braniștea, Fârțănești, Gohor, Grivița, Măstăcani, Tulucești, Umbrărești	Drăgănești, Corni, Frumușița, Movileni, Smulți, Poiana	Corod, Cudalbi, Liești, Nicorești, Poiana	Barcea, Ivești, Negrilești, Buciumeni, Rădești,	Berești-Meria, Bălășești, Băneasa, Brăhășești, Cavadinești, Cerțești, Drăgușeni, Ghidigeni, Jorăști, Priponești, Vârlezi, Vlădești
Tulcea	Baia, Jurilovca, Murighiol, Slava Cercheză	Izvoarele		Dăeni, Horia, Topolog	Ciucurova
Vrancea	Cotești, Pufești, Răcoasa, Sihlea, Străoane, Suraia, Vârteșcoiu	Bălești, Corbița, Tănăsoaia, Vizantea-Livezi, Vulturu, Ploscuțeni	Cârligele, Mera, Vidra,	Năruja, Reghiu, Spulber, Poiana Cristei, Vintileasca,	Chiojdeni, Dumitrești, Gura Caliței, Homocea, Jitia, Nereju, Slobozia Bradului

Sursa: Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate și al Dezvoltării Umane Locale din România

III.4 Analiza comunităților marginalizate rurale

Analiza realizată în prezentul sub-capitol urmărește evoluția principalilor indicatori referitori la capital uman, educație, ocuparea forței de muncă, condiții de locuire, sănătate și asistență socială, la nivelul comunităților rurale marginalizate din Regiunea Sud-Est, astfel încât să poată fi evidențiate principalele schimbări care au avut loc după anul 2011, ce ar fi putut conduce fie la o ameliorare, fie la o accentuare a gradului de marginalizare din cele 136 de comune din Regiunea Sud-Est, identificate ca având comunități marginalizate.

Având în vedere că cei cinci indicatori utilizați în Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate pentru definirea zonelor rurale marginalizate nu sunt disponibili la nivel local, echipa de experți a colectat o serie de indicatori din domeniul capital uman, educație, ocupare, condiții de locuire, sănătate și asistență socială de la instituțiile locale/județene (AJOFM, DGASPC, ISJ, ITM, DSP, Prefecturi, Primării, Direcții de Statistică), utilizând în același timp și datele disponibile pe Institutul Național de Statistică.

Prezentul sub-capitol ilustrează situația comunităților marginalizate rurale din Regiunea Sud-Est, în domeniile ante-menționate, în funcție de datele disponibile la momentul elaborării acestuia.

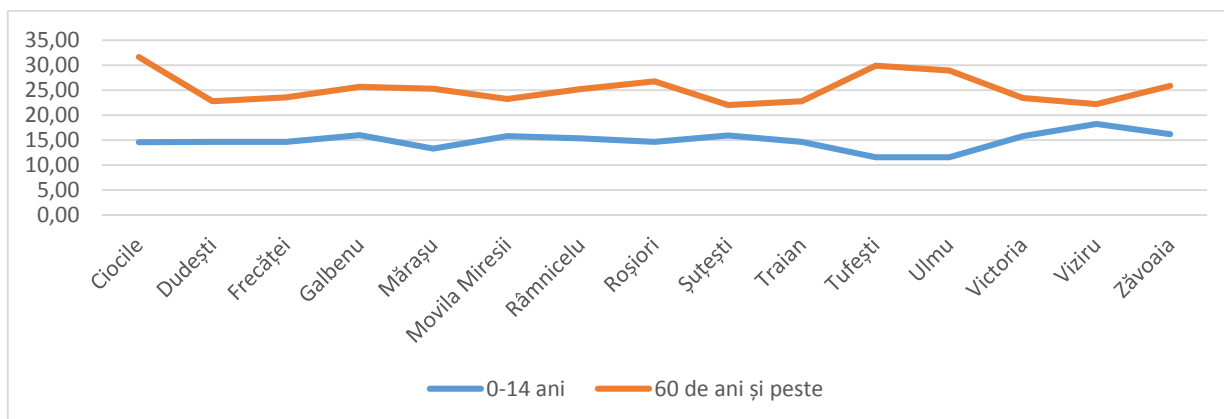
Județul Brăila

Demografie

În perioada 2011-2019, la nivelul tuturor localităților cu zone rurale marginalizate din județul Brăila, populația totală a înregistrat o scădere, mai accentuată în cazul localităților Ciocile (scădere de 13,53%), Mărașu (scădere de 11,31%), Ulmu (scădere de 10,78%), Roșiori (scădere de 10,50%) și Tufești (scădere de 10,49%).

La nivelul tuturor acestor localități populația este îmbătrânită, aspect evidențiat de proporția ridicată a populației de 60 de ani și peste, din totalul populației. Astfel, la 1 ianuarie 2019, în localitatea Ciocile, peste 31% din locuitori aveau vârsta de 60 de ani și peste, în vreme în localitatea Tufești proporția persoanelor cu vârsta de 60 de ani și peste din totalul populației era de circa 30%, în Ulmu de 28,93% și în Roșiori de 26,74%. Pe de altă parte, ponderea copiilor (0-14 ani) în totalul populației, nu depășește 20% în niciuna din cele 15 comune identificate la nivelul Atlasului ca având comunități marginalizate rurale.

Figura nr.99 Ponderea persoanelor cu vârsta între 0-14 ani și 60 de ani și peste în totalul populației, în localitățile cu zone rurale marginalizate din județul Brăila (1 ianuarie 2019)

Sursa: prelucrare date INS

Tabel nr. 61. Ponderea persoanelor cu vârsta între 0-14 ani și 60 de ani și peste în totalul populației, în localitățile cu zone rurale marginalizate din județul Brăila (1 ianuarie 2019)

Localitate	Proporția persoanelor cu vârsta între 0-14 ani în totalul populației	Proporția persoanelor cu vârsta de 60 de ani și peste în totalul populației
Ciocile	14.53	31.61
Dudești	14.62	22.79
Frecăței	14.64	23.55
Galbenu	15.98	25.62
Mărașu	13.26	25.25
Movila Miresii	15.80	23.21
Râmnicelu	15.32	25.19
Roșiori	14.62	26.74
Șuțești	15.90	22.01
Traian	14.62	22.75
Tufești	11.56	29.90
Ulmu	11.56	28.93
Victoria	15.79	23.39
Viziru	18.20	22.19
Zăvoaia	16.16	25.88

Sursa: prelucrare date INS

Educație

Analiza numărului de absolvenți la nivelul comunităților marginalizate rurale din Regiunea Sud-Est confirmă faptul că populația din aceste comunități deține, în general, un nivel mediu de educație, majoritatea persoanelor fiind absolvente de învățământ primar și gimnazial.

Astfel, în cele 15 localități marginalizate din județul Brăila, în perioada 2011-2017, absolvenții de învățământ nu au depășit nivelul gimnazial, conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică.

Cei mai mulți absolvenți de învățământ primar și gimnazial, se înregistrează, în anul 2017, în localitățile Viziru (60 de absolvenți), Tufești (41 absolvenți) și Șuțești (41 absolvenți), aspect corelat cu numărul mai mare de locuitori înregistrat în aceste localități.

Tabel nr. 62. Absolvenți pe niveluri de educație, în comunele cu zone marginalizate din județul Brăila (2011-2017)

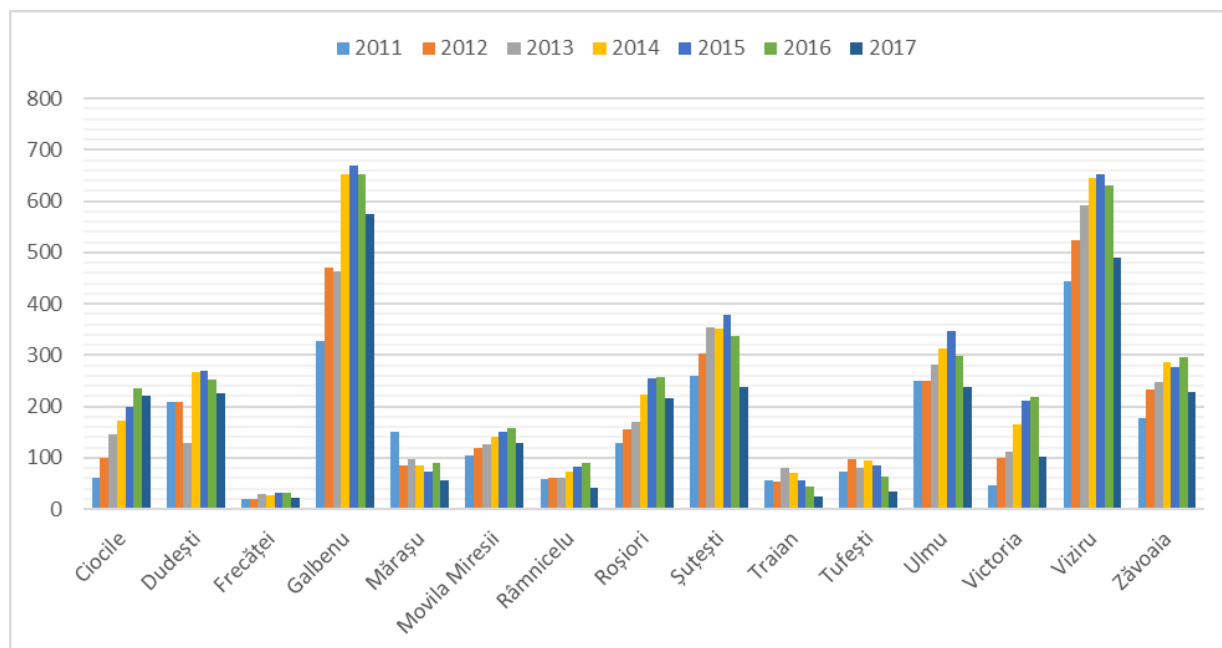
Nivel de instruire	Localitate	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Primar și gimnazial	Ciocile	20	21	33	31	27	25	30
	Dudești	45	41	42	31	38	40	36
	Frecăței	19	14	24	14	10	17	11
	Galbenu	35	31	37	32	32	39	31
	Mărașu	36	39	28	36	26	35	31
	Movila Miresii	39	51	36	41	36	43	33
	Râmnicelu	19	14	14	22	16	16	21
	Roșiori	34	25	27	38	26	33	10
	Șuțești	34	44	45	48	50	36	41
	Traian	36	25	35	31	30	27	31
	Tufești	51	60	50	48	36	54	41
	Ulmu	27	42	41	47	34	35	38
	Victoria	37	35	53	38	36	26	40
	Viziru	36	55	63	52	52	51	60
	Zăvoaia	27	40	38	26	37	25	28

Sursa: Prelucrare date INS

Ocuparea forței de muncă

Analizând evoluția numărului de șomeri în perioada 2011-2017, în localitățile cu zone rurale marginalizate din județul Brăila, se constată în general o creștere, mai semnificativă în cazul localităților Ciocile, Victoria și Galbenu, fapt ce indică că pe parcursul acestei perioade nu au fost înregistrate ameliorări în ceea ce privește gradul de ocupare în rândul locuitorilor din comunitățile rurale marginalizate. Există însă și comune (Mărașu, Râmnicelu, Șuțești, Traian, Tufești, Ulmu), unde numărul șomerilor a scăzut pe parcursul acestei perioade, deși scăderea nu este una semnificativă decât în cazul comunelor Mărașu, Tufești și Traian.

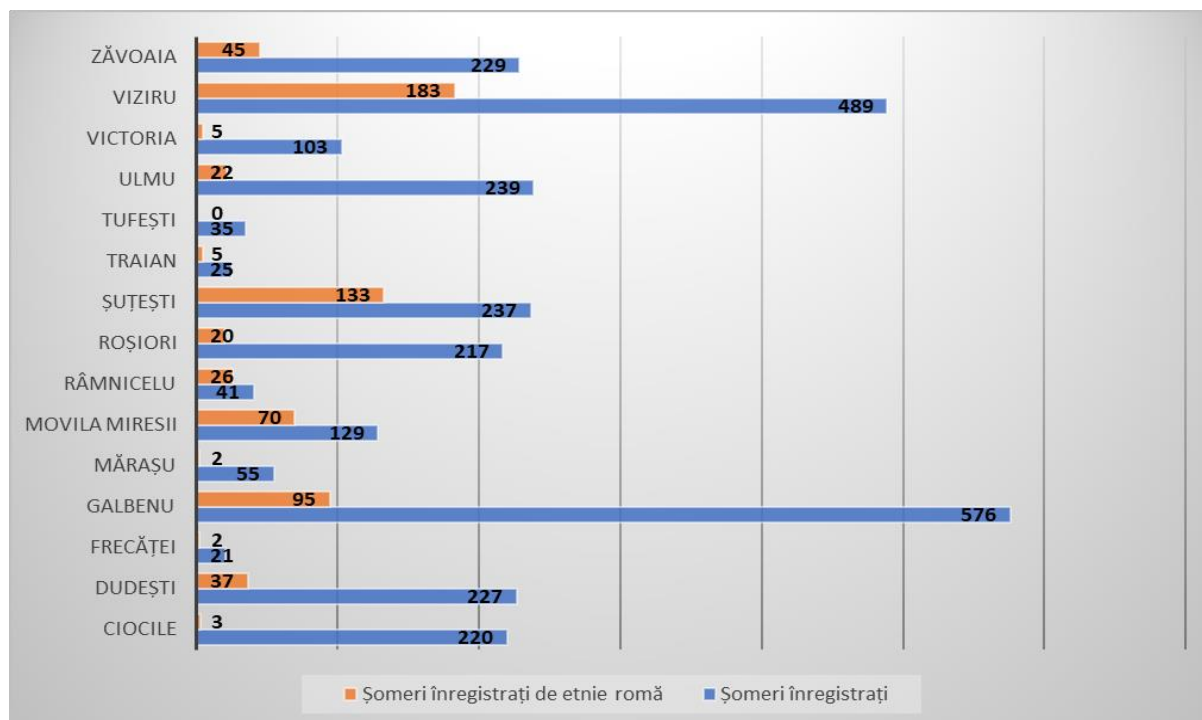
Figura nr.100 Numărul de șomeri înregistrați în zonele rurale marginalizate din județul Brăila (2011 – 2017)

Sursa: Prelucrare date INS

Din totalul șomerilor înregistrați la nivelul anului 2017 în comunitățile marginalizate din județul Brăila, cei mai mulți șomeri de etnie romă se înregistrează în comunele Viziru (183 șomeri de etnie romă), Șuțești (133 șomeri de etnie romă), Galbenu (95 șomeri de etnie romă) și Movila Miresii (70 șomeri de etnie romă). Cel mai mare procent al șomerilor de etnie romă din totalul șomerilor înregistrați se constată în comunele Râmnicelul (63,41%), Șuțești (56,12%) și Movila Miresii (54,26%).

Figura nr.101 Numărul șomerilor înregistrați și a șomerilor înregistrați de etnie romă, în anul 2017, în comunele cu zone marginalizate din județul Brăila

Sursa: Prelucrare date furnizate de AJOFM Brăila

În ceea ce privește numărul șomerilor pe grupe de vârstă, la nivelul anului 2017, în majoritatea comunelor marginalizate din județul Brăila, conform datelor furnizate de AJOFM Brăila, cei mai mulți șomeri făceau parte din categoria de vârstă 40-49 de ani, urmați de cei cu vârsta de peste 55 de ani.

Tabel nr. 63. Șomeri înregistrați pe grupe de vârstă, în localitățile cu zone rurale marginalizate din județul Brăila (2017)

Localități	Total	Sub 25 ani	25 - 29 ani	30 - 39 ani	40 - 49 ani	50 - 55 ani	peste 55 ani
Ciocile	220	23	7	56	85	19	30
Dudești	227	14	14	44	76	30	49
Frecăței	21	1	0	6	5	3	6
Galbenu	576	68	30	119	197	76	86
Mărașu	55	5	1	13	16	10	10
Movila Miresii	129	17	14	28	27	9	34
Râmnicelu	41	3	3	9	15	3	8
Roșiori	217	16	13	54	73	24	37
Șuțești	237	23	14	49	60	27	64
Traian	25	1	2	3	5	3	11
Tufești	35	1	1	3	9	4	17
Ulm	239	13	13	52	95	29	37
Victoria	103	11	1	25	33	18	15
Viziru	489	49	38	100	139	55	108
Zăvoaia	229	21	18	58	73	17	42

Sursa: Prelucrare date furnizate de AJOFM Brăila

Condiții de locuit

În 6 din cele 15 localități cu zone rurale marginalizate din județul Brăila, existau la nivelul anului 2017, persoane care trăiau în locuințe improvizate, conform datelor furnizate de Prefectura Brăila, redate în cele ce urmează. Cel mai mare număr de persoane care trăiesc în locuințe improvizate se înregistra în localitățile Vișani (20 de persoane) și Unirea (12 persoane).

Tabel nr. 64. Numărul persoanelor care trăiesc în locuințe improvizate, în localitățile cu zone rurale marginalizate din județul Brăila (2017)

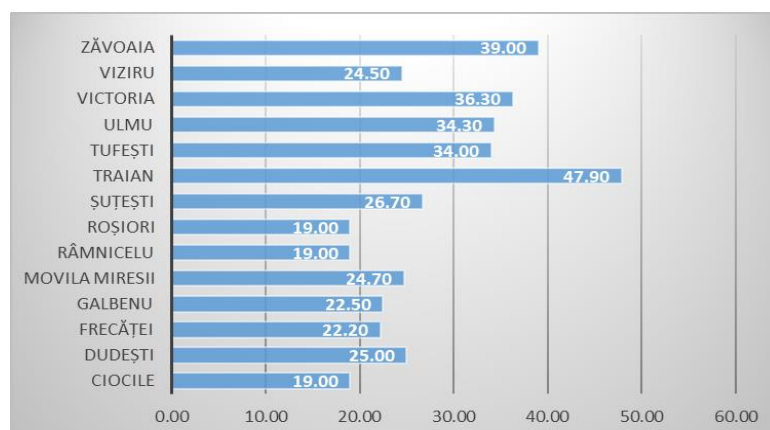
Localitate	Numărul persoanelor care trăiesc în locuințe improvizate	Numărul persoanelor de etnie romă care trăiesc în locuințe improvizate
Movila Miresii	5	5
Șuțești	4	2
Traian	5	1
Unirea	12	12
Vișani	20	15
Viziru	9	6

Sursa: date furnizate de Prefectura Brăila

Analiza indicatorului referitor la lungimea rețelei de distribuție a apei potabile la nivelul județului Brăila, indică absența unei astfel de rețele la nivelul localității Mărașu, în perioada 2011 – 2018, aspect ce evidențiază faptul că locuințele din localitatea Mărașu nu sunt racordate la rețeaua de apă și canalizare.

La nivelul tuturor celorlalte localități cu zone rurale marginalizate din județul Brăila, există rețele de distribuție a apei potabile, cea mai mare lungime a rețelei înregistrându-se, în anul 2018, în localitățile Traian (peste 47 km), Victoria (peste 36 km) și Ulmu (circa 34 km).

Figura nr.102 Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile, la nivelul localităților cu zone rurale marginalizate din județul Brăila (2018) - km

Sursa: prelucrare date INS

Analiza evoluției acestui indicator în perioada 2011-2018, indică o dezvoltare mai accentuată, a rețelei de distribuție a apei potabile, în localitățile Traian și Ulmu.

Tabel nr. 65. **Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile, la nivelul localităților cu zone rurale marginalizate din județul Brăila**

-kilometri-

Localitate	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ciocile	:	:	:	:	:	19.00	19.00	19.00
Dudești	:	:	:	:	:	25.00	25.00	25.00
Frecăței	:	4.30	4.30	23.10	24.70	27.30	27.30	22.20
Galbenu	22.40	20.50	22.60	22.60	22.50	22.50	22.50	22.50
Movila Miresii	28.60	24.60	24.70	24.70	24.70	24.70	24.70	24.70
Râmnicelu	20.70	19.00	19.00	19.00	19.00	19.00	19.00	19.00
Roșiori	10.90	11.00	11.00	11.00	11.00	11.00	19.00	19.00
Șuțești	26.30	26.90	26.90	16.70	14.90	26.70	26.70	26.70
Traian	23.10	23.90	23.90	23.90	23.90	43.90	43.90	47.90
Tufești	32.00	34.00	34.00	34.00	34.00	34.00	34.00	34.00
Ulm	2.50	2.50	2.50	2.50	34.30	34.30	34.30	34.30
Victoria	44.00	36.30	36.30	36.30	36.30	36.30	36.30	36.30
Viziru	25.90	23.90	23.90	23.90	24.50	24.50	24.50	24.50
Zăvoaia	:	:	:	:	:	:	39.00	39.00

Sursa: prelucrare date INS

Sănătate

Conform datelor disponibile de la Institutul Național de Statistică, singurele unități sanitare existente la nivelul tuturor localităților cu zone rurale marginalizate din județul Brăila, erau cabinetele medicale de familie (1-2 cabinete medicale de familie existente în fiecare localitate, pe parcursul perioadei 2011-2017).

La nivelul anului 2017, cabinete stomatologice se găseau doar în localitățile Galbenu, Mărașu, Traian, Tufești, Victoria și Viziru. Alte unități sanitare prezente în localitățile cu zone rurale marginalizate din județul Brăila, la nivelul anului 2017, erau farmaciile și punctele farmaceutice, singurele localități care nu dispuneau de astfel de unități fiind Frecăței și Roșiori.

Tabel nr. 66. **Unități sanitare existente la nivelul localităților cu zone rurale marginalizate din județul Brăila (2017)**

Localități	Cabinete medicale de familie	Cabinete stomatologice	Farmacii	Puncte farmaceutice
Ciocile	1	-	1	1
Dudești	2	-	2	1
Frecăței	1	-	-	-

Localități	Cabinete medicale de familie	Cabinete stomatologice	Farmacii	Puncte farmaceutice
Galbenu	1	1	-	1
Mărașu	1	1	-	1
Movila Miresii	2	-	2	-
Râmnicelu	1	-	1	1
Roșiori	1	-	-	-
Șuțești	2	-	1	-
Traian	2	1	2	-
Tufești	2	1	2	1
Ulmu	1	-	2	-
Victoria	2	1	3	-
Viziru	2	4	3	1
Zăvoaia	1	-	1	-

Sursa: prelucrare date INS

Asistență socială

Pentru județul Brăila nu există date disponibile care să permită o analiză cuprinzătoare a domeniului de asistență socială, la nivelul localităților cu zone rurale marginalizate.

Singurele date, oferite de Prefectura Brăila, vizează numărul persoanelor care trăiesc în sărăcie extremă (locuințe improvizate) și numărul de familii rome asistate social.

Astfel, la nivelul anului 2017, cele mai multe persoane care trăiau în sărăcie extremă se înregistrau în localitățile Vișani (20 de persoane) și Unirea (12 persoane). Alte localități în care se înregistrau persoane care trăiau în sărăcie extremă erau: Viziru (9 persoane), Traian (5 persoane), Movila Miresii (5 persoane) și Șuțești (4 persoane). În ceea ce privește numărul de familii rome asistate social, cel mai mare număr se înregistra în localitățile Șuțești (364 familii) și Viziru (228 familii).

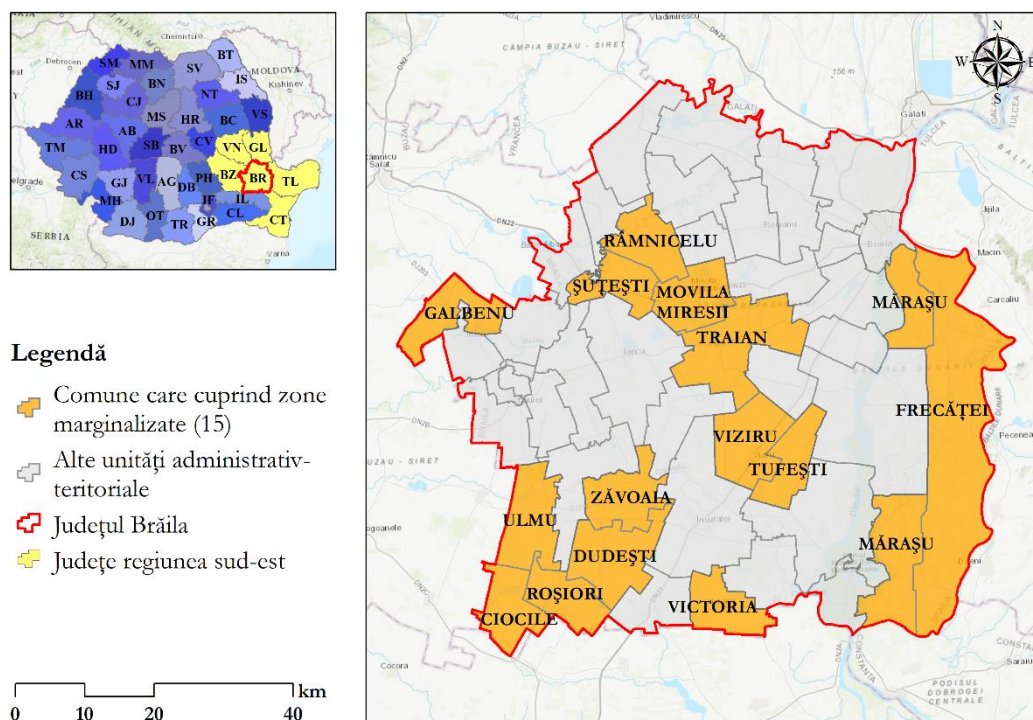
Tabel nr. 67. Numărul de familii asistate social în localitățile cu zone rurale marginalizate din județul Brăila (2016 - 2017)

Localitate	2016	2017
Galbenu	70	74
Movila Miresii	73	77
Râmnicelu	34	30
Șuțești	358	364
Traian	20	15
Victoria	11	10
Viziru	248	228
Zăvoaia	25	26

Sursa: date furnizate de Prefectura Brăila

În continuare sunt prezentate grafic comunitățile rurale marginalizate din județul Brăila:

Figura nr.103 Comunități rurale marginalizate județul Brăila

Sursa: elaborare proprie autori, 2019

Județul Buzău

Demografie

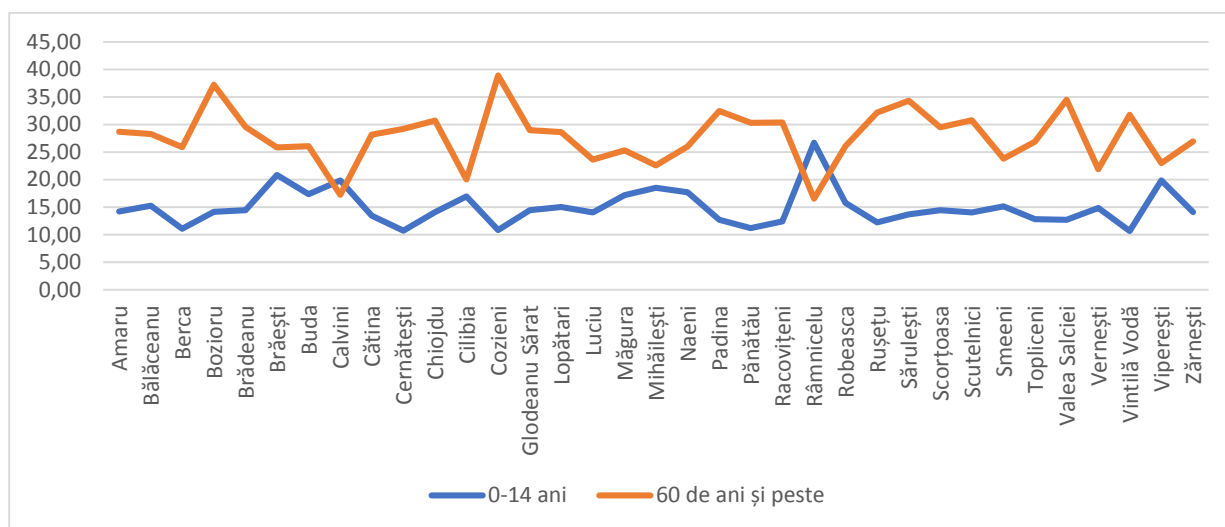
Populația din comunele cu zone rurale marginalizate din județul Buzău a cunoscut, în perioada 2011 - 2019, o scădere, excepție făcând localitatea Vernești, la nivelul căreia a fost înregistrată o creștere de circa 2% (173 persoane). Cele mai mari scăderi ale numărului de persoane în aceeași perioadă, s-au înregistrat în cazul localităților Scutelnici (-15,01%), Cozieni (-14,75%) și Bozioru (-14,61%).

Fenomenul de îmbătrânire a populației este mai pregnant în cazul localităților Cozieni, Bozioru, Valea Salciei și Sărulești, unde ponderea persoanelor cu vârsta de 60 de ani și peste în totalul populației este de 38,91%, 37,25%, 34,52%, respectiv 34,34%.

Cea mai mică pondere a populației vârstnice, se înregistra, la 1 ianuarie 2019, conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică în cazul localităților Calvini și Râmniceleu – de 17,27%,

respectiv 16,56%. Acestea sunt și singurele localități în care ponderea copiilor cu vârsta de până la 14 ani este mai mare decât ponderea persoanelor cu vârsta de 60 de ani și peste.

Figura nr.104 Ponderea persoanelor cu vârsta între 0-14 ani și 60 de ani și peste în totalul populației, în localitățile cu zone rurale marginalizate din județul Buzău (1 ianuarie 2019)

Sursa: prelucrare date INS

Tabel nr. 68. Ponderea persoanelor cu vârsta între 0-14 ani și 60 de ani și peste în totalul populației, în localitățile cu zone rurale marginalizate din județul Buzău (1 ianuarie 2019)

Localitate	Proporția persoanelor cu vârsta între 0-14 ani în totalul populației	Proporția persoanelor cu vârsta de 60 de ani și peste în totalul populației
Amaru	14.24	28.70
Bălăceanu	15.26	28.29
Berca	11.05	25.89
Bozioru	14.17	37.25
Brădeanu	14.43	29.60
Brăești	20.86	25.85
Buda	17.38	26.07
Calvini	19.85	17.27
Cătina	13.44	28.20
Cernătești	10.72	29.22
Chiojdu	14.08	30.71
Cilibia	16.95	20.04
Cozieni	10.83	38.91
Glodeanu Sărat	14.46	28.97
Lopătari	15.03	28.66
Luciu	14.06	23.64
Măgura	17.20	25.33
Mihăilești	18.54	22.60
Naeni	17.72	26.00
Padina	12.73	32.48

Localitate	Proporția persoanelor cu vârsta între 0-14 ani în totalul populației	Proporția persoanelor cu vârsta de 60 de ani și peste în totalul populației
Pănătău	11.17	30.32
Racovițeni	12.44	30.38
Râmnicelu	26.75	16.56
Robeasca	15.81	26.10
Rușețu	12.26	32.20
Sărulești	13.72	34.34
Scorțoasa	14.46	29.49
Scutelnici	14.04	30.77
Smeeni	15.16	23.80
Topliceni	12.83	26.87
Valea Salciei	12.70	34.52
Vernești	14.83	21.90
Vintilă Vodă	10.65	31.81
Viperești	19.88	23.02
Zărnești	14.07	26.96

Sursa: prelucrare date INS

Educație

Majoritatea absolvenților din comunele cu zone rurale marginalizate ale județului Buzău sunt absolvenți de studii primare și gimnaziale. Astfel, conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, la nivelul anului 2017, cel mai mare număr de absolvenți de învățământ primar și gimnazial se înregistrează în localitățile Vernești (65 absolvenți), Berca (60 de absolvenți) și Smeeni (55 absolvenți).

Se remarcă faptul că în localitățile Berca, Lopătari, Rușețu, Smeeni și Vernești, la nivelul anului 2017 se înregistrează și absolvenți de învățământ liceal și profesional, fapt datorat și proximității față de Municipiul Buzău.

Tabel nr. 69. **Absolvenți pe niveluri de educație, în comunele cu zone marginalizate din județul Buzău (2011 – 2017)**

Nivel de instruire	Localitate	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)	Amaru	33	24	20	28	29	18	20
	Bălăceanu	13	9	15	12	15	19	18
	Berca	82	86	71	83	81	75	60
	Bozioru	11	12	6	20	3	5	6
	Brădeanu	22	27	22	21	23	23	24
	Brăești	22	11	18	23	24	20	23

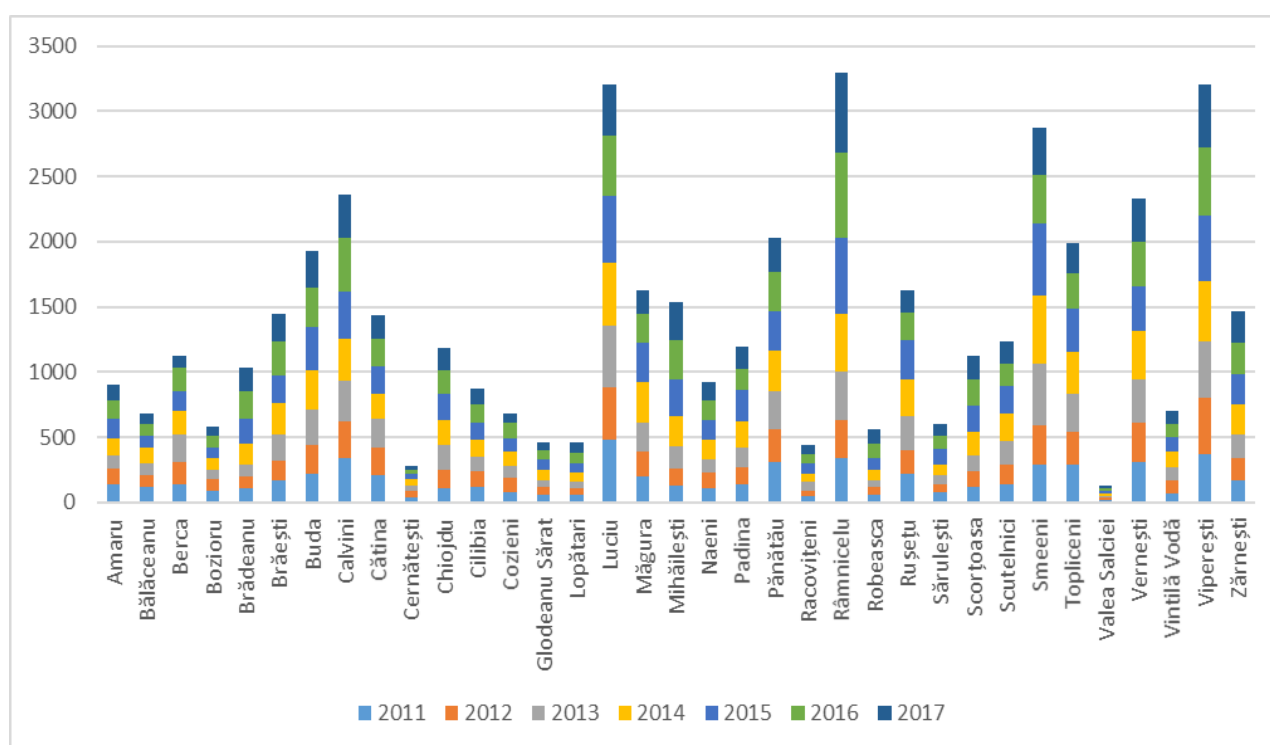
Nivel de instruire	Localitate	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	Buda	17	21	20	25	26	20	30
	Calvini	37	37	41	45	40	36	34
	Cătina	26	23	20	24	27	13	17
	Cernătești	32	23	25	30	38	20	28
	Chiojdu	36	42	41	28	28	28	49
	Cilibia	11	6	12	15	8	16	10
	Cozieni	12	20	19	17	15	15	12
	Glodeanu Sărat	58	51	59	45	48	48	39
	Lopătari	57	50	49	40	56	38	37
	Luciu	23	29	24	34	28	27	23
	Măgura	19	15	18	28	18	20	9
	Mihăilești	19	14	11	19	19	15	8
	Naeni	20	16	28	20	22	14	13
	Padina	34	36	36	44	39	35	36
	Pănătău	11	19	16	22	20	11	11
	Racovițeni	21	15	11	14	13	14	8
	Râmnicelu	28	32	32	19	22	29	24
	Robeasca	11	12	6	11	11	16	12
	Rușețu	25	30	26	28	21	28	19
	Sărulești	11	19	15	17	10	12	9
	Scorțoasa	29	18	22	28	31	19	22
	Scutelnici	23	20	17	30	24	25	25
	Smeeni	66	61	74	78	47	57	55
	Topliceni	34	21	30	40	27	30	28
	Valea Salciei	7	4	7	2	7	9	5
	Vernești	60	70	78	76	55	69	65
	Vintilă Vodă	24	31	23	23	19	12	28
Viperești	27	36	35	35	25	29	34	
Zărnești	32	55	49	46	35	46	34	
Liceal	Berca	83	92	53	35	23	20	18
	Lopătari	:	8	16	:	17	7	18
	Rușețu	:	20	23	23	16	13	16
	Smeeni	56	52	39	36	30	20	26
	Vernești	:	80	59	57	42	30	12
Profesional	Berca	:	27	25	18	:	22	19
	Lopătari	:	:	25	:	15	:	9
	Smeeni	:	:	28	28	32	:	33
	Vernești	:	:	38	23	16	39	23

Sursa: Prelucrare date INS

Ocuparea forței de muncă

În județul Buzău, în 21 din cele 35 de comune cu zone marginalizate, numărul șomerilor înregistrați a crescut în perioada 2011-2017, cele mai mari creșteri remarcându-se în cazul localităților Mihăilești (creștere de 120,61%), Robeasca (creștere de circa 89%) și Râmniceleu (creștere de circa 82%). La nivelul celor 13 localități în care se remarcă o scădere a numărului de șomeri înregistrați de-a lungul perioadei analizate, se constată că scăderile nu au fost semnificative, cea mai mare scădere fiind de circa 35%, în cazul comunei Bălăceanu.

Figura nr.105 Numărul de șomeri înregistrați în zonele rurale marginalizate din județul Buzău

Sursa: Prelucrare date INS

Condiții de locuit

Conform datelor furnizate de Prefectura Județului Buzău, la nivelul anului 2017, în patru localități cu zone rurale marginalizate din județul Buzău, existau persoane care trăiau în locuințe improvizate, în condiții de sărăcie extremă. Astfel, cel mai mare număr de persoane care trăiau în locuințe improvizate se înregistra în Viperești (43 de persoane, din care 15 de etnie romă) și Mihăilești (38 de persoane, toate de etnie romă). În Calvini 30 de persoane trăiau în locuințe improvizate, din care 22 de etnie romă, iar în Buda 10 persoane trăiau în astfel de locuințe, toate de etnie romă.

Datele furnizate de Prefectura Județului Buzău confirmă existența zonelor marginalizate la nivelul localităților Buda, Calvini, Mihăilești și Viperești, încadrate, conform Atlasului Zonelor Rurale Marginalizate, în categoria comunelor cu marginalizare severă.

Tabel nr. 70. Numărul persoanelor care trăiesc în locuințe improvizate, în localitățile cu zone rurale marginalizate din județul Buzău (2017)

Localitate	Numărul persoanelor care trăiesc în locuințe improvizate	Numărul persoanelor de etnie romă care trăiesc în locuințe improvizate
Buda	10	10
Calvini	30	22
Mihăilești	38	38
Viperești	43	15

Sursa: date furnizate de Prefectura Buzău

Dintre cele 35 de localități cu zone rurale marginalizate din județul Buzău, localitățile Racovițeni și Scoarța erau singurele localități care la nivelul anului 2018 nu erau conectate la rețeaua simplă de distribuție a apei potabile.

Tabel nr. 71. Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile, la nivelul localităților cu zone rurale marginalizate din județul Buzău³⁶

- kilometri-

Localitate	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Amaru	:	:	:	23.00	23.00	22.00	20.00	18.80
Bălăceanu	10.50	10.50	10.50	10.50	10.50	10.00	10.10	10.10
Berca	30.90	30.90	29.20	30.90	29.90	37.40	37.40	40.90
Bozioru	17.50	19.50	19.50	19.50	19.50	19.50	19.50	20.80
Brădeanu	21.00	21.00	22.20	21.20	21.20	20.50	20.50	:
Brăești	:	:	:	:	:	10.00	22.20	23.20
Buda	:	:	:	:	:	:	:	6.00
Calvini	20.00	20.00	20.00	26.60	26.60	27.00	27.00	27.00
Cătina	19.80	19.80	19.70	24.70	24.70	20.40	20.40	20.50
Cernătești	50.50	37.10	37.70	38.70	41.70	44.40	43.60	43.60
Chiojdu	40.00	55.90	33.80	32.20	31.50	29.40	27.90	27.90
Cilibia	:	:	:	1.00	12.70	12.70	12.10	11.70
Cozieni	7.00	12.00	17.50	20.20	21.80	25.00	27.50	27.00
Glodeanu Sărat	10.70	10.70	10.70	10.70	10.70	28.60	28.60	48.60
Lopătari	3.80	3.80	3.80	3.80	3.80	3.80	3.80	:
Luciu	21.00	21.00	20.80	20.80	21.50	22.00	22.00	22.00

³⁶ Localitățile Racovițeni și Scorțoasa nu sunt cuprinse în analiză, întrucât pentru aceste localități nu sunt disponibile date pe site-ul Institutului Național de Statistică.

Localitate	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Măgura	14.20	14.20	20.20	25.60	25.60	24.50	15.20	15.20
Mihăilești	1.50	2.00	2.00	2.00	2.00	2.00	2.00	:
Naeni	31.90	35.00	30.50	34.00	34.00	34.00	32.70	32.70
Padina	7.00	7.00	7.00	27.00	28.50	:	25.00	25.00
Pănătău	7.00	7.00	7.00	7.00	7.00	7.00	7.00	7.00
Râmnicelu	18.70	18.70	18.70	18.70	18.70	24.20	24.70	24.90
Robeasca	19.20	19.20	19.20	19.20	19.20	19.20	19.20	19.20
Rușețu	23.50	23.50	23.50	23.50	23.50	20.50	20.50	20.50
Sărulești	:	:	1.00	1.00	9.60	9.80	10.80	10.80
Scutelnici	5.80	5.80	5.80	5.80	5.80	5.80	5.80	:
Smeeni	12.00	12.00	12.00	46.00	46.00	47.60	43.70	42.20
Topliceni	13.30	12.90	16.40	17.30	16.80	17.20	17.20	17.20
Valea Salciei	13.00	13.00	13.00	13.00	13.00	13.00	12.90	12.90
Vernești	73.10	78.70	80.00	87.40	87.20	103.30	107.70	110.00
Vintilă Vodă	29.40	29.40	29.80	28.60	30.00	31.20	32.20	33.00
Viperești	8.50	8.50	8.90	9.90	9.60	9.20	8.80	8.80
Zărnești	:	:	:	39.00	39.00	52.60	52.60	52.60

Sursa: prelucrare date INS

Sănătate

Dintre localitățile cu zone rurale marginalizate din județul Buzău, Smeeni și Vintilă Vodă sunt singurele localități pe teritoriul cărora există spitale.

Cele mai frecvente unități sanitare, prezente la nivelul localităților cu zone rurale marginalizate din județul Buzău sunt cabinetele medicale de familie, farmaciile, punctele farmaceutice și cabinetele stomatologice, conform datelor furnizate de INS, prezentate în tabelul de mai jos. În localitatea Berca se regăsea, în anul 2017, cea mai variată gamă de unități sanitare, aici existând, pe lângă cabinete medicale de familie, farmacii și cabinete stomatologice, și cabinete medicale de medicină generală, cabinete medicale școlare și alte tipuri de cabinete medicale.

Singurele localități cu zone rurale marginalizate la nivelul cărora, în perioada 2011 - 2017, nu se regăsea nicio categorie de unități sanitare, sunt localitățile Racovițeni, Robeasca și Valea Salciei.

Tabel nr. 72. Unități sanitare existente la nivelul localităților cu zone rurale marginalizate din județul Buzău (2017)³⁷

Localități	Cabinete medicale de familie	Cabinete stomatologice	Farmacii	Puncte farmaceutice
Amaru	1	:	1	1
Bălăceanu	1	1	:	:
Berca	5	4	4	:
Bozioru	:	:	:	:
Brădeanu	1	:	1	:
Brăești	1	:	:	:
Buda	1	:	2	:
Calvini	2	:	:	:
Cătina	:	1	:	:
Cernătești	2	1	2	1
Chiojdu	1	1	2	1
Cilibia	1	:	:	:
Cozieni	1	2	1	:
Glodeanu Sărat	1	1	1	1
Lopătari	2	:	1	:
Luciu	1	:	1	:
Măgura	1	3	1	1
Mihăilești	1	:	2	:
Padina	1	1	2	1
Naeni	:	:	:	:
Pănătău	1	:	:	:
Râmnicelu	2	:	:	:
Rușețu	1	:	2	:
Sărulești	1	:	:	:
Scorțoasa	1	1	:	:
Scutelnici	:	:	:	:
Smeeni	2	1	4	:
Topliceni	1	:	:	1
Vintilă Vodă	1	:	1	1
Vernești	4	1	3	:
Viperești	2	:	1	:
Zărnești	2	:	2	1

Sursa: prelucrare date INS

Asistență socială

La nivelul anului 2017, datele disponibile furnizate de Prefectura Județului Buzău, indică existența a 9 localități cu zone rurale marginalizate, în care erau asistate familii de etnie romă. Cele mai multe familii de etnie romă asistate se înregistrează în localitățile Râmnicelu (567 familii), Calvini (159 familii) și Buda (124 familii). Aceste localități sunt incluse și în categoria localităților cu marginalizare severă,

³⁷ Localitățile Racovițeni, Valea Salciei și Robeasca nu sunt cuprinse în analiză, întrucât pentru aceste localități nu sunt disponibile date pe site-ul Institutului Național de Statistică.

conform Atlasului Zonelor Rurale Marginalizate. În ceea ce privește numărul de copii romi asistați, acesta înregistra valori ridicate în cazul localității Râmnicelu (1033 copii de etnie romă asistați) și Viperești (300 de copii de etnie romă asistați).

Tabel nr. 73. **Numărul familiilor rome asistate/copiilor romi asistați, în localitățile cu zone rurale marginalizate din județul Buzău (2017)**

Localitate	Numărul de familii rome asistate	Numărul de copii romi asistați
Buda	124	55
Calvini	159	159
Cătina	16	10
Cilibia	64	87
Măgura	110	115
Mihăilești	94	221
Râmnicelu	567	1033
Topliceni	99	60
Viperești	39	300

Sursă: date furnizate de Prefectura Buzău

Datele furnizate de DGASPC Buzău, indică următoarea situație la nivel județean, în domeniul asistenței sociale, aferentă anului 2017:

- Existența a 30 de centre pentru copii, care au avut drept beneficiari, în anul 2017, 753 de copii (552 de copii au beneficiat de servicii de tip rezidențial și 201 copii au beneficiat de serviciile oferite de centrele de zi);
- Existența a 7 centre pentru persoane adulte;
- 413 adulți asistați în centre speciale;
- 284 de beneficiari ai centrelor pentru persoane cu handicap;
- Valoarea prestațiilor acordate persoanelor cu handicap a fost de peste 63 milioane lei;
- Cheltuielile cu protecția socială au depășit 55 milioane lei;
- Numărul total de persoane cu handicap la nivelul județului Buzău a fost de 17.726 persoane, din care 16.065 persoane adulte și 1.661 copii.

În ceea ce privește incidența sărăciei extreme la nivelul localităților cu zone rurale marginalizate din județul Buzău, în anul 2017, aceasta era mai accentuată în cazul localităților Viperești (43 de persoane care trăiau în sărăcie extremă, din care 15 de etnie romă) și Mihăilești (38 de persoane care trăiau în sărăcie extremă, toate de etnie romă).

Tabel nr. 74. Numărul persoanelor care trăiesc în sărăcie extremă, în localitățile cu zone rurale marginalizate din județul Buzău (2017)

Localitate	Numărul persoanelor care trăiesc în sărăcie extremă	Numărul persoanelor de etnie romă care trăiesc în sărăcie extremă
Buda	10	10
Calvini	30	22
Mihăilești	38	38
Viperești	43	15

Sursa: date furnizate de Prefectura Buzău

Analizând evoluția indicatorului în perioada 2011-2017, se constată că în cazul localității Buda numărul de persoane care trăiau în sărăcie extremă (locuințe improvizate) a scăzut (de la 15 persoane în 2011, la 10 în 2017), în vreme ce în localitățile Calvini și Mihăilești acesta a crescut, iar în localitatea Viperești a rămas constant.

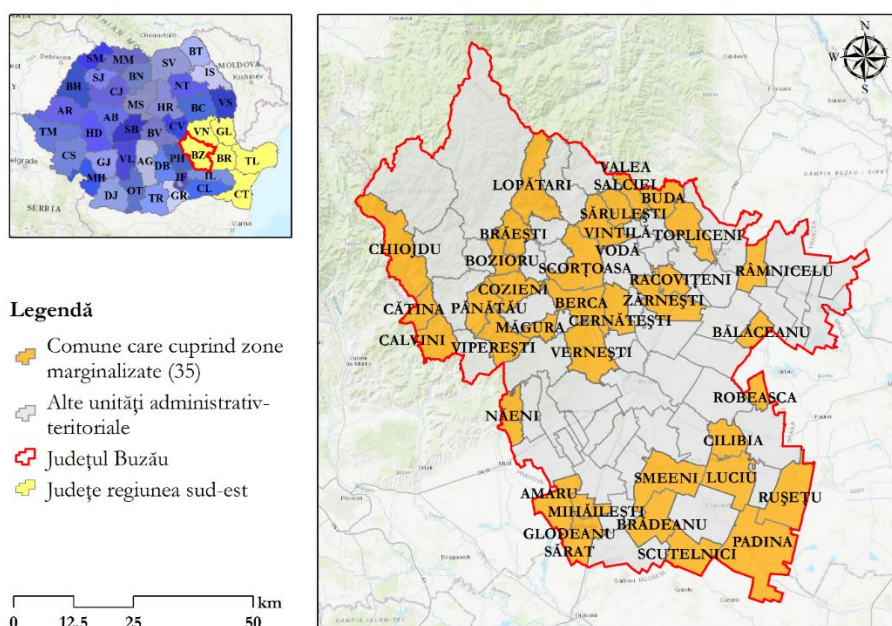
Tabel nr. 75. Evoluția numărului de persoane care trăiesc în sărăcie extremă, în localitățile cu zone rurale marginalizate din județul Buzău

Localitate	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Buda	15	15	15	15	15	10	10
Calvini	28	32	30	31	30	29	30
Mihăilești	16	18	20	23	27	33	38
Viperești	15	15	15	15	15	15	15

Sursa: date furnizate de Prefectura Buzău

În continuare sunt prezentate grafic comunitățile rurale marginalizate din județul Buzău:

Figura nr.106 Comunități rurale marginalizate județul Buzău

Sursa: elaborare proprie autori, 2019

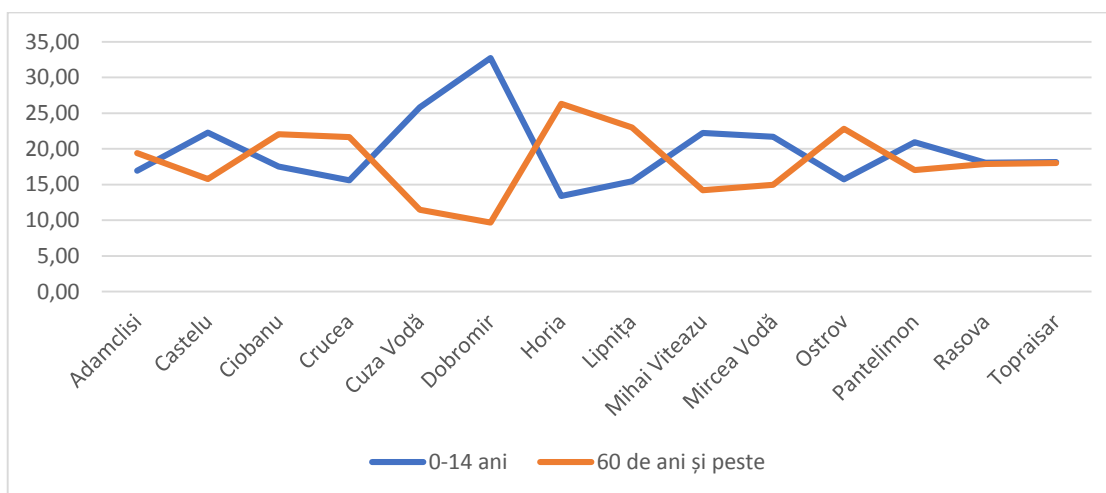
Județul Constanța

Demografie

La nivelul localităților cu zone rurale marginalizate din județul Constanța, scăderea numărului de locuitori nu la este la fel de pregnantă ca în cazul celorlalte județe ale Regiunii Sud-Est, șapte din cele 14 localități înregistrând o scădere a populației în perioada 2011 - 2019 (Adamclisi, Ciobanu, Crucea, Lipnița, Ostrov, Pantelimon, Rașova), în vreme ce la nivelul celorlalte șapte populația a crescut (Castelu, Cuza Vodă, Dobromir, Horia, Mihai Viteazu, Mircea Vodă, Topraisar).

În plus, la nivelul a opt din cele 14 localități se remarcă o pondere mai ridicată a copiilor în totalul populației, comparativ cu ponderea persoanelor vârstnice, cele mai ridicate ponderi ale copiilor cu vârsta de până la 15 ani fiind înregistrate, la 1 ianuarie 2019, în localitățile Dobromir (32,72%), Cuza Vodă (25,80%), Castelu (22,28%) și Mihai Viteazu (22,24%). O pondere mai mare a populației de 60 de ani și peste se înregistra, la nivelul aceleiași perioade, în localitățile Horia (26,30%) și Lipnița (23%).

Figura nr.107 Ponderea persoanelor cu vârsta între 0-14 ani și 60 de ani și peste în totalul populației, în localitățile cu zone rurale marginalizate din județul Constanța (1 ianuarie 2019)

Sursa: prelucrare date INS

Tabel nr. 76. Ponderea persoanelor cu vârsta între 0-14 ani și 60 de ani și peste în totalul populației, în localitățile cu zone rurale marginalizate din județul Constanța (1 ianuarie 2019)

Localitate	Proporția persoanelor cu vârsta între 0-14 ani în totalul populației	Proporția persoanelor cu vârsta de 60 de ani și peste în totalul populației
Adamclisi	16.92	19.39
Castelu	22.28	15.76

Localitate	Proporția persoanelor cu vârsta între 0-14 ani în totalul populației	Proporția persoanelor cu vârsta de 60 de ani și peste în totalul populației
Ciobanu	17.52	22.04
Crucea	15.60	21.63
Cuza Vodă	25.80	11.47
Dobromir	32.72	9.65
Horia	13.41	26.30
Lipnița	15.47	23.00
Mihai Viteazu	22.24	14.21
Mircea Vodă	21.67	14.97
Ostrov	15.75	22.80
Pantelimon	20.91	17.01
Rasova	18.05	17.89
Topraisar	18.14	18.03

Sursa: prelucrare date INS

Educație

În perioada 2011 – 2017, la nivelul a opt din cele 14 localități cu zone rurale marginalizate din județul Constanța, s-au înregistrat absolvenți de învățământ liceal și profesional, în acest sens remarcându-se localitățile Adamclisi, Castelu, Ciobanu, Crucea, Dobromir, Mihai Viteazu, Ostrov și Topraisar. Mai mult, în localitatea Castelu, la nivelul anului 2019, se înregistrau 13 absolvenți de învățământ postliceal.

Cei mai mulți absolvenți de învățământ primar și gimnazial se înregistrau, în anul 2017, în localitățile Castelu (63 absolvenți), Topraisar (63 absolvenți) și Mircea Vodă (62 absolvenți).

Tabel nr. 77. Absolvenți pe niveluri de educație, în comunele cu zone marginalizate din județul Constanța (2011-2017)

Nivel de instruire	Localități	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)	Adamclisi	31	19	26	20	24	21	21
	Castelu	48	60	47	52	55	56	63
	Ciobanu	19	36	30	24	34	23	38
	Crucea	32	26	32	30	17	33	43
	Cuza Vodă	24	40	32	52	35	30	31
	Dobromir	29	27	28	35	21	27	37
	Horia	10	5	10	16	11	8	8
	Lipnița	33	34	30	47	36	22	22
	Mihai Viteazu	25	40	42	44	37	42	36
	Mircea Vodă	42	64	54	48	63	46	62
	Ostrov	69	68	76	61	39	60	57
Pantelimon	28	12	18	27	16	15	18	

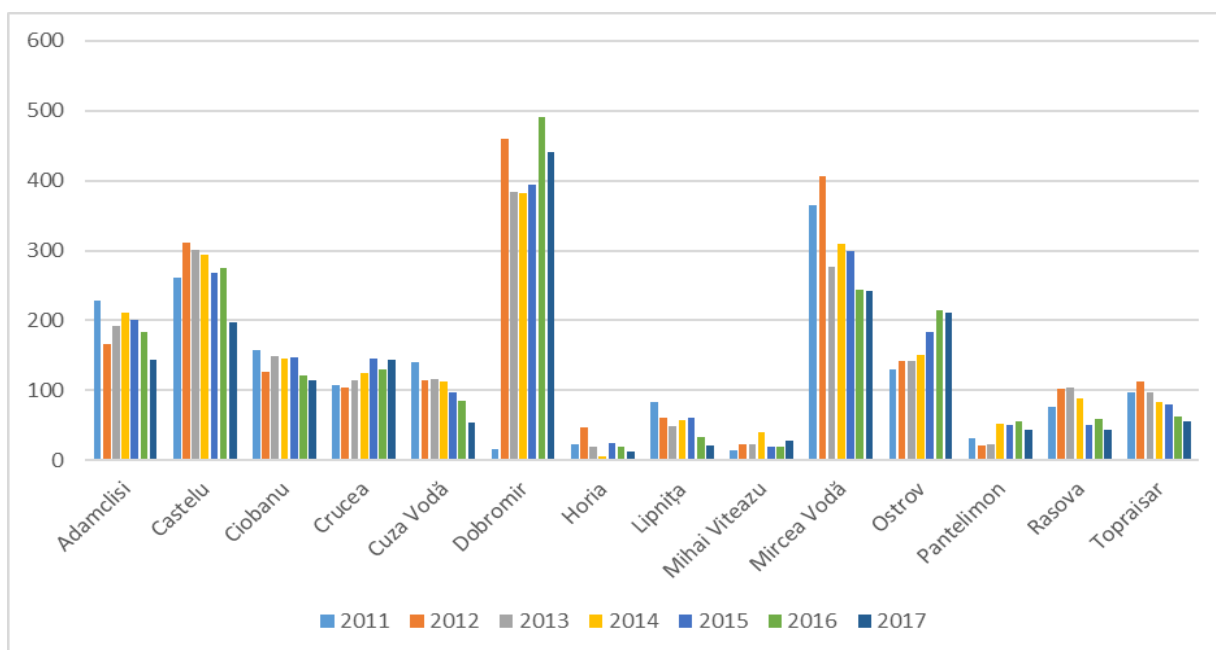
Nivel de instruire	Localități	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	Rasova	58	30	48	45	40	38	40
	Topraisar	66	66	62	72	65	69	63
Liceal	Adamclisi	:	20	20	22	19	16	20
	Castelu	61	79	76	41	32	64	40
	Ciobanu	:	:	18	17	9	12	14
	Crucea	:	:	:	15	10	13	19
	Dobromir	:	9	10	10	13	10	:
	Mihai Viteazu	:	:	8	14	18	17	12
	Ostrov	66	54	59	37	61	48	26
	Topraisar	21	23	65	46	54	59	54
Profesional	Adamclisi	:	:	17	8	:	:	:
	Castelu	:	:	11	11	:	17	13
	Crucea	:	:	:	7	:	17	:
	Dobromir	:	:	:	:	:	7	15
	Ostrov	:	:	:	:	:	:	13
	Topraisar	:	:	16	:	:	:	:
Postliceal	Castelu	:	:	:	:	:	:	13

Sursa: Prelucrare date INS

Ocuparea forței de muncă

La nivelul județului Constanța, numărul șomerilor înregistrați a crescut în perioada 2011-2017 în comunele Dobromir (cea mai mare creștere a numărului de șomeri, respectiv de peste 2600%), Mihai Viteazu (creștere de peste 93%), Ostrov (creștere de peste 62%), Pantelimon (creștere de peste 40%) și Crucea (creștere de peste 33%). În celelalte localități cu zone rurale marginalizate, numărul șomerilor a înregistrat o scădere pe parcursul acestei perioade, mai accentuată în cazul localităților Lipnița (scădere de 75%) și Cuza Vodă (scădere de peste 61%).

Figura nr.108 Numărul de șomeri înregistrați în zonele rurale marginalizate din județul Constanța

Sursa: prelucrare date INS

Condiții de locuit

Localitatea Dobromir este singura localitate din localitățile cu zone rurale marginalizate din județul Constanța, neracordată la rețeaua de distribuție a apei potabile, conform datelor disponibile furnizate de Institutul Național de Statistică.

Cea mai mare lungime a rețelei simple de distribuție a apei potabile se înregistrează, în anul 2018, în localitățile Lipnița (circa 37 km) și Ciobanu (32 km). Pe de altă parte, cea mai mică rețea de distribuție a apei potabile se înregistrează în localitățile Mihai Viteazu (5,7 km) și Crucea (9,3 km).

Tabel nr. 78. Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile, la nivelul localităților cu zone rurale marginalizate din județul Constanța

Localitate	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Adamclisi	19.30	19.30	19.40	19.40	21.20	21.20	21.20	21.20
Castelu	24.10	24.10	24.10	24.10	24.10	24.10	24.10	24.10
Ciobanu	32.00	32.00	32.00	32.00	32.00	32.00	32.00	32.00
Crucea	9.30	9.30	9.30	9.30	9.30	9.30	9.30	9.30
Cuza Vodă	23.40	23.40	23.90	23.90	23.90	23.90	23.90	23.90
Horia	14.40	14.40	24.80	24.80	24.80	24.80	24.80	24.80
Lipnița	27.80	27.80	27.80	27.80	27.80	27.80	36.80	36.80
Mihai Viteazu	5.70	5.70	5.70	5.70	5.70	5.70	5.70	5.70
Mircea Vodă	23.80	23.80	23.80	23.80	25.10	25.10	25.20	25.80

Localitate	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ostrov	24.80	24.80	24.80	24.80	24.80	24.80	24.80	24.80
Pantelimon	23.70	23.70	23.70	23.70	23.70	16.70	16.70	16.70
Rasova	21.00	21.00	21.00	21.00	21.00	21.00	21.00	21.00
Topraisar	27.30	27.30	27.30	27.30	27.30	27.30	27.30	27.30

Sursa: Prelucrare date INS

Sănătate

Cele mai frecvente unități sanitare existente în localitățile cu zone rurale marginalizate din județul Constanța sunt cabinetele medicale de familie, cabinetele stomatologice și farmaciile și punctele farmaceutice.

În localitățile Castelu, Ciobanu, Cuza Vodă, Horia, Mihai Viteazu și Ostrov, existau, la nivelul anului 2017, și cabinete medicale de medicină generală. În plus, în localitatea Horia, exista și un cabinet medical de specialitate. Se constată că la nivelul tuturor localităților cu zone rurale marginalizate din județul Constanța, există cel puțin două tipuri de unități sanitare.

Tabel nr. 79. **Unități sanitare existente la nivelul localităților cu zone rurale marginalizate din județul Constanța (2017)**

Localități	Cabinete medicale de medicină generală	Cabinete medicale de familie	Cabinete stomatologice	Farmacii	Puncte farmaceutice
Adamclisi	:	1	4	:	1
Castelu	2	2	2	1	1
Ciobanu	1	1	1	:	:
Crucea	:	1	1	1	:
Cuza Vodă	1	2	1	1	:
Dobromir	:	1	1	:	1
Horia	1	1	:	:	:
Lipnița	:	1	5	:	1
Mihai Viteazu	1	2	2	2	:
Mircea Vodă	:	2	2	2	:
Ostrov	1	1	1	1	:
Pantelimon	:	1	:	1	1
Rasova	:	1	1	1	:
Topraisar	:	2	2	2	:

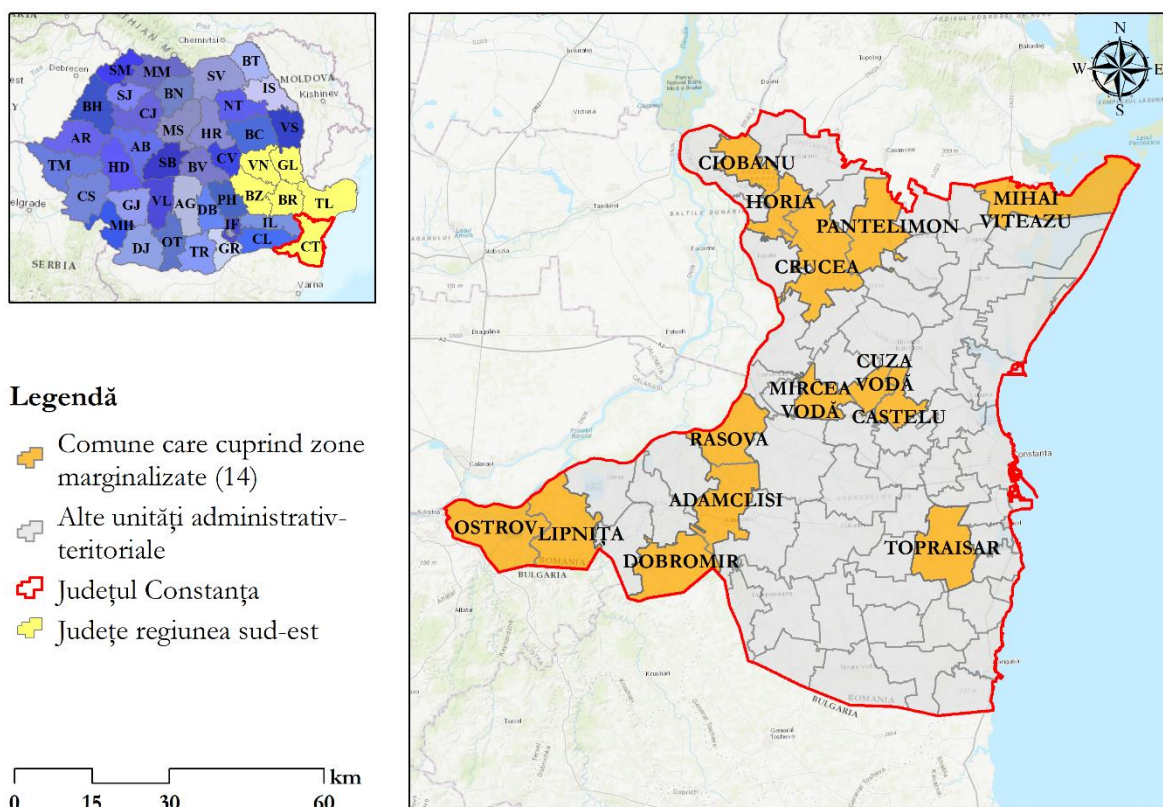
Sursa: prelucrare date INS

Asistență socială

Pentru județul Constanța nu există date disponibile care să permită o analiză a domeniului de asistență socială, la nivelul localităților cu zone rurale marginalizate.

În continuare sunt prezentate grafic comunitățile rurale marginalizate din județul Constanța:

Figura nr.109 Comunități rurale marginalizate în județul Constanța

Sursa: elaborare proprie autori 2019

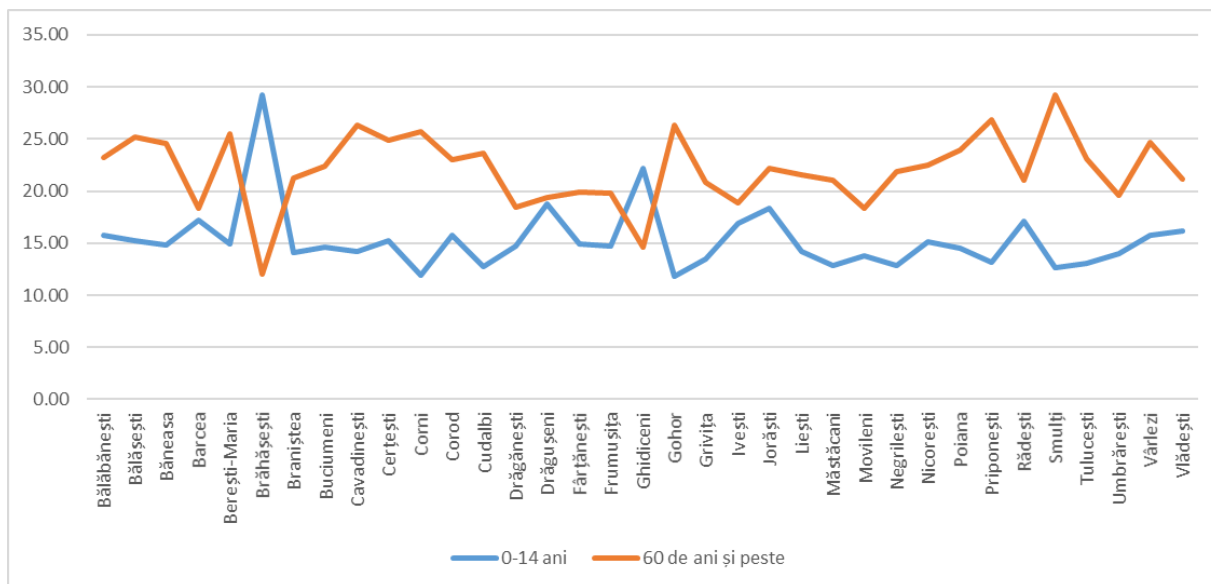
Județul Galați

Demografie

În general, localitățile cu zone rurale marginalizate din județul Galați, au urmat trendul de scădere a numărului de locuitori în perioada 2011-2019, excepție făcând localitățile Brăhășești, Braniștea, Drăgănești, Ghidiceni și Negriștești, la nivelul cărora au fost înregistrate ușoare creșteri ale numărului de locuitori. De altfel, localitățile Brăhășești și Ghidiceni sunt și singurele localități cu o pondere mai

mare a copiilor cu vârsta cuprinsă între 0 și 14 ani în totalul populației, comparativ cu ponderea persoanelor cu vârsta de 60 de ani și peste.

Figura nr.110 Ponderea persoanelor cu vârsta între 0-14 ani și 60 de ani și peste în totalul populației, în localitățile cu zone rurale marginalizate din județul Galați (1 ianuarie 2019)

Sursa: prelucrare date INS

Tabel nr. 80. Ponderea persoanelor cu vârsta între 0-14 ani și 60 de ani și peste în totalul populației, în localitățile cu zone rurale marginalizate din județul Galați (1 ianuarie 2019)

Localitate	Proportia persoanelor cu vârsta între 0-14 ani în totalul populației	Proportia persoanelor cu vârsta de 60 de ani și peste în totalul populației
Bălăbănești	15.75	23.22
Bălășești	15.26	25.14
Băneasa	14.84	24.53
Barcea	17.20	18.40
Berești-Maria	14.87	25.49
Brăhășești	29.20	12.05
Braniștea	14.13	21.22
Buciumeni	14.60	22.34
Cavadinești	14.18	26.38
Cerțești	15.27	24.91
Corni	11.90	25.71
Corod	15.76	23.01
Cudalbi	12.76	23.65
Drăgănești	14.68	18.44
Drăgușeni	18.79	19.37
Fârțănești	14.91	19.89
Frumușița	14.69	19.82
Ghidiceni	22.23	14.59

Localitate	Proporția persoanelor cu vârsta între 0-14 ani în totalul populației	Proporția persoanelor cu vârsta de 60 de ani și peste în totalul populației
Gohor	11.81	26.35
Grivița	13.52	20.86
Ivești	16.94	18.87
Jorăști	18.33	22.15
Liești	14.20	21.57
Măstăcani	12.89	21.07
Movileni	13.76	18.40
Negrilești	12.86	21.85
Nicorești	15.09	22.49
Poiana	14.55	23.98
Priponesți	13.12	26.84
Rădești	17.10	21.09
Smulți	12.64	29.26
Tulucești	13.07	23.15
Umbrărești	14.04	19.56
Vârlezi	15.78	24.68
Vlădești	16.14	21.12

Sursa: prelucrare date INS

Educație

În comunitățile marginalizate rurale din județul Galați se remarcă prezența absolvenților de învățământ liceal, profesional și postliceal, doar în localitățile Corod, Cudalbi și Ivești. Astfel, la nivelul anului 2017, în comuna Corod se înregistrau 16 absolvenți de învățământ liceal și 16 absolvenți de învățământ profesional, în comuna Cudalbi se înregistrau 37 de absolvenți de învățământ liceal, 16 absolvenți de învățământ profesional și 33 de absolvenți de învățământ profesional, iar în comuna Ivești se înregistrau 12 absolvenți de învățământ liceal și 18 absolvenți de învățământ profesional.

Cel mai mare număr de absolvenți de învățământ primar și gimnazial se înregistra, în anul 2017, în localitățile Liești (96 absolvenți), Ivești (96 absolvenți) și Brăhășești (86 absolvenți), fapt corelat și cu numărul mai mare de locuitori din aceste localități.

Tabel nr. 81. **Absolvenți pe niveluri de educație, în comunele cu zone marginalizate din județul Galați (2011-2017)**

Nivel de instruire	Localitate	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)	Bălăbănești	32	35	24	34	25	26	27
	Bălășești	28	29	44	30	25	21	21
	Băneasa	17	20	20	24	17	16	22

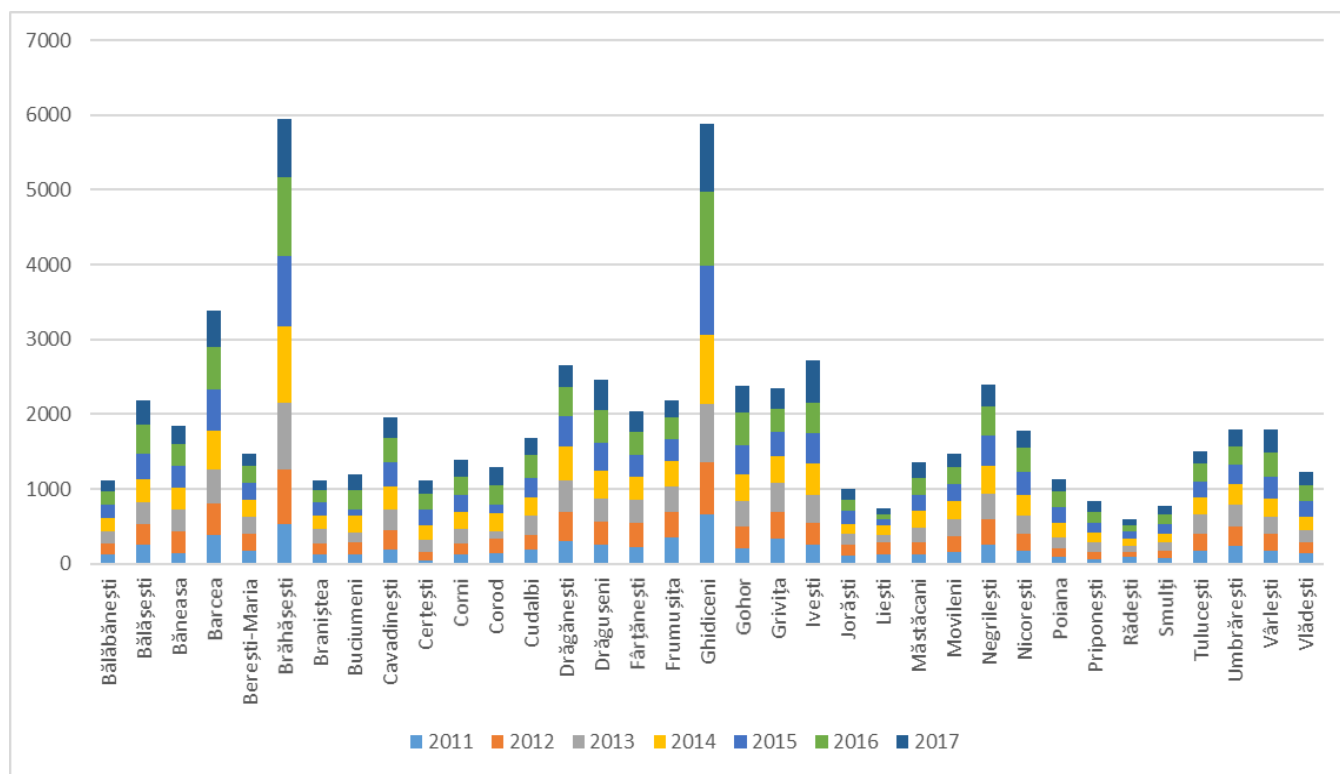
Nivel de instruire	Localitate	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	Barcea	47	45	53	60	44	35	50
	Berești-Maria	22	30	42	30	31	26	32
	Brăhășești	56	76	63	70	66	72	86
	Braniștea	28	28	28	31	30	28	23
	Buciumeni	42	32	42	32	67	26	28
	Cavadinești	38	33	37	46	37	31	50
	Cerțești	23	38	26	32	31	22	26
	Corni	28	25	28	24	23	20	26
	Corod	50	50	60	60	55	59	43
	Cudalbi	54	63	69	77	66	50	72
	Drăgănești	61	67	69	56	57	43	51
	Drăgușeni	63	83	66	107	68	56	43
	Fârțanești	53	44	48	56	49	40	43
	Frumușița	47	37	40	55	37	42	44
	Ghidiceni	54	65	54	70	57	57	60
	Gohor	34	40	39	38	34	22	24
	Grivița	39	20	30	32	27	19	19
	Ivești	97	87	80	87	92	80	96
	Jorăști	23	32	20	20	20	16	18
	Liești	97	89	103	97	96	100	96
	Măstăcani	65	66	66	54	56	48	51
	Movileni	38	26	26	26	25	22	8
	Negrilești	32	31	41	33	31	21	21
	Nicorești	53	40	40	41	35	29	39
	Poiana	18	24	28	23	18	18	21
	Priponești	25	23	21	27	26	22	23
	Rădești	17	16	14	30	12	14	14
	Smulți	11	8	7	12	15	12	13
	Tulucești	58	59	54	49	44	60	59
	Umbrărești	64	63	46	65	58	73	47
Vârlezi	18	21	18	12	26	20	21	
Vlădești	16	26	14	18	13	16	17	
Liceal	Corod	:	13	12	5	10	10	16
	Cudalbi	:	39	32	40	46	24	37
	Ivești	:	27	20	31	13	13	12
Profesional	Corod	:	:	:	:	12	15	16
	Cudalbi	:	:	17	15	14	12	16
	Ivești	:	21	12	:	:	13	18
Postliceal (inclusiv învățământul special)	Cudalbi	:	39	31	24	37	33	33

Sursa: Prelucrare date INS

Ocuparea forței de muncă

În județul Galați, în perioada 2011-2017, numărul șomerilor înregistrați a cunoscut, în general, o creștere la nivelul comunelor cu comunități marginalizate, mai accentuată în cazul localităților Cerțești (creștere de circa 360%), Ivești (creștere de peste 120%) și Priponești (creștere de circa 120%), acestea fiind localități identificate în studiul "Atlasul zonelor rurale marginalizate și al dezvoltării umane locale din România" ca fiind localități cu un grad de marginalizare severă (Cerțești și Priponești) și peste limită (Ivești). Doar în cazul a 8 din cele 35 de comune cu zone rurale marginalizate, se constată o scădere a numărului de șomeri înregistrați, aceasta fiind mai accentuată în comunele Frumușița și Liești (scădere de 33,24%, respectiv de 32,20%).

Figura nr.111 Numărul de șomeri înregistrați în zonele rurale marginalizate din județul Galați

Sursa: Prelucrare date INS

Conform datelor furnizate de AJOFM Galați, cea mai mare pondere a șomerilor de etnie romă din totalul șomerilor înregistrați se remarcă, la nivelul anului 2017, în localitățile Brăhășești (peste 66%), Ivești (peste 50%) și Ghidiceni (de circa 50%), acestea fiind localități cu un grad de marginalizare severă sau peste medie.

Condiții de locuit

Majoritatea localităților cu zone rurale marginalizate din județul Galați erau racordate, la nivelul anului 2018, la rețeaua de distribuție a apei potabile, excepție făcând localitățile Drăgușani, Negrilești, Smulți și Vârlezi. Cele mai lungi rețele de distribuție a apei potabile, se regăseau, în anul 2018, în localitățile Frumușița (73 km), Tulucești (61 km) și Liești (54,5 km).

Tabel nr. 82. **Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile, la nivelul localităților cu zone rurale marginalizate din județul Galați**

-kilometri-

Localitate	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Bălăbănești	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00
Bălășești	3.00	4.00	4.00	12.00	12.00	12.00	12.00	12.00
Băneasa	3.50	3.50	3.50	3.50	3.50	3.50	3.50	3.50
Barcea	27.00	27.00	27.00	27.00	34.20	21.20	21.20	21.20
Berești-Maria	5.20	18.50	18.50	19.80	19.80	16.00	16.00	16.00
Brăhășești	30.00	30.00	30.00	30.00	30.00	30.00	30.00	30.00
Braniștea	30.00	30.00	30.00	30.00	25.50	34.00	34.00	34.00
Buciumeni	21.70	14.20	14.20	14.20	14.20	14.20	14.20	14.20
Cavadinești	24.00	38.00	38.00	38.00	38.00	43.30	43.30	43.30
Cerțești	33.60	33.60	33.60	33.60	33.60	33.60	33.60	33.60
Corni	:	:	:	7.90	7.90	7.90	7.90	7.90
Corod	23.00	23.00	34.00	41.00	41.00	41.00	41.00	41.00
Cudalbi	22.60	22.60	23.00	75.00	75.00	75.00	24.40	24.40
Drăgănești	:	:	:	:	:	28.10	28.10	28.10
Fârțanești	35.50	37.00	37.00	26.00	26.00	26.00	26.00	26.00
Frumușița	73.00	73.00	73.00	73.00	73.00	73.00	73.00	73.00
Ghidiceni	34.60	34.60	34.60	34.60	34.90	34.90	34.90	34.90
Gohor	26.00	26.20	26.20	26.30	26.30	26.30	26.30	26.30
Grivița	11.00	17.70	17.70	18.70	18.70	18.70	18.70	18.70
Ivești	11.00	11.00	11.00	11.00	45.50	45.50	45.50	45.50
Jorăști	:	:	:	2.80	2.80	:	:	:
Liești	10.50	10.50	10.50	10.50	53.80	54.50	54.50	54.50
Măstăcani	32.00	32.00	32.00	32.00	32.00	32.00	32.00	32.00
Movileni	32.00	62.80	62.80	31.40	31.40	31.40	31.40	31.40
Nicorești	25.00	32.00	32.00	47.00	47.00	47.00	47.00	47.00
Poiana	17.00	17.00	17.00	17.00	17.00	17.00	17.00	17.00
Priponești	:	:	:	30.00	30.00	30.00	30.00	30.00
Rădești	17.50	17.50	17.50	17.50	17.50	17.50	17.50	17.50
Tulucești	50.80	52.70	52.70	52.70	61.00	61.00	61.00	61.00
Umbrărești	40.00	40.00	40.00	40.00	41.90	28.00	28.00	28.00
Vlădești	19.00	19.00	19.00	25.00	25.00	25.00	25.00	25.00

Sursa: prelucrare date INS

Sănătate

Din cele 35 de localități cu zone rurale marginalizate ale județului Galați, singura localitate care la nivelul anului 2017 nu dispunea de nicio unitate sanitară, era localitatea Bălăbănești, deși pe parcursul perioadei 2011-2017, pe teritoriul acesteia au existat un cabinet medical de familie și un punct farmaceutic. Cele mai frecvente unități sanitare pe teritoriul comunelor cu zone rurale marginale din județul Galați sunt punctele farmaceutice.

Pe lângă cabinete medicale de familie, cabinete stomatologice, farmacii și puncte farmaceutice, în anul 2017, se remarcă existența unei unități medico-sociale în localitatea Cavadinești, a cabinetelor medicale de medicină generală în localitățile Fârțănești, Gohor și Ivești (câte unul în fiecare localitate) și a laboratoarelor medicale în localitățile Ivești și Liești (câte unul în fiecare localitate).

Tabel nr. 83. **Unități sanitare existente la nivelul localităților cu zone rurale marginalizate din județul Galați (2017)**

Localități	Cabinete medicale de familie	Cabinete stomatologice	Farmacii	Puncte farmaceutice
Bălăbănești	:	:	:	:
Bălășești	:	:	:	2
Băneasa	1	:	:	1
Barcea	3	1	:	2
Berești-Maria	1	:	:	1
Brăhășești	3	2	:	3
Braniștea	1	1	:	2
Buciumeni	:	:	:	1
Cavadinești	:	:	:	2
Cerțești	1	:	:	1
Corni	1	:	:	1
Corod	2	1	:	3
Cudalbi	3	1	:	3
Drăgănești	3	1	:	3
Drăgușeni	2	1	:	2
Fârțănești	2	1	1	1
Frumușița	3	1	:	3
Ghidiceni	2	:	:	3
Gohor	1	2	:	1
Grivița	1	1	:	2
Ivești	3	1	2	2
Jorăști	:	:	:	1
Liești	4	1	1	2
Măstăcani	2	1	:	2
Movileni	1	1	1	1
Negrilești	1	:	:	1
Nicorești	1	2	:	2

Localități	Cabinete medicale de familie	Cabinete stomatologice	Farmacii	Puncte farmaceutice
Poiana	1	:	:	2
Priponești	1	:	:	2
Rădești	1	:	:	1
Smulți	1	1	:	1
Tulucești	2	2	1	2
Umbrărești	3	1	1	1
Vârlezi	1	:	:	2
Vlădești	1	:	:	1

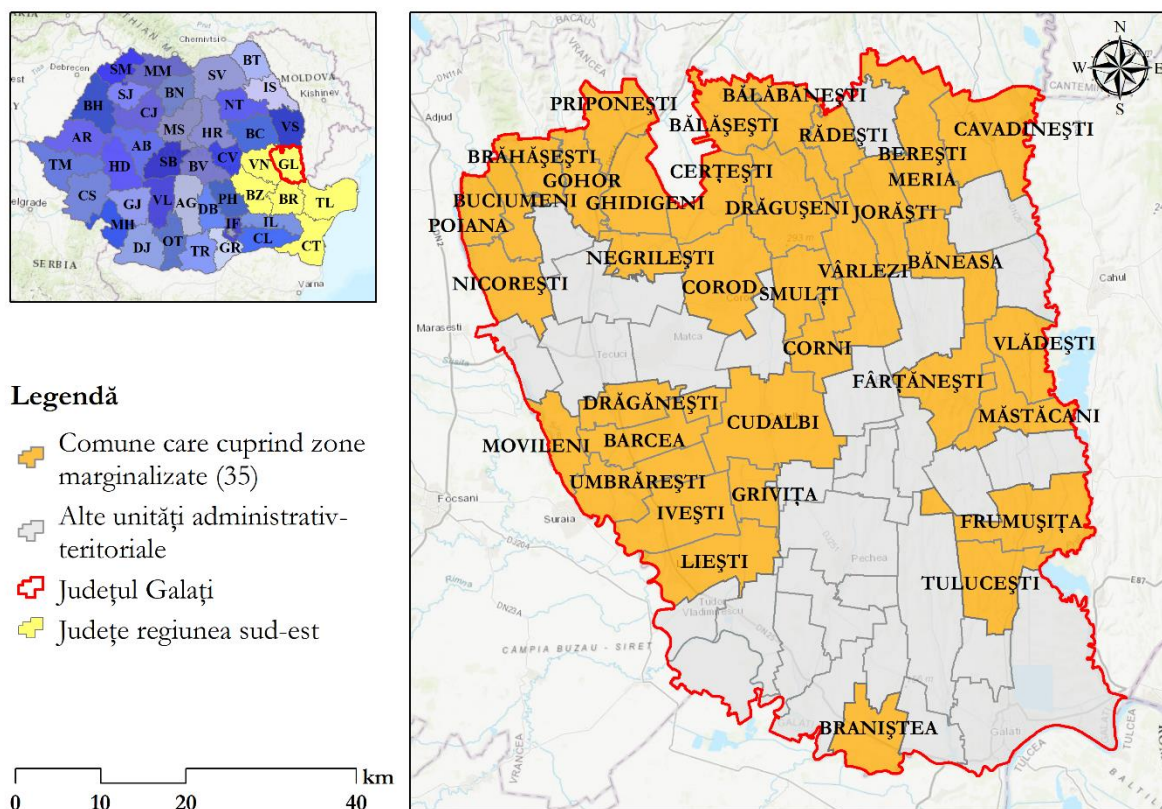
Sursa: prelucrare date INS

Asistență socială

Pentru județul Galați nu există date disponibile care să permită o analiză a domeniului de asistență socială, la nivelul localităților cu zone rurale marginalizate.

În continuare sunt prezentate grafic comunitățile rurale marginalizate din județul Galați:

Figura nr.112 Comunități rurale marginalizate în județul Galați

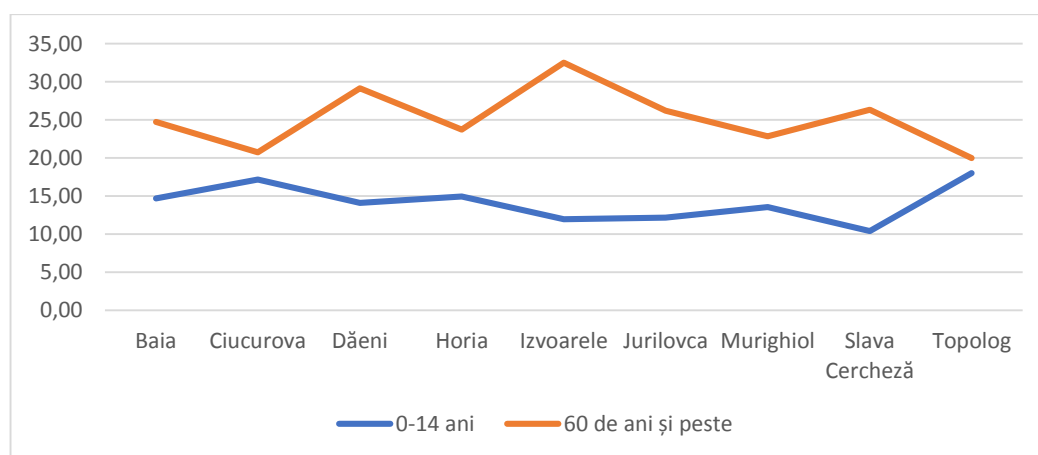
Sursa: elaborare proprie autori 2019

Județul Tulcea

Demografie

În județul Tulcea, populația din cele nouă localități identificate ca având comunități rurale marginalizate, a scăzut în perioada 2011 - 2019, cele mai accentuate scăderi fiind înregistrate în localitățile Slava (scădere de 12,5%), Jurilovca (scădere de circa 10%) și Dăeni (scădere de 9,64%). La nivelul tuturor acestor localități, ponderea persoanelor vârstnice este mai mare decât ponderea copiilor cu vârsta de până la 15 ani, cea mai îmbătrânită populație remarcându-se, la 1 ianuarie 2019, în localitățile Izvoarele și Dăeni, unde ponderea persoanelor de 60 de ani și peste, în totalul populației, era de 32,50%, respectiv de 29,11%.

Figura nr.113 Ponderea persoanelor cu vârsta între 0-14 ani și 60 de ani și peste în totalul populației, în localitățile cu zone rurale marginalizate din județul Tulcea (1 ianuarie 2019)

Sursa: Prelucrare date INS

Tabel nr. 84. Ponderea persoanelor cu vârsta între 0-14 ani și 60 de ani și peste în totalul populației, în localitățile cu zone rurale marginalizate din județul Tulcea (1 ianuarie 2019)

Localitate	Proporția persoanelor cu vârsta între 0-14 ani în totalul populației	Proporția persoanelor cu vârsta de 60 de ani și peste în totalul populației
Baia	14.68	24.72
Ciucurova	17.17	20.71
Dăeni	14.11	29.11
Horia	14.95	23.70
Izvoarele	11.94	32.50
Jurilovca	12.14	26.20
Murighiol	13.54	22.81
Slava Cercheză	10.41	26.31
Topolog	18.02	19.96

Sursa: Prelucrare date INS

Educație

La nivelul comunităților rurale marginalizate din județul Tulcea, majoritatea persoanelor sunt absolvente de învățământ primar și gimnazial, absolvenți de învățământ liceal și profesional remarcându-se doar în cazul localității Topolog (49 absolvenți de învățământ liceal și 22 de absolvenți de învățământ profesional, în anul 2017).

Cel mai mare număr de absolvenți de învățământ primar și gimnazial, se înregistra, la nivelul anului 2019, în localitățile Baia și Topolog, aspect corelat cu numărul mai mare de locuitori ai acestor localități.

Tabel nr. 85. **Absolvenți pe niveluri de educație, în comunele cu zone marginalizate din județul Tulcea (2011-2017)**

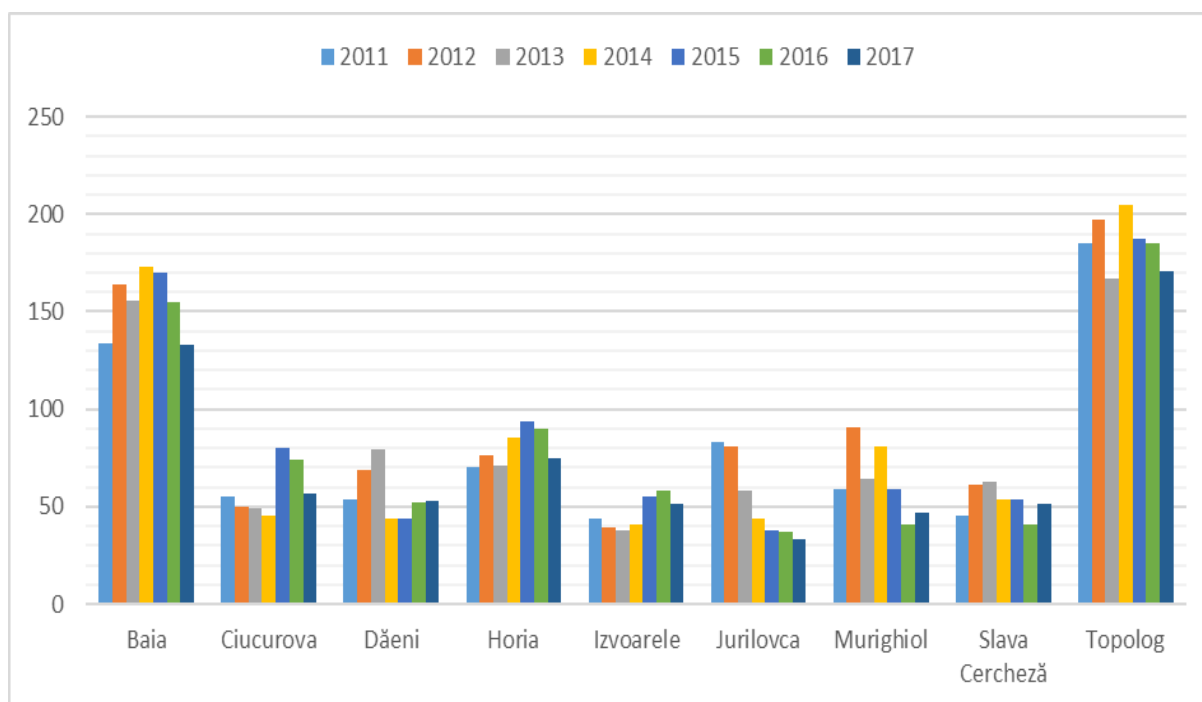
Nivel de instruire	Localitate	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)	Baia	39	24	53	46	49	24	50
	Ciucurova	30	28	15	34	32	21	14
	Dăeni	22	24	24	19	22	19	14
	Horia	12	13	12	11	12	10	8
	Izvoarele	13	12	14	26	8	18	8
	Jurilovca	28	31	31	43	41	37	38
	Murighiol	27	32	27	28	30	34	23
	Slava Cercheză	11	13	15	14	12	10	11
	Topolog	60	56	54	53	55	53	50
Liceal	Topolog	45	53	72	60	50	43	49
Profesional	Topolog	:	12	10	17	11	10	22

Sursa: Prelucrare date INS

Ocuparea forței de muncă

În județul Tulcea, în perioada 2011-2017, indicatorul privind numărul șomerilor înregistrați nu a cunoscut modificări substanțiale, cu excepția localității Jurilovca, unde numărul șomerilor înregistrați a scăzut cu circa 60%.

Figura nr.114 Numărul de șomeri înregistrați în localitățile cu zone rurale marginalizate din județul Tulcea

Sursa: Prelucrare date INS

Condiții de locuit

Toate localitățile cu zone rurale marginalizate din județul Tulcea, sunt racordate la rețeaua simplă de distribuție a apei potabile.

Cea mai dezvoltată rețea de distribuție a apei se regăsea, la nivelul anului 2018, în localitatea Murighiol (63,7 km), urmată de localitățile Topolog (54 km) și Dăeni (42 km). Analiza evoluției indicatorului în perioada 2011-2018 indică o dezvoltare mai accentuată a rețelei de distribuție a apei, în localitățile Murighiol și Dăeni.

Tabel nr. 86. Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile, la nivelul localităților cu zone rurale marginalizate din județul Tulcea

Localitate	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Baia	37.60	37.60	37.60	37.60	37.60	37.60	37.60	37.60
Ciucurova	17.40	21.50	22.40	21.90	21.60	24.20	24.20	24.20
Dăeni	34.00	34.00	34.00	42.00	42.00	:	42.00	42.00
Horia	22.30	22.30	22.30	22.30	22.30	22.30	22.30	22.30
Izvoarele	18.00	11.60	11.60	11.60	17.00	17.00	17.00	17.00
Jurilovca	41.00	41.00	41.00	41.00	41.00	41.00	41.00	41.00
Murighiol	44.50	67.10	67.10	67.10	67.10	63.70	63.70	63.70
Slava Cercheză	24.70	24.70	24.70	24.70	24.70	24.00	24.00	24.00

Localitate	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Topolog	47.70	30.90	28.80	28.80	54.00	54.00	54.00	54.00

Sursa: prelucrare date INS

Sănătate

La nivelul anului 2017, conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, cele mai multe unități sanitare se regăseau în localitatea Baia (3 cabinete medicale de familie și 3 farmacii), urmată de localitatea Jurilovca (2 cabinete medicale de familie, 2 farmacii și un cabinet stomatologic).

Cabinetele medicale de familie sunt singura tipologie de unități sanitare care se regăsea în fiecare dintre cele 9 localități cu zone rurale marginalizate din județul Tulcea.

Tabel nr. 87. **Unități sanitare existente la nivelul localităților cu zone rurale marginalizate din județul Tulcea (2017)**

Localități	Cabinete medicale de familie	Cabinete stomatologice	Farmacii	Puncte farmaceutice
Baia	3	:	3	:
Ciucurova	1	:	:	1
Dăeni	1	1	1	1
Horia	1	1	1	:
Izvoarele	1	1	1	:
Jurilovca	2	1	2	:
Murighiol	1	1	1	1
Slava Cercheză	1	1	1	:
Topolog	2	:	2	

Sursa: prelucrare date INS

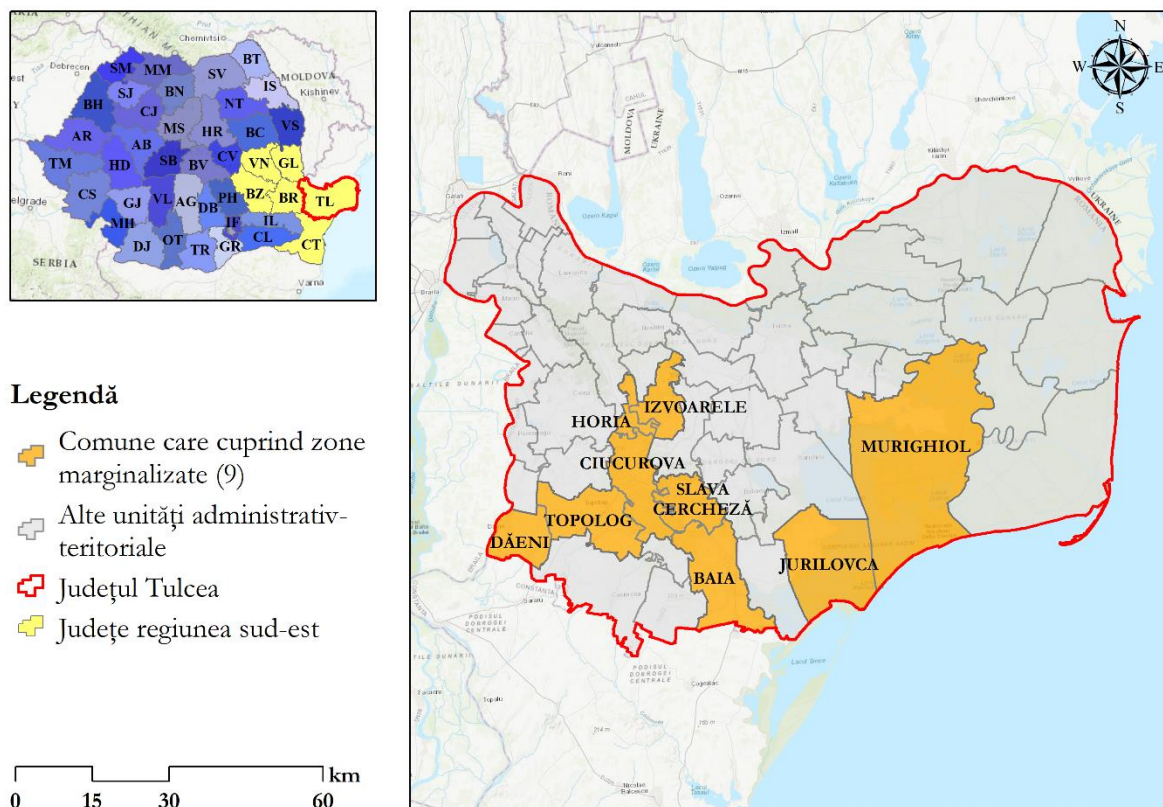
Asistență socială

Pentru județul Tulcea nu există date disponibile care să permită o analiză cuprinzătoare a domeniului de asistență socială, la nivelul localităților cu zone rurale marginalizate. Datele furnizate de DGASPC Tulcea, indică următoarea situație la nivel județean, aferentă anului 2017:

- Existența a 16 centre pentru copii și a 9 centre pentru persoane adulte;
- 290 de copii beneficiari ai centrelor de plasament;
- O valoare de peste 55 milioane lei a cheltuielilor de protecție socială;
- Numărul persoanelor cu handicap asistate social a fost de 9.273;
- Valoarea prestațiilor acordate persoanelor cu handicap a depășit 32 milioane lei.

În continuare sunt prezentate grafic comunitățile rurale marginalizate din județul Tulcea:

Figura nr.115 Comunități marginalizate rurale din județul Tulcea

Sursa: elaborare proprie autori 2019

Județul Vrancea

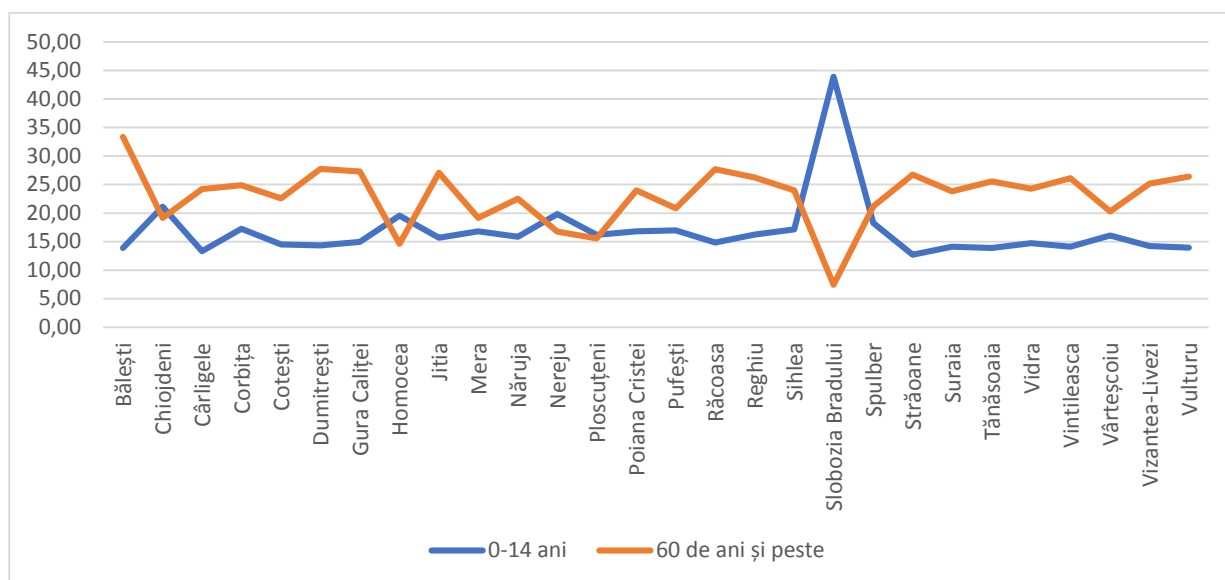
Demografie

Singura localitate cu zone rurale marginalizate, din județul Vrancea, care a înregistrat o creștere semnificativă a numărului de locuitori, în perioada 2011-2019, este Slobozia Bradului (creștere de circa 25%). Creșteri ușoare ale numărului de locuitori se remarcă și în cazul localităților Cîrligele, Cotești și Homogea, dar acestea nu depășesc 2%. La nivelul tuturor celorlalte localități cu zone rurale marginalizate, din județul Vrancea, populația a scăzut în perioada de referință, cele mai mari scăderi fiind înregistrate în localitățile Bășelti, Corbița și Reghiu (scăderi de circa 11-12%).

În ceea ce privește fenomenul de îmbătrânire a populației, se remarcă faptul că la 1 ianuarie 2019 localitățile Bălești, Dumitrești, Gura Calitei, Jitia și Răcoasa înregistrau ponderi mai mari ale locuitorilor cu vârsta de 60 de ani și peste în totalul populației, în timp ce în Slobozia Bradului,

această pondere era scăzută (de 7,41%), fiind în schimb ridicată ponderea copiilor cu vârsta cuprinsă între 0 și 14 ani (43,92%).

Figura nr.116 Ponderea persoanelor cu vârsta între 0-14 ani și 60 de ani și peste în totalul populației, în localitățile cu zone rurale marginalizate din județul Vrancea (1 ianuarie 2019)

Sursa: prelucrare date INS

Tabel nr. 88. Ponderea persoanelor cu vârsta între 0-14 ani și 60 de ani și peste în totalul populației, în localitățile cu zone rurale marginalizate din județul Vrancea (1 ianuarie 2019)

Localitate	Proporția persoanelor cu vârsta între 0-14 ani în totalul populației	Proporția persoanelor cu vârsta de 60 de ani și peste în totalul populației
Bălești	13.89	33.39
Chiojdeni	21.12	19.13
Cârligele	13.34	24.23
Corbița	17.23	24.90
Cotești	14.49	22.60
Dumitrești	14.32	27.74
Gura Caliței	14.97	27.31
Homocea	19.57	14.59
Jitia	15.70	27.10
Mera	16.81	19.16
Năruja	15.86	22.52
Nereju	19.82	16.74
Ploscuțeni	16.16	15.55
Poiana Cristei	16.81	23.99
Pufești	16.99	20.87
Răcoasa	14.84	27.71
Reghiu	16.26	26.24
Sihlea	17.16	23.99
Slobozia Bradului	43.92	7.41

Localitate	Proporția persoanelor cu vârsta între 0-14 ani în totalul populației	Proporția persoanelor cu vârsta de 60 de ani și peste în totalul populației
Spulber	18.26	21.16
Străoane	12.70	26.77
Suraia	14.11	23.80
Tănăsoaia	13.88	25.55
Vidra	14.74	24.29
Vintileasca	14.09	26.13
Vârteșcoiu	16.08	20.29
Vizantea-Livezi	14.24	25.16
Vulturu	13.92	26.42

Sursa: prelucrare date INS

Educație

În județul Vrancea, din cele 28 de localități cu zone marginalizate, doar în Dumitrești și Vidra se înregistrau în perioada 2011-2017, absolvenți de învățământ licel, postliceal și profesional, în restul localităților existând doar absolvenți de învățământ primar și gimnazial. Astfel, în anul 2017, în localitatea Vidra, se înregistrau 110 absolvenți de învățământ liceal, 14 absolvenți de învățământ profesional și 56 de absolvenți de învățământ postliceal, iar în localitatea Dumitrești se înregistrau 30 de absolvenți de învățământ liceal.

Tabel nr. 89. **Absolvenți pe niveluri de educație, în comunele cu zone marginalizate din județul Vrancea (2011-2017)**

Nivel de educație	Localitate	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)	Bălești	15	16	17	21	14	17	18
	Chiojdeni	30	22	39	30	34	37	16
	Cârligele	21	29	18	35	27	25	23
	Corbița	20	23	15	18	18	14	13
	Cotești	32	33	38	36	36	44	31
	Dumitrești	46	40	48	46	45	46	49
	Gura Caliiței	25	29	24	29	21	17	20
	Homocea	44	58	63	72	33	43	42
	Jitia	10	14	9	22	25	22	18
	Mera	56	35	52	33	51	34	31
	Năruja	27	23	13	24	14	17	19
	Nereju	74	73	60	60	58	46	60
	Ploscuțeni	35	27	21	29	33	33	22
	Poiana Cristei	38	36	26	29	21	19	34
	Pufești	42	50	20	36	30	48	30
	Răcoasa	42	25	32	24	31	23	33
Reghiu	11	35	17	25	14	22	16	

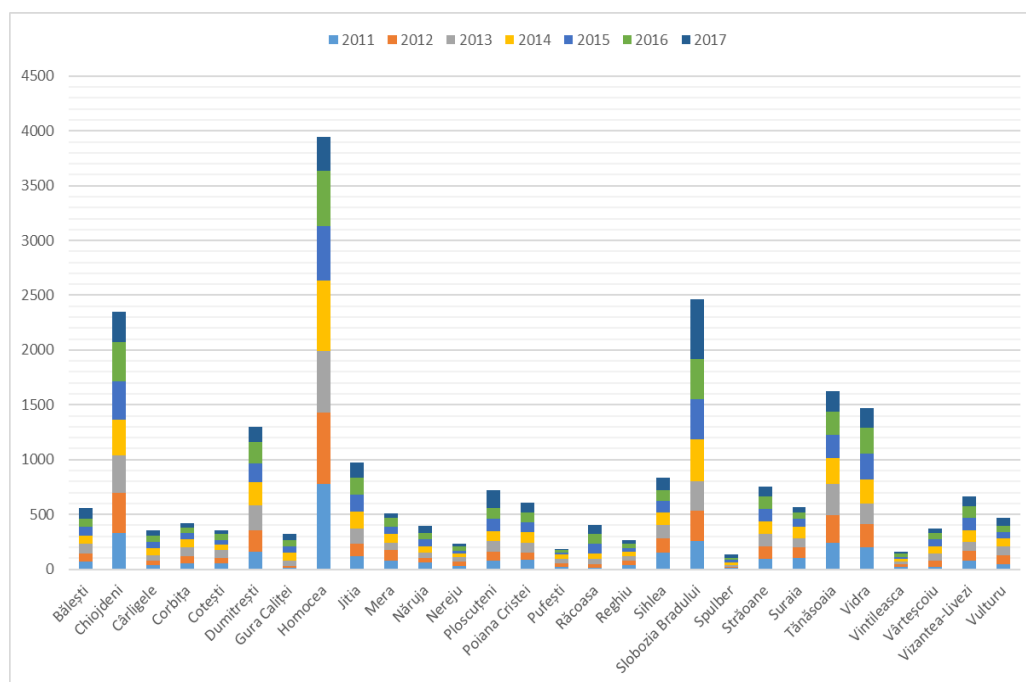
Nivel de educație	Localitate	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	Sihlea	56	43	51	42	49	45	42
	Slobozia Bradului	39	47	45	57	49	30	35
	Spulber	24	15	20	13	16	20	17
	Străoane	30	18	34	13	30	25	27
	Suraia	34	40	46	46	37	28	47
	Tănăsoaia	26	23	30	27	22	17	22
	Vidra	64	77	70	61	69	65	56
	Vintileasca	27	19	35	37	28	18	21
	Vârteșcoiu	39	29	43	30	25	29	30
	Vizantea-Livezi	42	31	26	20	32	27	21
	Vulturu	69	50	59	52	61	58	53
Liceal	Dumitrești	57	73	47	41	72	28	30
	Vidra	143	104	105	100	130	127	110
Profesional	Vidra	:	:	:	15	8	:	14
Postliceal (inclusiv învățământul special)	Vidra	28	28	32	28	33	30	56

Sursa: Prelucrare date INS

Ocuparea forței de muncă

În județul Vrancea, cele mai mari creșteri ale numărului de șomeri înregistrați în perioada 2011-2017, se remarcă în comunele Răcoasa (unde numărul de șomeri a crescut cu 450%), Gura Caliței (creștere de 293%) și Slobozia Bradului (creștere de circa 112%). Pe de altă parte, o ameliorare a condițiilor de ocupare, se remarcă în localitățile Homocea (unde numărul de șomeri a scăzut cu circa 60%), Suraia (unde numărul de șomeri a scăzut cu 47%) și Mera (unde numărul de șomeri a scăzut cu circa 45%).

Figura nr.117 Numărul de șomeri înregistrați în zonele rurale marginalizate din județul Vrancea

Sursa: Prelucrare date INS

Condiții de locuit

Dintre localitățile cu zone rurale marginalizate ale județului Vrancea, localitățile Bălești, Corbița, Mera, Nereju, Ploșcuțeni, Poiana, Pufești, Sihlea, nu erau racordate, la nivelul anului 2018, la rețeaua simplă de distribuție a apei potabile.

Cele mai dezvoltate rețele de distribuție a apei potabile se remarcă în localitățile Vultur (66 km), Suraia (46 km) și Vârteșcoiu (45,8 km).

La nivelul localităților Spulber, Năruja și Dumitrești, rețeaua de distribuție a apei potabile avea, în anul 2018, o lungime redusă, aspect ce indică un acces redus al locuințelor la rețeaua de apă potabilă.

Tabel nr. 90. Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile, la nivelul localităților cu zone rurale marginalizate din județul Vrancea

-kilometri-

Localitate	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Chiojdieni	:	:	:	6.00	6.00	6.00	10.00	10.00
Cârligele	34.00	34.00	34.00	34.00	34.00	34.00	34.00	34.00
Corbița	2.40	1.80	1.80	1.80	1.80	1.80	1.80	:
Cotești	25.70	25.70	25.70	25.70	25.70	25.70	25.70	28.00
Dumitrești	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	6.10	6.10

Localitate	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Gura Caliiței	16.00	18.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00	14.00
Homocea	29.00	29.60	29.60	29.60	29.60	29.60	23.00	22.50
Jitia	22.50	22.50	22.50	22.50	22.50	22.50	22.50	22.50
Mera	2.00	:	:	:	:	:	:	:
Năruja	4.60	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00
Răcoasa	20.40	16.40	16.40	16.40	19.90	19.90	19.90	19.90
Reghiu	26.70	26.70	19.50	13.00	13.00	13.00	13.00	13.00
Slobozia Bradului	9.00	36.00	36.00	36.00	36.00	36.00	36.00	36.00
Spulber	2.20	2.20	2.20	2.20	2.20	2.20	2.20	2.20
Străoane	29.50	31.50	31.50	31.50	31.50	31.50	31.50	31.50
Suraia	34.20	34.20	46.00	46.00	46.00	46.00	46.00	46.00
Tănăsoaia	2.60	2.60	2.60	20.40	20.40	20.40	20.40	20.40
Vidra	30.10	30.90	30.90	30.90	30.90	30.90	30.90	30.90
Vintileasca	40.90	18.60	18.60	20.30	20.30	20.30	20.30	20.30
Vârteșcoiu	45.80	45.80	45.80	45.80	45.80	45.80	45.80	45.80
Vizantea-Livezi	:	:	:	:	20.00	20.00	40.10	35.50
Vulturu	71.60	89.60	66.00	66.00	66.00	66.00	66.00	66.00

Sursa: prelucrare date INS

Sănătate

Cea mai mare acoperire cu servicii medicale la nivelul localităților cu zone rurale marginalizate din județul Vrancea se regăsea, în anul 2017, conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, în localitatea Vidra, pe teritoriul căreia existau un spital și un ambulatoriu integrat spitalului, un dispensar medical, un cabinet medical școlar, două cabinete medicale de familie, două cabinete stomatologice, două farmacii și două laboratoare medicale.

În general, localitățile cu zone rurale marginalizate din județul Vrancea, au acces la servicii medicale de bază, furnizate în cadrul cabinetelor medicale de familie.

Singurele localități, care, în anul 2017, nu erau deservite de niciun tip de unitate sanitară, erau localitățile Năruja, Reghiu și Spulber.

Tabel nr. 91. Unități sanitare existente la nivelul localităților cu zone rurale marginalizate din județul Vrancea (2017)

Localități	Cabinete medicale de familie	Cabinete stomatologice	Farmacii	Puncte farmaceutice
Bălești	1	:	:	:
Chiojdeni	1	:	:	:
Cârligele	1	2	:	:
Corbița	1	:	:	:

Localități	Cabinete medicale de familie	Cabinete stomatologice	Farmacii	Puncte farmaceutice
Cotești	2	1	1	:
Dumitrești	2	1	1	1
Gura Calii	1	:	:	1
Homocea	3	1	1	:
Jitia	1	:	:	:
Mera	1	:	:	:
Nereju	2	1	:	:
Ploscuțeni	:	:	:	:
Poiana Cristei	1	1	:	:
Pufești	2	:	:	:
Răcoasa	1	1	:	:
Sihlea	1	1	:	1
Slobozia Bradului	1	:	:	1
Străoane	1	:	:	:
Suraia	3	2	:	:
Tănăsoaia	1	:	:	:
Vidra	2	2	2	:
Vintileasca	1	:	:	:
Vârteșcoiu	2	:	:	:
Vizantea-Livezi	1	:	:	:
Vulturu	4	1	:	1

Sursa: prelucrare date INS

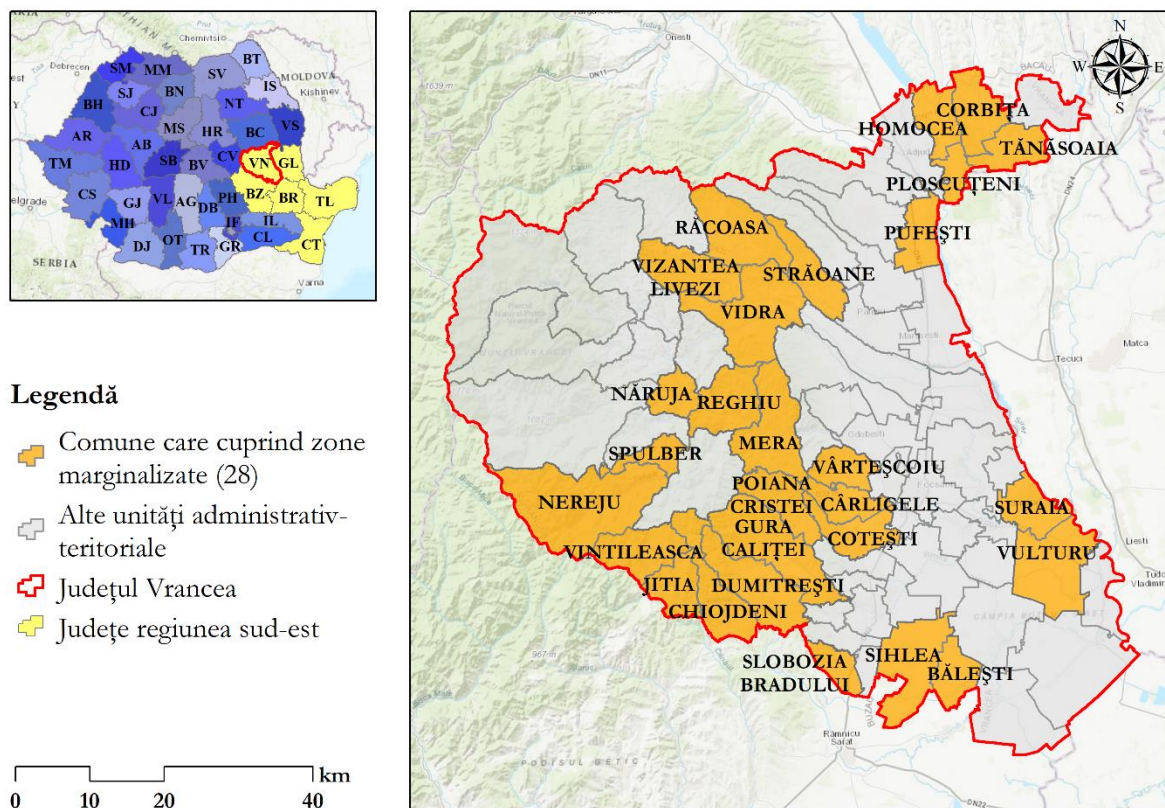
Asistență socială

Pentru județul Vrancea nu există date disponibile care să permită o analiză cuprinzătoare a domeniului de asistență socială, la nivelul localităților cu zone rurale marginalizate. Datele furnizate de DGASPC Vrancea, indică următoarea situație la nivel județean, aferentă anului 2017:

- Existența a 26 de centre pentru copii (în scădere comparativ cu perioada 2011-2015, când au existat 28 astfel de centre);
- 228 de copii beneficiari ai centrelor de plasament;
- Existența a 17 centre pentru persoane adulte;
- 489 adulți asistați în centre speciale;
- 1.456 copii asistați social;
- Cheltuielile cu protecția socială au depășit 52 milioane lei;
- Valoarea totală a prestațiilor acordate persoanelor cu handicap a fost de peste 65 milioane lei;
- Numărul total de persoane cu handicap asistate social a fost de 19.262 persoane.

În continuare sunt prezentate grafic comunitățile rurale marginalizate din județul Vrancea:

Figura nr.118 Comunități marginalizate rurale în județul Vrancea

Sursa: elaborare proprie autori 2019

III.5 Identificarea nevoilor comunităților marginalizate rurale

Comunitățile marginalizate rurale se confruntă cu o serie de nevoi, fiind caracterizate, în general, de existența unor gospodării cu venituri mici, amplasate în zone în care infrastructura tehnico-edilitară și serviciile publice sunt de slabă calitate sau lipsesc, în care trăiesc familii/persoane cu un nivel scăzut de educație, aflate în situații de vulnerabilitate sau excluziune socială.

Pornind de la cele 3 criterii utilizate de Banca Mondială pentru definirea zonelor marginalizate, respectiv capitalul uman, ocuparea forței de muncă și calitatea locuințelor, cele mai pregnante nevoi ale comunităților marginalizate rurale pot fi definite ca fiind:

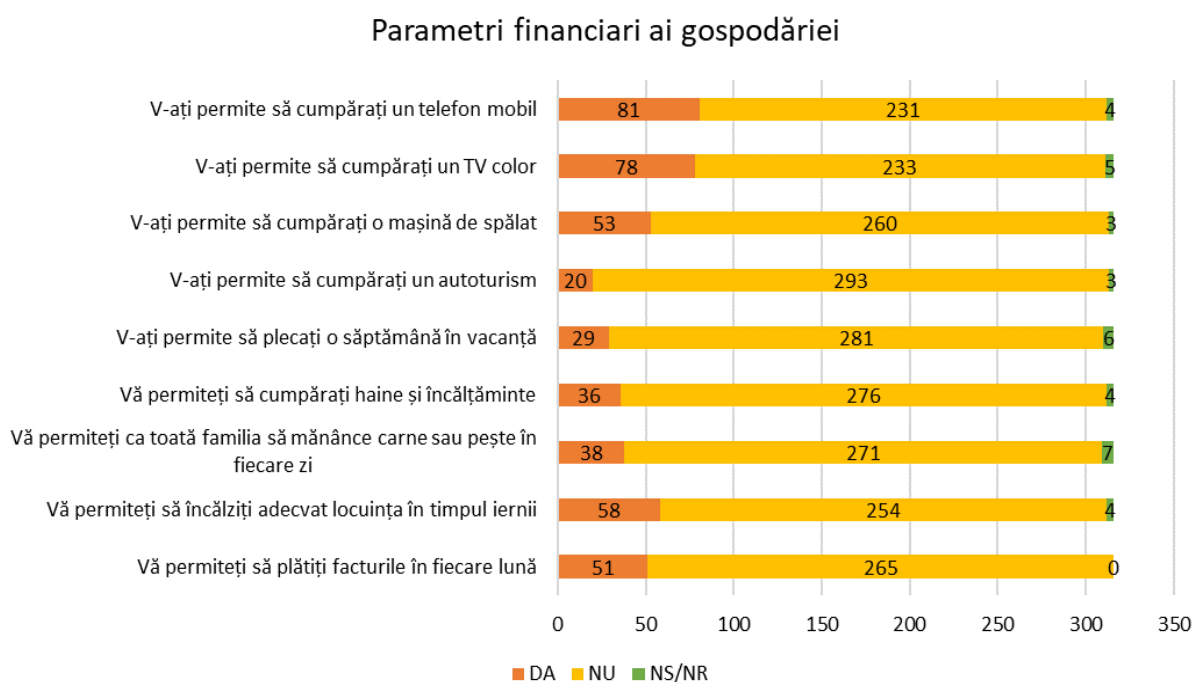
- Nivelul scăzut de educație, cea mai mare a parte a populației din zonele rurale marginalizate fiind absolventă de învățământ gimnazial;
- Ocuparea informală, cu preponderență în sectorul agricol;
- Condiții precare de locuire, caracterizate prin lipsa infrastructurii de bază și a utilităților (acces la apă curentă și curent electric) și supraaglomerare;
- Rată ridicată a infracționalității;
- Proporție ridicată a mamelor adolescente, comparativ cu zonele rurale nemarginalizate;
- Locuințe amplasate în zone expuse riscurilor de mediu, precum inundații sau alunecări de teren.

Interviurile derulate cu reprezentanții primăriilor comunelor cu zone marginalizate au scos la iveală următoarele probleme cu care se confruntă comunitățile rurale marginalizate din Regiunea Sud-Est: lipsa apei curente și a canalizării, lipsa curentului electric, lipsa drumurilor asfaltate, lipsa spațiilor de joacă, nivelul redus de școlarizare, lipsa locurilor de muncă, lipsa documentelor privind proprietatea, lipsa unor servicii sociale și medicale de îngrijire la domiciliu pentru persoanele vârstnice, lipsa unor locuințe corespunzătoare de locuit, lipsa la acces stradal etc.

Neajunsurile cu care se confruntă locuitorii din comunitățile rurale marginalizate au fost evidențiate și la nivelul sondajului de opinie desfășurat în rândul publicului țintă din cele șase județe ale Regiunii de Dezvoltare Sud-Est. Răspunsurile înregistrate la întrebarea privind parametri financiari ai gospodăriei ilustrează situația de fapt în care se află familiile aparținând comunităților marginalizate. Astfel, se observă faptul că cei mai mulți dintre respondenți nu își permit, la nivel de gospodărie, să cumpere un autoturism (92,7%), să plece o săptămână într-o vacanță (88,9%) sau să

mănânce carne sau pește în fiecare zi (85,8%). Este foarte important de menționat că dincolo de aceste nevoi ale unei persoane sau ale unei familii, repondenții declară că nu se află în situația în care să răspundă unor nevoi sau responsabilități mult mai stringente, precum achiziționarea articolelor de îmbrăcăminte și încălțăminte (87,3%), plata facturilor în fiecare lună (83,9%), achiziționarea unei mașini de spălat (82,3%) sau încălzirea adecvată a locuinței în timpul iernii (80,4%).

Figura nr.119 Parametri financiari ai gospodăriei, în baza sondajului de opinie

Sursa: prelucrare date obținute în urma sondajului de opinie

Capitolul IV. Populația romă din Regiunea Sud-Est

Populația romă este considerată printre etniile marginalizate din România. A doua ca dimensiune în totalul populației la nivel național, este totodată considerată și etnia ce însumează cele mai multe vulnerabilități, fiind puternic marginalizată. Aspectele de discriminare sunt multiple, după natura acestora putând enumera accesul dificil pe piața muncii (cu deosebire din cauza profilului de ocupare și a meseriilor specifice-tradiționale), limitările participării la educație, accesul la utilități etc. Schimbarea de regim din 1989 nu a dus la îmbunătățirea situației romilor din România, ei fiind mai afectați de tranziția spre economia de piață, datorită lipsei de calificare, condițiilor precare de viață și a lipsei oportunităților de ocupare, inclusiv pentru cei care erau anterior ocupați.

Potrivit Raportului Băncii Mondiale din 2007³⁸ sărăcia în România are o dimensiune etnică. În 2006, în rândul populației rome existau de patru ori mai multe persoane care se puteau afla printre cei săraci față de restul populației. Populația romă este afectată de rate de șomaj peste medie, condiții improprii de locuit, un nivel scăzut al sănătății și o rată relativ mare a analfabetismului.

În Regiunea Sud-Est condițiile de viață și gradul de sărăcie sunt între cele mai precare, regiunea fiind încadrată, prin indicatorii de nivel și risc de sărăcie între cele mai defavorizate.

Scopul cercetării din prezentul capitol îl reprezintă realizarea unei analize integrate de nivel, stare, și potențial al populației de etnie romă din Regiunea Sud-Est. Vom ține seamă în demersul nostru de analiza complexă și interdisciplinară de: a) caracteristicile romilor și stilul de viață, respectiv de particularitățile modelului cultural al acestora și incidența cu incluziunea socială activă, de b) problemele specifice ale populației rome. Vom avea în vedere probleme, elemente de analiză spațială (repartizarea teritorială a comunităților de romi) și de analiză de stare, respectiv o cartografiere a situației actuale a minorității rome la nivel de regiune/ județ, din perspectiva demografică, a nivelului de educație, a stării de sănătate, a condițiilor de locuit. O analiză aparte va avea în vedere ocuparea forței de muncă de etnie romă, tinând seama de specificul profesiilor și meseriilor tradiționale și de dinamica diversificării activităților de interes pentru persoanele apte de muncă. Fiind un grup vulnerabil, cercetarea va urmări și analiza sistemul de asistență socială asociat acestui grup etnic – de la servicii de asistență socială comune tuturor cetățenilor români până la cele

³⁸ Raport Nr.40120-RO, România: Raport de evaluare a sărăciei, Programul de asistență analitică și consiliere, p 4, <http://siteresources.worldbank.org/INTROMANIAINROMANIAN/Resources/PovertyAssessmentReportRom.pdf>

specifice, cu adresabilitate directă asupra etniei rome, respectiv măsurile de discriminare pozitivă (precum programele de finanțare a unor proiecte în beneficiul populației de etnie romă – din fonduri structurale și nu numai).

Metodele de cercetare folosite au fost:

- Analiza literaturii de specialitate care evidențiază aspectele de marginalizare a etniei rome;
- Identificarea și selecția bazelor de date existente în care variabila de diferențiere “populația romă” a fost identificată și prelucrarea statistică a datelor;
- Analiza rezultatelor și evidențierea aspectelor relevante pentru fundamentarea recomandărilor de politici de suport pentru asigurarea dezvoltării economice în Regiunea Sud-Est;
- Analiza aprofundată, folosind metode cantitative și calitative, asupra condițiilor de viață și a gradului de sărăcie din Regiunea Sud-Est, din perspectiva abordării critice a posibilităților de asigurare a creșterii calității vieții prin incluziune socială activă și reducerea gradului de sărăcie în rândul populației de etnie romă;
- Analiza factorilor de marginalizare – push și pull, de exemplu enclavizarea teritorială determină marginalizarea socială și diminuează efectele așteptate din măsurile de reducere a sărăciei.

Bazele de date disponibile au reprezentat principala limitare a cercetării din prezentul capitol, și anume câteva componente care sunt importante în interpretarea rezultatelor:

- a) Disponibilitatea datelor demografice și cu deosebire cele specifice, respectiv cele colectate pe etnie. În prezent, potrivit legislației naționale baza de date care se colectează folosind etnia drept caracteristică de detaliere este deosebit de limitată. În plus, în unele situații (de exemplu la recensământ) propria declarație, fără probare cu dovezi, asupra etniei, reprezintă singura sursă de constituire a bazelor de date statistice, existând posibilitatea ca respondentul să-și declare sau nu apartenența la etnia romă și prin urmare, numărul de înregistrări statistice pe baza declarațiilor personale să difere de situația de factor.
- b) O altă limitare severă a studiului este definită de seria de timp disponibilă, care reduce relevanța sau face imposibilă o analiză de dinamică a variabilelor. Este cazul analizei dinamicii distribuției teritoriale a populației de etnie romă – datele disponibile sunt cele de la recensământul din 2011, iar cele de comparație, respectiv din aceeași sursă vor fi disponibile după anul 2023 (după prelucrarea datelor viitorului recensământ). Există unele

estimări făcute de INS și există statistica populației în localități – la nivelul primăriilor - însă comprehensivitatea, acuratețea colectării și comparabilitatea datelor va fi diminuată. Prin urmare dinamica teritorială a distribuției populației de etnie romă va fi posibil de evidențiat, dar în limite largi, fără acuratețea oferită de datele a două recensăminte succesive care să includă și perioada de interes definite de beneficiar, respectiv din anul 2011 și până în prezent.

- c) Datele administrative oferite de diferite structuri de organizare existente sunt, la rândul lor cu un grad mai mic sau mai mare de limitare informațională. Prin urmare vom folosi în studiu doar informațiile puse la dispoziție de aceste structuri administrative.
- d) Lipsa posibilității de a lucra cu microdate, pentru a rafina și detalia analizele la nivel de regiune, județ etc.

IV.1 Caracteristicile romilor și stilul de viață

Populația romă se particularizează prin tradiții și diferențieri sociale majore, cu gospodării numeroase sărace, aflate la limita vieții decente și grupuri bogate, cu venituri substanțiale dar în proporție mare neînregistrate, din activități specifice (muzică, colectare fier vechi și construcții fier forjat etc). Romii sedentarizați sunt cei care apar cel mai adesea în înregistrările statistice oficiale, de tipul recensămintelor sau a anchetelor în gospodării, fiind cei cu acte de identitate sau care își dobândesc aceste acte în regim de urgență (în ziua votării). În plus, principiul autodeclarării utilizat la recensământ fac posibilă “migrația etnică”, respectiv declararea apartenenței la o altă etnie decât cea dobândită prin naștere. Motivația este multiplă, de exemplu, în trecut era prudența (după secole de persecuție) iar în prezent fructificarea temporară a oportunității, în special în funcție de avantajele sociale și/sau pecuniare oferite prin politici publice altor etnii (în cazul României, declararea romilor de etnie maghiară, aceștia beneficiind de ajutoare sociale individuale – pașaport - sau pentru copii – alocații suplimentare pentru copiii care merg la școală și învață limba maghiară).

Deși comunitatea romă este, din perspectivă istorică, prezentă în numeroase țări ale UE, geneza de popor nomad și tendința firească de a găsi spații socio-economice mai favorabile traiului, au intensificat mobilitatea acestora spre zonele cele mai dezvoltate economic ale Europei, migrația lor devenind o problemă nu doar locală, economică și socială, dar și una de interes național, de

importanță politică³⁹. În plus, romii deseori omit, din diverse motive să-și înregistreze copiii sau/și circulă la nivel internațional fără acte, fapt pentru care sunt diferențe între înregistrările oficiale ale țărilor și numărul estimat de specialist. De exemplu pentru România, experții estimează că romii sunt de aproape 3 ori mai numeroși decât datele recensământului.

Figura nr.120 Estimările Consiliului Europei privind distribuția geografică a populației romă în Europa, 2010

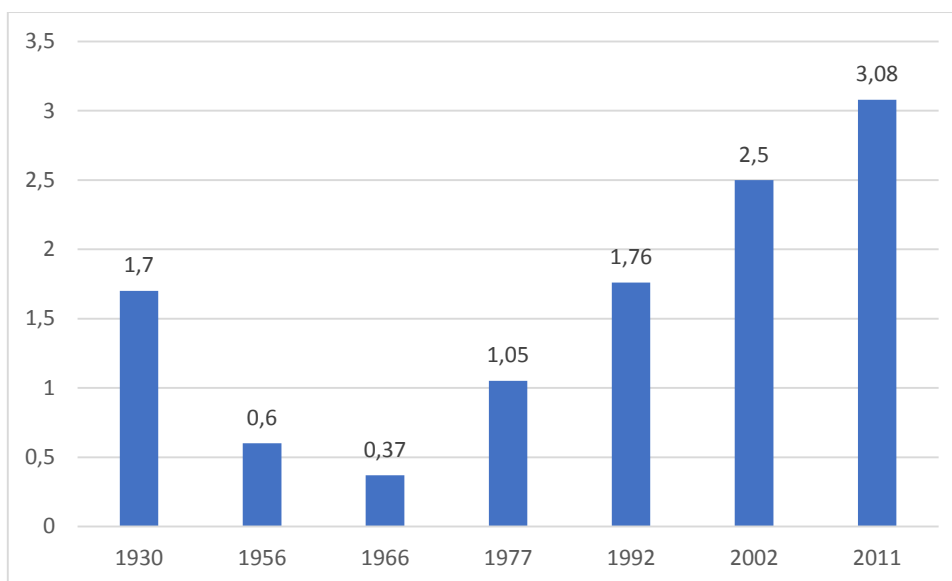

Sursa: https://www.economist.com/europe/2010/09/02/hard-travelling?story_id=16943841&fsrc=nlw|wpp|09-02-2010|politics_this_week

Populația de etnie romă a crescut în România față de perioada interbelică de 3 ori, nivelul minim s-a înregistrat la recensământul din anul 1966 (puțin peste 64 mii persoane), și de cca 1,5 ori după revoluție, ajungând la ultimul recensământ la cca 621 mii persoane. Până la începutul anilor 2000 în România romii nu depășeau 2% din populație, iar în prezent reprezintă peste 3%.

³⁹ Vasile V (coord), Zaman Gh, Pavelescu FM, Pisica S, Stanescu S, 2015- Parteneriat instituțional pentru incluziune socială locală a persoanelor vulnerabile, prin educație și ocupare. Cercetare multidisciplinară asupra comunităților multietnice din mediul rural, ISBN 978-973-0-20561-9, IEN și IGPR, 2015, 351p

Figura nr.121 Ponderea populației de etnie romă în România

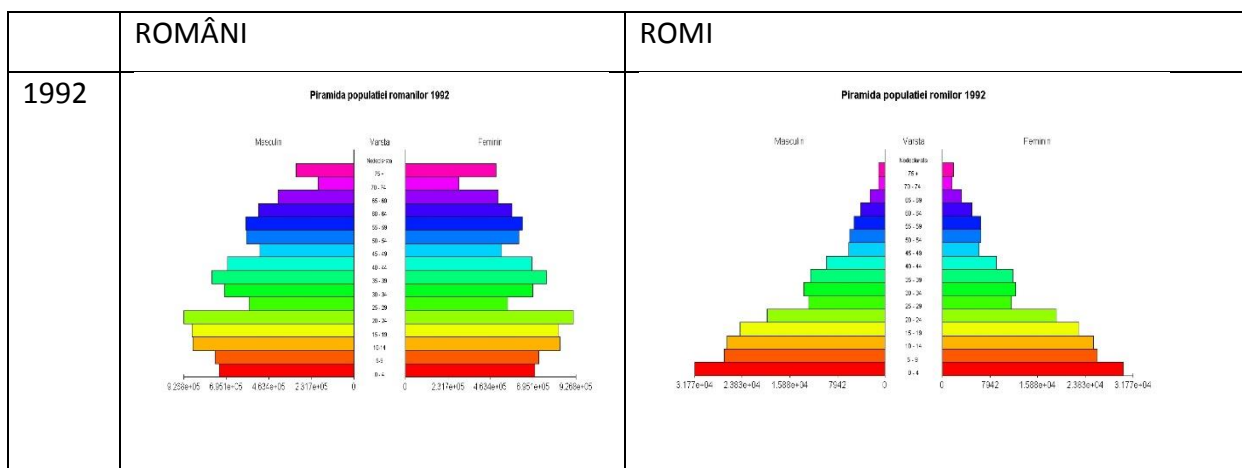

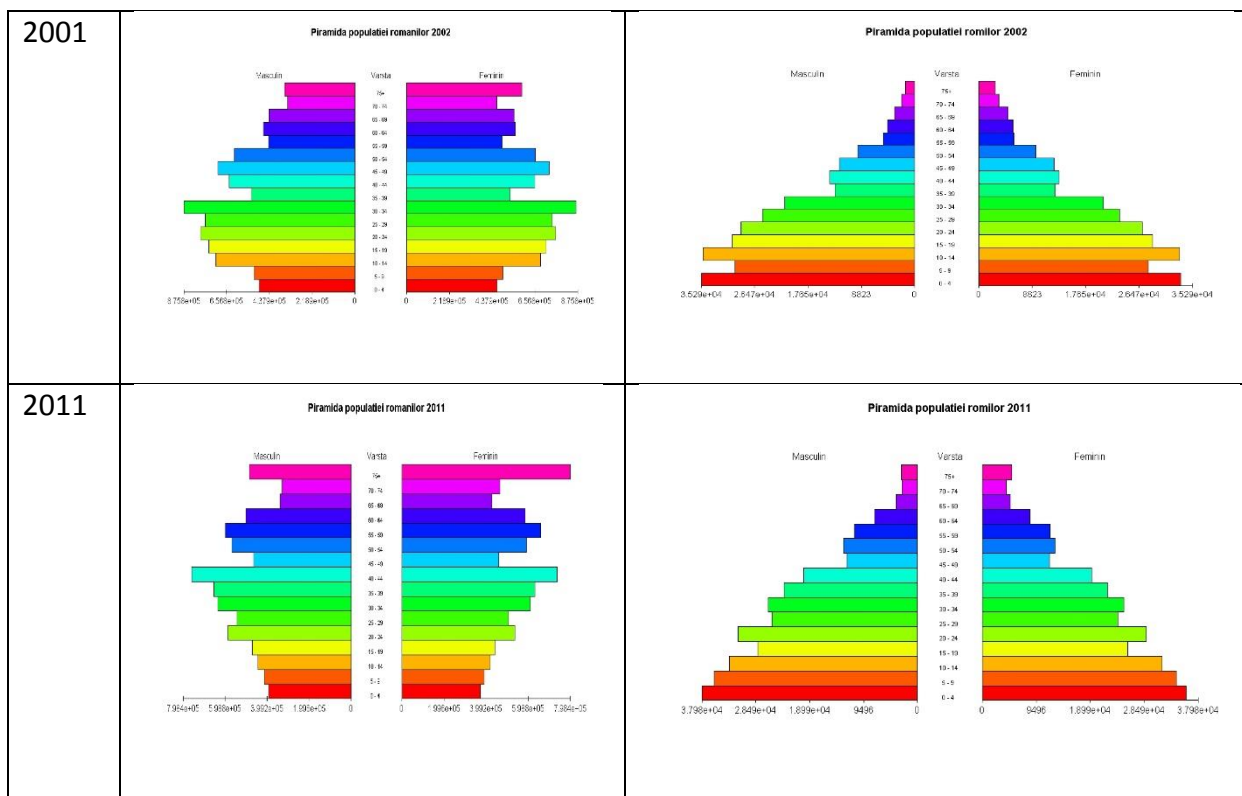
Sursa: INS, Date de recensământ

Această evoluție se explică prin mobilitate dar are la bază și comportamentul demografic al romilor - familii cu copii mulți (de regulă 4 până la 15) și o speranță medie de viață la naștere mai redusă cu cca un deceniu față de ne-romi.

Romii sunt o populație tânără, așa cum demonstrează piramida populației la ultimele 2 recensăminte.

Figura nr.122 Piramida vârstelor populației României

Sursa: http://www.revistadestatistica.ro/wp-content/uploads/2015/09/RRS4_2015_A3.pdf

O sinteză a caracteristicilor populației Rome din România, la nivelul anului 2011, evidențiază următoarele aspecte specifice:

- a. Similar altor spații geografice și situației altor țări din zona UE, populația romă din România se particularizează prin asocierea vulnerabilităților sociale cu excluderea pe criterii de rasă și marginalizare socială, fiind considerată ca minoritatea cea mai afectată de cea mai severă excluziune și victimizare (EU-MIDIS 2012). Este de menționat și faptul că, față de alte minorități etnice, modelul cultural al populației romă se definește prin:
 - Apartenență de grup/neam puternică în trecut, însă cu tendințe de alterare în prezent (și în ultimele două decenii), mai ales pentru noile generații; regulile generate de tradiții se pun în discuție de noile generații, regulile naționale impun anumite comportamente/ reacții de adaptare, are loc o diminuare a coeziunii sociale de grup, intragrup sau între grupuri (neamuri);
 - Semnificația liderului de grup și importanța judecării în comunitate (doar pentru unele neamuri și, de asemenea cu tendință de scădere a importanței practice);
 - Există o segmentare a condițiilor de viață și nivelului de trai atât între neamuri și grupuri, cât și interiorul aceluiași neam, în funcție de veniturile obținute, crescând tendința de majorare a decalajelor între membrii aceleiași comunități, pe gospodării

– între cei bogați și cei săraci; obiceiurile de întrajutorare în grup/localitate sau între neamuri sunt diferențiate puternic pe neamuri și cu preponderență ajutorarea se face în contextul gospodăriei lărgite.

- Prezervarea valorilor familiale specifice: căsătorii aranjate de părinți, la vârste sub sau în jurul a 15 ani, condiționalități morale puternice pentru fete, familii cu mulți copii, etc.;
- Lipsa de preocupare pentru educație prin școală, în special a fetelor, deseori forțate să întrerupă școala încă înainte de a finaliza ciclul obligatoriu (se căsătoresc, au copii etc);
- Prezervarea limbii române vorbite și mai puțin a celei scrise, deseori fără preocupări de a promova și limba oficială – copii învață limba română doar când și dacă merg la școală;
- Preponderența ocupațiilor tradiționale, în detrimentul însușirii unei profesii adaptate cererii actuale a pieței; ocuparea pe piața muncii este o excepție, întrucât acceptă cu dificultate un program de muncă bine structurat și pe perioadă lungă de timp, nu manifestă interes pentru dezvoltare profesională;
- Caracterul nomad de viață, cu incidență asupra prezervării unor condiții de viață adecvate societății actuale – de regulă acceptă condiții precare de locuit, în funcție de oportunități își strămută gospodăria sau își găsesc spații de locuit în case părăsite sau își construiesc barăci insalubre în zonele de vecinătate a orașelor.

b. Populația de etnie romă se numără printre grupurile de populație ce **cumulează mai multe vulnerabilități asociative**: sărăcie, educație precară, ocupare în locuri de muncă marginale, slab remunerate, apartenență de grup cu probleme frecvente legate de respectarea legalității, număr ridicat de membrii fără o ocupație etc., ceea ce o poziționează cu preponderență în clasele sociale situate sub-medie, sărace, defavorizate educațional și ocupațional, dependente de sistemele de asistență socială. Sunt ușor adaptabili la unele convenționalități ale societății moderne, chiar dacă afectează tradițiile istorice:

- i. Acceptă rigori legislative pentru a putea beneficia de avantaje: se căsătoresc civil/oficial, dacă aceasta le atrage avantaje din accesul la prestații sociale;
- ii. Își declară copiii și le fac acte de naștere, dacă beneficiază astfel de avantaje: asistență sanitară gratuită, ajutor social pentru copii, accesul la educație și gratuitatea acestuia etc

- iii. Prezența acestora în clasa mijlocie sau grupa elitelor este mai rar întâlnită, iar acești indivizi, după ce au beneficiat de avantajele sociale ale apartenenței la etnie (locuri în învățământul de stat de nivel mediu/superior fără examen, de exemplu) au tendința de a se separa din grupul, comunitatea din care provin, nu sprijină comunitatea etnică.
- iv. În comunitățile cu care intră în contact, din cauza profilului vulnerabilităților asociative **generează comportamente specifice, deseori divergente** (excludere de către comunitate, sau, dimpotrivă ajutor dat de comunitate – bănesc, condiții de locuire, școală pentru copii etc; deseori ajutoarele materiale sunt condiționate de părăsirea comunității, însă starea accentuată de sărăcie îi face să revină pentru a beneficia de multiple ori de aceste avantaje punctuale – de exemplu banii acordați pentru fiecare membru al familiei pentru a părăsi Franța) etc.
- v. **Mobilitatea spre vest**, spre țările mai dezvoltate este definită pe criterii economice și ține de oportunitățile comparativ mai bune oferite de aceste zone față de mobilitatea în interiorul unui stat. Experiența migrației voluntare din interiorul unui stat (ca muncitori sezonieri, în agricultură, construcții, ca mici comercianți) a facilitat mobilitatea internațională, către țările care îi primesc. Deplasarea grupurilor și enclavizarea, dezvoltarea de fluxuri spre anumite zone pentru familia lărgită, asociată cu rata ridicată de dublare a familiei prin numărul mare de copii au generat presiuni de excludere datorită problemelor economice asociate – lipsa locului de muncă și a veniturilor pentru traiul curent au determinat comportamente sociale inadecvate (cerșit, mici furturi etc.). Astfel comunitatea ne-romă dezvoltă mai degrabă percepția faptelor antisociale care îi exclud decât pe cea a acceptării în comunitate și a potențialului de colaborare.

IV.2 Repartizarea teritorială a comunităților de romi

Etnia romă reprezintă a doua ca mărime după maghiari, cu 1,44% din populația rezidentă din România în anul 2011. Pe județe ale regiunii cei mai numeroși romi se regăsesc în Buzău (aproape 3% din populația județului), în Brăila și Galați cu cc 2% și în Vrancea cu aproape 1,4%. Cei mai puțini numeroși sunt în Constanța (0,5%) și în Tulcea.

Tabel nr. 92. **Structura populației rezidente ocupate, după etnie, în anul 2011**

	populația rezidentă	Romani	Maghiari	Romi	Ucraineni	Germani	Turci	Rusi-Lipo	Tatari	Greci	Italiani	Evrei	Chinezi	Armeni	Macedone	Alte etnii
ROMANIA	8507759	85.54	5.75	1.44	0.23	0.14	0.09	0.11	0.09	0.02	0.02	0.01	0.02	0.01	0.01	6.53
BUZAU	192681	92.81	0.01	2.70	0.00	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.01	0.00	0.01	0.00	0.00	4.43
GALATI	230444	91.50	0.02	1.97	0.01	0.01	0.02	0.02	0.00	0.02	0.01	0.01	0.00	0.00	0.00	6.41
BRAILA	135648	92.09	0.02	1.87	0.01	0.01	0.06	0.43	0.00	0.04	0.01	0.00	0.00	0.00	0.01	5.44
VRANCEA	143186	94.10	0.02	1.39	0.00	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	4.46
CONSTANTA	255767	83.41	0.06	0.51	0.01	0.01	1.92	0.46	2.90	0.03	0.01	0.01	0.00	0.04	0.07	10.58

Sursa: prelucrări pe baza datelor din Tempo-on line, INS, Recensământul Populației și Locuințelor 2011;

Notă: Pentru județul Tulcea nu s-au făcut prelucrări, întrucât nu există date pe etnii.

Comunitățile de romi sunt inegal distribuite geografic, iar dinamica teritorială a acestora este accentuată din cel puțin următoarele motive:

- Etnia romă este în mare parte nomadă, se deplasează cu întreaga familie
- Profesiile specifice sunt bazate sau necesită mobilitate pentru vânzarea produselor
- O parte din populația romă este săracă, în proporție mai mare decât populația ne-romă și de aceea nu-și permit să aibă locuințe în proprietate și sunt în permanență în căutare de mijloace de subzistență, deplasându-se în funcție de oportunități.
- Din considerentele precizate mai sus, populația romă dobândește vulnerabilități multiple care au ca efect marginalizare/excluziune socială, izolarea de către ceilalți membri ai comunității, deseori enclavizându-se în locațiile mai permissive material și social, în principal zone (mai) sărace.

Literatura de specialitate evidențiază aspecte ale excluziunii active/marginalizării avansate (Wacquant 2007), respingerii unor indivizi și grupuri din comunitate (Sibley 1995, 1998). Persoane și grupuri deseori asociate unor vulnerabilități dificil de gestionat precum sărăcia extremă, apartenența la grupuri etice sunt supuse unui proces de stigmatizare și unor clasificări sociale inferioare (Murray 1999) sau asociative cu alte vulnerabilități, bazate pe modele comportamentale antisociale sau chiar criminale (Cohen 2002, Young 2009, 2011).

La nivel național distribuția teritorială a populației stabile de etnie romă s-a accentuat pe direcțiile cu oportunități de locuire, câștiguri sau care facilitează mobilitatea internațională. A crescut ponderea romilor în regiunile situate în vest (apropierea de zonele de migrare (multi)anuală), spre sud-est – proximitatea dezvoltării activității de turism și a circulației pentru afaceri spre Turcia, Grecia etc și treptat spre zona nord-est care a atras în perioada 2007-2013 numeroase fonduri din FSE pentru incluziune socială.

Tabel nr. 93. Distribuția în teritoriu a populației stabile de etnie romă

	2002 (nr)	2011 (nr)	2002 (%)	2011 (%)	2011-2002 (nr)	2011/ 2002 (%)
Sud - Muntenia	98538	122232	18,41	19,66	23694	24,05
Nord – Vest	96013	113711	17,94	18,29	17698	18,43
Centru	99977	111297	18,68	17,91	11320	11,32
Sud – Est	48590	69864	9,08	11,24	21274	43,78
Sud - Vest Oltenia	60265	63899	11,26	10,28	3634	6,03
Nord – Est	44948	55216	8,40	8,88	10268	22,84
Vest	48485	45747	9,06	7,36	-2738	-5,65
București - Ilfov	38324	39607	7,16	6,37	1283	3,35
Total	535140	621573				

Sursa: <http://www.insse.ro/cms/files/RPL2002INS/vol1/tabele/t40.pdf>, vol.2-t2/2011

Deși nu dispunem de date administrative de detaliu, aceste fluxuri au continuat și în ultimul deceniu, dar s-au asociat cu noi oportunități oferite de fondurile structurale care au finanțat proiecte dedicate incluziunii sociale a romilor, au dezvoltat facilitatea de sedentarizare – acte de identitate, alocarea de locuințe sociale, eforturile de ocupare etc

Regiunea de Dezvoltare Sud-Est se detașează prin cea mai ridicată rată de creștere a populației de etnie romă, între ultimele două recensăminte, respectiv un spor de aproape 44%, respectiv peste 20 mii persoane au fost incluse în populația stabilă a regiunii.

Structura pe vârste a populației rome din zona analizată evidențiază o populație relativ mai tânără decât media națională.

Tabel nr. 94. Populația rezidentă de etnie romă și structura pe grupe de vârstă, sexe și județe ale Regiunii Sud-Est, la 20 octombrie 2011

Sexe	Populația rezidentă de etnie	Structura pe grupe de vârstă, total = 100%																	
		0-4 ani	5-9 ani	10-14 ani	15-19 ani	20-24 ani	25-29 ani	30-34 ani	35-39 ani	40-44 ani	45-49 ani	50-54 ani	55-59 ani	60-64 ani	65-69 ani	70-74 ani	75-79 ani	80-84 ani	85 și peste
ROMANIA																			
Ambele sexe	621573	11.88	11.26	10.42	8.65	9.74	7.96	8.25	7.33	6.33	3.91	4.15	3.71	2.57	1.40	1.14	0.77	0.38	0.15
Masculin	316055	12.02	11.35	10.50	8.91	10.01	8.10	8.32	7.45	6.36	3.96	4.13	3.51	2.40	1.20	0.88	0.55	0.26	0.10
Feminin	305518	11.74	11.17	10.34	8.38	9.46	7.81	8.17	7.20	6.30	3.87	4.18	3.91	2.75	1.60	1.40	1.01	0.50	0.19
BRAILA																			
Ambele sexe	8555	10.79	10.10	9.48	9.07	9.55	7.59	8.35	7.28	6.48	3.85	5.17	4.11	3.00	1.61	1.48	1.29	0.65	0.15
Masculin	4345	11.07	10.31	9.48	9.18	10.20	8.15	8.47	7.73	6.38	3.75	5.18	3.91	2.60	1.33	1.08	0.76	0.28	0.14
Feminin	4210	10.50	9.88	9.48	8.95	8.88	7.01	8.22	6.82	6.58	3.94	5.15	4.32	3.42	1.90	1.90	1.83	0.95	0.26
BUZAU																			
Ambele sexe	20376	11.53	9.88	9.68	8.32	9.76	7.86	8.31	7.52	6.88	4.24	4.73	4.05	2.71	1.54	1.32	1.02	0.46	0.19
Masculin	10279	12.23	9.74	9.52	8.59	9.99	8.24	8.36	7.66	7.13	4.12	4.73	3.87	2.46	1.25	0.94	0.67	0.37	0.12
Feminin	10097	10.82	10.02	9.83	8.04	9.53	7.48	8.26	7.39	6.63	4.36	4.72	4.23	2.97	1.83	1.69	1.37	0.53	0.29
CONSTANTA																			
Ambele sexe	8554	11.40	11.43	10.70	7.98	9.24	7.97	8.53	7.34	6.62	4.01	4.58	4.06	2.54	1.46	1.08	0.50	0.39	0.18
Masculin	4313	11.08	11.29	10.76	8.35	9.83	8.53	8.63	7.35	6.58	3.76	4.73	3.92	2.32	1.14	0.74	0.63	0.16	0.21
Feminin	4241	11.72	11.58	10.63	7.62	8.63	7.40	8.44	7.33	6.65	4.27	4.43	4.20	2.76	1.79	1.37	0.35	0.54	0.28
GALATI																			
Ambele sexe	16990	12.17	11.99	11.17	9.23	8.82	7.63	7.92	6.92	5.57	3.89	4.20	4.02	2.60	1.35	1.08	0.82	0.41	0.22
Masculin	8740	12.51	11.97	11.42	9.47	8.96	7.53	8.07	6.89	5.74	4.04	3.83	3.92	2.53	1.12	0.89	0.65	0.25	0.21
Feminin	8250	11.81	12.01	10.91	8.97	8.67	7.75	7.77	6.96	5.38	3.73	4.58	4.12	2.67	1.60	1.27	0.99	0.53	0.28
VRANCEA																			
Ambele sexe	11966	16.40	13.27	11.66	9.09	9.49	7.61	7.45	6.11	5.01	3.53	3.46	2.48	1.78	0.90	0.74	0.64	0.27	0.12
Masculin	6167	16.23	13.43	11.25	8.93	9.94	7.67	7.98	6.05	5.40	3.68	3.41	2.32	1.64	0.89	0.45	0.41	0.16	0.16
Feminin	5799	16.57	13.11	12.09	9.26	9.00	7.55	6.88	6.17	4.60	3.36	3.52	2.66	1.93	0.91	1.02	0.88	0.26	0.22

Sursa: prelucrări pe baza datelor din Tempo-on line, INS, Recensământul Populației și Locuințelor 2011

Speranța medie de viață mai redusă și mobilitatea accentuată internă și externă, susținută de un nivel modest de sedentarizare explică reducerea importantă a populației înregistrate, după grupele de vârstă medie (20-45 de ani). În funcție de distribuția geografică diferită a neamurilor de populație romă în regiune, se constată o pondere mai ridicată a minorilor în județele Vrancea și Galați, peste media națională, iar cea mai slabă reprezentare structurală a grupeii tinerilor este înregistrată în județul Buzău. O motivație importantă a diferențierii structurii populației este dată și de diversitatea mediului de afaceri pe județe, precum și de raportul urban/rural.

Tabel nr. 95. Populația rezidentă de etnie romă de 10 ani și peste, pe nivel de educație și județele din Regiunea Sud-Est, la 20 octombrie 2011

- Număr persoane -

	ROMÂNIA	BRĂILA	BUZĂU	CONSTANȚA	GALAȚI	VRANCEA
Total populație de etnie romă de 10 ani și peste	477715	6768	16013	6601	12886	8416
Nicio școală absolvită	96511	2033	3468	1910	4423	2531
ISCED 1	163231	1778	5326	1759	4774	3121
ISCED 2	170465	2180	5893	2036	3088	2471
ISCED 3	43117	698	1243	801	550	262
ISCED 4	994	23	26	20	8	8

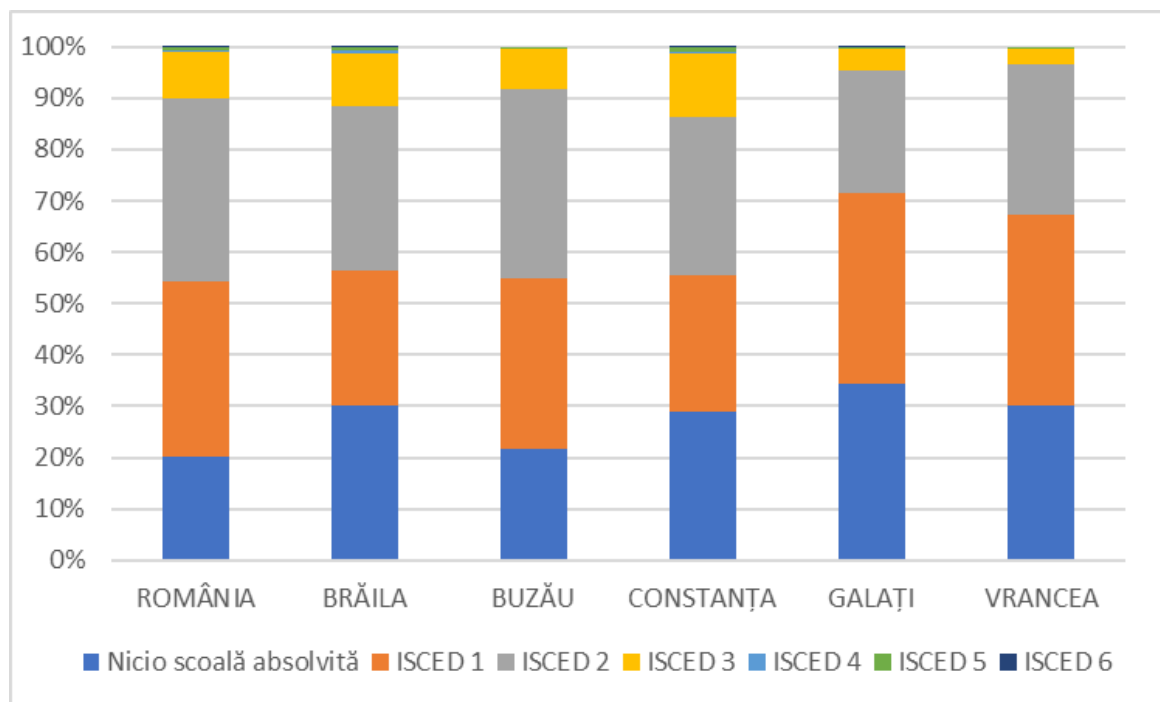
	ROMÂNIA	BRĂILA	BUZĂU	CONSTANȚA	GALAȚI	VRANCEA
ISCED 5	3175	50	55	69	40	23
ISCED 6	222	6	*	6	3	-

Sursa: INS, Recensământul Populației și Locuințelor 2011

Notă metodologică: Nivelurile de educație conform ISCED: - ISCED 1. Învățământ primar; - ISCED 2. Învățământ secundar inferior; - ISCED 3. Învățământ secundar superior; - ISCED 4. Învățământ post-liceal non-universitar; - ISCED 5. Primul ciclu de învățământ superior; - ISCED 6. Al doilea ciclu de învățământ superior.

Regiunea Sud-Est concentrează doar puțin peste 10% din populația de etnie romă din România, cu 3,35% în Buzău și 2,70% în Galați, restul județelor având sub 2%. Din perspectiva nivelului de educație, diferențe importante sunt între Constanța și Brăila, cu o pondere mai ridicată a celor cu nivel peste ISCED 2, precum și Galați și Vrancea, unde predomina populația romă fără școală, respectiv este de peste 30%. Doar județul Buzău se apropie de structura la nivel național, cu aproximativ 2/3 din populația romă cu educație precară, respectiv ISCED 1 și 2.

Figura nr.123 Structura populației de etnie romă, după nivelul de educație, la Recensământul din 2011

Sursa: INS, Recensământul Populației și Locuințelor 2011

Notă: Pentru județul Tulcea nu s-au făcut prelucrări pentru că nu există date pe etnii.

Cu un asemenea nivel de educație, accesul pe piața muncii este puternic restrictiv, obligația legală pentru angajare fiind de minim 8 clase. Rămânând în afara pieței muncii salariate, șansele de a desfășura o activitate generatoare de venit se reduc la munca ocazională și mici activități antreprenoriale din meșteșugurile tradiționale, ceea ce îi poziționează în grupa populației cu

vulnerabilități multiple, intercondiționate – nivel de educație redus sau fără - ocupare precară, sărăcie. Doar recent, legea uceniciei a deschis oportunitatea de angajare ca ucenici și a celor cu mai puțin de 8 clase, prin acceptarea formării de nivel 1 (HG nr. 423/2019 în ocupații elementare, definite prin Anexa la Ordinul nr. 2495/2018⁴⁰), însă există în prezent standarde ocupaționale doar pentru o gamă extrem de limitată de ocupații (muncitor piscicol, ambulator manual, operator transport și distribuire butelii de GPL sau lucrător utilaje specializate pentru salubritate).

Comparativ cu anul 2011, pentru populația de etnie romă au crescut oportunitățile de a se reduce vulnerabilitățile legate de educație și ocupare, prin programele de formare și ocupare finanțate prin POS DRU și POCU. Cu toate acestea, nivelul excluziunii sociale este încă important, sărăcia este persistentă iar sustenabilitatea măsurilor/intervențiilor de ameliorare reprezintă principala provocare a comunităților locale și a indivizilor beneficiari de asemenea facilități pentru incluziune socială activă.

Impactul intervențiilor POS DRU pentru populația de etnie romă pentru perioada 2007-2013 (consiliere, formare profesională, calificare/recalificare, certificare, sprijinire pentru a-și găsi un loc de muncă, măsuri pentru evitarea abandonului școlar), este destul de modest. Pentru grupurile vulnerabile axele prioritare 2 și 6 au vizat facilitarea accesului la educație și piața muncii⁴¹.

Tabel nr. 96. **Intervenția POS DRU adresată grupurilor vulnerabile**

Axa prioritara	Domeniul major de interventie
AP2 Corelarea învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii	2.1 Tranziția de la școală la viața activă 2.2 Prevenirea și corectarea părăsirii timpurii a școlii 2.3 Acces și participare la FPC
AP6 Promovarea incluziunii sociale	6.1 Dezvoltarea economiei sociale 6.2 Îmbunătățirea accesului și a participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii 6.3 Promovarea egalității de șanse pe piața muncii 6.4 Inițiative trans-naționale pentru o piață inclusivă a muncii

Sursa: Evaluare ad-hoc a intervenției POSDRU privind populația de etnie romă

Conform Memorandumului Comun de Incluziune Socială 2005-2010 semnat de către guvernul României și Comisia Europeană în 2005 în cadrul procesului de aderarea a statului român la Uniunea

⁴⁰ <http://site.anc.edu.ro/wp-content/uploads/2019/04/Lista-ocupatii-elementare-nivel-1-cf-Ordin-2495-2018.pdf>

⁴¹ Evaluare ad-hoc a intervenției POSDRU privind populația de etnie roma, tabel 4, pag 24, <http://old.fonduri-ue.ro/posdru/images/downdocs/raport.lot.3.pdf>,

Europeană, POS DRU a urmărit aspectele principale ale problematicii incluziunii sociale active a populației romă, și anume:

- încurajarea participării pe piața muncii, cu accent pe învățarea pe tot parcursul vieții și pe educație și formare profesională și pe lupta împotriva formelor de discriminare din toate domeniile socio-economice;
- intensificarea măsurilor de eliminare a absenteismului din învățământul obligatoriu, reducerea abandonului școlar și creșterea participării în învățământul secundar, cel puțin la standarde europene, îmbunătățirea adaptabilității învățământului profesional și tehnic la cerințele pieței muncii și intensificarea învățării pe tot parcursul vieții;
- îmbunătățirea serviciilor de asistență socială;
- îmbunătățirea accesului la educație și pe piața muncii pentru grupurile vulnerabile, în special pentru populația romă

Importanța intervenției în domeniul reducerii vulnerabilităților populației de etnie romă a reprezentat o preocupare și în Programul POCU 2014-2020, accentul fiind pe acțiuni integrate, precum:

- Axa Prioritară 4 – Incluziunea socială și combaterea sărăciei, cu intervenții de tipul: reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială din comunitățile marginalizate în care există populație aparținând minorității roma, prin implementarea de măsuri integrate; îmbunătățirea alfabetizării digitale a populației din comunități dezavantajate (e-incluziune); reducerea numărului de persoane aparținând grupurilor vulnerabile care au depășit situația de vulnerabilitate prin furnizarea unor servicii sociale/ medicale/ socio-profesionale/ formare profesională etc. adecvate nevoilor specifice în vederea integrării socio-profesionale.
- Axa Prioritară 5 – Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității (DLRC): reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială din comunitățile marginalizate (roma și non-roma) din orașe cu peste 20.000 locuitori, cu accent pe cele cu populație aparținând minorității roma, prin implementarea de măsuri/ operațiuni integrate în contextul mecanismului de DLRC; reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială din comunitățile marginalizate din zona rurală și orașe cu o populație de până la 20.000 locuitori prin implementarea de măsuri/ operațiuni integrate în contextul mecanismului de DLRC;

- Axa Prioritară 6 – Educație și competențe: Sprijinirea participării la învățământul ante-preșcolar și preșcolar în special a grupurilor cu risc de PTS, cu accent pe copiii aparținând minorității roma și a celor din mediul rural; Activități menite să reducă riscul de PTS pentru elevii aparținând grupurilor vulnerabile, cu accent pe elevii aparținând minorității roma și elevii din mediul rural/ comunitățile dezavantajate socio-economic

Tabel nr. 97. Situația proiectelor contractate la 30.09.2019 prin Programul POCU, cu incidență în reducerea vulnerabilităților populației romă

Regiunea	Total proiecte POCU contractate Numar/valoare	Din care, pe axe prioritare			% din total	
		AP4	AP5	AP6	Nr proiecte	suma
TOTAL	1250 17,855,340,252.73	325 8147277229	78 78948249.64	299 2,179,861,733.34	56,16	58,28
Sud-Vest	97	43	4		48,45	58,50
Oltenia	1,002,163,680.93	582,844,583.03	3,389,593.82			
Nord-Vest	108	47	13		55,55	61,15
	1,035,221,190.85	622,457,654.79	10,618,305.82			
Nord-Est	106	41	12		50,00	55,11
	835,249,792.42	450,834,236.61	9,460,293.47			
București-Ilfov	82	58	5		76,83	56,30
	8,152,691,179.89	4,587,539,751.24	2,624,650.10			
Centru	124	47	13		48,39	54,02
	1,272,990,917.44	675,533,578.89	12,155,996.17			
Sud-Muntenia	109	33	12		41,28	49,32
	1,035,114,266.45	485,831,964.97	24,736,455.94			
Vest	79	20	12		40,51	39,29
	583,408,063.52	218,498,790.09	10,705,061.67			
OI POCU MEN total	299	-	-	299	-	-
	2,179,861,733.34			2,179,861,733.34		
OI POCU MEN Pentru Regiunea Sud-Est	32	-	-	32	10,7	6,74
	146,924,689.17			146,924,689.17		
Sud- Est	101	36	7		42,57	53,69
	985,227,740.50	523,736,669.62	5,257,892.65			

Sursa: Calcule realizate pe baza <http://mfe.gov.ro/lista-proiectelor-contractate-pana-la-data-30-septembrie-2019/>

Regiunea Sud-Est a beneficiat de mai puțin de 10% din numărul total de proiecte finanțate, în implementare sau deja finalizate până la 30 septembrie 2019 și cca 5,5% din valoarea totală contractată. Pentru AP 4, cele 36 de proiecte în implementare reprezintă 11% din totalul proiectelor și 6,43% din valoarea contractată; pentru AP 5, 7 proiecte, respectiv cca 9% și 6,67%; pentru AP 6, 32 de proiecte cu 10,7% și, respectiv 6,74%. Comparativ cu celelalte regiuni, se constată că alocările din programul POCU pentru măsuri de intervenție adresate populației romă sunt în termeni relativi mai mari decât contractările aferente regiunilor Sud-Muntenia și Vest și mai reduse decât toate celelalte regiuni de dezvoltare. Aceste diferențieri regionale indică nu doar nevoile locale diferite,

dar și capacitatea regiunilor de a atrage fonduri pentru finanțarea intervențiilor adresate grupurilor vulnerabile, respectiv populației de etnie romă.

Problema care rămâne de analizat o reprezintă capacitatea de asigurare a sustenabilității proiectelor post-implementare, care reflectă în fapt impactul net al eforturilor financiare pentru ameliorarea stării de vulnerabilitate și rezolvarea unor aspecte legate de sărăcie/deprivare materială și intervenții pentru incluziune socială activă.

În concluzie, intervențiile finanțate în cadrul POSDRU și POCU destinate populației rome se subscriu celor trei coordonate principale: educație, ocupare, incluziune socială. Intervențiile finanțate prin proiecte au avut adresabilitate directă și/sau indirectă. Este de precizat că percepția sărăciei și vulnerabilității diferă în localități și în funcție de gradul de concentrare al comunității de romi în localitate, precum și de nivelul mediu de dezvoltare al localității, respectiv severitatea sărăciei în localitate. Sărăcia comunitară este mai puternic perceptibilă în localități multietnice și cu nivel de dezvoltare mediu decât în comunitățile sărace cu mare concentrare a populației romă. Un alt factor de accentuare al severității percepției sărăciei și incidenței vulnerabilităților asupra gospodăriei îl reprezintă vecinătatea cu localități mai dezvoltate, cu deosebire cu cele din mediul urban. În funcție de mediul de reședință al romilor, este de menționat că percepția severității problemelor sociale este cea mai ridicată în orașele mari, unde regăsim comunitățile de romi cu cele mai mari nemulțumiri legate de modul lor de viață, chiar dacă per ansamblu au condiții relativ mai bune decât romii din mediul rural.

În ultimul deceniu, mobilitatea temporară pentru venituri a unora din membrii familiei a dezvoltat, pe de o parte, rute de mobilitate pentru câștiguri temporare în străinătate (de la munca ocazională în agricultură, la recoltare, la ocupare temporară în servicii sau micul antreprenoriat – activități stradale - în perioadele de vară și de sezon, în zone cu turism ridicat) și, pe de altă parte, creșterea importanței familiei lărgite, legăturile de rudenie fiind puternic motivante pentru migrarea în grupuri și/sau îngrijirea copiilor părinților plecați de către rude.

IV.3 Situația actuală a minorității rome la nivel de regiune/ județ

O analiză a dinamicii demografice a etniei rome din România se poate realiza doar parțial, în primul rând din următoarele motive:

- Există o serie de variabile demografice de detaliu pentru care colectarea datelor la nivel de etnie nu se realizează decât cu ocazia recensământului populației, ceea ce face ca datele disponibile să fie doar din anul 2011;
- În anchetele anuale privind piața muncii, nu se fac colectări pe criteriul de etnie – câștig salarial, ocupare pe profesii, rata șomajului etc
- Detalierea la nivel regional a unor date nu se realizează, prin urmare nu există nici pentru etnia romă.
- Datele obținute din surse administrative sunt insuficiente și nu se constituie în baze de date pe serii lungi de timp.
- Anchetele calitative realizate pe etnie sau cu tematică specială romii sunt foarte puține, iar eșantionul nu este reprezentativ, motiv pentru care nu se pot face aprecieri generalizatoare consistente.
- Anchetele bazate pe sondaj în rândul populației rome sunt, în opinia noastră alterate parțial de modelul cultural al etniei – femeile sunt incluse doar prin excepție, iar în cazurile în care acestea apar între respondenți, de regulă, răspunsul acestora este în totalitatea cazurilor similar cu cel al bărbatului (acesta participă alături de soție la interviu).

Această lipsă de date și informații statistice face ca aprecierile experților să aibă un grad mai ridicat de subiectivism, iar calitatea concluziilor să fie în strânsă legătură cu expertiza individuală, cu deosebire de expertiza acestuia în derularea de cercetări empirice în teritoriu, cu participare efectivă în comunitățile de romi.

Profilul demografic al regiunii analizate s-a schimbat semnificativ în ultimul deceniu. O treime dintre romii care trăiesc în România nu se mai definesc ca membri ai unor neamuri anume (Zamfir, 1992). Cei mai mulți dintre cei care încă se consideră parte dintr-un neam sunt: vătrașii (13,8%), căldărarii (5,9%), rudarii (4,5%), spoitorii (3,7%), mătăsarii (3,2%), ursarii (2,7%), cărămidarii (1,5%), gaborii (1,4%), florarii (1,2%)⁴².

⁴² <https://www.natgeo.ro/articole/locuri-si-oameni/9165-neamuri-tiganesti>

Populația romă a crescut permanent, prin tradiție familiile de romi având numeroși copii. Populația ne-romă cunoaște un declin demografic accentuat prin reducerea natalității și migrație externă. În unele regiuni, precum Regiunea Sud-Est, scăderea demografică este mai accentuată, lipsa oportunităților de ocupare și veniturile insuficiente ducând la mobilitatea indivizilor și familiilor, amânarea sau reducerea numărului de copii și, în final, schimbarea reședinței.

Tabel nr. 98. **Dinamica populației Regiunii Sud-Est**

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2019 fata de 2011	
	persoane									dinamica, %	modificare, in pp
ROMÂNIA	22480599	22433741	22390978	22346178	22312887	22273309	22230843	22213553	22170586	98.62	
Sud-Est	2931355	2921160	2912373	2900677	2889163	2875048	2859897	2844235	2823982	96.34	

Populația regiunii analizate se reduce mai repede decât media națională, lipsa de atractivitate pentru a rămâne în regiune fiind determinată de factori diverși, de la gradul redus de diversificare a mediului de afaceri și nivelul tehnologic modest al regiunii, care nu atrage tinerii pentru ocupare în regiunea/localitatea natală, până la dinamica redusă a îmbunătățirii condițiilor de viață care determină mobilitatea pentru muncă și, ulterior schimbarea reședinței. În anul 2011, populația regiunii reprezenta 13% din totalul populației României, iar în 2019 ajunge la 12,73%. Distribuția teritorială în regiune evidențiază o concentrare maximă în Constanța (peste ¼ din populația regiunii și în creștere, ajungând în 2019 la peste 27%). În Galați și Vrancea, ponderea populației regiunii crește de asemenea, dar în proporții mai modeste, respectiv cu 0,32 procente și 0,05 procente. În județele Brăila, Buzău și Tulcea, populația se reduce în termeni relativi ai structurii pe regiune.

Tabel nr. 99. **Distribuția populației după domiciliu la 1 ianuarie, total și județele din Regiunea Sud-Est, 2011-2019**

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Braila	12.70	12.65	12.58	12.52	12.46	12.40	12.34	12.27	12.21
Buzau	16.92	16.88	16.83	16.78	16.72	16.67	16.62	16.56	16.50
Constanta	26.32	26.41	26.50	26.60	26.69	26.79	26.90	27.00	27.10
Galati	21.85	21.87	21.92	21.95	21.99	22.01	22.02	22.09	22.17
Tulcea	8.63	8.61	8.58	8.55	8.53	8.50	8.47	8.44	8.39
Vrancea	13.58	13.59	13.59	13.59	13.61	13.63	13.64	13.64	13.63

Sursa: INS, Tempo online

Structura de gen a populației regiunii indică o pondere mai ridicată a bărbaților în regiune față de femei, dar în descreștere, în condițiile în care, la nivel național predomină femeile, însă rata de masculinitate crește ușor. Analiza pe județe indică o feminizare a întregii regiuni și cu deosebire a județelor Brăila și Constanța, urmate într-o proporție mai redusă de Vrancea și Galați.

În general, regiunea a atras în termeni relativi mai mulți bărbați decât femeii, parțial și pe seama diversificării domeniilor de activitate, însă rata de masculinitate se reduce, bărbații fiind mai mobili decât femeile în ocupare și schimbarea profesiei.

Tabel nr. 100. Ponderea populației din Regiunea Sud-Est în totalul populației României, pe sexe

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
barbati	13.10	13.08	13.06	13.03	12.99	12.95	12.90	12.83	12.76
femei	12.98	12.55	12.48	12.42	12.35	12.29	12.23	12.16	12.10

Tabel nr. 101. Rata de masculinitate, pe regiune și pe județe

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2019 fata de 2011, in pp
TOTAL national	95.39	95.36	95.35	95.34	95.36	95.37	95.37	95.40	95.46	0.07
Total regiune	96.29	96.20	96.10	96.06	95.96	95.92	95.84	95.79	95.78	-0.51
Braila	94.81	94.72	94.56	94.48	94.32	94.31	94.20	94.14	94.08	-0.73
Buzau	95.48	95.48	95.39	95.39	95.35	95.43	95.34	95.37	95.39	-0.09
Constanta	95.07	94.95	94.77	94.72	94.62	94.56	94.43	94.35	94.27	-0.81
Galati	97.77	97.60	97.55	97.47	97.27	97.20	97.16	97.14	97.34	-0.43
Tulcea	99.41	99.53	99.63	99.63	99.58	99.55	99.66	99.55	99.35	-0.05
Vrancea	96.74	96.64	96.54	96.50	96.53	96.41	96.32	96.23	96.15	-0.59

Sursa: Date INS, tempo on-line

Notă: Raportul de masculinitate se obține împărțind numărul bărbaților la numărul femeilor (INS, http://www.insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/populatia_romaniei_dupa_domiciliu_la_1_iul_2016_0.pdf, p 8)

În general, datele privind evoluția demografică și structura pieței muncii pe atribute de gen se pot identifica doar prin date de recensământ și prin anchete calitative, de regulă neperiodice. Aceasta face ca o statistică consistentă, pe diferite atribute demografice și socio-economice a populației, pe etnii, să fie dificil de construit pentru o perioadă îndelungată de timp. În ultimii ani, incidența economică și socială a mobilității a generat elaborarea de rapoarte periodice privind populația romă în spațiul UE și dezvoltarea de anchete tematice periodice⁴³.

⁴³ Al doilea sondaj privind minoritățile și discriminarea în Uniunea Europeană, https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2016-eu-minorities-survey-roma-selected-findings_ro.pdf sau Raportul Bancii Mondiale <https://www.worldbank.org/content/dam/Worldbank/document/eca/romania/Output%20RO.pdf>

- Educație

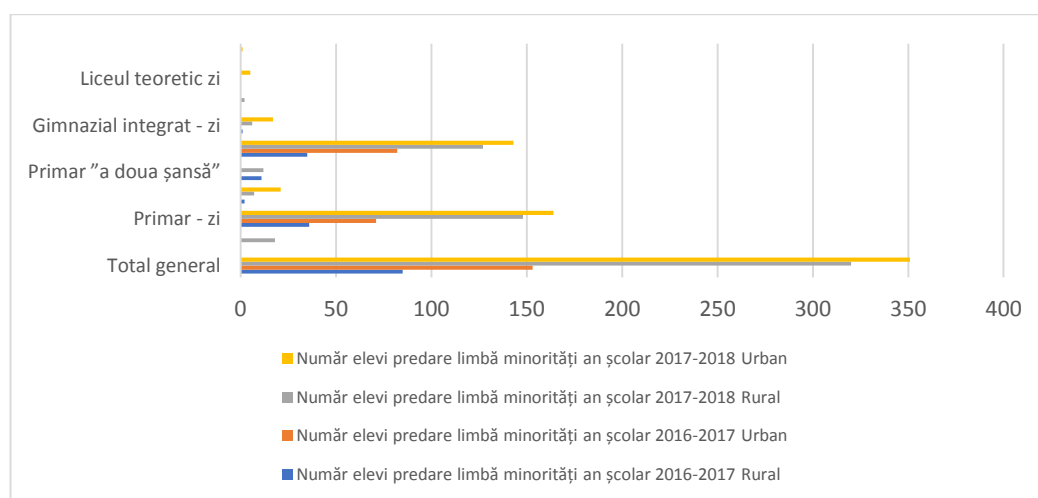
Pentru realizarea analizei gradului de includere a populației de etnie romă în sistemul de învățământ la nivelul județelor Regiunii Sud-Est, au fost solicitate date de la Inspectoratele Școlare Județene și au fost obținute informații doar pentru județele Brăila, Tulcea, Vrancea. În cele ce urmează este prezentată situația persoanelor de etnie romă separat pentru fiecare din cele trei județe, luând în considerare gradul neomogen de agregare a acestora.

Tabel nr. 102. Situația elevilor cu predare în limba minorităților în anii școlari 2016-2017/ 2017-2018, județul Brăila

Nivel învățământ	Număr elevi predare limbă minorități an școlar 2016-2017		Număr elevi predare limbă minorități an școlar 2017-2018	
	Rural	Urban	Rural	Urban
Total general	85	153	320	351
Preșcolar cu program normal zi			18	0
Primar – zi	36	71	148	164
Primar integrat zi	2	0	7	21
Primar "a doua șansă"	11	0	12	
Gimnazial – zi	35	82	127	143
Gimnazial integrat – zi	1	0	6	17
Gimnazial "a doua șansă"			2	
Liceul teoretic zi				5
Liceal tehnologic, militar, pedagogic și teologic zi				1

Sursa: Date prelucrate de la ISJ Brăila

Figura nr.124 Situația elevilor cu predare în limba minorităților în anii școlari 2016-2017/2017-2018, județul Brăila

Sursa: Date prelucrate de la ISJ Brăila

La nivelul județului Brăila, situația elevilor care au participat la programe de predare a studiilor în limba minorităților a crescut cu peste 180% în anul școlar 2017-2018 față de anul școlar 2016-2017, mediul urban înregistrând pentru ambii ani cele mai ridicate valori. Cei mai mulți elevi au fost înregistrați la nivelurile de învățământ primar-zi și gimnazial-zi, urmate de programe tip "a doua șansă".

Tabel nr. 103. Situația elevilor de etnie romă în județul Tulcea

	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
Rata abandonului școlar în învățământului preuniversitar, total, din care romi	1,34%	1,30%	0,65%	0,65%	0,87%	0,54%	0,60%
Elevii înscriși în învățământului preuniversitar, din care romi	27.282	27.448 (1.290 romi)	27.603 (1.338 romi)	27.172 (1.487 romi)	26.333 (1.301 romi)	25.608 (1.378 romi)	25.523 (1.416 romi)
Elevi înscriși în învățământului profesional, postliceal și de maiștri, din care romi	1.069	754 (14 romi)	1.319 (14 romi)	1.398 (0 romi)	1.467 (17 romi)	1.474 (23 romi)	1.605 (24 romi)

Sursa: Date prelucrate de la ISJ Tulcea

Situația la nivelul județului Tulcea prezintă un trend pozitiv din perspectiva ratei abandonului școlar în învățământului preuniversitar, la nivelul populației de etnie romă, aceasta scăzând cu 0,70 puncte procentuale în anul școlar 2017/2018 comparativ cu situația din 2011/2012. De asemenea, numărul de elevi romi înscriși în învățământului preuniversitar în perioada 2012-2018 a crescut cu aproximativ 10%, iar cel al elevilor romi înscriși în învățământului profesional, postliceal și de maiștri, a crescut cu 7% în același interval de timp.

Tabel nr. 104. Situația elevilor de etnie romă în județul Vrancea

	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
Populația școlară de etnie romă pe niveluri de învățământ – preșcolar	501	481	456	603	620
Populația școlară de etnie romă pe niveluri de învățământ – primar	2120	2154	2280	2526	2521
Populația școlară de etnie romă pe niveluri de învățământ – liceal	101	65	46	169	166

	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
Elevi romi înscriși în învățământul preuniversitar, din care romi	3685	3963	3938	4628	4690
Elevi romi înscriși în învățământul profesional, postliceal și de maiștri		6	6	8	2
Gradul de cuprindere în învățământ a populației școlare, pe sexe și categorii etnice	3685 Romi	3963 Romi	3938 Romi	4628 Romi	4690 Romi
	B:2156 F: 1529	B:2216 F: 1747	B:2159 F: 1779	B:2511 F: 2117	B:2500 F: 2190

Sursa: Date prelucrate de la ISJ Vrancea

La nivelul județului Vrancea, situația elevilor de etnie romă înscriși în învățământul preșcolar, primar, liceal, preuniversitar și profesional, postliceal și de maiștri a crescut aproximativ cu 25% în anul școlar 2017/2018 față de anul școlar 2013/2014. Cei mai mulți elevi de etnie romă au fost înregistrați la învățământul preuniversitar.

- **Ocuparea forței de muncă**

Incluziunea activă a romilor este o necesitate macroeconomică și de dezvoltare socio-culturală. Îmbătrânirea demografică și migrația tinerilor reduc potențialul de susținere a cererii pieței muncii. Populația în vârstă de muncă este estimată să scadă cu cca 1/3 până în 2050. În același timp, ponderea persoanelor nou-intrate pe piața muncii din România care sunt romi este mare și în creștere; potențialul de ocupare se formează din noile generații, etnia romă devansând dinamica populației ne-rome de cca 2 ori – cca 1/3 din populația romă este tânără (0-14 ani) și doar 1/6 din cea ne-roma este încadrată în această categorie de vârstă la nivelul anului 2011. Aceștia au obiceiuri specifice și un model de ocupare puternic erodat după aproape 3 decenii de protecție socială pasivă.

Ocupațiile tradiționale ale neamurilor de romi încă persistă, însă potențialul de ocupare este redus, practicarea acestora dispărând ca activitate în proporție de peste 80%. Ca urmare, statutul tradițional al romilor de mici meștesugari dispare. Practic, nu se poate vorbi de o continuitate în meseriile tradiționale, practicarea acestora alterându-se înainte de 1990 prin angajarea romilor în întreprinderi, în principal în locuri de muncă necalificate sau cu calificare redusă, asociată cu formarea la locul de muncă pentru a deprinde competențele minimale cerute de exercitarea sarcinilor de muncă aferente.

Tabel nr. 105. **Principalele meserii tradiționale ale populației rome**

Neam	Meserii tradiționale
Fierari	Fierăria propriu-zisă (prelucrarea fierului), potcovăria, caretăria și ferneria (prelucrarea artistică a fierului).
Zlătari/argintari	Prelucrarea aurului/argintului
Rudari	În trecut – spălarea aurului din râuri și topirea acestuia. Astăzi - prelucrarea lemnului cu specializări/meserii: rudăritul propriu-zis – butnarii, care fac obiecte casnice din lemn (blide, căni, donițe, maiuri de bătut rufe etc.) și covătarii/albierii care fac albii și coveți; lingurăritul – lingurarii, care confecționează linguri, lingurițe, cupe, linguroaie, polonice; fusăritul – fusarii, meșteri în confecționarea fuselor; lădăritul – lădarii, specializați în mobilier (mese, scaune, dulapuri etc.), dar mai ales în lăzi de zestre, lăcrițe (cutii mici de lemn), hambare și tronuri (lăzi mari de ținut mălaiul sau alte cereale).
Lăutari	Interpreți de muzică lăutărească
Cărămidari	Confecționare cărămizi nearse, chirpici
Ursari	Umblatul cu ursul – numere de circ, dresaj
Căldărari	Confecționarea de cazane, căldări, tigăi.
Lingurari	Meșteri care confecționează și/sau vând linguri sau alte obiecte din lemn.
Geambași	Negustoria de cai.

Sursa: sinteza pe baza <http://www.asociatiadanrom.com/443200573>

După 1990, restructurarea economică a dus la pierderea locurilor de muncă, inclusiv pentru lucrătorii romi; totodată, libertatea de circulație a persoanelor, de tradiție pentru multe din neamurile de romi, a determinat o mobilitate teritorială mai ridicată a acestora, dar și reluarea unor meșteșuguri tradiționale, adaptate noilor condiții - colectarea fierului vechi, prelucrarea argintului, confecționarea de vase din fontă, împletituri din fibre vegetale, lăutăria, vânzarea florilor etc.

Ocuparea romilor a fost și rămâne precară, cu o rată de ocupare mult redusă față de a populației ne-rome. Lipsa de calificare, refuzul de a munci cu program integral de muncă, pe perioade îndelungate și alternativa ajutoarelor sociale de incluziune pasivă (venitul minim garantat, ajutoare de incalzire etc.) au redus propensiunea romilor pentru ocupare continuă. Munca ocazională, zilieră, munca neînregistrată și intermedierea în vânzarea produselor, în special agroalimentare, pe piața liberă, sunt asociate cu venituri nesigure, nu foarte ridicate, care asigură condiții modeste de trai, iar pentru familiile numeroase devin insuficiente, gospodăriile fiind în general sărace.

Ocuparea precară atrage după sine și venituri din muncă reduse, insuficiente pentru un trai decent. Disparitățile sunt importante, respectiv romii câștigă cca 20% din veniturile populației ne-rome, iar în cazul femeilor este și mai redusă, la aproape jumătate din procentul pentru total romi⁴⁴.

Deși nu au obisnuița înregistrării la șomaj, mulți neîndeplinind condițiile pentru a primi ajutorul de șomaj, statistica AJOFM indică un număr semnificativ de romi care s-au declarat șomeri, respectiv o creștere a ponderii acestora în total șomeri în ultimii ani.

Pentru analiza ocupării forței de muncă în rândul persoanelor de etnie romă la nivelul județelor Regiunii Sud-Est, au fost solicitate date de la Agențiile Județene de Ocupare a Forței de Muncă și au fost obținute informații doar pentru județele Brăila, Constanța, Galați și Tulcea. În cele ce urmează este prezentată situația persoanelor de etnie romă aflate în evidența AJOFM-urilor în cele patru județe.

Tabel nr. 106. Situația șomerilor înregistrați în perioada 2011-2017, din care romi

An	Brăila		Constanța		Galați		Tulcea	
	Total	Romi	Total	Romi	Total	Romi	Total	Romi
2011	7554	1261	13058	-	15673	1686	5202	139
2012	8624	1513	14028	-	18609	1977	4466	280
2013	9192	1515	13482	-	18817	2153	4874	255
2014	9519	1689	11978	-	19253	2424	4638	87
2015	9176	1697	10907	315	17771	2358	4277	126
2016	8609	1646	10421	265	18889	2124	4353	32
2017	6294	1323	9099	207	15245	2209	3849	18

Sursa: Date prelucrate de la AJOFM Brăila, Constanța, Galați și Tulcea

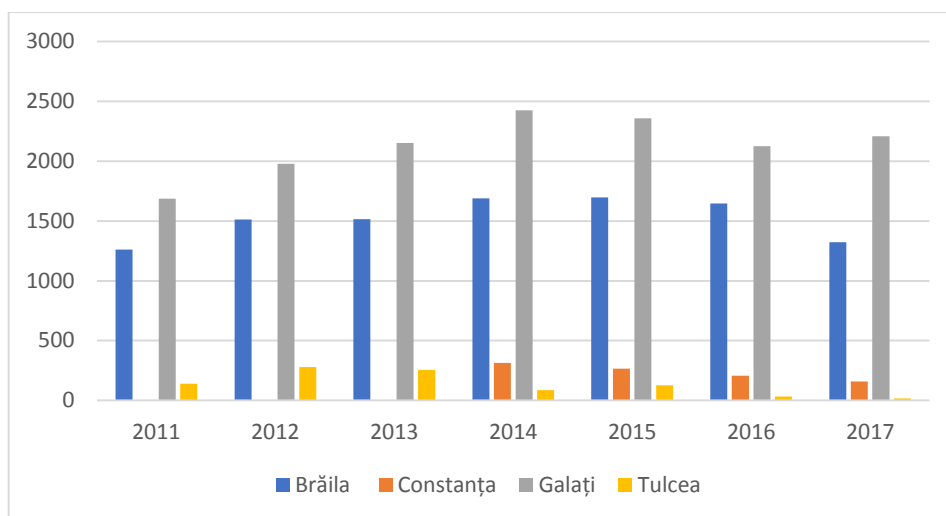
Tabel nr. 107. Situația șomerilor de etnie romă înregistrați în perioada 2011-2017

Județ	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Brăila	1261	1513	1515	1689	1697	1646	1323
Constanța	-	-	-	315	265	207	158
Galați	1686	1977	2153	2424	2358	2124	2209
Tulcea	139	280	255	87	126	32	18

Sursa: Date prelucrate de la AJOFM Brăila, Constanța, Galați și Tulcea

⁴⁴ Populația generală: EU-SILC (2008) pentru informații privind câștigurile. Eurostat (2012) pentru trimestrul 2 2011. Ancheta regională privind romii a PNUD/BM/CE (2011)

Figura nr.125 Situația șomerilor de etnie romă înregistrați în perioada 2011-2017

Sursa: Date prelucrate de la AJOFM Brăila, Constanța, Galați și Tulcea

În perioada 2011-2017, cel mai mare număr de șomeri de etnie romă au fost înregistrați în județul Galați, acest aspect fiind pe deplin corelat cu evoluția indicatorilor privind rata șomajului la nivelul regiunii. Județele Constanța și Tulcea au înregistrat o scădere a numărului de șomeri de etnie romă din anul 2014 în 2017, cu aproximativ 50% în Constanța și cu 79% în Tulcea.

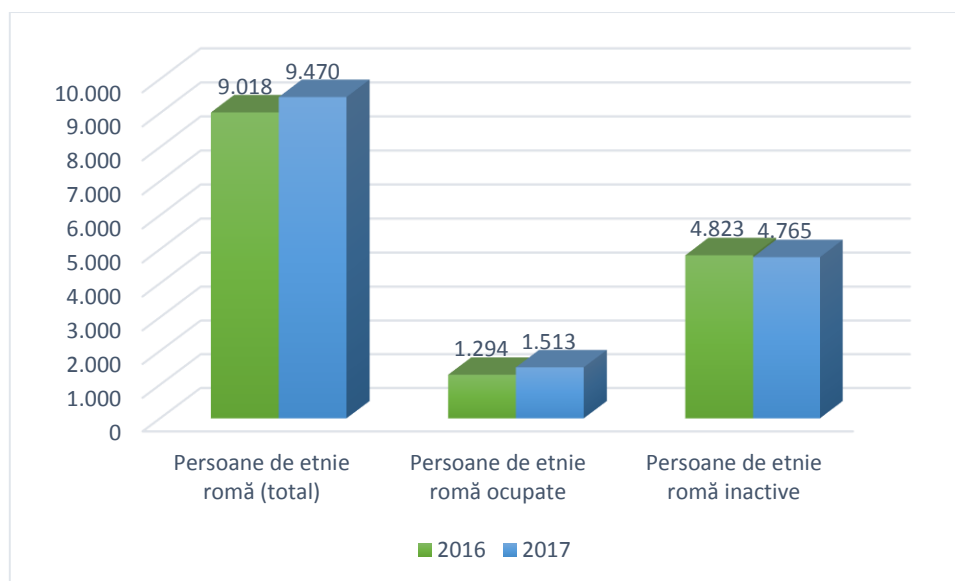
În plus, în baza datelor transmise de către Instituția Prefectului Județului Brăila, există următoarea situație a persoanelor de etnie romă ocupate și a persoanelor de etnie romă inactive, la nivelul județului în perioada 2016-2017:

Tabel nr. 108. Situația ocupării persoanelor de etnie romă în județul Brăila, în perioada 2016-2017

	2016	2017
Persoane de etnie romă (total)	9.018	9.470
Persoane de etnie romă ocupate	1.294	1.513
Persoane de etnie romă inactive	4.823	4.765

Sursa: Date prelucrate de la Instituția Prefectului Brăila

Figura nr.126 Situația ocupării persoanelor de etnie romă în județul Brăila, în perioada 2016-2017

Sursa: Date prelucrate de la Instituția Prefectului Brăila

Din totalul populației de etnie romă din județul Brăila, la nivelul anului 2016 doar un procent de 14,3% erau ocupate și aproximativ 16% la nivelul anului 2017. Numărul persoanelor inactive la nivelul județului este de aproximativ 3 ori mai mare decât al persoanelor ocupate pentru ambii ani.

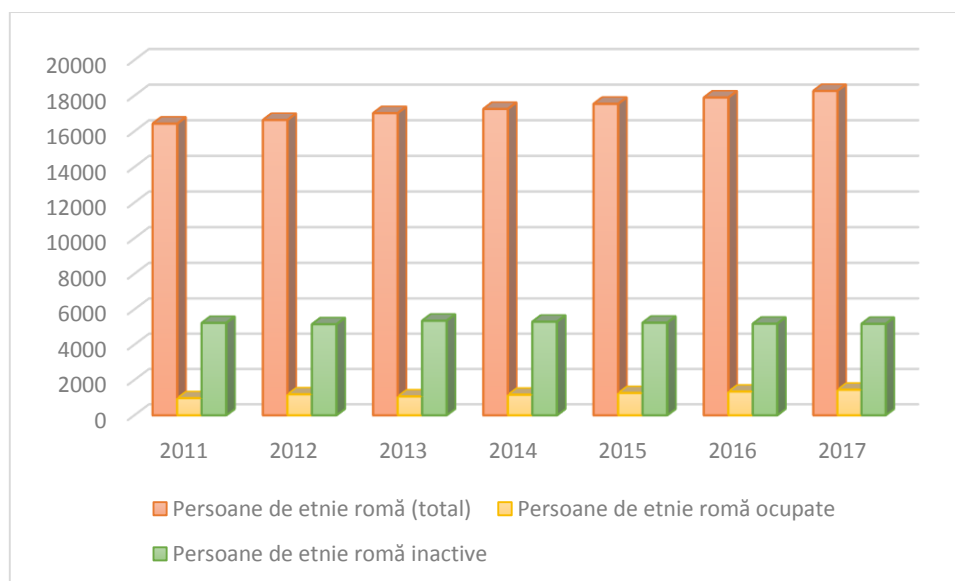
În baza datelor transmise de către Instituția Prefectului Județului Buzău, există următoarea situația a persoanelor de etnie romă ocupate și a persoanelor de etnie romă inactive, la nivelul județului în perioada 2011-2017.

Tabel nr. 109. Situația ocupării persoanelor de etnie romă în județul Buzău, în perioada 2011-2017

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Persoane de etnie romă (total)	16434	16638	17024	17260	17545	17900	18270
Persoane de etnie romă ocupate	971	1188	1068	1166	1263	1345	1451
Persoane de etnie romă inactive	5235	5160	5361	5304	5246	5191	5184

Sursa: Date prelucrate de la Instituția Prefectului Brăila

Figura nr.127 Situația ocupării persoanelor de etnie romă în județul Buzău, în perioada 2011-2017

Sursa: Date prelucrate de la Instituția Prefectului Brăila

Din totalul populației de etnie romă din județul Buzău, la nivelul anului 2011 doar un procent de 5,90% erau ocupate și aproximativ 8% la nivelul anului 2017. Numărul persoanelor inactive la nivelul județului este de aproximativ 4-5 ori mai mare decât al persoanelor ocupate pentru toată perioada analizată.

- **Condiții de locuit**

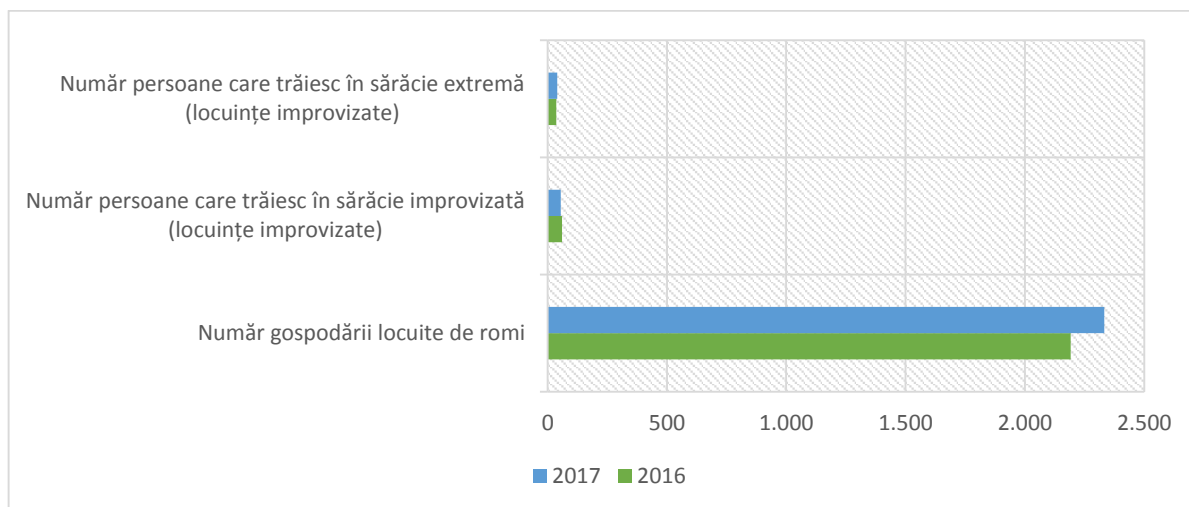
În baza datelor transmise de către Instituția Prefectului Județului Brăila, există următoarea situația a gospodăriilor locuite de persoanele de etnie romă, a persoanelor care trăiesc în sărăcie improvizată și a persoanelor care trăiesc în sărăcie extremă, la nivelul județului în perioada 2016-2017:

Tabel nr. 110. **Situația gospodăriilor de romi și a romilor aflați în sărăcie extremă din județul Brăila, în perioada 2016-2017**

	2016	2017
Număr gospodării locuite de romi	2.192	2.333
Număr persoane care trăiesc în sărăcie improvizată (locuințe improvizate)	60	55
Număr persoanelor de etnie romă care trăiesc în sărăcie extremă (locuințe improvizate)	36	41

Sursa: Date prelucrate de la Instituția Prefectului Brăila

Figura nr.128 Situația gospodăriilor de romi și a romilor aflați în sărăcie extremă din județul Brăila, în perioada 2016-2017

Sursa: Date prelucrate de la Instituția Prefectului Brăila

Numărul gospodăriilor locuite de romi la nivelul județului Brăila a crescut cu 0,64% în anul 2017 față de anul 2016, în timp ce numărul persoanelor de etnie romă care trăiesc în sărăcie extremă a crescut cu aproximativ 13%. Per total, numărul romilor care trăiesc în sărăcie improvizată și în sărăcie extremă a rămas constant (96 persoane) la nivelul intervalului analizat.

În baza datelor transmise de către Instituția Prefectului Județului Buzău, există următoarea situație a gospodăriilor locuite de persoanele de etnie romă, a persoanelor care trăiesc în sărăcie improvizată și a persoanelor de etnie romă care trăiesc în sărăcie extremă, la nivelul județului în perioada 2011-2017:

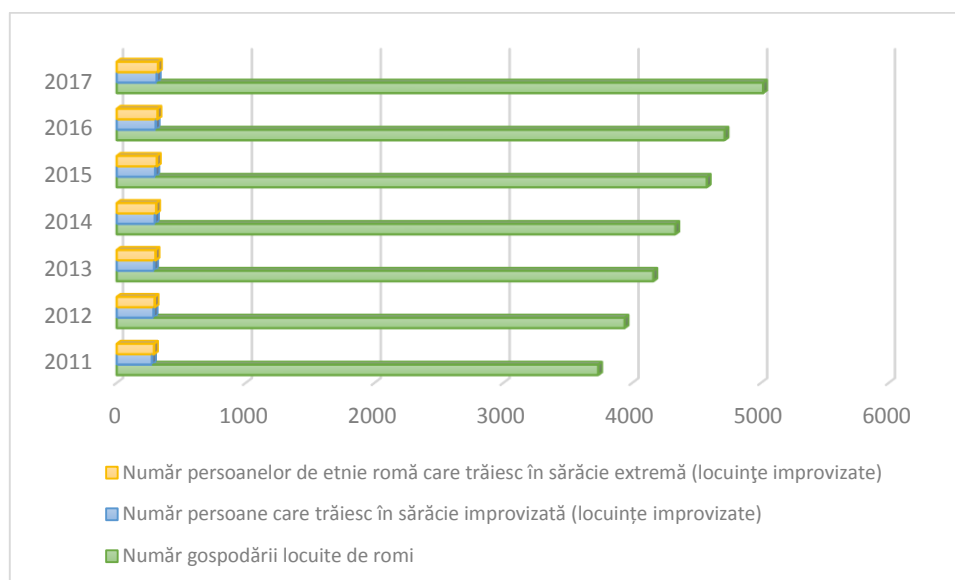
Tabel nr. 111. Situația gospodăriilor de romi și a romilor aflați în sărăcie extremă din județul Buzău, în perioada 2011-2017

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Număr gospodării locuite de romi	3736	3941	4164	4335	4579	4717	5017
Număr persoane care trăiesc în sărăcie improvizată (locuințe improvizate)	274	286	290	296	299	302	310
Număr persoanelor de etnie romă care	289	294	301	306	311	316	320

trăiesc în sărăcie extremă (locuințe improvizate)							
---	--	--	--	--	--	--	--

Sursa: Date prelucrate de la Instituția Prefectului Buzău

Figura nr.129 Situația gospodăriilor de romi și a romilor aflați în sărăcie extremă din județul Buzău, în perioada 2011-2017

Sursa: Date prelucrate de la Instituția Prefectului Buzău

Numărul gospodăriilor locuite de romi la nivelul județului Buzău a crescut cu 34,28% în anul 2017 față de anul 2011, în timp ce numărul persoanelor de etnie romă care trăiesc în sărăcie extremă a crescut cu aproximativ 11%.

- **Asistență socială**

Pentru realizarea analizei gradului de asistare socială a populației de etnie romă la nivelul județelor Regiunii Sud-Est, au fost solicitate date de la Direcțiile Județene de Asistență Socială și Protecție a Copilului și au fost obținute informații doar pentru județele Buzău, Tulcea, Vrancea. Cu toate acestea, datele nu au putut fi analizate din perspectiva situației persoanelor de etnie romă, întrucât datele transmise nu erau defalcate pe etnii.

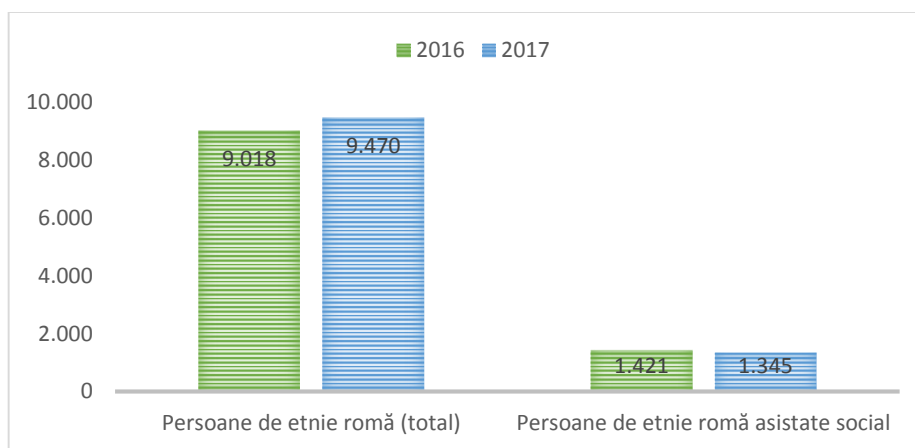
În baza datelor transmise de către Instituția Prefectului Județului Brăila, există următoarea situația a persoanelor de etnie romă asistate social, la nivelul județului în perioada 2016-2017:

Tabel nr. 112. Situația persoanelor de etnie romă asistate social în județul Brăila, în perioada 2016-2017

	2016	2017
Persoane de etnie romă (total)	9.018	9.470
Număr de familii de etnie romă asistate social	1.421	1.345

Sursa: Date prelucrate de la Instituția Prefectului Brăila

Figura nr.130 Situația persoanelor de etnie romă asistate social în județul Brăila, în perioada 2016-2017

Sursa: Date prelucrate de la Instituția Prefectului Brăila

Din totalul populației de etnie romă din județul Brăila, la nivelul anului 2016 doar un procent de 15,75% erau asistate social și aproximativ 14,24% la nivelul anului 2017. Numărul persoanelor asistate social a scăzut în anul 2017 față de anul 2016 cu aproximativ 5%.

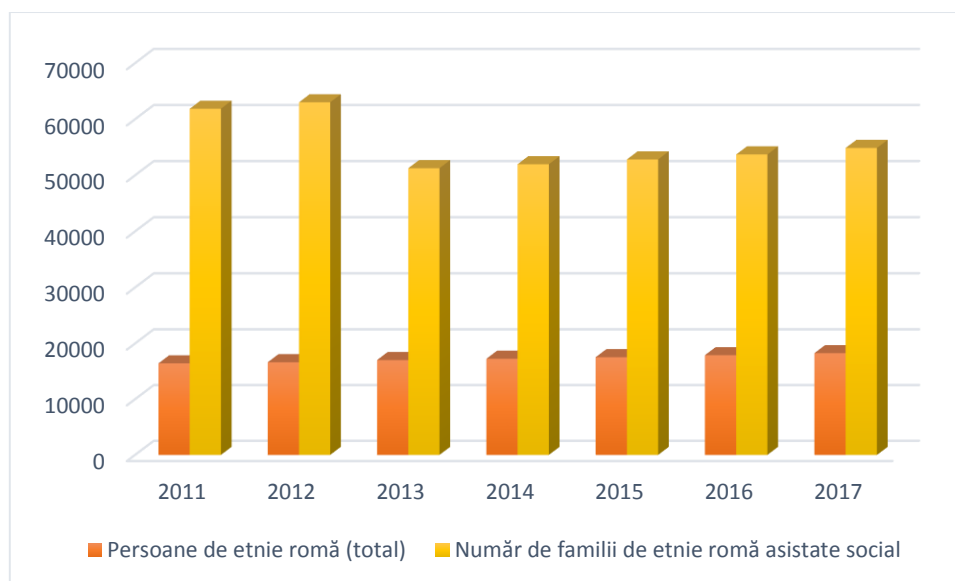
În baza datelor transmise de către Instituția Prefectului Județului Buzău, există următoarea situația a persoanelor de etnie romă asistate social, la nivelul județului în perioada 2011-2017:

Tabel nr. 113. Situația persoanelor de etnie romă asistate social în județul Buzău, în perioada 2011-2017

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Persoane de etnie romă (total)	16434	16638	17024	17260	17545	17900	18270
Număr de familii de etnie romă asistate social	2120	2039	2105	2207	2454	2440	2474

Sursa: Date prelucrate de la Instituția Prefectului Buzău

Figura nr.131 - Situația persoanelor de etnie romă asistate social în județul Buzău, în perioada 2011-2017

Sursa: Date prelucrate de la Instituția Prefectului Buzău

Din totalul populației de etnie romă din județul Buzău, la nivelul anului 2011 un procent de 13% erau asistate social și aproximativ 13,54% la nivelul anului 2017. Numărul familiilor de etnie romă asistate social a rămas constant de-a lungul perioadei analizate.

IV.4 Probleme specifice ale populației rome

Concentrarea în zone marginalizate

Recensământul populației din anul 2011 a evidențiat zone de concentrare a populației rome:

a) în mediul rural, aproape 39% dintre romii autoidentificați trăiesc în comunități marginalizate (care acumulează capital uman redus, nivel scăzut de ocupare formală și condiții precare de locuit) față de sub 5% dintre persoanele aparținând altor etni;

b) în mediul urban, aproape 31% dintre romii autoidentificați locuiesc în zone marginalizate, în timp ce ponderea persoanelor non-rome este de doar 2,6%⁴⁵.

Atlasul zonelor urbane marginalizate identifică de asemenea o proporție mare, de 2/5, a romilor ce trăiesc în zone dezavantajate din punctul de vedere al capitalului uman. Romii în proporție de 1/3 trăiesc în sărăcie, față de cca 3,4% din non-romi.

Abandonul școlar

Rata de participare la învățământ a copiilor romi este redusă, iar abandonul școlar are cele mai ridicate valori. Potrivit datelor Băncii Mondiale (2005-06) în rândul copiilor de 7-14 ani ce trăiesc în familie, copii romi au un risc ridicat de nefinalizare a învățământului primar și gimnazial, cu deosebire fetele. 18,7% din copii de 7-14 ani care erau în afara sistemului de învățământ și care trăiau în familie erau de etnie romă. În studiu se menționează că "Deși nivelul de educație al mamei este un predictor relevant al participării școlare, diferența dintre persoanele de etnie romă și cele de alte etnii este mare", chiar și atunci când a) se păstrează constant nivelul de educație al mamei, b) nivelul de educație al părinților este același și c) când aceștia provin din aceeași zonă geografică. Atlasul zonelor urbane marginalizate din România (BM, 2014)⁴⁶ menționează că proporția copiilor romi cuprinși în sistemul de educație este mai redusă cu cca 10 procente pentru grupa de vârstă 6-10 ani, de cca 20 procente la grupa de vârstă de 11-14 ani și ajunge la 40 procente pentru cei de 15-19 ani. Surprinzător este faptul că în zonele urbane marginalizate participarea la educație a copiilor romi este mai ridicată decât media la nivel național, iar ecartul față de situația pe total populației este mai redus, respectiv de cca 7 puncte procentuale, 14 puncte procentuale și 24 7 puncte

⁴⁵ Banca Mondială (Anan et al, 2014). În baza datelor Studiului regional privind romii realizat de PNUD/ Banca Mondială/ CE (2011)

⁴⁶ Banca Mondială (Swinkels et al, 2014)

procentuale⁴⁷. Totodată, potrivit sondajului PNUD/ BM/ CE (2011)⁴⁸, 90% dintre persoanele de etnie romă cu vârstă cuprinsă între 25 și 64 de ani au absolvit un nivel de educație secundar inferior sau mai puțin, comparativ cu 42% în cazul persoanelor de alte etnii. Diferențele în ratele de participare școlară dintre persoanele de etnie romă și cele de altă etnie sunt larg întâlnite în rândul populației tinere, cu vârste între 16 și 19 ani – numai 23% dintre tinerii de etnie romă sunt înscriși în învățământul secundar superior, comparativ cu 83% dintre cei non-romi; ratele de absolvire sunt scăzute în special în rândul populației feminine de etnie romă – doar 18% dintre femeile cu vârste cuprinse între 16 și 19 ani sunt încă în școală comparativ cu 29% în rândul bărbaților de etnie romă⁴⁹

Rata redusă de ocupare

Din cauza discrepanțelor semnificative de la nivelul dezvoltării și educației timpurii a copilului, romii au mai puține șanse de angajare la maturitate.

⁴⁷ http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/Familie/2016/SF_BancaMondiala_RO_web.pdf p 193

⁴⁸ 1 http://www.eurasia.undp.org/content/dam/rbec/docs/Roma_survey_data_Romania_2011.xls

⁴⁹ Banca Mondială (Anan et al, 2014).

Capitolul V – Gradul de sărăcie la nivel de regiune/ județ

Comunitățile marginalizate sunt caracterizate printr-o sumă de vulnerabilități printre care sărăcia este determinantă. Sărăcia este în același timp un rezultat al marginalizării dar și un factor de risc major pentru accentuarea marginalizării și lipsa atractivității mediului de afaceri de a investi în dezvoltarea locală.

Starea de sărăcie este măsurată deopotrivă prin indicatori statistici consacrați dar și prin analiza gradului de percepție a locuitorilor față de starea lor, respectiv asupra gradului de conștientizare a nivelului de sărăcie. Tot astfel sărăcia este materială – privarea de o serie de bunuri, facilități, condiții considerate ca fiind esențiale pentru definirea nivelului de trai – indicatori de deprivare materială - dar și imaterială/intangibilă – în care indivizii se consideră săraci în raport cu alții, fără ca standardul de viață al acestora să fie, statistic, la pragul de sărăcie definit de literatura de specialitate.

Sărăcia este un risc social major deoarece se asociază cu alte vulnerabilități ale societății actuale, printre care lipsa de oportunități de incluziune socială activă este cea mai semnificativă. Un individ sărac care nu poate accesa oportunitățile de dezvoltare oferite de societate – prin programe și politici specifice - din cauza vulnerabilităților personale de stare/nivel – așa numitul individ prins în trapa sărăciei – nu va putea depăși starea în care se află dacă nu va beneficia de o asistență personalizată, respectiv adaptată, centrată pe specificul complexului de vulnerabilități pe care le intrunește. Tratarea separată, prin măsuri și politici a fiecărei vulnerabilități nu asigură rezolvarea problemei stării de sărăcie, deseori provoacă efecte adverse. De exemplu, promovarea pe o perioadă nelimitată a unor măsuri de asistență socială pasivă – precum ajutoare materiale/bănești - în favoarea unei persoane sărace dar care nu are vulnerabilitatea unui handicap fizic sau mental care să îi reducă capacitatea de muncă poate să producă externalități adverse de tipul lipsei de preocupare pentru a găsi un loc de muncă și a fi ocupat/salariat. De asemenea asistarea socială nu rezolvă problema - starea de sărăcie ci dimpotrivă, o prezervă și induce un comportament parazitar inclusiv generațiilor următoare de copii din gospodărie.

Prin urmare, riscurile sociale – lipsa de educație, accesul la facilități pentru condiții minime de viață etc trebuie tratate **integrat și incluziv**, respectiv prin **asigurarea ieșirii din situația de**

vulnerabilitate care să faciliteze ulterior incluziunea activă (o persoană căreia i se va asigura accesul la educație va avea ulterior oportunitatea de angajare, dar accesul la educație presupune o stare de sănătate și un nivel minimal al educației individuale pentru igienă).

Potrivit termenilor de referință, capitolul de față are ca scop analiza gradului de sărăcie la nivel de regiune, cu evidențierea grupurilor vulnerabile, a gradului de sărăcie prin analiza indicatorilor specifici, inclusiv din perspectiva comparativă - față de alte regiuni de dezvoltare la nivel național și în cadrul UE. În final vom avea în vedere identificarea riscului de sărăcie al regiunii, pentru a putea fundamenta și formula elemente de politici care să promoveze dezvoltarea incluzivă și sustenabilă. Mesajul principal pe care îl vom fundamenta prin rezultatele cercetării va fi acela de nevoie a promovării reducerii sărăciei prin măsuri de incluziune active, care să permită ieșirea din starea de vulnerabilitate și asigurarea fundamentelor/motoarelor propriei dezvoltări – stare de sănătate, educație pentru piața muncii, dezvoltarea unor comportamente sănătoase care converg către dezvoltarea culturii vieții active, generatoare de venituri și bunăstare prin ocupare în economia reală.

Metodele de cercetare folosite au fost:

- Analiza literaturii de specialitate care evidențiază sărăcia, ca problemă majoră a societății actuale, cu incidență asupra calității vieții;
- Identificarea, selecția și prelucrarea bazelor de date existente privind diferitele aspecte ale sărăciei;
- Analiza rezultatelor și prezentarea elementelor relevante pentru fundamentarea recomandărilor de politici de suport pentru asigurarea dezvoltării economice în Regiunea Sud-Est;
- Analiza aprofundată, folosind metode cantitative și calitative, asupra condițiilor de viață și a gradului de sărăcie din Regiunea Sud-Est, din perspectiva abordării critice a posibilităților de asigurare a creșterii calității vieții prin incluziune socială activă și reducerea gradului de sărăcie. În acest context se vor identifica factorii push și pull – generali și specifici regiunii care influențează nivelul de sărăcie și cu deosebire au incidență asupra măsurilor de reducere/ieșire din sărăcie.

Bazele de date disponibile au reprezentat o limitare importantă a cercetării, cu deosebire a interpretării și rafinării analizei, și anume:

- a) Disponibilitatea datelor, cu deosebire cele specifice analizei sărăciei în sens larg, respectiv cele complementare care ne permit evidențierea unor aspecte de detaliu ale incidenței și distribuției sărăciei în rândul populației – mediana veniturilor, distribuția salariaților din regiune pe grupe de caștiguri (date disponibile doar la nivel național), baza de date cu indicatori ai sărăciei la nivel de localitate etc.
- b) O altă limitare este definită de seria de timp recomandată și disponibilă, care reduce relevanța sau face imposibilă o analiză de dinamică a variabilelor. Sărăcia este o stare cronică, ieșirea din această situație necesită timp și eforturi substanțiale, care, prin natura lor produc efecte întârziate (de ex. efectele educației asupra veniturilor din muncă etc). Analiza intervalului de timp din 2011 până în prezent nu surprinde efectele de trend în analiza fenomenelor și doar pe cele punctuale, pe termen scurt, care, prin definiție, dar și evidențiate de realitate, nu sunt sustenabile.
- c) Datele administrative oferite de diferite structuri de organizare existente sunt, la rândul lor cu un grad mai mic sau mai mare de limitare informațională. Prin urmare vom folosi în studiu doar informațiile puse la dispoziție de aceste structuri administrative.
- d) Lipsa posibilității de a lucra cu microdate, pentru a rafina și detalia analizele la nivel de regiune, județ etc (de exemplu accesul la baza de microdate din - ECHP (Ancheta panel în gospodării Panel); LFS (Ancheta forței de muncă); AES (Ancheta privind educația adulților); EU-SILC (Ancheta europeană privind veniturile și condițiile de viață) sau SES (Ancheta privind structura câștigurilor salariale)⁵⁰.

Literatura de specialitate în domeniu a dezvoltat o serie de analize și rapoarte pe tema capitolului de față însă rezultatele trebuie analizate cu rezerva reprezentativității statistice a analizelor, cu deosebire a celor calitative și la gradul de extensie a rezultatelor și concluziilor și asupra regiunii de dezvoltare vizate în acest studiu. Prin urmare, pe parcursul capitolului vom prezenta, selectiv, doar acele elemente de analize pe care le considerăm utile pentru specificul analizei noastre și posibil de luat în considerare în contextul regiunii analizate. Bineînțeles că cercetarea bibliografică s-a dorit a fi cât mai largă, dar fără pretenția de a fi comprehensivă.

V.1 Grupuri vulnerabile

⁵⁰ <http://www.insse.ro/cms/ro/content/eurostat-acces-la-microdate>

Potrivit legislației în vigoare⁵¹ **grupurile vulnerabile** sunt reprezentate de “*persoane sau familii care sunt în risc de a-și pierde capacitatea de satisfacere a nevoilor zilnice de trai din cauza unor situații de boală, dizabilitate, sărăcie, dependență de droguri sau de alcool ori a altor situații care conduc la vulnerabilitate economică și socială*”.

Terminologia a evoluat și de aceea legislația românească inventariază la diferite orizonturi de timp, diferite categorii de persoane vulnerabile – a se vedea, cu titlu de exemplu prevederile din următoarele documente:

- OUG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, art. 4) unde *categoria defavorizată* este definită ca fiind „acea categorie de persoane care fie se află pe o poziție de inegalitate în raport cu majoritatea cetățenilor din cauza diferențelor identitare față de majoritate, fie se confruntă cu un comportament de respingere și marginalizare”
- Legea nr. 116/2002 privind prevenirea și combaterea marginalizării sociale, art. 3 definește *persoanele marginalizate* ca având „poziție socială periferică, de izolare, cu acces limitat la resursele economice, politice, educaționale și comunicaționale ale colectivității, manifestată prin absența unui minimum de condiții sociale de viață”
- HG nr. 829/2002, anexa, secțiunea I, cap. II, Principiile PNAinc, criteriile pentru stabilirea corectă a principiilor, la pct. 8, stabilește grupurile de risc ca fiind următoarele categorii - șomeri, copii, vârstnici dependenți, tineri, locuitori din mediul rural, romi, persoane cu handicap
- OUG nr. 68/2003, art. 1, alin. 1, art. 23 și 25, persoane și familii aflate în dificultate sau risc sunt: copii, persoane vârstnice, persoane cu handicap, persoane dependente de consumul de droguri, alcool sau alte substanțe toxice; persoane care au părăsit penitenciarele, familii monoparentale; persoane afectate de violență în familie; victime ale traficului de ființe umane; persoane fără venituri sau cu venituri mici; imigranți; persoane fără adăpost; persoane infectate sau bolnave de HIV/SIDA; bolnavi cronici; persoane care suferă de boli incurabile; alte persoane aflate în situații de nevoie socială
- Memorandum-ul Comun de Incluziune socială, secțiunea 2.6 identifică drept grupuri vulnerabile: copilul în situație de risc ridicat (sărăcie, vulnerabilitate la procesele de dezagregare socială, delincvență juvenilă), tinerii de peste 18 ani care nu mai sunt cuprinși

⁵¹ Legea Asistenței sociale (292/2011), Art. 6 litera p.

în sistemul de ocrotire a copiilor fără familie, persoanele cu handicap, persoanele de etnie romă aflate în situații de risc ridicat, vârstnicii în situație de risc ridicat și persoanele fără adăpost.

- POS DRU și POCU definesc diferit persoanele vulnerabile.

Prin urmare, la nivel național, nu există un consens privind componența și gruparea pe categorii a grupurilor vulnerabile și nici la nivelul UE.

“Situația de vulnerabilitate” reprezintă una din următoarele situații în care se află persoana: a) nu realizează venituri proprii sau veniturile lor ori ale susținătorilor legali nu sunt suficiente pentru asigurarea unui trai decent și mediu sigur de viață; b) se află în imposibilitatea de a-și asigura singure activitățile de bază ale vieții zilnice, nu se pot gospodări singure și necesită asistență și îngrijire; c) nu au locuință și nici posibilitatea de a-și asigura condițiile de locuit pe baza resurselor proprii.

Factorii care generează situații de vulnerabilitate sunt: a) factori permanenți (o formă de dizabilitate, genul, etnia) și b) factori temporari (nivelul de educație, situația pe piața muncii, situația la nivelul gospodăriei. Alți factori pot fi deopotrivă încadrați în ambele categorii, respectiv vârsta – este factor de vulnerabilitate permanent dacă ne referim la persoanele de vârstă a treia și este un factor temporar în cazul copiilor și tinerilor. De cele mai multe ori o persoană cumulează mai multe vulnerabilități, iar acțiunile de asistare trebuie adaptate complexului asociativ/servicii integrate, urmărindu-se rezolvarea cu prioritate a acelor vulnerabilități care au efect de propagare – de exemplu educația este întotdeauna un factor care prin acțiuni dedicate de contracarare permite rezolvarea stării de sărăcie, a accesului la sănătate, ameliorarea condițiilor de locuire etc. Alți factori, precum sărăcia – fiind cauză și efect trebuie analizată din multiple perspective (sărăcie în gospodărie, sărăcie în muncă etc) și pe niveluri (absolută, relativă).

Asociat analizei vulnerabilității ca atare specialiștii iau în calcul și tot mai mult se pune problema de acțiuni suport pentru gestionarea adecvată a riscului față de una sau alta dintre vulnerabilități, dezvoltându-se programe diverse de prevenție. În cazul sărăciei deoarece realitatea a dovedit că intrarea în această stare este mult mai costisitoare decât prevenția/evitarea, s-au dezvoltat acțiuni de identificare și măsurare a unor situații precum riscul de sărăcie extremă, riscul de sărăcie în muncă etc. În plus, analiza indivizilor/grupurilor cu vulnerabilități multiple se asociază cu analiza celor prinsi în “trapa sărăciei”.

Statistica grupurilor vulnerabile este dependentă de definirea componenței acestor grupuri și de modul de colectare a datelor- comprehensiv sau prin anchetă. În plus, aderarea României la UE a impus și armonizarea statistică, fapt ce a determinat pe de o parte reconsiderarea unor concepte și indicatori, pentru a asigura comparabilitate la nivel național/regional și, pe de altă parte posibilitatea de a menține sau dezvolta și alți indicatori, reprezentativi pentru situația socială a statului membru.

În general, orice vulnerabilitate definită determină sărăcie și excluziune socială, iar prin asocierea de mai multe vulnerabilități riscul și/sau starea de sărăcie crește/se accentuează. Potrivit Strategiei privind incluziunea socială și reducerea sărăciei (2014-2020) egalitatea de șanse (de a participa în societate, să fie apreciați și valorizați, să trăiască în demnitate, iar nevoile lor elementare să fie satisfăcute și diferențele respectate) constituie principala problemă care are impact asupra stării de vulnerabilitate, în oricare din formele acesteia.

În plus, se definește **vulnerabilitate în sens larg** orice situație inferioară unui nivel considerat acceptabil sau unei situații medii. Potrivit experților⁵² vulnerabilitatea reprezintă o stare de expunere la unele riscuri sau incertitudini ce pot genera consecințe nedorite asupra calității vieții unor categorii de persoane cum ar fi: neparticiparea la viața socială, deprivarea economică, lipsa de putere politică etc. Din acesta perspectivă, în Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2015-2020 (pag 3) se precizează limitele în care ar trebui să se măsoare diferitele aspecte ale vulnerabilității:

a) **diferențierea nu trebuie să ducă la discriminare** : membrii societății sunt diferiți, dar aceste diferențe trebuie respectate ; toate persoanele să fie apreciate și să trăiască demn⁵³; toți cetățenii să aibă oportunități egale de a participa pe deplin la viața economică, socială, politică și culturală a societății în care trăiesc și să se bucure de beneficiile acestei participări.

b) **asigurarea la nivel minimal a componentelor calității vieții**: satisfacerea nevoilor elementare ale cetățenilor privind locuirea, alimentația, electricitatea, igiena și siguranța, precum și cele privind serviciile de bază, precum educația, sănătatea și serviciile sociale;

c) **asumarea individuală a unor responsabilități, ca fundament al incluziunii active** - orice persoană trebuie să-și asume responsabilitatea pentru propria viață, bunăstare și evoluție personală, profesională și socială.

⁵² Mariana Stanciu, Jurnalul practicilor pozitive comunitare nr.1/2/2005, pag. 18

⁵³ Vezi (art. 1 din Declarația Universală a Drepturilor Omului)

În Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2015-2020 (Anexa 1)⁵⁴ se definesc principalele grupuri vulnerabile avute în vedere pentru elaborarea de strategii și politici de promovare a incluziunii sociale, și anume:

1. **Persoane sărace:** Copii săraci, mai ales aceia care trăiesc în familii cu mulți copii sau în familii cu un singur părinte. Persoane sărace angajate, mai ales muncitori subcalificați (în principal din mediul rural); lucrători pe cont propriu atât în agricultură, cât și în alte domenii. Tineri șomeri și NEET (persoane care nu sunt angajate și nu sunt înscrise în sistemul de învățământ sau de formare profesională)b/ Persoane cu vârste între 50 și 64 de ani care nu sunt încadrate profesional și care sunt excluse din programele de asistență. Persoane vârstnice sărace, mai ales cele care locuiesc cu membri ai familiei aflați în întreținere și persoane vârstnice singure.
2. **Copii și tineri lipsiți de îngrijire și sprijin parental:** Copii abandonati în unități medicale. Copii care trăiesc în centre de plasament mari sau de calitate slabă. Tineri care părăsesc îngrijirea rezidențială. Copii și tineri care trăiesc pe stradă. Copii cu părinți care lucrează în străinătate, mai ales aceia cu amândoi părinții în străinătate și cei care se confruntă cu separarea pe termen lung de părinții lor Copii lipsiți de libertate. Mame adolescente.
3. **Persoane vârstnice singure sau dependente:** Persoane vârstnice care locuiesc singure și/sau cu nevoi complexe de dependență.
4. **Romi:** Copii și adulți de etnie romă cu risc de a fi excluși din familii fără un venit sustenabil.
5. **Persoane cu dizabilități:** Copii și adulți cu dizabilități, inclusiv persoane invalide și cu o concentrare pe aceia cu nevoi complexe de dependență.
6. **Alte grupuri vulnerabile:** Persoane care suferă de dependență de substanțe. Persoane lipsite de libertate sau aflate sub control judiciar. Persoane fără domiciliu. Victime ale violenței domestice. Victime ale traficului de ființe umane. Refugiați și imigranți.
7. **Persoane care trăiesc în comunități marginalizate:** Comunitățile rurale sărace. Comunitățile urbane marginalizate. Comunități rome sărace și marginalizate.

Prin urmare, vulnerabilitatea se asociază unor aspecte diverse, unor factori interni și externi iar starea de vulnerabilitate se poate aprecia ca nivelul relativ inferior stării apreciate la un moment dat

⁵⁴ http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/Proiecte_in_dezbatere/2014/2014-12-29_HG_SIncluziune-Anexa1.pdf, se precizează ca unele dintre grupuri s-ar putea suprapune. De exemplu, un copil care locuiește într-o familie cu un singur părinte poate să fie afectat și de sărăcie și/sau de lipsuri multiple

drept prag sau nivel acceptabil. Este și motivul pentru care putem spune ca vulnerabilitatea poate fi apreciată ca absolută dacă avem în vedere un prag minimal și relativ dacă ne poziționăm comparativ față de nivelul mediu. Din această perspectivă largă, **România** are o sumă de vulnerabilități absolute și/sau relative, care, **în spațiul UE** o definesc **ca țară vulnerabilă**.

V.2 Gradul de sărăcie

Sărăcia este deopotrivă o stare și un risc. Literatura de specialitate identifică persoane/grupuri sărace sau aflate la risc de sărăcie.

Din perspectiva nivelului, săracii sunt cei care se asociază cu un nivel predefinit – sărăcie absolută, sărăcie relativă, iar persoanele la risc de sărăcie sunt acelea care întrunesc cel puțin un factor de vulnerabilitate dar se poziționează peste pragul minim, însă rămâne sub nivelul mediu.

Sărăcia are o distribuție geografică specifică în România, motiv pentru care este necesară analiza comparativă pe regiuni și mediu de rezidență (rural/urban). Mediul rural este asociat cu un nivel al sărăciei și un risc mai ridicat. Decalajele pe regiuni se identifică statistic față de limitele extreme și față de media națională, iar dinamica decalajelor reprezintă indicatorul de activare a politicilor de reducere a decalajelor teritoriale.

Sărăcia absolută se calculează din anul 2002 de către Ministerul Muncii, pe baza metodologiei Băncii Mondiale, reprezentând ponderea persoanelor din gospodăriile ale căror cheltuieli de consum pe adult echivalent sunt mai mici decât pragul de sărăcie în populația totală. Pragul sărăciei absolute s-a calculat în legătură cu *costul minim de consum*, indicator calculat până în anul 2009 și agreat de partenerii sociali drept indicator de monitorizare a reducerii sărăciei. Potrivit datelor Ministerului Muncii⁵⁵ sărăcia absolută s-a diminuat în România de la 35% în anul 2000 la 7,4% în anul 2009, fiind mai ridicată în mediul rural față de cel urban. Reducerea sărăciei absolute a fost însoțită și de diminuarea decalajului dintre rural și urban, de la cca 12 pp în 2000 la 9 pp în 2009. Prin urmare, în România, la nivelul anului 2008 erau 1,22 milioane de persoane iar pentru 2009 1,58 milioane. În funcție de statutul ocupațional lucrătorii pe cont propriu, atât cei din sectorul agricol cât și cei din sectorul non-agricol, au înregistrat cele mai ridicate valori și anume 15,8%, respectiv 13,7% (anul 2018) De asemenea, este de menționat și cea mai vulnerabilă categorie de populație, respectiv cea

⁵⁵ <http://www.mmuncii.ro/pub/img/site/files/fb64439b129bf0910308ca2064b3707a.pdf>

mai ridicată valoare a ratei sărăciei absolute s-a înregistrat, în același an, în rândul tinerilor cu vârsta cuprinsă între 15 – 24 ani, și anume 8,4%. De asemenea șomerii înregistrau valori ridicate ale ratei sărăciei absolute, de 13,1%, pe când în rândul pensionarilor valorile indicatorului erau de 3,0%, și numai 1% din salariați se încadrau în grupa sărăciilor absolute. Rata sărăciei absolute și, respectiv pragul sărăciei absolute nu s-au mai calculat pentru România decât de unii experți⁵⁶, ca indicator de referință în analiza nivelului de trai. Prin eliminarea negocierii salariilor la nivel național începând cu anul 2010, partenerii sociali și-au pierdut interesul pentru actualizarea valorilor de suport pentru determinarea ratei, folosind în negocierile de întreprindere și la nivel de ramură cu deosebire indicatorul salariul minim brut pe economie, stabilit periodic prin HG și diferențiat prin negocieri pe domenii de activitate și profil profesional.

La nivelul regiunilor, există date privind sărăcia absolută la nivelul anului 2006, determinate pe baza de sondaj, care indică o diferență între regiuni de 1 la 4 - cea mai săracă regiune din România (Nord-Est) era de peste patru ori mai săracă decât Regiunea București-Ilfov⁵⁷. Regiunea Sud-Est era a patra cea mai săracă regiune, cu o diferență de cca 5-6 procente față de cea mai săracă regiune și de peste 20 puncte procentuale față de București.

Pe perioada calculării celor doi indicatori ai sărăciei, grupurile vulnerabile identificate de indicatorul sărăciei absolute au fost comparabile cu cele identificate prin metoda relativă. Interpretarea rezultatelor este diferită, astfel încât cele două metode nu se pot substitui, se completează reciproc.

Integrarea României în spațiul UE a fost însoțită și de armonizarea indicatorilor statistici, iar pentru măsurarea sărăciei s-a adoptat varianta determinării sărăciei relative, în prezent fiind urmărită prin indicatorul AROPE.

În România, rata sărăciei monetare relative s-a determinat în paralel cu rata sărăciei absolute doar până în 2009. Ulterior aderării la UE s-au adoptat metodologiile utilizate de statele membre, la recomandarea EUROSTAT, inițial pe baza unei metodologii aprobate de Consiliul European de la Laeken în decembrie 2001 și ulterior, potrivit îmbunătățirilor metodologice adoptate de statele membre.

⁵⁶ Cercetători din cadrul ICCV- Academia Română calculează și în prezent costul minim de consum dar folosesc aceeași structură a cheluielilor din anul 2009, ceea ce nu mai corespunde realităților de dezvoltare și modelului de consum actual. Recent, în anul 2018-2019 un grup de experți independenți, la inițiativa unor parlamentari au recalculat costul minim de consum cu intenția de a revigora acest parametru de evaluare a calității vieții, propunerea de act normativ fiind depusă la Parlament.

⁵⁷ <http://siteresources.worldbank.org/INTROMANIA/ROMANIAN/Resources/PovertyAssessmentReportRom.pdf> pag 4

Suplimentar indicatorilor comuni care asigura comparațiile dintre țări, statele membre pot determina indicatori specifici, ca parte a procesului de adecvare a indicatorilor statistici la specificul național, pentru fundamentarea politicilor în domeniu.

În acest sens trebuie menționat faptul că în România se calculează rata riscului de sărăcie/rata sărăciei relative, pe baza venitului disponibil pe adult-echivalent (inclusiv sau exclusiv contra valoarea consumului din resurse proprii). Se consideră sărace persoanele din gospodăriile care au un venit disponibil pe adult-echivalent mai mic decât nivelul pragului de sărăcie. În mod curent, acest indicator se determină pentru pragul de 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent.

Tabel nr. 114. Rata sărăciei relative, pe regiuni de dezvoltare, 2011-2017

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Evoluție
Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	3.5	2.6	4.1	4.8	5.9	10.2	6.1	
Regiunea CENTRU	18.7	18	18.2	20.4	17.8	20.8	17.3	
Regiunea NORD-VEST	20.6	17.4	17.1	20.4	19.2	17.1	19	
Regiunea VEST	20.5	25.8	22.7	27.5	19.8	25.1	21.4	
TOTAL	22.3	22.9	23	25.1	25.4	25.3	23.6	
Regiunea SUD-MUNTENIA	21.1	22.1	22.7	25.5	30.6	24.8	24.9	
Regiunea SUD-EST	29.2	31.9	32.2	34	32.4	31.2	29.6	
Regiunea NORD-EST	32.1	31.7	34.5	36.1	35.9	36.1	33.4	
Regiunea SUD-VEST OLTEANIA	28.1	31.2	28.2	28.3	32.1	34.2	33.4	
Sud-Est - decalaj fata de medie (pp)	6.9	9	9.2	8.9	7	5.9	6	

Sursa: Sursa: INS, Tempo online, SAR102D

Notă: Datele au fost sortate crescător după anul 2017.

Potrivit datelor disponibile, Regiunea Sud-Est este între cele mai sărace, înregistrând o ușoară reducere a decalajului față de media națională în 2017 față de 2011. Se constată că această "apropiere" față de valorile medii naționale la finele perioadei de analiză nu reflectă o performanță individuală semnificativă, ci dimpotrivă, se realizează prin creșterea ratei sărăciei relative în anul 2017 la 29,6%, fata de 29,2% în 2011, urmând o evoluție puternic nefavorabilă până în 2014 când se atinge 34% și apoi se ameliorează cu cca 4 pp.

V.3 Riscul de sărăcie

Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială (AROPE)⁵⁸ reprezintă ponderea persoanelor al căror venit total al gospodăriei (după transferuri sociale, impozite și alte deduceri), disponibil pentru cheltuieli sau economisire, este sub pragul de risc al sărăciei, care este stabilit la 60% din venitul median echivalat disponibil, la nivel național, după transferurile sociale. Potrivit statisticii oficiale la nivelul UE (Eurostat) România avea în anul 2008 9.115 mii persoane aflate la risc de sărăcie, iar numărul acestora a scăzut în 2017 la 7.040 mii persoane, ceea ce echivalează cu 44,2% din populație, respectiv 35,7%.

Acest indicator nu măsoară bogăția sau sărăcia absolută, ci venitul scăzut în comparație cu alți rezidenți din țara respectivă.

Pragul depinde de distribuția veniturilor într-o țară pentru un an dat și variază în funcție de componența unei gospodării. Prin urmare, este important de menționat că „riscul sărăciei” este o măsură relativă a sărăciei și că pragul variază foarte mult între statele membre, dar și în timp deoarece urmărește evoluția venitului disponibil median național. Este de menționat că, la nivelul statelor membre în perioada 2008-2017, pragul riscului de sărăcie a scăzut în Grecia și Cipru, a rămas aproape stabil în Spania și Italia și a crescut în celelalte țări.

⁵⁸ AROPE este un indicator compozit adoptat la nivelul Uniunii Europene în cadrul Programului Europa 2020, de promovare a incluziunii sociale și reducere a sărăciei, reprezentând ponderea în total populație a persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială. Persoanele care fac obiectul indicatorului AROPE sunt cele aflate în cel puțin una din următoarele situații: - au venituri disponibile inferioare pragului de sărăcie; - sunt în stare de deprivare materială severă; - trăiesc într-o gospodărie cu intensitate foarte redusă a muncii.

Tabel nr. 115. Pragul riscului de sărăcie în țările membre UE, 2008 și 2017 (în moneda națională)

	Moneda	Riscul de saracie dupa transferurile sociale (%)			Plafon anual			
					Persoane in deprivare materiala severa (%)		Persoane de 0-59 ani ce traiesc in gospodarii cu intensitate scazuta a muncii (%)	
		2008	2017	dinamica 2017/2008 (%)	2008	2017	2008	2017
Romania	RON	6510	12314	189.16	3906	7388	8203	15516
Estonia	euro	5547	9384	169.17	3328	5631	6989	11824
Bulgaria	BGN	4247	7022	165.34	2548	4213	5351	8848
Polonia	PLN	15720	25940	165.01	9432	15564	19807	32684
Slovaica	euro	4792	7183	149.90	2875	4310	6038	9051
Lituania	euro	4111	6134	149.21	2467	3681	5180	7729
Islanda	ISK	2822193	4151884	147.12	1693316	2491130	3555963	5231374
Malta	euro	10009	14496	144.83	6005	8698	12611	18265
Norvegia	NOK	254905	366051	143.60	152855	219631	320996	461225
Ungaria	HUF	1105926	1553604	140.48	663556	932162	1393467	1957541
Letonia	euro	4740	6607	139.39	2844	3964	5972	8325
Cehia	CZK	168472	223891	132.90	101083	134334	212275	282102
Suedia	SEK	187007	240279	128.49	112206	144168	235629	302752
Austria	euro	19413	24752	127.50	11648	14851	24461	31187
Belgia	euro	17985	22784	126.68	10791	13670	22661	28708
Danemarca	DKK	180015	218764	121.53	108009	131258	226819	275643
Finlanda	euro	19794	23987	121.18	11876	14392	24940	30223
Germania	euro	18309	21920	119.72	10986	13152	23070	27620
Franta	euro	18899	22077	116.82	11340	13246	23813	27817
Slovenia	euro	10893	12713	116.71	6536	7628	13725	16019
Luxemburg	euro	30917	36076	116.69	18550	21645	38955	45455
Marea Britanie	GBP	15068	17321	114.95	9041	10393	18986	21824
Protugalia	euro	8143	9071	111.40	4886	5443	10260	11429
Elvetia	CHF	44332	47258	106.60	26599	28355	55858	59545
Italia	euro	15640	16542	105.77	9384	9925	19706	20843
Spania	euro	13966	14203	101.70	8379	8522	17597	17896
Irlanda	euro	22995	22407	97.44	13797	13444	28973	28233
Cipru	euro	16024	14497	90.47	9614	8698	20190	18266
Grecia	euro	10800	7600	70.37	6480	4560	13608	9576
Olanda	euro	199522	23561	11.81	11713	14137	24598	29687
Croatia	HRK	...	43593	...	0	26156	0	54928

Sursa: Eurostat interactive infographic on people at risk of poverty or social exclusion in the EU. The European Commission website dedicated to the Europe 2020 strategy.

Riscul de sărăcie este întotdeauna asociat cu excludiunea socială. Dezvoltarea conceptului de excludiune socială a rafinat și statistica sărăciei, considerându-se că, din perspectiva dezvoltării pe termen mediu și lung este mai util și mai eficient să ne îndreptăm cu politicile către persoanele/grupurile aflate în risc de sărăcie decât să ne concentrăm doar asupra celor deja aflate în situație de sărăcie.

Pe termen scurt sărăcia se gestionează prin suport financiar pe când riscul de sărăcie presupune consiliere și orientare profesională/socială. Dacă în prima situație măsurile nu rezolvă problema, ci doar o ameliorează punctual și limitat în timp, în cazul riscului de sărăcie acțiunile suport facilitează reducerea riscului încă de la început, potențial inversând dinamica riscului.

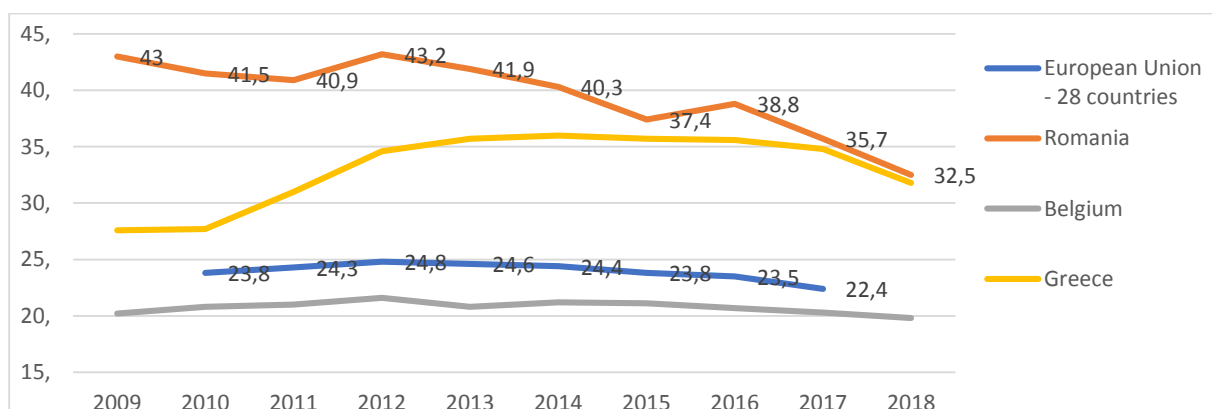
Pentru o persoană săracă este imperios necesar să combini politicile de suport pasive (ajutoare de asistență socială pentru a face față stării de sărăcie) cu cele active (identificare de posibilități concrete și promovarea de măsuri pentru ieșirea din starea de sărăcie), pe când pentru situația de risc de sărăcie măsurile sunt cu predilecție active, respectiv de sprijinire a inițiativelor personale de evitare a sărăciei (acces la educație, ocupare, susținere antreprenoriat etc.).

Măsurarea sărăciei se realizează la nivel de UE prin ponderea populației aflate în risc de sărăcie. Statistica națională asociază analiza sărăciei și indicatori ai sărăciei absolute și relative. Indiferent de indicatorii folosiți, urmărirea impactului acestora este necesară deoarece combaterea sărăciei și excluziunii sociale necesită o abordare pe tot parcursul vieții, prin indicatori generali (starea/riscul de sărăcie), indicatori parțiali (pe atribute de diferențiere a vulnerabilităților) și prin indicatori compozit (ca formă de identificare a impactului net al vulnerabilităților multiple).

România în contextul zonei UE

România este pe primul loc din UE din perspectiva riscului de sărăcie sau excluziune socială măsurat prin indicatorul AROPE, cu 2/5 din populație în 2009 și cca 1/3 în 2018. Deși în acest interval ponderea populației aflate în risc de sărăcie s-a redus cu cca 10 pp, rămâne cel mai vulnerabil stat din această perspectivă, la 10 puncte procentuale peste media UE.

Figura nr.132 Ponderea persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială (ARPE) în România, comparativ cu media UE și valorile extreme înregistrate de alte state membre UE, în perioada 2009-2018

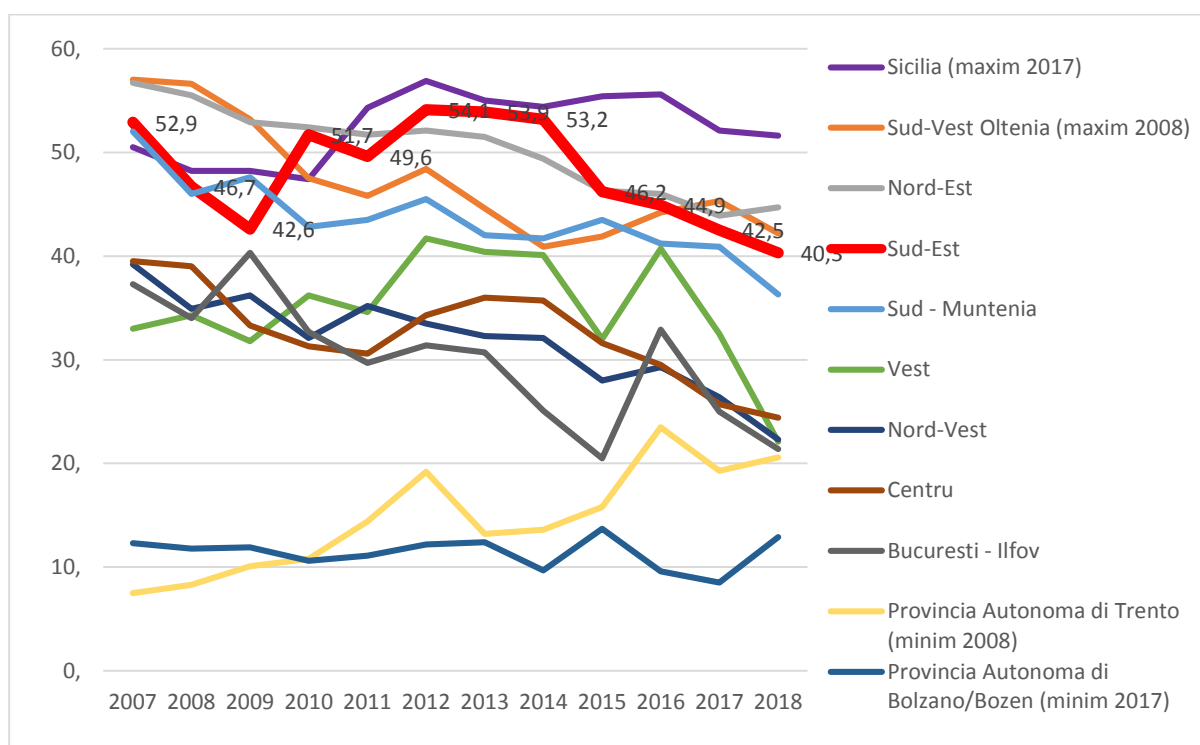

Sursa: baza de date Eurostat

Pe regiuni de nivel NUTS 2, regiunile României nu sunt cele mai sărace din UE, dar se concentrează pe palierul celor cu risc ridicat.

Regiunea Sud-Est în anul 2008 se situa la doar 4.1 puncte procentuale de regiunea cu nivelul de risc cel mai ridicat (Sud-Vest Oltenia) și la 49,5 pp față de cea cu riscul cel mai redus (Provincia Autonomă di Trento). În anul 2017 situația apare relativ ameliorată, respectiv s-a depărtat la 11,3 pp de cea mai slab poziționată (Sicilia) iar decalajul față de cea mai bine poziționată a fost de 27,4 pp (Provincia Autonomă di Bolzano/Bozen).

Figura nr.133 Ponderea persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială (AROPE) pe regiuni NUTS2 la nivelul UE. Regiunea Sud-Est comparativ cu valorile extreme ale regiunilor din UE, în perioada 2009-2018

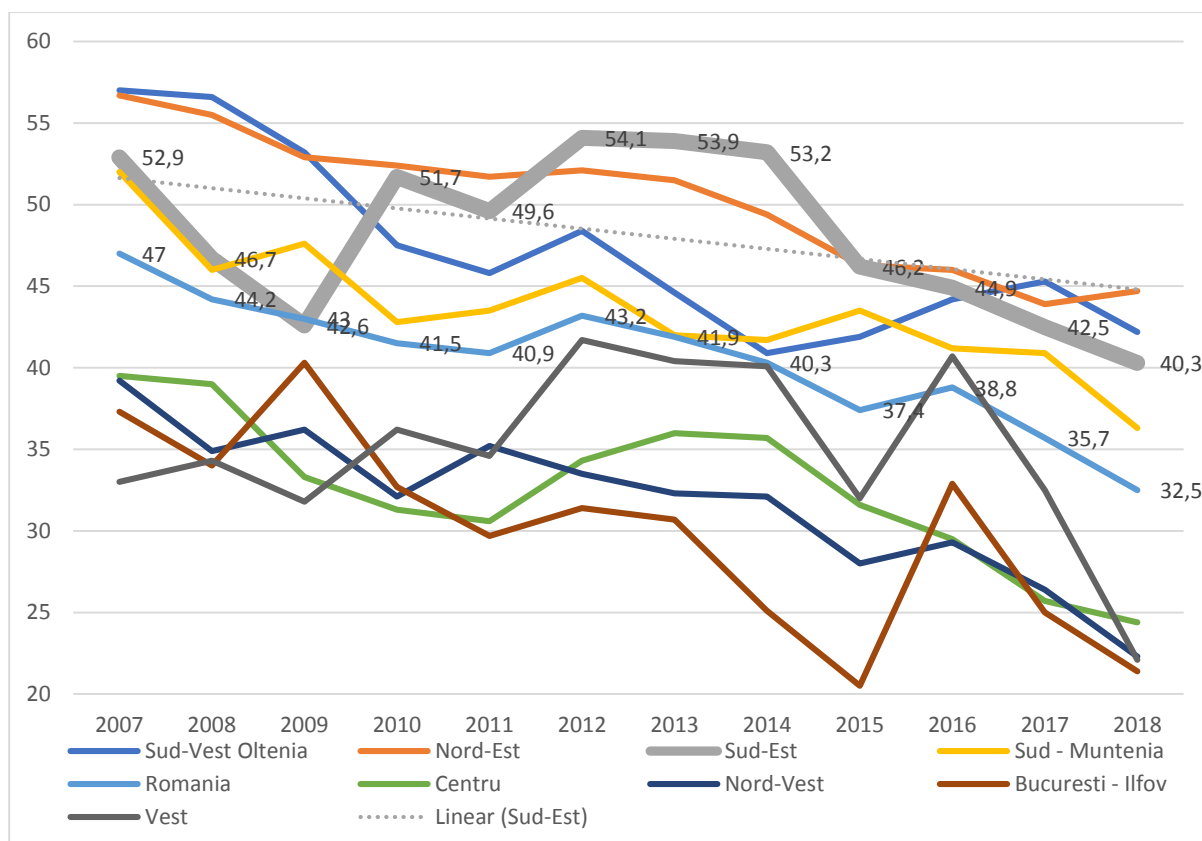
Sursa: baza de date Eurostat, People at risk of poverty or social exclusion by NUTS 2 regions [TGS00107]

Scurtă caracterizare a zonei analizate din perspectiva resurselor umane și a riscului de sărăcie, la nivel național

Comparativ cu regiunile de dezvoltare ale României, se constată că Regiunea Sud-Est este:

- în anii extremi ai analizei pe locul 3 după ponderea populației în risc de sărăcie;
- din perspectiva evoluției indicatorului în întreaga perioadă analizată, regiunea se situează între cele mai vulnerabile, iar în intervalul 2012-2014 a înregistrat cel mai mare risc, comparativ cu celelalte regiuni din România, cca 54% din populație fiind la risc.

Figura nr.134 Ponderea persoanelor aflate în risc de sărăcie în România (AROE), în perioada 2009-2018

Sursa: baza de date Eurostat

Principalele componente care definesc riscul de sărăcie sunt:

- Riscul de sărăcie după transferuri sociale** – respectiv nivelul venitului disponibil al gospodăriei după transferurile sociale față de pragul de sărăcie național. Din această perspectivă este de menționat că România înregistra în 2017 cel mai mare risc, cu 23,6% din populație în risc sărăcie cauzată de nivelul veniturilor gospodăriei (Bulgaria avea 23,4%, Spania 21,6%, Italia 20,3%, Grecia 20,2%, Cehia doar 9,1% iar Ungaria 13,4%);
- Ponderea persoanelor care locuiesc în gospodării cu intensitate redusă a muncii** – față de media UE de 9,2% în 2008 și 9,3% în 2017 pentru populația de 0-59 de ani ce trăiește în gospodării unde adulții utilizează (lucrează) mai puțin de 20% din potențialul total de muncă, România a înregistrat doar 8,5% în 2008 și 6,9% în 2017;
- Deprivarea materială severă se regăsește în România în 2008 la 32,7% din populație și scade doar până la 19,7% în 2017 în condițiile în care la nivel EU mediile sunt de 8,5% și respectiv de 6,9%.**

Tabel nr. 116. Riscul de sărăcie, pe sub-indicatori, la nivelul Uniunii Europene, în anii 2008 și 2017

	Ponderea persoanelor în risc de sărăcie după transferurile sociale, (%)			Persoane în deprivare materială severă, (%)			Ponderea persoanelor de 0-59 ani ce trăiesc în gospodării cu intensitate scăzută a muncii, (%)		
	2008	2017	Modificare 2017-2008 în pp	2008	2017	Modificare 2017-2008 în pp	2008	2017	Modificare 2017-2008 în pp
UE	16.6	16.9	0.3	8.5	6.9	-1.6	9.2	9.3	0.1
Romania	23.6	23.6	0	32.7	19.7	-13	8.5	6.9	-1.6
Decalaj Romania față de nivelul mediu UE. In pp	7	6.7		24.2	12.8		-0.7	-2.4	
Belgia	14.7	15.9	1.2	5.6	5.1	-0.5	11.7	13.5	1.8
Bulgaria	21.4	23.4	2	41.2	30	-11.2	8.1	11.1	3
Cehia	9	9.1	0.1	6.8	3.7	-3.1	7.2	5.5	-1.7
Danemarca	11.8	12.4	0.6	2	3.1	1.1	8.5	10	1.5
Germania	15.2	16.1	0.9	5.5	3.4	-2.1	11.7	8.7	-3
Estonia	19.5	21	1.5	4.9	4.1	-0.8	5.3	5.8	0.5
Irlanda	15.5	16.6	1.1	5.5	6.5	1	13.7	18.2	4.5
Grecia	20.1	20.2	0.1	11.2	21.1	9.9	7.5	15.6	8.1
Spania	19.8	21.6	1.8	3.6	5.1	1.5	6.6	12.8	6.2
Franta	12.5	13.3	0.8	5.4	4.1	-1.3	8.8	8.1	-0.7
Croatia	0	19.5	19.5	0	10.3	10.3	0	13	13
Italia	18.9	20.3	1.4	7.5	10.1	2.6	10.4	11.8	1.4
Cipru	15.9	15.7	-0.2	9.1	11.5	2.4	4.5	9.4	4.9
Letonia	25.9	22.1	-3.8	19.3	11.3	-8	5.4	7.8	2.4
Lituania	20.9	22.9	2	12.5	12.4	-0.1	6.1	9.7	3.6
Luxemburg	13.4	18.7	5.3	0.7	1.2	0.5	4.7	6.9	2.2
Ungaria	12.4	13.4	1	17.9	14.5	-3.4	12	6.6	-5.4
Malta	15.3	16.8	1.5	4.3	3.3	-1	8.6	6.7	-1.9
Olanda	10.5	13.2	2.7	1.5	2.6	1.1	8.2	9.5	1.3
Austria	15.2	14.4	-0.8	5.9	3.7	-2.2	7.4	8.3	0.9
Polonia	16.9	15	-1.9	17.7	5.9	-11.8	8	5.7	-2.3
Portugalia	18.5	18.3	-0.2	9.7	6.9	-2.8	6.3	8	1.7
Slovenia	12.3	13.3	1	6.7	4.6	-2.1	8.5	6.9	-1.6
Slovaica	10.9	12.4	1.5	11.8	7	-4.8	6.7	6.2	-0.5
Finlanda	13.6	11.5	-2.1	3.5	2.1	-1.4	5.2	5.4	0.2
Suedia	13.5	15.8	2.3	1.8	1.1	-0.7	7.5	10.7	3.2
Marea Britanie	18.7	15.9	-2.8	4.5	4.9	0.4	7	8.8	1.8
Islanda	10.1	8.8	-1.3	0.8	1.9	1.1	10.4	11.3	0.9
Norvegia	11.4	12.1	0.7	2	1.9	-0.1	2.6	4.3	1.7
Elvetia	15.7	14.7	-1	2.1	1.5	-0.6	3.3	5.5	2.2

Sursa: Eurostat interactive infographic on people at risk of poverty or social exclusion in the EU. The European Commission website dedicated to the Europe 2020 strategy.

Datele Eurostat prezentate mai sus indică o poziție nefavorabilă a României la doi din cei trei indicatori componenți ai riscului de sărăcie, decalajele față de medie sunt importante, iar faptul că valoarea sub-indicatorului 2 este mai redusă decât media, asociat cu ceilalți doi sub-indicatori ne indică că ne confruntăm cu un nivel ridicat al sărăciei în muncă. Prin urmare, prin muncă, în structura actuală de distribuție a persoanelor ocupate pe piața muncii nu există perspective favorabile de reducere a riscului de sărăcie. Este și motivul pentru care mobilitatea internațională pentru muncă reprezintă și după aproape 3 decenii de la revoluție supapa principală de supraviețuire a gospodăriei

ramase în țară. Este însă de menționat că mobilitatea internațională pentru muncă, chiar multianuală, nu rezolvă situația sărăciei gospodăriei decât în condițiile în care remitențele sunt utilizate pentru măsuri active de incluziune – educație, antreprenoriat. Datele statistice indică însă că destinația preponderentă a remitențelor este pentru consum (Vasile V., Bunduchi, E., Ștefan, D., Comes, C.A., 2019)⁵⁹.

Datele la nivelul regiunilor României ne indică creșterea ponderii persoanelor sub 60 de ani care trăiesc în gospodării cu o intensitate scăzută a muncii în 3 din cele 8 regiuni de dezvoltare, respectiv Sud-Est cu 1,4 pp., Sud-Vest Oltenia și București-Ilfov cu câte 2,1 pp.

Tabel nr. 117. Rata persoanelor de sub 60 ani din gospodăriile cu intensitate foarte redusă a muncii, pe regiuni de dezvoltare, 2011-2017 (%)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Evolutie
Regiunea NORD-EST	4.9	5.2	5.6	3.7	4.7	2.9	2.9	
Regiunea BUCURESTI - ILFOV	3.2	2.7	3.7	5.5	6.5	5.8	4.4	
Regiunea NORD-VEST	7.6	11	8.1	6	4.3	3.9	4.7	
Regiunea CENTRU	6	7.2	9.6	7.9	7.8	9.1	5.7	
TOTAL	7.3	7.9	7.6	7.2	7.9	8.2	6.9	
Regiunea SUD-MUNTENIA	8.2	8.2	7.8	7.4	8.6	9.5	8	
Regiunea VEST	9.9	10	8.7	12	15.8	14.7	8.5	
Regiunea SUD-EST	10.4	9.1	9.6	9.8	9.8	10.6	11.8	
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	9.7	10.9	8.4	7.3	10.6	13.4	11.8	

Sursa: INS, Tempo online, SAR113C

Notă: Datele au fost sortate crescător după anul 2017.

În ceea ce privește deprivarea materială severă Regiunea Sud-Est a avut o evoluție favorabilă, însă mai lentă decât alte regiuni, ceea ce a făcut ca în anul 2017 să înregistreze valoarea cea mai ridicată a indicatorului. Decalajul față de media națională s-a redusă de la 5,7 pp în 2011-12 la 2,2 pp în prezent.

⁵⁹ Vasile, V., Bunduchi, E., Ștefan, D., Comes, C.A., 2019, „ Impact of remittances on the country of origin. Multidimensional analysis at macro and microeconomic level. Case study Romania and Moldova”, Romanian Statistical Review vol.4, ISSN: 1018-046X

Tabel nr. 118. Rata deprivării materiale severe, pe regiuni de dezvoltare, 2011-2017 (%)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2017-2011	Evolutie
	%							pp	
Regiunea SUD-EST	35.2	36.8	38.7	34.4	32.0	29.9	25.8	-9.4	
Decalajul fata de nivelul mediu in pp	5.7	5.7	8.9	8.5	9.3	6.1	2.2		
Regiunea SUD-MUNTENIA	33.2	35.9	30.0	28.4	26.8	27.5	25.8	-7.4	
TOTAL	29.5	31.1	29.8	25.9	22.7	23.8	23.6	-5.9	
Regiunea NORD-EST	38.6	37.5	34.5	30.4	26.7	23.8	22.4	-16.2	
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	31.7	32.6	27.1	25.3	20.8	24.4	22.0	-9.7	
Regiunea BUCURESTI - ILFOV	27.4	28.6	27.3	19.8	13.7	25.4	19.1	-8.3	
Regiunea VEST	20.4	26.4	28.8	22.7	16.4	22.0	13.8	-6.6	
Regiunea CENTRU	18.9	23.5	27.2	25.0	21.9	18.3	13.2	-5.7	
Regiunea NORD-VEST	24.2	22.7	21.9	18.0	16.5	17.6	11.9	-12.3	

Sursa: tempo on-line, INS

Rata deprivării materiale severe, pe componente ale deprivării se poate determina doar la nivel național, neexistând informații în plan regional.

Delimitări ale pieței muncii care definesc potențialul de muncă și distribuția geografică a acestuia

De multe ori, în literatura de specialitate, când se analizează riscul de sărăcie se judecă și potențialul zonei, din perspectiva instrumentelor de stimulare a ieșirii din zona de risc de sărăcie și anume: nivelul economic și mediul de afaceri, dezvoltarea și diversificarea investițiilor în mediul de afaceri asociată cu rețeaua instituțiilor de educație – profil, nivel, performanță școlară. De asemenea, se analizează și starea socială a zonei, în sensul că se identifică profilul demografic al gospodăriilor, dinamica mobilității persoanelor în vârstă de muncă, nivelul NEETs, rata abandonului școlar pe nivel preuniversitar – gimnazial și secundar inferior, nivelul veniturilor gospodăriilor și sursele acestora, distribuția salariilor pe tranșe de câștiguri salariale și modificarea structurii – venitul median, rata locurilor de muncă vacante, intensitatea migrației externe pentru muncă, ponderea copiilor ramași în țară, în îngrijirea rudelor, nivelul remitentelor primite etc. Asemenea indicatori surprind problemele locale și permit dezvoltarea de inițiative și măsuri de politici locale de susținere a ocupării.

Deși necesari pentru o analiză integrată a șanselor de relansare economică cu promovarea creșterii nivelului de trai al locuitorilor prin incluziune socială activă, o parte din indicatorii menționați nu se calculează deloc pentru România (de exemplu venitul median), alții sunt disponibili doar la nivel

național, în condițiile în care diferențierile pe regiuni și județe sunt semnificative și, prin urmare, și politicile se cer a fi particularizate profilului și potențialului real de dezvoltare economico-socială.

În cele ce urmează sunt prezentați indicatorii disponibili, pentru a vedea în ce măsură Regiunea Sud-Est, identificată cu un risc de sărăcie crescut, poate să-și dezvolte propriile mecanisme și motoare de incluziune socială active – creștere economică printr-un mediu de afaceri atractiv și bazat pe tehnologii emergente creșterii economice, un sistem de educație pentru piața muncii integrat (educație inițială și formare continuă), măsuri suport de creștere a calității vieții promovate prin autoritățile locale – investiții în infrastructură – rețea de transport, servicii de interes general, locuințe sociale sau facilitate pentru construcția de locuințe, susținerea dezvoltării antreprenoriatului local prin parteneriate de atragere și utilizare eficientă a fondurilor structurale etc.

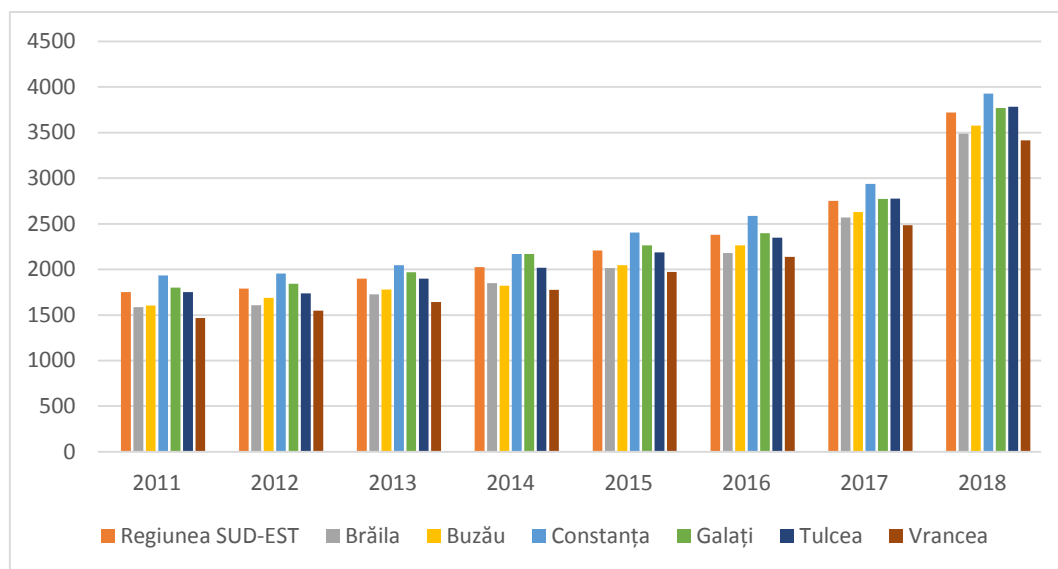
Este important de precizat că numai creșterea economică nu este suficientă pentru reducerea sărăciei. Studiile empirice efectuate de-a lungul anilor au evidențiat diverse forme și intensități ale impactului creșterii economice asupra ameliorării proporției sărăciei. De exemplu studii empirice au aratat că lipsa de integrare a politicilor economice cu cele sociale fac ca unele categorii de gospodării să nu beneficieze de efectele creșterii economice, ci dimpotrivă. “În timp ce creșterea economică solidă din perioada 2000-2006 a scos din sărăcie numeroase categorii de gospodării, altele au beneficiat foarte puțin de aceasta”⁶⁰. Mai mult în perioada post-criză, creșterea economică a coexistat cu o rată mai mare a sărăciei relative, mai accentuate în rândul salariaților – a crescut rata sărăciei în muncă.

Pentru ca o gospodărie să evite sărăcia este necesar ca veniturile acesteia să fie sustenabile, respectiv principala sursă de constituire să fie rezultatul incluziunii sociale active prin ocupare pe piața muncii cu contracte pe durata nedeterminată. Referitor la situația salariaților, ca principala formă de ocupare, și cu referire la Regiunea Sud-Est și la județele componente, se constată că o ușoară poziție defavorabilă a zonei față de media națională, în sensul că se înregistrează o creștere mai modestă a câștigului salarial mediu brut. Diferența este dată de structura ocupării pe activități CAEN, diferită în regiune față de total România, de nivelul de educație al locurilor de muncă ocupate și, în final de performanța în muncă.

⁶⁰ <http://siteresources.worldbank.org/INTROMANIAINROMANIAN/Resources/PovertyAssessmentReportRom.pdf> p 8

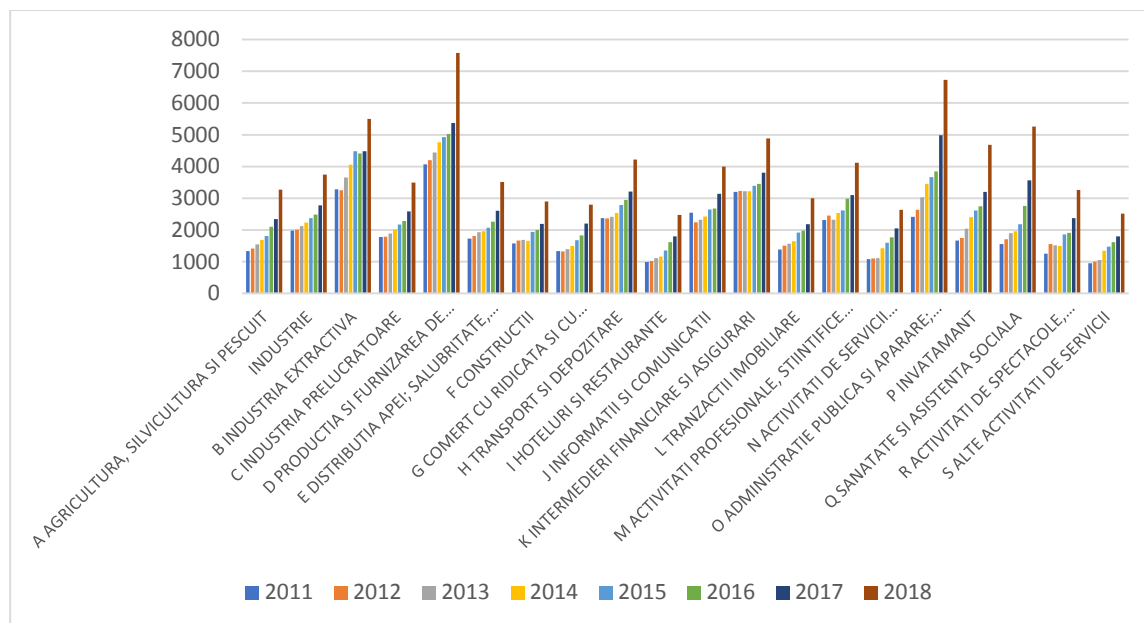
Diferențierea pe activități economice, prezentată în graficele următoare, indică o poziție favorabilă la nivel de regiune doar pentru câștigurile medii brute din producția și furnizarea de energie electrică și transporturi și depozitare.

Figura nr.135 Câștigul salarial nominal mediu brut lunar în județele din Regiunea Sud-Est, 2011-2018 (Ron)

Sursa: INS, Tempo online

Figura nr.136 Câștigul salarial nominal mediu brut lunar pe activități ale economiei naționale CAEN Rev.2, la nivelul Regiunii Sud-Est, 2011-2018 (Ron)

Sursa: INS, Tempo online

Studiile de specialitate demonstrează că există o relație strânsă între starea de sărăcie, respectiv riscul sărăciei și dezechilibrele pieței muncii, nu doar din câștiguri, cât mai ales din perspectiva șomerilor, a NEETs, a dimensiunii sectorului informal sau al nivelului de educație al celor ocupați, respectiv:

- a) Șomerii și persoanele inactice se confruntă cu cel mai înalt risc de sărăcie.
- b) Sărăcia în România este relaționată atât cu șomajul cât și cu munca în sectorul informal, cu precădere în agricultură.
- c) Educația este unul dintre factorii cel mai strâns corelați cu nivelul de bunăstare. Riscul de sărăcie scade în mod substanțial odată cu creșterea nivelului de educație, fiind aproape de zero pentru adulții cu educație superioară.

Fără a avea pretenția unei abordări comprehensive, este important de analizat poziția comparativă relativă a Regiunii Sud-Est față de media națională și/sau celelalte regiuni și/sau media UE28, pentru o serie de indicatori care influențează direct, pe diferite orizonturi de timp, starea de vulnerabilitate, propensiunea de a acționa pentru incluziune socială activă și oportunitatea de a reduce riscul sărăciei sau a atenua nivelul de sărăcie. Analizele au la bază datele Eurostat și permit poziționarea situației de stare, analiza direcției de evoluție și estimarea decalajelor. Asemenea determinări furnizează informații importante pentru fundamentarea de măsuri de politici sustenabile pentru reducerea vulnerabilităților populației Regiunii Sud-Est și pentru inițierea, dezvoltarea și consolidarea unor motoare de dezvoltare regională cu impact în măsuri/politici de incluziune sociala activă.

Potențialul de ieșire din sărăcie și de dezvoltare a mediului de afaceri este redus în regiune, Regiunea Sud-Est având o pondere a investițiilor în PIB dintre cele mai reduse din UE28, respectiv sub 15%, față de media UE28 de 20% și de aproape 40% din cea a regiunii București-Ilfov (locul 2 în EU28). În România, o situație ușor mai slab performantă decât a acestei regiuni se înregistrează doar în Regiunea Nord-Est⁶¹. Anuarul statistic regional al UE (2019) evidențiază și o rată medie de supraviețuire a firmelor relativ apropiată de media europeană, însă cu o performanță economică redusă, ceea ce face slab atractivă regiunea pentru ocupare și motivează situarea regiunii între cele care au pierdut cel mai mult din potențialul uman – cca 15% față de anul 2008.

⁶¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/10095393/KS-HA-19%E2%80%911001-EN-N.pdf/d434affa-99cd-4ebf-a3e3-6d4a5f10bb07>

Populația din regiune este preponderent îmbătrânită, mai mult decât la nivel național și mai accentuată în rândul femeilor⁶². Această tendință este vizibilă și la nivel de județe, unde, doar Constanța și Vrancea au o rată de îmbătrânire mai lentă decât media regiunii. Pe sexe, ratele sunt mai accentuate la bărbați în Brăila și la femei în Galați și Tulcea.

Tabel nr. 119. **Vârsta mediană a populației regiunii și pe județele componente**

	2014	2015	2016	2017	2018	2018 față de 2014 (p.p.)
Total	Vârsta mediană a populației					
România	40.7	41.1	41.5	41.8	42.2	1.5
Macroregiunea doi	40.5	40.9	41.2	41.6	41.9	1.4
Sud-Est	41.8	42.2	42.7	43.1	43.5	1.7
Brăila	43.8	44.4	44.9	45.2	45.6	1.8
Buzău	43.3	43.8	44.3	44.8	45.2	1.9
Constanța	40.0	40.4	40.9	41.2	41.6	1.6
Galați	41.3	41.8	42.2	42.7	43.1	1.8
Tulcea	42.4	42.8	43.4	43.9	44.3	1.9
Vrancea	42.0	42.3	42.6	43.0	43.3	1.3
Bărbați						
România	39.1	39.4	39.9	40.2	40.6	1.5
Macroregiunea doi	39.0	39.3	39.6	40.0	40.3	1.3
Sud-Est	40.2	40.6	41.0	41.4	41.8	1.6
Brăila	41.6	42.2	42.8	43.1	43.5	1.9
Buzău	41.5	41.9	42.4	42.9	43.2	1.7
Constanța	38.6	38.9	39.4	39.7	40.1	1.5
Galați	40.0	40.4	40.9	41.3	41.6	1.6
Tulcea	40.8	41.2	41.7	42.1	42.6	1.8
Vrancea	40.2	40.5	40.9	41.2	41.5	1.3
Femei						
România	42.4	42.8	43.2	43.6	43.9	1.5
Macroregiunea doi	42.2	42.6	42.9	43.3	43.6	1.4
Sud-Est	43.5	44.0	44.5	44.9	45.2	1.7
Brăila	46.1	46.6	46.9	47.1	47.7	1.6
Buzău	45.3	45.8	46.3	46.6	47.0	1.7
Constanța	41.6	42.0	42.4	42.8	43.1	1.5
Galați	42.7	43.2	43.7	44.2	44.6	1.9

⁶² Este de menționat că România are o vârstă mediană relativ mai redusă decât media UE28 cu 1 punct procentual, dar dinamica perioadei 2011-2018 a fost mult mai accentuată, respectiv de 2 procente procentuale față de doar 1.8 pp. Populația României se echilibrează pe variabila de gen mai repede decât UE28, respectiv numărul de femei la 100 bărbați scade mai repede decât la nivel UE28, ajungând în 2018 la 104,4 femei la 100 bărbați (UE28 = 104,5)

	2014	2015	2016	2017	2018	2018 față de 2014 (p.p.)
Tulcea	44.1	44.6	45.2	45.6	46.1	2.0
Vrancea	43.8	44.2	44.6	45.0	45.2	1.4

Sursa: Date EUROSTAT,

Ca să putem aprecia măsura în care Regiunea Sud-Est are potențial de redresare prin incluziune activă, respectiv fie prin intrarea pe piața muncii a tinerilor absolvenți, fie prin îmbătrânire activă este util de a evidenția evoluția ratei de dependență demografică, pe cele două componente ale sale – a tinerilor, ca potențial pentru ocupare după finalizarea studiilor, și a vârstnicilor, ca sursă de continuare a ocupării după vârsta legală de pensionare.

Regiunea de analiză este ușor mai tânără decât media națională pentru segmentul tinerilor de până la 14 ani, care într-un interval de 4-7 ani pot reprezenta o sursă importantă de ofertă de ocupare. Județele cele mai tinere sunt Vrancea și Constanța, acesta din urmă fiind și cel mai dinamic din perspectiva creșterii potențialului de capital uman.

În ceea ce privește persoanele în vârstă, doar Constanța prezintă o situație relativ echilibrată, toate celelalte înregistrând o presiune ridicată a segmentului de vârstnici în total populație în vârstă de 15-64 ani; se ajunge până la peste 1/3 vârstnici față de cei de 15-64 ani, ceea ce induce un deficit de resurse de muncă pentru dezvoltarea regiunii, dar și pentru a contribui la finanțele locale prin taxe și prin contribuții la fondurile de asigurare, pentru sănătate și pensii. Situația se deteriorează accentuat și în Tulcea și Vrancea. Asemenea evoluții se constituie în semnale de alarmă pentru deficitul de resurse de muncă pe termen mediu și lung, prin urmare situația se estimează a se deteriora sub aspectul potențialului de ocupare.

Tabel nr. 120. Rata de dependență demografică, procente

	2014	2015	2016	2017	2018	2018 față de 2014
% a tinerilor (0-14 față de 15-64)						
România	22.8	23.0	23.1	23.4	23.6	0.8
Macroregiunea doi	25.6	25.6	25.8	25.9	26.1	0.5
Sud-Est	23.2	23.4	23.4	23.6	23.8	0.6
Brăila	21.5	21.5	21.4	21.6	21.7	0.2
Buzău	23.4	23.3	23.1	23.2	23.3	-0.1
Constanța	22.8	23.2	23.4	23.8	24.2	1.4
Galați	22.8	22.8	22.9	23.0	23.3	0.5

	2014	2015	2016	2017	2018	2018 față de 2014
Tulcea	23.6	23.8	23.8	23.8	23.8	0.2
Vrancea	26.0	26.2	26.2	26.3	26.4	0.4
a vârstnicilor (65 și peste față de 15-64), in %						
România	24.3	25.2	25.9	26.7	27.5	3.2
Macroregiunea doi	25.1	26.0	26.8	27.6	28.3	3.2
Sud-Est	25.0	26.3	27.2	28.3	29.2	4.2
Brăila	28.7	30.2	31.1	32.3	33.3	4.6
Buzău	30.0	31.0	31.8	32.8	33.5	3.5
Constanța	20.4	21.7	22.7	23.7	24.8	4.4
Galați	23.5	24.7	25.6	26.8	27.7	4.2
Tulcea	23.8	25.4	26.6	27.8	28.9	5.1
Vrancea	28.6	29.6	30.4	31.4	32.2	3.6

Sursa: date Eurostat

Perspectiva de relansare economică a regiunii, ca sprijin pentru incluziunea socială activă este redusă, această situație nefavorabilă fiind accentuată și următorii factori prezentați în continuare:

- a) **O rată redusă a absolvenților de învățământ superior**, mult sub media UE28 și cu o dinamică neavorabilă în perioada analizată, respectiv în 2018 față de 2011.

Tabel nr. 121. Populația de 25-64 ani după nivelul de educație

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018 față de 2011
de la fără educație până la învățământ secundar inferior (nivel 0-2)									
UE28	26.6	25.8	24.8	24.1	23.5	23.0	22.5	21.9	-4.7
România	25.5	24.6	24.3	27.2	25.0	23.3	22.1	21.5	-4.0
Macroregiunea doi	30.8	29.9	29.2	32.7	31.1	29.6	28.9	28.1	-2.7
Sud-Est	30.7	30.0	29.5	32.8	30.4	28.2	27.6	26.6	-4.1
secundar superior, post-secundar (nivel 3-4)									
UE28	46.6	46.5	46.6	46.6	46.4	46.2	46.1	45.8	-0.8
România	59.9	60.1	60.2	56.9	57.8	59.4	60.4	60.7	0.8
Macroregiunea doi	57.3	57.6	58.7	55.3	56.7	58.3	58.7	59.1	1.8
Sud-Est	57.9	57.7	58.1	55.2	56.8	58.9	59.7	60.3	2.4
învățământ terțiar (nivel 5-8)									
UE28	26.8	27.7	28.6	29.3	30.1	30.7	31.5	32.3	5.5
România	14.6	15.3	15.6	15.9	17.2	17.4	17.6	17.8	3.2
Macroregiunea doi	11.8	12.4	12.1	12.0	12.1	12.1	12.4	12.9	1.1
Sud-Est	11.4	12.3	12.4	12.0	12.9	12.9	12.7	13.1	1.7

Sursa: date EUROSTAT

- b) **Părăsirea timpurie a școlii** accentuează precaritatea potențialului de ocupare. Rata este de peste 2 ori mai mare, prin urmare sunt necesare deopotrivă măsuri de limitare a abandonului școlar, pe de o parte și, pe de altă parte, de susținere a unor forme alternative de sprijin pentru finalizarea educației în vederea creșterii șanselor de ocupare: de la a doua șansă, până la formare vocațională/reconversie profesională pentru cei ce au abandonat școala, la diverse vârste și din varii motive: accesul spațial, restricții financiare etc. Dacă este să evidențiem situația comparativă față de nivelul UE28 sau cel național, se constată valori duble per total și mai accentuate pentru femei.

Tabel nr. 122. **Părăsirea timpurie a sistemului de educație și formare a tinerilor de 18-24 de ani**

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018 față de 2011
Total									
UE28	13.4	12.7	11.9	11.2	11.0	10.7	10.6	10.6	-2.8
România	18.1	17.8	17.3	18.1	19.1	18.5	18.1	16.4	-1.7
Macroregiunea doi	22.1	21.9	21.8	23.1	25.2	24.5	23.1	20.2	-1.9
Sud-Est	22.1	21.5	20.7	25.0	24.9	24.4	22.4	21.3	-0.8
Bărbați									
UE28	15.3	14.5	13.6	12.7	12.4	12.2	12.1	12.2	-3.1
România	19.1	18.5	18.7	19.5	19.5	18.4	18.0	16.7	-2.4
Macroregiunea doi	22.9	23.6	24.5	24.9	25.9	25.4	24.4	22.1	-0.8
Sud-Est	23.9	23.8	23.4	27.3	24.4	24.6	22.0	22.3	-1.6
Femei									
UE 28	11.5	10.9	10.2	9.6	9.5	9.2	8.9	8.9	-2.6
România	17.2	16.9	15.9	16.7	18.5	18.7	18.1	16.1	-1.1
Macroregiunea doi	21.2	20.1	18.7	20.9	24.4	23.6	21.7	18.1	-3.1
Sud-Est	20.1	19.0	17.6	22.4	25.5	24.1	22.7	20.2	0.1

Sursa: EUROSTAT

- c) **Un nivel precar al condițiilor de viață** care limitează performanța demografică cantitativă și calitativă, respectiv existența unui spor demografic nefavorabil și a unei speranțe medii de viață mai redusă decât media națională și cu o dinamică similară; situația este mai nefavorabilă la bărbați decât la femei.

Tabel nr. 123. **Speranța medie de viață**

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2017-2011 (p.p.)
TOTAL								
Speranța medie de viață la naștere								
România	74.5	74.4	75.1	75.0	75.0	75.3	75.3	0.8

Macroregiunea doi	74.2	73.8	74.6	74.3	74.5	74.5	74.6	0.4
Sud-Est	74.1	73.8	74.5	74.2	74.7	74.4	74.7	0.6
Speranța medie de viață la 65 de ani								
România	16.2	16.2	16.6	16.6	16.4	16.7	16.7	0.5
Macroregiunea doi	16.4	16.3	16.7	16.6	16.5	16.8	16.7	0.3
Sud-Est	16.2	16.2	16.6	16.5	16.5	16.7	16.5	0.3
BĂRBAȚI								
Speranța medie de viață la naștere								
România	70.9	70.9	71.6	71.3	71.5	71.7	71.7	0.8
Macroregiunea doi	70.4	70.0	70.8	70.3	70.7	70.6	70.7	0.3
Sud-Est	70.3	70.0	70.7	70.3	71.0	70.5	70.8	0.5
Speranța medie de viață la 65 de ani								
România	14.4	14.4	14.7	14.7	14.5	14.7	14.7	0.3
Macroregiunea doi	14.6	14.5	14.8	14.7	14.6	14.7	14.6	0.0
Sud-Est	14.4	14.2	14.7	14.5	14.6	14.6	14.4	0.0
FEMEI								
Speranța medie de viață la naștere								
România	78.2	78.1	78.7	78.7	78.7	79.1	79.1	0.9
Macroregiunea doi	78.1	77.9	78.5	78.5	78.6	78.8	78.8	0.7
Sud-Est	78.1	77.9	78.5	78.4	78.7	78.7	78.9	0.8
Speranța medie de viață la 65 de ani								
România	17.6	17.7	18.1	18.1	18.0	18.3	18.3	0.7
Macroregiunea doi	17.9	17.9	18.3	18.3	18.2	18.5	18.4	0.5
Sud-Est	17.7	17.9	18.2	18.2	18.1	18.5	18.4	0.7

Sursa: date EUROSTAT

- d) **Starea de sănătate a populației**, ca factor favorizant al ocupării, este puternic diferentiată pe regiuni, cu decalaje însemnate pe zone și pe medii de reședință. Chiar dacă, de exemplu numărul paturilor de spital la 100 mii locuitori este mai ridicat față de media UE28, calitatea serviciilor este mult mai precară. Accesul la servicii de sănătate este restricționat atât din perspectiva costurilor (peste nivelul oferit de asigurare), de distanța față de locația îngrijirii, cât mai ales de lipsa resurselor publice pentru serviciile asigurate și amânarea investigațiilor/limitarea acestora sau apelarea la plata lor, doar pentru o mica parte a populației care își permite asemenea costuri. Este însă evident că factorii de mai sus sunt puternic limitativi pentru persoanele vulnerabile și sărace, acestea renunțând la serviciile medicale, nu doar la cele de prevenție (pachetul de analize subvenționat de stat), dar mai ales la investigațiile de specialitate în caz de îmbolnăvire, crescând astfel incidența ratei mortalității ce putea fi evitată.
- e) **Alocarea cu personal medical practicieni la 100 mii locuitori** este în creștere, însă indicatorii la nivel de regiune prezintă decalaje însemnate față de media UE28 și nivelul național, la

toate categoriile de personal de specialitate ratele pe regiune fiind mai reduse; îngrijorător este că decalajele cresc în cazul medicilor, farmaciștilor și psihoterapeuților, personal medical care înregistrează și o rată de mobilitate externă ridicată, mulți plecând din situația de persoane ocupate pe piața muncii. Decalajele interne ale indicatorilor cresc, deși se constată o ușoară ameliorare a numărului total, cu excepția farmaciștilor. O asemenea evoluție a alocării cu personal medical, asociată cu investiții precare, insuficiente și deseori slab calitative, determină nu numai o calitate modică a actului medical, dar și o lipsă de atractivitate a locului de muncă pentru personalul medical, care preferă mobilitatea externă, ce ofera condiții superioare practicării profesiei, condiții de muncă, dotări și salarii mai ridicate.

Tabel nr. 124. **Alocarea cu personal medical practicieni la 100 mii locuitori**

	2014	2015	2016	2017
Medici la 100 mii locuitori				
Decalaj Regiunea Sud-Est față de media UE28 (+/-, % față de medie)	-45.70	-44.03	-44.18	-43.63
Decalaj Regiunea Sud-Est față de media națională (+/-, % față de medie)	-28.93	-28.09	-29.24	-29.98
UE28	353.17	355.35	360.13	363.56
România	269.83	276.58	284.10	292.68
Regiunea Nord-Vest	296.85	303.60	298.33	304.94
Regiunea Centru	277.63	284.48	295.66	301.50
Regiunea Nord-Est	212.35	209.64	221.42	234.52
Regiunea Sud-Est	191.78	198.90	201.03	204.94
Regiunea Sud – Muntenia	148.09	149.62	152.08	152.13
Regiunea București – Ilfov	529.34	533.72	553.11	563.13
Regiunea Sud-Vest Oltenia	234.52	261.69	270.36	283.50
Regiunea Vest	351.33	360.55	369.99	385.74
Asistente la 100 mii locuitori				
Decalaj Regiunea Sud-Est față de media națională (+/-, % față de medie)	-7.97	-9.32		
UE28	:	:	:	:
România	633.36	657.81	:	:
Regiunea Nord-Vest	665.49	676.82	:	:
Regiunea Centru	633.82	654.03	:	:
Regiunea Nord-Est	607.22	631.41	:	:
Regiunea Sud-Est	582.87	596.51	:	:
Regiunea Sud – Muntenia	500.88	517.92	:	:
Regiunea București – Ilfov	828.78	882.38	:	:
Regiunea Sud-Vest Oltenia	653.57	689.56	:	:
Regiunea Vest	659.51	683.96	:	:
Stomatologi la 100 mii locuitori				
Decalaj Regiunea Sud-Est față de media UE28 (+/-, % față de medie)	-20.37	-13.17		

	2014	2015	2016	2017
Decalaj Regiunea Sud-Est față de media națională (+/-, % față de medie)	-25.57	-21.53		
UE28	69.70	70.18	70.05	:
România	74.57	77.66	:	:
Regiunea Nord-Vest	96.60	104.18	:	:
Regiunea Centru	71.32	76.34	:	:
Regiunea Nord-Est	65.20	68.74	:	:
Regiunea Sud-Est	55.50	60.94	:	:
Regiunea Sud – Muntenia	47.57	48.84	:	:
Regiunea București – Ilfov	123.14	118.06	:	:
Regiunea Sud-Vest Oltenia	55.22	57.47	:	:
Regiunea Vest	96.70	100.44	:	:

Farmacii la 100 mii locuitori

Decalaj Regiunea Sud-Est față de media națională (+/-, % față de medie)	-19.89	-23.66		
UE28	:	:	:	:
România	85.51	86.11	:	:
Regiunea Nord-Vest	82.69	85.70	:	:
Regiunea Centru	73.53	73.40	:	:
Regiunea Nord-Est	81.86	82.07	:	:
Regiunea Sud-Est	68.50	65.74	:	:
Regiunea Sud – Muntenia	44.55	45.33	:	:
Regiunea București – Ilfov	206.04	205.54	:	:
Regiunea Sud-Vest Oltenia	69.10	72.03	:	:
Regiunea Vest	71.14	71.72	:	:

Psihoterapeuți la 100 mii locuitori

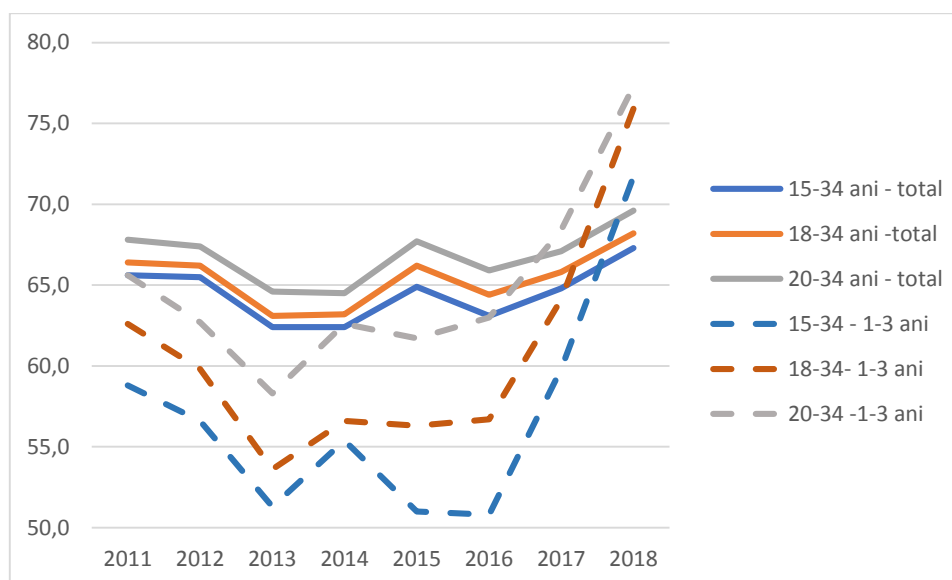
Decalaj Regiunea Sud-Est față de media națională (+/-, % față de medie)	-51.09	-52.01		
UE28	:	:	:	:
România	5.48	6.46	:	:
Regiunea Nord-Vest	8.96	10.42	:	:
Regiunea Centru	4.00	5.33	:	:
Regiunea Nord-Est	5.26	5.95	:	:
Regiunea Sud-Est	2.68	3.10	:	:
Regiunea Sud – Muntenia	2.99	2.82	:	:
Regiunea București – Ilfov	9.24	11.29	:	:
Regiunea Sud-Vest Oltenia	7.36	8.63	:	:
Regiunea Vest	4.08	5.42	:	:

Sursa: date Eurostat

- f) Un alt factor favorizant al creșterii vulnerabilității populației regiunii, cu deosebire în mediul rural, dar și în orașe, care înregistrează o situație nefavorabilă comparativ cu cea la nivel UE28 NUTS2, dar și în plan național, o reprezintă tinerii NEETs, la care se adaugă rata de ocupare a tinerilor absolvenți.

- g) În ceea ce privește tinerii NEETs (persoane de 18-24 ani), Regiunea Sud-Est este extrem de vulnerabilă, rata NEETs fiind de 23,4% față de doar 18,1% la nivel național și sub 14% la nivelul UE28; rata NEETs a fost și rămâne a doua cea mai ridicată din România, după Regiunea Centru, iar în perioada 2015-2016 a depășit 30%. În aceste condiții este evident că populația tânără nu este doar dezavantajată din perspectiva incluziunii sociale active, dar prezintă și un risc ridicat de sărăcie.
- h) În ceea ce privește ocuparea absolvenților, respectiv rata de ocupare a persoanelor de 20-34 ani, cu cel puțin educație secundară care au absolvit în ultimii 3 ani, se constată o evoluție mult mai favorabilă decât a celorlalte grupe de vârstă. Dacă corelam cu nivelul de formare, se constată că tinerii cu studii superioare își găsesc mai repede un loc de muncă, dar aceștia sunt și cei mai mobili pe piața muncii UE28 și nu numai.

Figura nr.137 Rata de ocupare a tinerilor absolventi din Regiunea Sud-Est

Sursa: Eurostat

Față de media națională per total absolvenți, ratele sunt mai reduse în regiunea analizată cu aproximativ 8 procente, dar în cazul analizei ratei ocupării până la 3 ani se constată că rezultatele sunt ușor superioare (sub 1 procent), ceea ce indică faptul că după o perioadă medie de așteptare de cca 3 ani, tinerii absolvenți devin mobili spre alte regiuni sau la nivel internațional în vederea ocupării, cu deosebire după 2016.

Din punctul de vedere al nivelului de educație absolvit, se constată că rata de ocupare se corelează pozitiv cu creșterea nivelului școlii absolvite. Dacă sunt analizate decalajele capacității de absorbție

a pieței muncii, în cazul absolvenților se constată pe de o parte situații devaforabile în zona analizată față de media națională (cu unele excepții), iar pe de alta parte, o evoluție divergentă de gen:

- Per total absolvenți se constată că rata de ocupare rămâne inferioară mediei naționale și la nivel UE28 pentru toate grupele de vârstă analizate, atât în 2011, cât și în 2018, deci, capacitatea de a atrage și ocupa tinerii în regiunea analizată este redusă;
- Rata de ocupare a bărbaților este cu 21-28 procente mai ridicată decât a femeilor în Regiunea Sud-Est, decalajele de ocupare fiind mult mai mari comparativ cu media națională sau a UE28, și în creștere în 2018 față de 2011;
- În 2018 față de 2011, rata de ocupare a regiunii crește modest pentru bărbați, cu cca 4 procente, fiind superioară mediei UE28, dar mai mică decât media națională; în cazul femeilor, ocuparea absolventelor se reduce în 2018 față de 2011, motivele fiind lipsa de cerere pe piața muncii și/sau decizia acestora de a rămâne neocupate în gospodăriile cu bărbații migranți internațional;
- Dacă este analizată rata de ocupare până la 3 ani de la absolvire, aceasta este peste 80% pe total în grupa 15-34 ani pentru bărbați și crește în cazul celor de 20-34 ani, iar pentru femei este în jur de 62-68%, dar în creștere față de 2011. Prin urmare, ocuparea femeilor după 3 ani de la absolvire reprezintă o problemă a regiunii analizate.
- Pe nivel de educație, se constată o reducere generală a ocupării femeilor cu nivel de educație ISCED 0-2, crescând riscul de saracie, inclusiv a sărăciei în muncă; nu există date disponibile pe etnii, dar modelul familiei și al gospodăriei populației rome sugerează că acestea rămân cu un nivel mai redus de educație și cu deosebire la grupele mici de vârstă, deoarece se căsătoresc de tinere și nu mai continuă școala;
- În ceea ce privește ocuparea celor cu nivel scăzut și mediu de educație, aceasta crește în rândul bărbaților și scade în rândul femeilor, în toate situațiile rămânând sub nivelul mediu național și al UE28, deci Regiunea Sud-Est se confruntă cu un risc mai ridicat de sărăcie din neocupare și o propensiune mai mare pentru migrație, ca alternative pentru acoperirea necesarului de venituri a gospodăriilor.

Tabel nr. 125. **Rata de ocupare a tinerilor absolvenți din Regiunea Sud-Est, pe nivel de educație (ISCED)**

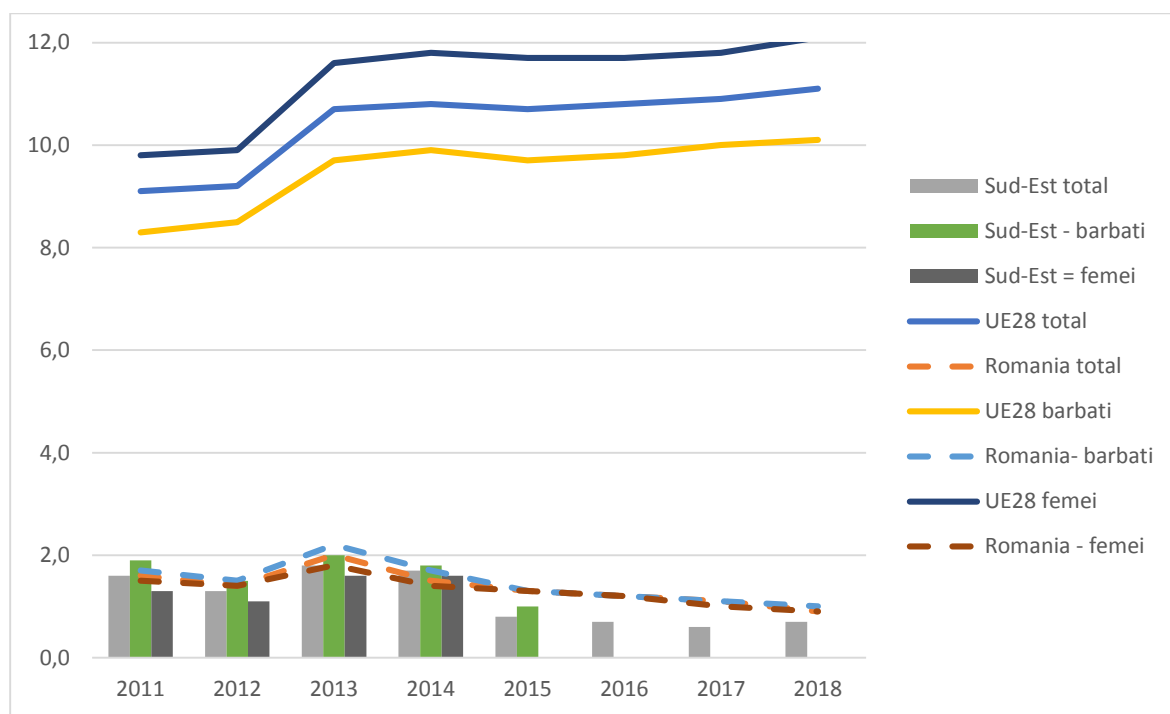
	2011		devansare bărbați față de femei (pp)	2018		devansare bărbați față de femei (pp)	2018 față de 2011	
	Bărbați	Femei		Bărbați	Femei		Bărbați	Femei
TOTAL								
15-34 ani - total								
UE28	78.6	66.6	12	82.1	69.9	12.2	3.5	3.3
România	78.1	64.8	13.3	84.3	65.1	19.2	6.2	0.3
Sud- Est	75.7	54.5	21.2	80.3	52.4	27.9	4.6	-2.1
18-34 ani – total								
UE28	79.1	67	12.1	82.6	70.3	12.3	3.5	3.3
România	78.7	65.4	13.3	85	65.8	19.2	6.3	0.4
Sud- Est	76.7	55.2	21.5	80.8	53.4	27.4	4.1	-1.8
20-34 ani – total								
UE28	80.5	67.9	12.6	83.7	70.9	12.8	3.2	3
România	79.9	66.4	13.5	86	66.7	19.3	6.1	0.3
Sud- Est	78.5	56.3	22.2	82.5	54.7	27.8	4	-1.6
15-34 ani - 1-3 ani								
UE28	72.9	69.7	3.2	77.7	75.1	2.6	4.8	5.4
România	67.9	62.4	5.5	77.2	66	11.2	9.3	3.6
Sud- Est	59.5	58.1	1.4	80.3	61.7	18.6	20.8	3.6
18-34 ani - 1-3 ani								
UE28	74.7	71.1	3.6	79.3	76.6	2.7	4.6	5.5
România	70.1	64.8	5.3	79.8	69.9	9.9	9.7	5.1
Sud- Est	62.9	62.3	0.6	82.5	67.5	15	19.6	5.2
20-34 ani - 1-3 ani								
UE28	78.2	73.9	4.3	82.2	79	3.2	4	5.1
România	72.7	68.2	4.5	82.7	72.1	10.6	10	3.9
Sud- Est	65.5	65.6	-0.1	84.2	68.7	15.5	18.7	3.1
absolvent ISCED 0-2								
15-34 ani – total								
UE28	62	41.8	20.2	64.5	41.6	22.9	2.5	-0.2
România	64.5	46	18.5	73.7	41.2	32.5	9.2	-4.8
Sud- Est	68.7	35.1	33.6	70.6	33.6	37	1.9	-1.5
18-34 ani – total								
UE28	63.3	42.7	20.6	65.9	42.7	23.2	2.6	0
România	65.8	47	18.8	75.4	42.3	33.1	9.6	-4.7
Sud- Est	71.1	35.9	35.2	71.8	35.2	36.6	0.7	-0.7
20-34 ani – total								
UE28	65.7	43.7	22	67.8	43.3	24.5	2.1	-0.4
România	67.1	47.4	19.7	76.6	43.3	33.3	9.5	-4.1
Sud- Est	73.7	36.8	36.9	75	36.1	38.9	1.3	-0.7
15-34 ani - 1-3 ani - lipsă date regiune								
18-34 ani - 1-3 ani- lipsă date regiune								
20-34 ani - 1-3 ani- lipsă date regiune								
absolvent ISCED 3-4								
15-34 ani – total								

	2011		devansare bărbați față de femei (pp)	2018		devansare bărbați față de femei (pp)	2018 față de 2011	
	Bărbați	Femei		Bărbați	Femei		Bărbați	Femei
UE28	81.9	67.6	14.3	85	69.9	15.1	3.1	2.3
România	80.8	66.6	14.2	86.1	66.6	19.5	5.3	0
Sud- Est	76.3	57.6	18.7	84.7	56.7	28	8.4	-0.9
18-34 ani – total								
UE28	82	67.7	14.3	85.1	70	15.1	3.1	2.3
România	80.8	66.7	14.1	86.1	66.6	19.5	5.3	-0.1
Sud- Est	76.3	57.8	18.5	84.8	56.8	28	8.5	-1
20-34 ani – total								
UE28	83.1	68.4	14.7	86.1	70.5	15.6	3	2.1
România	82.1	67.6	14.5	87	67.3	19.7	4.9	-0.3
Sud- Est	77.9	58.4	19.5	85.5	57.9	27.6	7.6	-0.5
15-34 ani - 1-3 ani - lipsă date regiune								
18-34 ani - 1-3 ani- lipsă date regiune								
20-34 ani - 1-3 ani- lipsă date regiune								
absolvent ISCED 5-8								
15-34 ani – total								
UE28	89.2	81.5	7.7	91	83.1	7.9	1.8	1.6
România	91.3	87.5	3.8	94.6	88.3	6.3	3.3	0.8
Sud- Est	91.4	86.3	5.1	88.1	80.1	8	-3.3	-6.2
18-34 ani – total								
UE28	89.2	81.5	7.7	91	83.1	7.9	1.8	1.6
România	91.3	87.5	3.8	94.6	88.3	6.3	3.3	0.8
Sud- Est	91.4	86.3	5.1	88.1	80.1	8	-3.3	-6.2
20-34 ani – total								
UE28	89.3	81.5	7.8	91	83.2	7.8	1.7	1.7
România	91.3	87.5	3.8	94.6	88.3	6.3	3.3	0.8
Sud- Est	91.4	86.3	5.1	88.1	80.1	8	-3.3	-6.2
15-34 ani - 1-3 ani								
UE28	85.3	80.2	5.1	87.4	83.9	3.5	2.1	3.7
România	84.2	79.1	5.1	90.7	87.5	3.2	6.5	8.4
Sud- Est	85.7	80.8	4.9	lipsă date				
18-34 ani - 1-3 ani								
UE28	85.3	80.2	5.1	87.4	83.9	3.5	2.1	3.7
România	84.2	79.1	5.1	90.7	87.5	3.2	6.5	8.4
Sud- Est	85.7	80.8	4.9	lipsă date				
20-34 ani - 1-3 ani								
UE28	85.5	80.2	5.3	87.3	84	3.3	1.8	3.8
România	84.2	79.1	5.1	90.7	87.5	3.2	6.5	8.4
Sud- Est	85.7	80.8	4.9	lipsa date				

Sursa: Eurostat

O altă problemă generală a României care afectează nefavorabil riscul de sărăcie o reprezintă formarea continuă a resurselor de munca, a cărei nivel este sub 2% în condițiile în care la nivel EU28 depășește 11%.

Figura nr.138 Rata de participare la educație și formare continuă

Sursa: Date Eurostat

Principala sursă sustenabilă de incluziune socială și ieșire din sărăcie o reprezintă ocuparea. Din această perspectivă, rata ocupării în zona analizată este mai redusă decât media europeană, iar satisfacția în muncă este redusă; rata ocupării pe cont propriu este dintre cele mai reduse. În ceea ce privește riscul sărăciei și rămânerea în starea de sărăcie depinde în mare măsură de incapacitatea de ocupare și reocupare și de aceea șomajul de lungă durată poate fi considerat un avertizor al creșterii vulnerabilității economice, respectiv apariția și/sau adâncirea deprivării materiale.

Capitolul VI – Măsuri, politici și recomandări privind incluziunea socială în Regiunea Sud-Est

Stabilirea integrată a unui set de măsuri, politici și recomandări privind incluziunea socială se întemeiază pe identificarea și analiza aprofundată a caracteristicilor sociale, inclusiv a nevoilor și potențialului de dezvoltare specifice unei regiuni, ținând totodată seama de oportunitățile și amenințările generate de factorii exogeni. În secțiunile anterioare ale studiului a fost realizată o prezentare comprehensivă a principalelor elemente care configurează situația socială a Regiunii Sud-Est, respectiv au fost analizate particularitățile comunităților marginalizate urbane și rurale, situația persoanelor de etnie romă și dinamica celor mai importanți indicatori privind gradul de sărăcie la nivelul regiunii.

Pornind de la analiza nevoilor regionale, corelate cu potențialul și premisele de dezvoltare, și luând în considerare direcțiile de orientare strategică europeană, se poate concluziona că viziunea de dezvoltare a Regiunii Sud-Est trebuie să asigure crearea unui context favorabil incluziunii sociale și dezvoltării comunităților vulnerabile.

Direcțiile de dezvoltare regională prezintă o însemnătate deosebită în contextul socio-economic actual și orientează viziunea pe termen lung asupra dezvoltării economice sustenabile a Regiunii Sud-Est.

Din perspectiva **măsurilor și politicilor întreprinse pentru integrarea persoanelor marginalizate sau aflate în risc de sărăcie**, rezultatele chestionarelor aplicate la nivelul instituțiilor și entităților din regiune au evidențiat următoarele activități sau proiecte locale, care au fost deja implementate și care sunt considerate relevante de către respondenți:

- Proiecte care vizează dezvoltarea economiei sociale la nivel local;
- Stimularea angajatorilor prin acordarea unor subvenții în vederea angajării persoanelor care provin din comunități marginalizate, cursuri de formare profesională sau reconversie profesională, facilitarea inserției pe piața muncii a persoanelor cu dizabilități;
- Acompaniamentul social personalizat, în baza unui contract de solidaritate încheiat cu AJOFM, ce constituie un ansamblu de servicii care se acordă, în mod gratuit, tinerilor cu risc de marginalizare socială și constau în: a) informare și consiliere profesională, b)

mediere a muncii; c) plasare în muncă la un angajator a cărui ofertă de loc de muncă a fost selectată ca fiind corespunzătoare pregătirii profesionale și altor condiții cuprinse în dosarul întocmit la înregistrarea ca persoană în căutarea unui loc de muncă, în evidența agenției pentru ocuparea forței de muncă;

- Crearea unor centre de zi pentru persoane vârstnice - tip club, îngrijiri la domiciliu pentru persoane vârstnice defavorizate, centre de cazare pentru persoane vârstnice fără adăpost și adăposturi pentru victimele violenței domestice.

Analiza socio-economică și cercetarea de teren efectuată pentru identificarea comunităților marginalizate din Regiunea Sud-Est au relevat o serie de **dificultăți și nevoi** cu care se confruntă comunitățile locale din regiune. Acestea sunt prezentate în continuare, diferențiat pentru fiecare domeniu în parte, fiind formulate și recomandări pentru a crește gradul de incluziune socială la nivelul regiunii. Astfel, pornind de la elementele menționate anterior și descrise în cadrul capitolelor II, III și IV din prezentul studiu, a fost construit un set coerent de **măsuri/recomandări** ce vizează dezvoltarea economică a Regiunii Sud-Est, ținând cont de posibilitățile oferite de cadrul politico-administrativ actual și de prerogativele deținute de autoritățile publice locale și regionale, precum și de imperativul utilizării mai bune a surselor europene de finanțare.

VI.1 Educație

Setul de nevoi și dificultăți prezentat în continuare la nivelul fiecărui domeniu este preluat din rezultatele analizei efectuate în rândul comunităților marginalizate din Regiunea Sud-Est (analiza socio-economică și sondajul prin chestionar aplicat în cadrul contractului).

Nevoi / Dificultăți

- Nivel scăzut de educație, cea mai mare a parte a populației din zonele rurale marginalizate fiind absolventă de învățământ gimnazial;
- Gradul de școlarizare redus și absența programelor de tip a doua șansă la nivel local;
- Rata ridicată a abandonului școlar, înregistrată la nivelul tuturor zonelor marginalizate vizate de studiu;
- Lipsa studiilor și calificărilor în rândul persoanelor de etnie romă;
- Dificultățile întâmpinate în educația tinerilor se datorează imposibilității multor familii marginalizate și/sau de romi de a-și sprijini copiii să meargă la școală, din cauza nivelului

scăzut de trai și a nivelului scăzut de educație a familiei, ce nu realizează nevoia de a-și îndruma copiii spre școală.

Măsuri / Recomandări

- Programe specifice de educație/formare profesională;
- Măsuri/acțiuni de încurajare a participării la învățământ;
- Construire / înființare și dotare unități de învățământ și sprijinirea serviciilor de tip „Afterschool” și pachetelor integrate pentru creșterea accesului și participării la educația timpurie / învățământ primar și secundar;
- Furnizarea gratuită a materialelor educaționale pentru copiii care provin din familii cu posibilități financiare reduse;
- Acțiuni de creștere a nivelului de pregătire școlară, prin stabilirea unor măsuri de stimulare a participării copiilor din comunitățile marginalizate la procesul educațional. Prin comparația datelor din studiu se constată că cele mai mari dificultăți sunt întâmpinate de persoane cu un nivel redus de educație.

VI.2 Sănătate

Nevoi / Dificultăți

- Indiferent de mediul de rezidență, persoanele din zone marginalizate întâmpină dificultăți în a-și permite unele alimente și servicii primare (consumul de proteine – carne sau pește – plata facturilor lunar etc.);
- Slaba calitate a serviciilor de sănătate și sociale, în special în zonele rurale: în aceste zone nu există spitale sau ambulatorii, iar locuitorii se confruntă cu un standard de viață scăzut, condițiile improprii de locuire cauzând adesea probleme de sănătate;
- Inaccesibilitatea serviciilor medicale pentru o parte dintre respondenții la chestionar.

Măsuri / Recomandări

- Programe și campanii de conștientizare a populației și de asigurare a unor condiții minime de sănătate și igienico-sanitare;
- Adoptarea unor măsuri care să conducă la acordarea de produse medicale de bază pentru persoanele aflate în risc de sărăcie;

VI.3 Ocuparea forței de muncă

Nevoi / Dificultăți

- Fenomen important de ocupare informală, cu preponderență în sectorul agricol;
- Lipsa accesului la cursuri de formare profesională;
- Lipsa oportunităților de muncă la nivel local;
- Majoritatea respondenților la chestionarul aplicat la nivel urban sunt angajați (63,1%), însă lucrează preponderent ca zilieri;
- Dificultăți în ceea ce privește plasarea persoanelor de etnie romă pe locurile de muncă vacante existente (reticența angajatorilor cu privire la persoanele de etnie romă);
- Majoritatea respondenților la chestionar nu au participat la programe de informare și consiliere cu privire la piața muncii;
- Participarea redusă a populației pe piața forței de muncă: comunitățile marginalizate se confruntă cu o rată ridicată a șomajului.
- Competitivitatea redusă a sectorului IMM-urilor: în special în zonele rurale, aspect ce determină situația nefavorabilă a veniturilor populației din aceste zone.

Măsuri / Recomandări

- Sprijinirea inițiativelor antreprenoriale locale pentru crearea de noi locuri de muncă, inclusiv crearea întreprinderilor sociale;
- Analiza periodică a cererii și ofertei de muncă la nivel local și creșterea gradului de intermediere a relațiilor dintre angajatori și persoane fără loc de muncă (acest tip de activitate ar putea fi realizat de către instituții precum AJOFM-uri);
- Inițierea de cursuri de specializare (la nivel de comune și orașe) într-o meserie care să permită angajarea persoanelor marginalizate în câmpul muncii;
- Măsuri combinate de integrare pe piața muncii: identificarea potențialului pieței muncii regionale și locale și elaborarea unor planuri individuale de acțiune în funcție de potențialul de angajabilitate, prin consiliere de specialitate;
- Programe pentru dezvoltarea abilităților și competențelor persoanelor aflate în șomaj;
- Servicii individualizate de integrare a șomerilor pe piața muncii;

- Îmbunătățirea sistemului de formare profesională prin adoptarea de măsuri care facilitează accesul persoanelor care aparțin comunităților marginalizate;
- Îmbunătățirea sistemului de consiliere profesională prin adoptarea de măsuri care facilitează accesul persoanelor care aparțin comunităților marginalizate;
- Adoptarea de măsuri și campanii de sensibilizare a angajatorilor în vederea îmbunătățirii percepției acestora asupra persoanelor care provin din comunități marginalizate;
- Adoptarea de măsuri care să încurajeze stabilizarea contractelor de muncă, de la contracte pe zile până la contracte pe termen mediu/lung;
- Direcționarea stimulentei existente în domeniul IMM la nivelul zonelor în care există o prezență ridicată a comunităților marginalizate.

VI.4 Condiții de locuit

Nevoi / Dificultăți

- Condiții precare de locuire, caracterizate prin lipsa infrastructurii de bază și a utilităților (acces la apă curentă și curent electric) și supraaglomerare;
- Zonele (mai ales cele din mediul rural) sunt caracterizate de existența locuințelor vechi și nereabilitate, cu un statut incert al proprietății (locatarii nu dețin documente de delimitare cadastrală sau de proprietate).
 - Locuințe amplasate în zone expuse riscurilor de mediu, precum inundații sau alunecări de teren;
 - La nivel urban, 48% dintre respondenții la chestionar au declarat că dețin acte pentru locuință – comparativ cu 38% respondenți din mediul rural. În ciuda procentului mai ridicat însă, nesiguranța locativă este în continuare accentuată;
 - Majoritatea respondenților la chestionar din mediul urban au locuințe racordate de rețeaua de curent electric (96,3%), însă acest procent scade în ceea ce privește racordarea la rețeaua de gaz (77,8%) sau alimentarea cu apă rece (77%) sau caldă (78,5%) din rețeaua publică. 74% dintre respondenți utilizează apa din puț/fântână și doar 59% dintre respondenți dispun de canalizare.
 - În ceea ce privește dotările de bază, respondenții din mediul urban dețin de regulă aragaz (100%), frigider (85%), telefon mobil (81%), televizor color (81%), mașină de spălat (63%) și calorifere/aeroterme/radiatoare (55%);

Măsuri / Recomandări

- Realizarea și îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare (apă și canalizare), prin adoptarea de planuri de infrastructură locală care să prioritizeze intervențiile în zonele cu comunități marginalizate;
- Adoptarea de planuri locale de reabilitare a locuințelor, acordând prioritate în funcție de maparea nevoilor identificate la nivel local;
- Adoptarea unui sistem care să faciliteze înscrierea locuințelor în registrul cadastral;
- Îmbunătățirea planurilor locale care să vizeze construirea de clădiri sociale cu funcțiune multiplă și stimularea persoanelor din comunitățile marginalizate să acceseze clădirile sociale;
- Consiliere în vederea întocmirii dosarului pentru obținerea actelor de proprietate asupra locuințelor;
- Adoptarea de acțiuni de conștientizare cu privire la riscurile de mediu pentru populația din comunități marginalizate.

VI.5 Servicii sociale**Nevoi / Dificultăți**

- Rată ridicată a infrafracționalității;
- Proporție ridicată a mamelor adolescente, comparativ cu zonele rurale nemarginalizate;
- Lipsa unor servicii sociale și medicale de îngrijire la domiciliu pentru persoanele vârstnice;
- Dependența unui procent ridicat al populației de ajutoare sociale, alocații și alte venituri sociale;
- Dependența populației de sisteme de asistență socială.

Măsuri / Recomandări

- Măsuri de conștientizare pentru integrarea în comunitate a persoanelor aparținând populației minoritare/ grupurilor defavorizate;
- Adoptarea de programe de conștientizare cu privire la educația sexuală a tinerilor;

- Campanii și acțiuni pentru reducerea gradului de infraționalitate la nivelul zonelor marginalizate;
- Implementarea unor proiecte ce vizează stimularea persoanelor defavorizate prin acordarea unor facilități atât financiare, cât și sprijin moral și social;
- Oferirea de servicii integrate: servicii sociale, medicale, psihologice, educaționale, la nivel local sau județean;
- Dezvoltarea serviciilor sociale integrate la nivel comunitar. La nivel instituțional, dezvoltarea serviciilor dedicate pe fiecare tip de beneficiar;
- Consolidarea serviciilor sociale de protecție a vârstnicilor;
- Crearea unor grupuri de acțiune locală care să dezvolte proiecte la nivelul comunităților marginalizate;
- Creșterea implicării voluntare în soluționarea problemelor locale a romilor sau a altor grupuri vulnerabile;
- Efectuarea unor analize de nevoi sociale la nivel comunitar;
- Dezvoltarea unui sistem de servicii suport: centre de zi, after school, masă caldă, ajutoare materiale (haine, rechizite, alimente);
- Creșterea nivelului burselor, al alocațiilor, oferirea de ajutor financiar pentru hrană, îmbrăcăminte și transport și condiționarea oferirii acestor beneficii de deținerea unui loc de muncă sau activități de voluntariat;
- Inițiative de sprijinire a persoanelor din categorii dezavantajate: Frigider Comunitar, Șifonier Comunitar sau Libraria Comunitară (colectare și distribuire a produselor "în surplus" ale populației sau operatorilor economici (ex. alimente, haine, jucării, cărți, rechizite, etc.) care pot fi donate);
- Crearea de cantine sociale;
- Dezvoltarea de programe locale la care să aibă acces și tinerii din alte orașe față de reședința de județ.

VI.6 Migrație și mobilitate

Nevoi / Dificultăți

- Depopulare la nivel local datorită unei migrații externe pentru muncă: migrația populației către regiuni mai dezvoltate din interiorul sau din afara țării.

- Migrația internă a crescut în cazul mediului urban cu 4,35% în timp ce în cazul mediului rural diferența înregistrată la nivelul soldului (diferența între persoanele plecate și cele venite) a crescut substanțial (respectiv cu peste 34%).

Măsuri / Recomandări

- Programe de promovare și îmbunătățire a imaginii publice a comunității;
- Măsuri de dezvoltare a comunităților locale (în baza recomandărilor formulate în cadrul dimensiunilor prezentate anterior);
- Dezvoltarea de parteneriate între autorități locale (primărie - școală) și ONG-uri, evaluarea realistă a cazurilor sociale și stabilirea unor acțiuni privind mobilitatea persoanelor;
- Adoptarea unor campanii de sensibilizare pentru stimularea reinvestirii veniturilor obținute în străinătate de către emigranți în proiecte comunitare locale comune.

VI.7 Reducerea marginalizării și discriminării, egalitatea de șanse

Nevoi / Dificultăți

- Segregare socială între populația romă, refugiați și ceilalți membri ai populației. Această problemă este cauzată în principal de nivelul scăzut de educație și de trai al populațiilor minoritare, dar și de diferențele de natură socială, determinând intensificarea fenomenelor de violență în familie, consum de droguri/alcool, delincvență juvenilă, abandon școlar, abandonul și instituționalizarea copiilor, apariția conflictelor locale.
- Cea mai mare parte a cheltuielilor unei gospodării în mediul urban este alocată achiziției de alimente, îmbrăcăminte și întreținere/plata facturilor. Astfel, în ponderi foarte semnificative statistic, participanții la chestionar și implicit familiile lor, nu îndeplinesc parametri financiari minimi care definesc calitatea vieții la nivel european și național;
- În general, la nivel urban principalele surse de venit sunt reprezentate de salariu, ajutor social și alocația copiilor.

Măsuri / Recomandări

- Programe de integrare finanțate punctual în comunități, pe probleme reale, identificate la nivel local;

- Măsuri integrate și programe în domeniul marginalizării, discriminării și egalității de șanse, care să fie susținute atât de către instituțiile care le implementează, cât și de grupul țintă. Educație pentru părinți și copii, educație în școli pentru incluziunea lor și nediscriminare;
- Evenimente informative și campanii pentru creșterea nivelului de integrare a populației aparținând grupurilor defavorizate;
- Servicii pentru prevenirea segregării sociale și sporirea gradului de integrare a populației defavorizate, etc.
- Crearea unor Centre Comunitare Integrate la care să fie asigurat accesul persoanelor aflate în risc de sărăcie și care să furnizeze servicii locale în domeniul educației, serviciilor sociale, ocupării, sănătății, etc.

Prin Centrul Comunitar Integrat vor fi oferite servicii de asistență în atragerea copiilor/tinerilor către educației, dar și în selectarea instituțiilor educaționale, urmărind astfel reducerea segregării privind gradul de concentrare al copiilor ce fac parte din populații minoritare în școli/clase. Centrul comunitar va surprinde diferite alte aspecte precum asistență în obținerea actelor de proprietate, sprijinirea activităților de voluntariat sau furnizarea de servicii medicale de prim ajutor. De asemenea, este urmărită introducerea unui pachet de servicii care să vizeze cu precădere prevenirea și combaterea segregării populației, prin următoarele activități: organizarea evenimentelor informative în parteneriat cu unitățile de învățământ și unitățile sanitare privind creșterea nivelului de acces a populațiilor minoritare la sistemele de educație și sănătate; inițierea campaniilor privind unitatea în comunitate pe bază de voluntariat, prin metode de colectare și distribuire a produselor "în surplus" (ex. donarea de rechizite, manuale, mâncare, haine) sau prin furnizarea gratuită de meditații și/sau rechizite pentru elevii și populația defavorizată; monitorizarea activă a performanțelor școlare ale elevilor pentru preîntâmpinarea problemelor sociale sau de segregare.

În plus, implementarea unui program de dezvoltare a serviciilor de tip "After School" pentru unitățile de învățământ din zonele marginalizate urbane, astfel încât să includă cel puțin studiul unei limbi străine de circulație internațională, activități sportive și recreative sau activități de divertisment, va favoriza comuniunea copiilor/tinerilor din clase sociale diferite.

Capitolul VII. Concluziile analizei studiului

Studiul privind Comunitățile marginalizate și gradul de sărăcie din Regiunea Sud-Est și-a propus utilizarea unei abordări integrate a acțiunilor necesare pentru îmbunătățirea calității vieții la nivelul comunităților locale, respectiv stabilirea unor direcții și măsuri principale de acțiune care să abordeze problemele locale în funcție de contextul existent și potențialul de dezvoltare al regiunii vizate.

Așa cum a rezultat din analiza efectuată, la nivelul Regiunii Sud-Est există un set de disparități pe anumite domenii specifice, discrepanțele cele mai substanțiale fiind în general între mediile rural și urban. Luând în considerare datele ce au fundamentat cele două atlase de identificare a zonelor rurale și urbane marginalizate, se constată faptul că la nivelul Regiunii Sud-Est se regăsesc unele dintre cele mai dens populate zone urbane marginalizate (aproximativ 16,6% din totalul populației situate în astfel de zone), peste rata de marginalizare calculată pentru mediul rural, care plasează regiunea pe locul trei la nivel național (după Regiunile Nord-Est și Centru). Situația are la bază o imagine de ansamblu generată în baza datelor colectate la recensământul din anul 2011, fiind necesară o explorare actualizată în detaliu la nivelul regiunii pentru a se verifica perpetuarea acestei stări de fapt și pentru a se identifica factorii care au alimentat în timp aceste tendințe.

În Regiunea Sud-Est condițiile de viață și gradul de sărăcie sunt între cele mai precare, regiunea fiind încadrată, prin indicatorii de nivel și risc de sărăcie între cele mai defavorizate. Astfel, în perioada de referință cuprinsă între anii 2010 și 2018, Regiunea Sud-Est a înregistrat una dintre cele mai ridicate valori pentru indicatorul vizând rata sărăciei relative.

Din perspectiva concluziilor cu privire la nevoile de identificare la nivelul domeniilor analizate, se constată că în general, Regiunea Sud-Est prezintă următoarele particularități, care pot fi abordate prin implementarea integrată a măsurilor propuse în capitolul anterior, respectiv:

- Nivel scăzut de educație, în special în mediul rural, cea mai mare parte a populației din zonele marginalizate fiind absolventă de învățământ gimnazial;
- Ocuparea informală, cu preponderență în sectorul agricol;
- În general, la nivel urban principalele surse de venit sunt reprezentate de salariu, ajutor social și alocația copiilor;

- Condiții precare de locuire, caracterizate prin lipsa infrastructurii de bază și a utilităților (acces la apă curentă și curent electric) și supraaglomerare;
- Rată ridicată a infraționalității;
- Proporție ridicată a mamelor adolescente, comparativ cu zonele nemarginalizate;
- Locuințe amplasate în zone expuse riscurilor de mediu, precum inundații sau alunecări de teren;
- Persoanele din zone marginalizate întâmpină dificultăți în a-și permite unele alimente și servicii primare (consumul de proteine – carne sau pește – plata facturilor lunar etc.);
- La nivel urban, 48% dintre respondenții la chestionarul aplicat în rândul comunităților marginalizate, au declarat că dețin acte pentru locuință – comparativ cu 38% respondenți din mediul rural. În ciuda procentului mai ridicat însă, nesiguranța locativă este în continuare ridicată.

Din răspunsurile colectate din rândul comunităților marginalizate din Regiunea Sud-Est, se constată faptul că persoanele în cauză își doresc dezvoltare locală și regională a anumitor sectoare, precum crearea de locuri de muncă; înființarea mai multor dispensare, spitale, școli, aziluri de bătrani sau fabrici; dezvoltarea zonelor verzi și a parcurilor de joacă pentru copii; asigurarea transportului în comun gratuit și dezvoltarea serviciilor de canalizare, gaze etc.

Studiul privind Comunitățile marginalizate și gradul de sărăcie din Regiunea Sud-Est a reușit să valideze, actualizeze și identifice, în baza unor date recente colectate de la autoritățile publice locale, județene și regionale, o parte semnificativă din comunitățile marginalizate la nivel urban și rural. Cu toate acestea, luând în considerare limitările metodologice privind colectarea și analiza datelor (indisponibilitatea datelor la nivel local sau de sector de recensământ, caracterul neuniform al datelor, grad diferit de agregare al datelor, etc.), este considerat extrem de relevant ca analiza privind identificarea și maparea comunităților marginalizate din Regiunea Sud-Est să fie actualizată la un moment ulterior când vor exista date actualizate la nivel de localitate (de ex. după Recensământul populației din 2021).

Pentru a înțelege cum s-a dezvoltat Regiunea Sud-Est în ultimii ani (2010-2017) din punct de vedere social, precum și rezultatele și efectele acestei evoluției, prezentul studiu s-a întemeiat pe elaborarea unei analize aprofundate a situației sociale existente, a nevoilor și a potențialului de dezvoltare pentru perimetrul geografic și administrativ studiat, ținând cont totodată de

oportunitățile și provocările din mediul extern. Analiza efectuată a fost completată cu informații calitative colectate de la principalii actori cheie regionali, reprezentanți ai mediului public și entităților care desfășoară activități de incluziune socială.

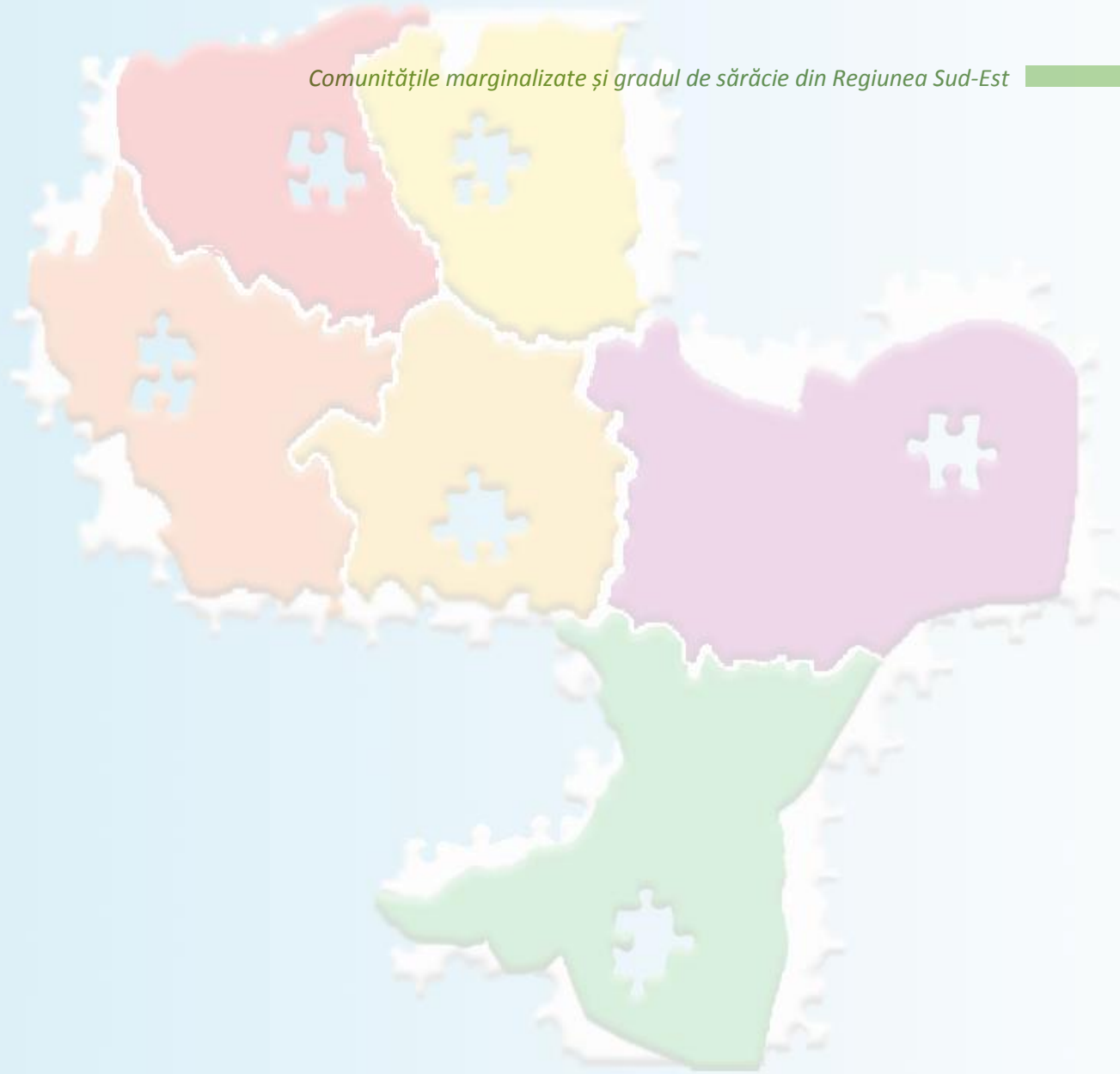
Din analiza efectuată asupra comunităților marginalizate la nivelul Regiunii Sud-Est a reieșit că, în general, majoritatea localităților declarate ca fiind marginalizate la nivelul anului 2011 și-au păstrat același grad de vulnerabilitate și de marginalizare, însă există și situații punctuale, atât în mediul urban, cât și în cel rural, în care unele localități au depășit gradul de marginalizare, cel mai probabil ca urmare a implementării unor politici sociale locale și de integrare a persoanelor aflate în risc de vulnerabilitate sau în urma desfășurării unor proiecte adresate persoanelor aflate în risc de sărăcie.

De asemenea, studiul contribuie la stabilirea unor direcții de abordare integrată a problematicii comunității rome la nivel local și regional și de susținere a acțiunilor propuse în direcția unei mai bune integrări a acestora în comunitățile din care fac parte. În urma analizei socio-economice și a consultării comunităților marginalizate și a actorilor cheie din regiune, studiul a propus măsuri, politici și recomandări formulate cu privire la incluziunea socială în regiune la nivelul următoarelor domenii: educație, sănătate, ocuparea forței de muncă, condiții de locuit și servicii sociale. Propunerile formulate au rolul de a acționa în vederea creșterii calității vieții tuturor cetățenilor din regiune, asigurării coeziunii sociale și reducerii sărăciei și a riscului de excluziune socială, precum și în sensul unei mai bune promovări a strategiilor și politicilor în domeniu.

Bibliografie

- Banca Mondială, Ghidul pentru realizarea analizei comunităților marginalizate în vederea identificării nevoilor și și posibilelor soluții pentru aceste
- Banca Mondială, Atlasul zonelor urbane marginalizate din România, 2016
- Banca Mondială, Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate, 2016
- Atlasul României, Editura Rao, București, 2006
- Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud-Est, (2014), Planul de Dezvoltare Regională Sud-Est 2014 -2020, http://www.adrse.ro/Documente/Planificare/PDR/2014/PDR.Sud_Est_2014.pdf
- Institutul Național de Statistică (INS), (2018), Repere economice și sociale regionale: Statistică teritorială, http://www.insse.ro/cms/files/Publicatii_2018/84.Repere_economice_si_sociale_Statistica_teritoriala/Repere_economice_si_sociale_regionale_statistica_teritoriala.pdf
- Strategia Urbană de Dezvoltare Durabilă a Municipiului Brăila (2013)
- Strategia de Dezvoltare Durabilă a orașului Ianca 2016-2020 (2016)
- Strategia de Dezvoltare Durabilă a orașului Însurăței 2014-2020 (2013)
- Raportul Național al Stării de Sănătate a Populației (2017): <http://insp.gov.ro/sites/cnepss/wp-content/uploads/2018/11/SSPR-2017.pdf>.
- Planul de Acțiune privind Serviciile Sociale acordate la nivelul orașului Ianca, județul Brăila, în anul 2019
- Strategia de Dezvoltare Integrată a orașului Cernavodă 2015-2020
- Strategia de Dezvoltare Locală a Zonelor Urbane Marginalizate din Municipiul Medgidia
- Strategia Locală Plasată sub Responsabilitatea Comunității în zona Palas-Medeea-CET
- Strategia Națională a Locuirii
- Strategia de dezvoltare durabilă a orașului Ovidiu 2016-2020
- Strategia Locală de dezvoltare a serviciilor sociale în perioada 2019 – 2020

- Vasile V (coord), Zaman Gh, Pavelescu FM, Pisica S, Stanescu S, 2015- Parteneriat instituțional pentru incluziune socială locală a persoanelor vulnerabile, prin educație și ocupare. Cercetare multidisciplinară asupra comunităților multietnice din mediul rural
- Evaluare ad-hoc a intervenției POSDRU privind populația de etnie romă
- Memorandumul Comun de Incluziune Socială 2005-2010 semnat de către guvernul României și Comisia Europeană în 2005 în cadrul procesului de aderarea a statului român la Uniunea Europeană
- Al doilea sondaj privind minoritățile și discriminarea în Uniunea Europeană
- Mariana Stanciu, Jurnalul practicilor pozitive comunitare nr.1/2/2005

Investim în viitorul tău!

Proiect cofinanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională
prin Programul Operațional Regional 2014-2020

Titlul proiectului: Sprijin pentru ADR SE în perioada 2018-2019 în vederea implementării
POR 2014- 2020 în Regiunea de Dezvoltare Sud-Est

Editorul materialului: Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud-Est

Data publicării: Decembrie 2019

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii
Europene sau a Guvernului României.
